

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
(ΕΕΔΑ)

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2018

ΕΕΔΑ: ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2018

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2018

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2018

Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ)

Νεοφύτου Βάμβα 6 (3ος όροφος) 10674 Αθήνα

Τηλ. 210-7233221-2, Φαξ. 210-7233217

E-mail: info@nchr.gr, Webpage: www.nchr.gr

Facebook: Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου - ΕΕΔΑ

Twitter: [@humanrights_gr](https://twitter.com/humanrights_gr)

Στην προετοιμασία της Ετήσιας Έκθεσης 2018 συνέβαλε το σύνολο του προσωπικού, ειδικού επιστημονικού και διοικητικού, της ΕΕΔΑ.

Γενική επιμέλεια έκδοσης: Ρωξάνη Φράγκου, Επιστημονική Συνεργάτιδα της ΕΕΔΑ

Σχεδιασμός εντύπου - σελιδοποίηση: ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Εκτύπωση - βιβλιοδεσία: ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Εργασία: 219/2019

Η Ετήσια Έκθεση 2018 της ΕΕΔΑ τυπώθηκε τον Νοέμβριο 2019 στο Εθνικό Τυπογραφείο σε 300 αντίτυπα και είναι διαθέσιμη και στον ιστότοπό της: www.nchr.gr.

ISSN: 2241-259X

Η παρούσα έκδοση απαγορεύεται να διατεθεί σε ιδιώτες προς πώληση, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 18 του ν. 3469/2006.

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΑΘΗΝΑ 2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΕΔΑ	9	Η ΕΕΔΑ ως φορέας Προώθησης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.....	88
ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ ΕΕΔΑ	13	Ευαισθητοποίηση της Κοινής Γνώμης.....	89
Σύνθεση της έκτης θητείας (2015-2018).....	15	Εκπαίδευση στα Δικαιώματα του Ανθρώπου.....	99
Προεδρείο	15	Έρευνα στα Δικαιώματα του Ανθρώπου.....	104
Τμήματα	16	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΑΙ	
Σύνθεση Ολομέλειας	17	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ	113
Στελέχωση	20	Δραστηριότητες σε Διεθνές και Ευρωπαϊκό Επίπεδο και Συνεργασία	
Ειδικό Επιστημονικό προσωπικό	20	με Ομόλογες Επιτροπές και Δίκτυα των ΕΘΑΔ.....	116
Διοικητικό προσωπικό	20	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ:	
Ασκούμενοι.....	21	Η ΕΕΔΑ ΩΣ BRIDGE BUILDER	123
ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ	23	Ακροάσεις προσώπων και φορέων	126
ΕΕΔΑ, ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ		Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας	127
ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟΣ ΘΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ		ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ (ΕΘΑΔ)	35	ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΕΔΑ	143
ΕΕΔΑ, ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας.....	37	Σε Εθνικό Επίπεδο	145
ΕΕΔΑ, Εθνικός Θεσμός για την προώθηση και προστασία		Η επίδραση των συστάσεων της ΕΕΔΑ στο νομοθετικό έργο	145
των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΘΑΔ).....	37	Σε Διεθνές και Ευρωπαϊκό Επίπεδο	153
ΕΕΔΑ, η βασική ιδέα που ενέπνευσε τη δημιουργία της.....	38	Αναφορά στο έργο της ΕΕΔΑ από όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης	153
ΕΕΔΑ, η κύρια αποστολή της	38	Αναφορά στο έργο της ΕΕΔΑ από όργανα του ΟΗΕ.....	157
ΕΕΔΑ, Ανεξαρτησία και πλουραλισμός.....	39	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕΔΑ	159
ΕΕΔΑ, ομόλογοι ΕΘΑΔ και διεθνής δράση.....	39	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΕΕΔΑ	161
Η ΕΕΔΑ μεταφράζει τις Αρχές των Παρισίων	40	Χρηματοδότηση.....	161
Η ΔΙΤΤΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΕΔΑ:		Κατανομή των Πόρων.....	161
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ	47	Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕΔΑ.....	162
Η ΕΕΔΑ ως φορέας Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.....	49	Νόμος της ΕΕΔΑ.....	162
Η ΕΕΔΑ ως το Ανεξάρτητο Συμβουλευτικό Όργανο της Πολιτείας.....	49	Κανονισμός της ΕΕΔΑ.....	170
Η ΕΕΔΑ ως φορέας Παρακολούθησης Ζητημάτων που άπτονται		ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΟΡΙΣΕΙ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ	
των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (monitoring)	73	ΣΤΗΝ ΕΕΔΑ ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ	176

Γεώργιος Σταυρόπουλος
Πρόεδρος
της Εθνικής Επιτροπής
για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) συνέχισε και το έτος 2018 να υπηρετεί τη μεγάλη αποστολή της, την προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου στη Χώρα μας. Οι τομείς στους οποίους δραστηριοποιήθηκε δεν ήσαν λίγοι και το χρόνο αυτό. Την απασχόλησαν, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα του παιδιού, τα θέματα της αναδοχής και της τεκνοθεσίας, η βία κατά των γυναικών, τα δικαιώματα των ΑΜΕΑ, η προστασία των δικαιωμάτων των κρατουμένων, όπως είναι τα ζητήματα της εκπαίδευσής τους, η ελευθερία της καλλιτεχνικής έκφρασης, αλλά και η καταπολέμηση της τρομοκρατίας και η προστασία των προσώπων υπό αναγκαστική εξαφάνιση.

Τα προβλήματα στο σχεδιασμό και την άσκηση της εθνικής μεταναστευτικής πολιτικής, αλλά και η ουσιαστική ανυπαρξία μιας ευρωπαϊκής πολιτικής σε αυτό το αντικείμενο είχαν και το χρόνο αυτό τις δυσμενείς συνέπειές τους στα δικαιώματα των αιτούντων διεθνή προστασία στην Ελλάδα. Η κατάσταση στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης στα νησιά και πιο συγκεκριμένα στη Λέσβο αλλά και στη Σάμο είναι πάντα τραγική. Και ως ληφθεί υπόψη ότι οι προσφυγικές ροές βρίσκονται μάλλον σε ύφεση. Η νέα, όμως, πρόκληση αφορά τις επαναπροωθήσεις στον Έβρο. Κάποιοι άγνωστοι, φορώντας στολές εκστρατείας, προωθούν πίσω στην Τουρκία, με τη βία, εξαθλιωμένα πρόσωπα που φαίνεται ότι έχουν προσφυγικό προφίλ. Οι Αρχές ερευνούν το ζήτημα χωρίς κανένα μέχρι στιγμής αποτέλεσμα. Αλλά και στον τομέα της εμπορίας και εργασιακής εκμετάλλευσης αλλοδαπών δεν φαίνεται ότι υπήρξε σημαντική βελτίωση. Οι διαπιστώσεις της απόφασης Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδας διατηρούν δυστυχώς την επικαιρότητά τους. Το εργασιακό καθεστώς στα φραουλοχώραφα της Μανωλάδας δείχνει να μην έχει αλλάξει πολύ.

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου προσπάθησε την χρονική αυτή περίοδο, με παρατηρήσεις, ανακοινώσεις, δηλώσεις, εκθέσεις, δημόσιες

τοποθετήσεις κλπ να ασκήσει τις αρμοδιότητες που της υπαγορεύει η αποστολή της ως του Εθνικού Θεσμού Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Το έργο της δεν ήταν εύκολο. Χωρίς, πάντοτε, επαρκή χρηματοδότηση και με ελάχιστο προσωπικό, αντιμετωπίζοντας συχνά καχυποψία και έλλειψη διάθεσης για συνεργασία και έλεγχο, η ΕΕΔΑ επέδειξε, παραταύτα, μείζονα εξωστρέφεια, οργανώνοντας ή συμμετέχοντας σε πλήθος δημόσιων εκδηλώσεων για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης στα διαρκή πάντοτε προβλήματα των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Πρόβαλε, έτσι, ιδιαίτερα, τα ζητήματα της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης, της διδασκαλίας του μαθήματος των θρησκευτικών στα σχολεία, της ειδικής αγωγής στην εκπαίδευση, της απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας, του εκλογικού δικαιώματος των εκτός Επικρατείας πολιτών κ.ά. Σημαντική υπήρξε, επίσης, η δραστηριότητα της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου στις σχέσεις της με το νομοθετικό σώμα, με τη διατύπωση γραπτών γνωμοδοτήσεων σε νομοσχέδια, αλλά και με την προσωπική παρουσία εκπροσώπων της σε πλείστες κοινοβουλευτικές επιτροπές, με διάφορες αφορμές, για την περαιτέρω διάδοση των απόψεών της. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι, για πρώτη φορά, η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου οργάνωσε στην αίθουσα του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών ετήσιο κύκλο σεμιναρίων με την ανάλυση επίκαιρων ζητημάτων πλευρών των δικαιωμάτων του ανθρώπου, απευθυνόμενη όχι μόνο σε δικαστές, δικηγόρους, υπαλλήλους, φοιτητές κλπ αλλά και στο ευρύ κοινό με μεγάλη επιτυχία. Παράλληλα άρχισε η υπογραφή Μνημονίων Συνεργασίας της ΕΕΔΑ με πανεπιστημιακές Σχολές και Τμήματα, προκειμένου να προωθηθεί με πιο συστηματικό τρόπο η συνεργασία της με τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Χώρας στον τομέα της εκπαίδευσης στα δικαιώματα του ανθρώπου. Δεν πρέπει ακόμα να παραλειφθεί η αναφορά στη συνέχιση της συνεργασίας της ΕΕΔΑ με το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στον τομέα της απόδοσης από την Εθνική Επιτροπή στην ελληνική γλώσσα των περιοδικών θεματικών δελτίων της νομολογίας του.

Το χρόνο που πέρασε η ΕΕΔΑ ασχολήθηκε με την επιστημονική προσέγγιση ενός ακόμη πολιτικού δικαιώματος, του δικαιώματος στη σωστή διενέργεια των δημοψηφισμάτων. Εμπνεόμενη από τις σχετική ανάλυση της Επιτροπής της Βενετίας που λειτουργεί στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης, η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου προσδιόρισε τις αρχές καλής διενέργειας δημοψηφισμάτων, αφού ανέλυσε τις σχετικές ουσιαστικές, όσο και τις διαδικαστικές εγγυήσεις που σχετίζονται με τη σαφήνεια του εκάστοτε ερωτήματος, την ευρεία ενημέρωση των πολιτών, αλλά τον ελάχιστο αναγκαίο χρόνο που απαιτείται από την προκήρυξη

του δημοψηφίσματος μέχρι τη διενέργειά του. Τελευταία, αλλά όχι έσχατη, η αναφορά στην ιδιαίτερα αξιόλογη δραστηριότητα του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας, το οποίο συμβάλλει αθόρυβα αλλά και αποτελεσματικά στην ανάδειξη των αιτίων αλλά και των μορφών εμφάνισης του ρατσιστικού φαινομένου στη Χώρα μας.

Παρά τη διατύπωση, μέσα στο χρόνο, πολλών κειμένων, γενικών και ειδικότερων, ελληνικών και διεθνών, σχετικά με την κανονιστική ισχύ των δικαιωμάτων του ανθρώπου, η τήρησή τους δεν είναι δυστυχώς ακόμα αυτονόητη. Ο αγώνας για την εφαρμογή τους στην πράξη είναι διαρκής, οι πολέμιοι, κρυφοί και φανεροί, είναι απροσδόκητα πολλοί, ενώ οι υπερασπιστές των δικαιωμάτων του ανθρώπου συχνά διώκονται αντί να επαινούνται. Ο αγώνας για την καταπολέμηση της ανθρωπίνης αγριότητας είναι ωραίος, αφορά τελικά την ίδια την αξία του Ανθρώπου, αξίζει τον κόπο και πρέπει όχι μόνο να συνεχιστεί αλλά και να ενταθεί.

Γεώργιος Σταυρόπουλος

Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής
για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

ΕΤΗΣΙΑ
ΕΚΘΕΣΗ
2018

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ ΕΕΔΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (Ε.Ε.Δ.Α.)

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ ΕΕΔΑ

Σύνθεση της έκτης θητείας (2015-2018)

Προεδρείο

Το Προεδρείο της ΕΕΔΑ, το οποίο εκλέγεται από τα έχοντα δικαίωμα ψήφου Μέλη της, απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και δύο Αντιπροέδρους. Κατά το έτος 2018, Πρόεδρος της ΕΕΔΑ ήταν ο Γιώργος Σταυρόπουλος, Α΄ Αντιπρόεδρος η Μαρία Γαβουνέλη και Β΄ Αντιπρόεδρος η Έλλη Βαρχαλαμά.

Πρόεδρος

Γιώργος Σταυρόπουλος,

πρόσωπο ορισθέν από το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Επίτιμος Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας και ιδρυτής και πρώην Πρόεδρος της Εταιρίας Ελλήνων Δικαστικών Λειτουργών για τη Δημοκρατία και τις Ελευθερίες

Α΄ Αντιπρόεδρος

Μαρία Γαβουνέλη,

πρόσωπο ορισθέν από το Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Β΄ Αντιπρόεδρος

Έλλη Βαρχαλαμά,

πρόσωπο ορισθέν από τη ΓΣΕΕ, Δικηγόρος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

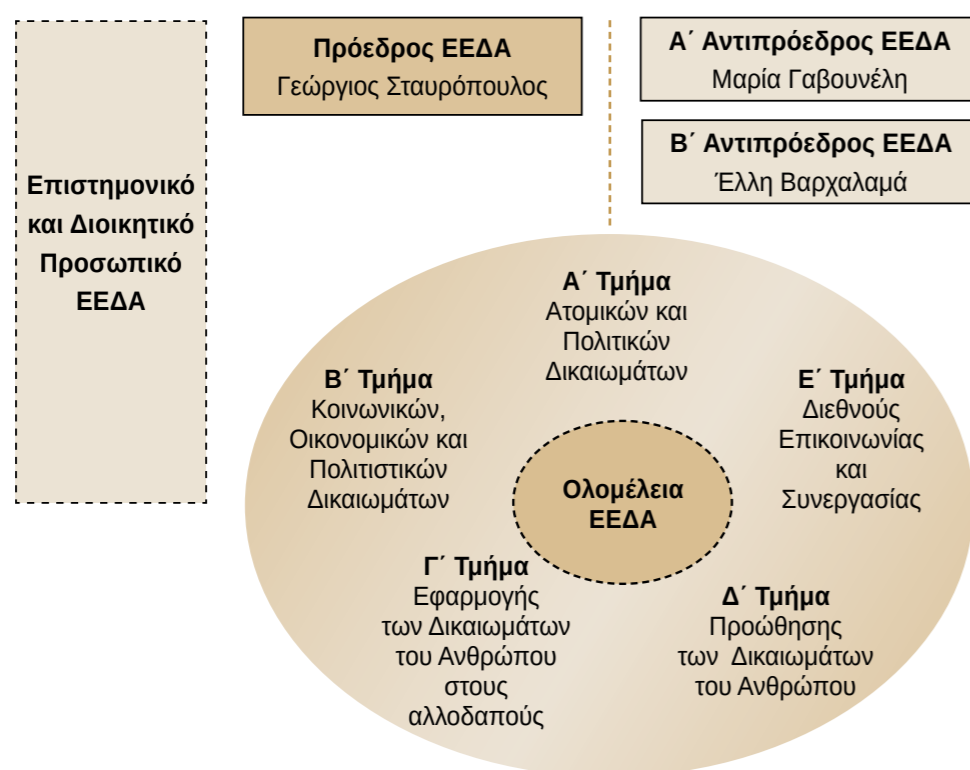
Σύνθεση της έκτης θητείας (2015-2018).....	15
Προεδρείο	15
Τμήματα	16
Σύνθεση Ολομέλειας	17
Στελέχωση	20
Ειδικό Επιστημονικό προσωπικό	20
Διοικητικό προσωπικό	20
Ασκούμενοι.....	21

Τμήματα

Κατ' εφαρμογή του Κανονισμού της ΕΕΔΑ, έχουν συσταθεί πέντε τμήματα, με διαφορετικό πεδίο ενασχόλησης το καθένα. Σε θέματα που από τη φύση τους εμπίπτουν στη θεματική αρμοδιότητα περισσοτέρων του ενός τμημάτων, τα τμήματα αυτά συνεργάζονται.

Ειδικότερα, τα πέντε αυτά τμήματα είναι τα ακόλουθα:

- Α' Τμήμα Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων
Προεδρεύων: *Γιώργος Σταυρόπουλος*
- Β' Τμήμα Κοινωνικών, Οικονομικών και Πολιτιστικών Δικαιωμάτων
Προεδρεύουσα: *Έλλη Βαρχαλαμά*
- Γ' Τμήμα Εφαρμογής των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στους Αλλοδαπούς
Προεδρεύων: *Σπυρίδων Απέργης*
- Δ' Τμήμα Προώθησης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
Προεδρεύουσα: *Μαρία - Ηλιάνα Πραβίτα*
- Ε' Τμήμα Διεθνούς Επικοινωνίας και Συνεργασίας
Προεδρεύουσα: *Μαρία Γαβουνέλη*

Σύνθεση Ολομέλειας

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου 2667/1998, η ΕΕΔΑ απαρτίζεται από 35 μέλη οριζόμενα από ισάριθμους φορείς για τριετή θητεία. Η πλουραλιστική σύνθεσή της επιτρέπει να συνυπάρξουν δημιουργικά πρόσωπα διαφορετικής προέλευσης και διαφορετικών απόψεων, με γνώσεις και εμπειρία σε ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ανεξαρτησία γνώμης: πανεπιστημιακοί, συνδικαλιστές, πρόσωπα προερχόμενα από την κοινωνία των πολιτών ή οριζόμενα από ανεξάρτητες αρχές, πρόσωπα οριζόμενα από τη Διοίκηση ή κόμματα. Η ανταλλαγή απόψεων, στο πλαίσιο της λειτουργίας της ΕΕΔΑ, χαρακτηρίζεται από σεβασμό στη διαφορετική γνώμη και κλίμα συνεργασίας, με ζητούμενο την ευρύτερη κάθε φορά δυνατή συναίνεση, πράγμα το οποίο έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα στη συντριπτική πλειονότητα των περιπτώσεων.

Το 2018, η ΕΕΔΑ απαρτίστηκε από τα ακόλουθα μέλη:

Με δικαίωμα ψήφου:

Ένα μέλος ορισθέν από τη Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας (ΓΣΕΕ), το Γιάννη Παναγόπουλο (αναπληρώτρια η Έλλη Βαρχαλαμά), ένα από την Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (ΑΔΕΔΥ), τον Αντώνη Καραβά (αναπληρώτρια η Ελένη Τζιώτα) και ένα από την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ), τον Ιωάννη Βαρδακαστάνη (αναπληρωτής ο Ιωάννης Λυμβαίος).

Έξι μέλη ορισθέντα από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, των οποίων η δράση καλύπτει το πεδίο των δικαιωμάτων του ανθρώπου γενικά. Ειδικότερα, το 2018 είχαν ορισθεί από το ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Αμνηστίας η Αικατερίνη Καλογερά (αναπληρωτής ο Φοίβος Ιατρέλλης), από την Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου ο Μιχάλης Τσαπόγας (αναπληρώτρια η Λυδία-Μαρία Μπολάνη), από το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου ο Γιώργος Σταυρόπουλος (αναπληρώτρια η αείμνηστη Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου), από το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες ο Βασίλειος Παπαδόπουλος (αναπληρωτής ο Αλέξανδρος Κωνσταντίνου), από το Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας η Μαρία Γαβουνέλη (αναπληρώτρια η Μαρία-Ηλιάνα Πραβίτα), από την Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Ελλήνων Ρομ ο Ελευθέριος Δημητρίου (αναπληρωτής ο Βασίλειος Δημητρίου).

Μέλη ορισθέντα από αναγνωρισμένα κόμματα κατά τον Κανονισμό της Βουλής. Ειδικότερα, το 2018 υποδειχθέντες από τα κόμματα ήταν: από τη Νέα Δημοκρατία ο Χαράλαμπος Ναούμης (αναπληρωτής ο Γιώργος Νίκας), από το ΠΑΣΟΚ ο Ιωάννης Ιωαννίδης (αναπληρωτής ο Βασίλειος Χρονόπουλος), από το ΚΚΕ ο Αντώνιος Αντανασιώτης, από το ΣΥΡΙΖΑ ο Σπύρος Απέργης (αναπληρώτρια η Ελένη Σπαθανά), από το Ποτάμι η Ιωάννα Παναγοπούλου (αναπληρώτρια η Φωτεινή Λεομπίλλα), από τους Ανεξάρτητους Έλληνες η Δέσποινα Χαλκίδα

(αναπληρώτρια η Ευρυδίκη Κουρνέτα) και από την Ένωση Κεντρώων ο Παναγιώτης Σφαέλος (αναπληρώτρια η Άννα Αρχοντούλη).

Το Συνήγορο του Καταναλωτή ή τον Αναπληρωτή του, Λευτέρη Ζαγορίτη (αναπληρώτρια η Αθηνά Κοντογιάννη).

Το Συνήγορο του Πολίτη ή τον Αναπληρωτή του, Ανδρέα Ποττάκη (αναπληρωτής ο Γιώργος Νικολόπουλος).

Ένα μέλος ορισθέν από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, το Χαράλαμπο Ανθόπουλο (αναπληρωτής ο Χαράλαμπος Τσιλιώτης).

Ένα μέλος ορισθέν από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, η Ευαγγελία Μήτρου (αναπληρωτής ο Νικόλαος Κιάος).

Ένα μέλος ορισθέν από την Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής, προερχόμενο από τις επιστήμες της Βιολογίας, της Γενετικής ή της Ιατρικής, ο Χαράλαμπος Σαββάκης (αναπληρωτής ο Νικόλαος Ανάγνου).

Δύο πρόσωπα εγνωσμένου κύρους με ειδικές γνώσεις σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου ορισθέντα από τον Πρωθυπουργό, ο Κωνσταντίνος Δουζίννας και η Αθηνά Αθανασίου.

Τρεις καθηγητές ή αναπληρωτές καθηγητές του Δημοσίου Δικαίου ή του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου, οι οποίοι κληρώνονται από την Ολομέλεια της ΕΕΔΑ κατά την πρώτη μετά τη συγκρότησή της συνεδρίαση από Τμήματα των ΑΕΙ της Χώρας που προβλέπει ο Νόμος 2667/1998. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2, παρ. 1 (ιβ), στην κλήρωση συμμετέχουν α) τη Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, β) τη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, γ) τη Νομική Σχολή του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, δ) το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, ε) το Γενικό Τμήμα Δικαίου του Παντείου Πανεπιστημίου και στ) το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου. Έπειτα από κλήρωση για την έκτη θητεία της ΕΕΔΑ, το 2018 συμμετείχαν οι ακόλουθοι και ακόλουθες καθηγητές και καθηγήτριες που ορίστηκαν από αντίστοιχα Πανεπιστημιακά Τμήματα της χώρας: από τη Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών: ο Γιώργος Γεραπετρίτης (αναπληρωτής ο Σπυρίδων Βλαχόπουλος), από τη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης: η Ιφιγένεια Καμτσίδου (αναπληρώτρια η Τριανταφυλλιά Παπαδοπούλου) και από το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου: η Βασιλική Γεωργιάδου (αναπληρωτής ο Ανδρέας Κόλλιας).

Ένα μέλος ορισθέν από το Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών, ο Βασίλειος Τζούφης (αναπληρωτής ο Χρήστος Κλειώσης).

Χωρίς δικαίωμα ψήφου:

Την Πρόεδρο της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, την Αναστασία Χριστοδουλοπούλου.

Ανά έναν εκπρόσωπο των Υπουργείων που εκπροσωπούνται στην ΕΕΔΑ, δηλαδή των Υπουργείων Εσωτερικών (Τομέας Προστασίας του Πολίτη), Μεταναστευτικής Πολιτικής, Εξωτερικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και τη Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας, οι οποίοι ορίζονται με απόφαση των αρμόδιων υπουργών. Ειδικότερα, το 2018 είχαν οριστεί από το Υπουργείο Εσωτερικών η Σοφία Βιδάλη (αναπληρώτρια η Παναγιώτα Παπαδοπούλου), από το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής: ο Κωνσταντίνος Κιντής (αναπληρώτρια η Ελένη Πετράκη), από το Υπουργείο Εξωτερικών: η Μαρία Τελαλιάν (αναπληρωτής ο Ηλίας Καστανάς), από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: η Αγόρω-Ελισσάβετ Λαζάρου (αναπληρώτρια η Μαρία Ρωσσίδη), από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων: ο Παναγιώτης Γεωργόπουλος (αναπληρώτρια η Σταυρούλα Πανταζή), από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης: η Ευαγγελία Ζέρβα (αναπληρώτρια η Σουζάνα Λασκαρίδου) και τέλος από τη Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας: ο Ελευθέριος Κρέτσος (αναπληρωτής ο Γιώργος Φλωρεντής).

Στελέχωση

Ειδικό Επιστημονικό προσωπικό

Το 2018, η ΕΕΔΑ επικουρήθηκε επιστημονικά από τις Επιστημονικές Συνεργάτιδες:

Άννα Ειρήνη Μπάκα,

Διδάκτορα Νομικής του Πανεπιστημίου του Χονγκ Κονγκ (The University of Hong Kong), κάτοχο μεταπτυχιακών τίτλων στο «Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δίκαιο» (Institute for European Studies, Free University of Brussels) και στο «Δημόσιο Δίκαιο και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση» (Πάντειο Πανεπιστήμιο Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών), πτυχιούχο της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Δικηγόρο.

Εύα Τζαβαλά,

Υποψήφια Διδάκτορα Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ερευνήτρια AthensPIL), με ειδίκευση στο δημόσιο διεθνές δίκαιο και τα ανθρώπινα δικαιώματα (Master II Recherche Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne) [από τον Οκτώβριο 2018].

Ρωζάνη Φράγκου,

Μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο ΑΠΘ, Διδάκτορα Νομικής του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου, κάτοχο Μεταπτυχιακού τίτλου στο Δημόσιο Δίκαιο (DEA en Droit public) του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου (Université Robert Schuman-Strasbourg III), πτυχιούχο της Νομικής Σχολής του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, Δικηγόρο.

Διοικητικό προσωπικό

Κατερίνα Πάντου

Εκτελεί καθήκοντα Γραμματέα της ΕΕΔΑ από το 2002, υπάλληλος ΠΕ Διοικητικού, πτυχιούχος του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, MA in European Political Studies, University of Bath.

Ασκούμενοι

Η ΕΕΔΑ επικουρήθηκε, κατά το 2018, επίσης από οκτώ ασκούμενους:

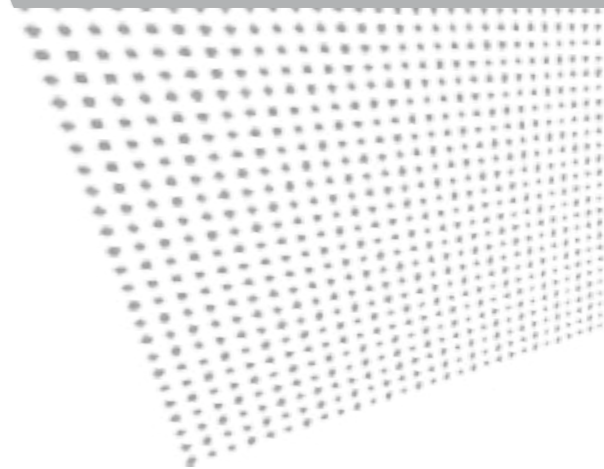
- **φοιτητές νομικών και πολιτικών επιστημών,** το Νικόλαο Δημόπουλο (Οκτώβριος 2017 - Μάιος 2018), την Παναγιώτα Κλουκίνα (Νοέμβριος 2017 - Φεβρουάριος 2018), τη Μαρία Κάκκου (Μάρτιος - Ιούνιος 2018), την Αμαλία Βλάχου (Ιούνιος - Σεπτέμβριος 2018), τη Χρύσα Λαμπράκη (Σεπτέμβριος 2018 - Ιανουάριος 2019) και το Δημήτρη Άνθιμο (Νοέμβριος 2018 - Φεβρουάριος 2019),
- **νομικό - μεταφράστρια,** την Άννα Λιατσοπούλου (Μάρτιος - Ιούνιος 2018), καθώς επίσης και
- **επικοινωνιολόγο,** την Αναστασία Τζανάτου (Νοέμβριο 2018 - Μάρτιο 2019).

ΕΤΗΣΙΑ
ΕΚΘΕΣΗ
2018

ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (Ε.Ε.Δ.Α.)

ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

Η Ολομέλεια της ΕΕΔΑ συνήλθε πέντε (5) φορές κατά το διάστημα από την 1η Ιανουαρίου 2018 έως και την 31η Δεκεμβρίου 2018. Παράλληλα, κατά το ίδιο χρονικό διάστημα συνήλθε μία (1) φορά σε κοινή συνεδρίαση το Β΄ και Γ΄ Τμήμα της ΕΕΔΑ και διοργανώθηκε μία (1) ακρόαση φορέων και προσώπων. Επιπλέον, το Προεδρείο της ΕΕΔΑ συναντήθηκε με εκπροσώπους θεσμών, φορέων και οργανώσεων προκειμένου να συζητήσουν ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος που συνίσταται στην προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, ενώ συμμετείχε σταθερά στις συναντήσεις μεταξύ ομόλογων θεσμών (ΕΘΑΔ) σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Ειδικότερα, στο πλαίσιο προώθησης της έρευνας και εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα, η ΕΕΔΑ, το 2018 εγκαινίασε δυο δράσεις: (α) τη συνεργασία με ακαδημαϊκά ιδρύματα της Ελλάδας, (β) έναν κύκλο δωρεάν εκπαιδευτικών σεμιναρίων ανοιχτό στο κοινό. Τέλος, μέλη του Προεδρείου συμμετείχαν με εισήγηση σε διάφορες εκδηλώσεις επιστημονικού χαρακτήρα που άπτονται του αντικειμένου της ΕΕΔΑ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ, ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΕΔΑ

Ημερομηνία	Σύνθεση	Δράση
15 Ιανουαρίου 2018	Προεδρείο	<i>Συνάντηση με:</i> Αντιπροσωπεία της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Κατάρ, μετά από αίτημα της ομόλογης Επιτροπής. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε ο Πρόεδρός της Γιώργος Σταυρόπουλος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ.....	23
---	----

Ημερομηνία	Σύνθεση	Δράση
30 Ιανουαρίου 2018	Προεδρείο	<i>Συνάντηση με:</i> Αντιπροσωπεία της Επιτροπής του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 1373 (2001) για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Α΄ Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη
1 Φεβρουαρίου 2018	Προεδρείο	Συμμετοχή στη θεματική ενότητα για την πρόληψη και αντιμετώπιση του βίαιου εξτρεμισμού και συναφείς στρατηγικές στο πλαίσιο της επίσημης επίσκεψης της Αντιπροσωπείας της Επιτροπής του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 1373 (2001) για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (Counter-Terrorism Committee). Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Α΄ Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη
13 Φεβρουαρίου 2018	Προεδρείο	Συμμετοχή στη συνεδρίαση της Υποεπιτροπής για τα Θέματα των Ατόμων με Αναπηρία της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Βουλής με θέμα ημερήσιας διάταξης τη δια βίου εκπαίδευση, φροντίδα, εργασία, μετά το Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕ-ΕΚ). Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Β΄ Αντιπρόεδρος της Έλλη Βαρχαλαμά
16 Φεβρουαρίου 2018	Προεδρείο	<i>Συνάντηση με:</i> τον Αντιπρόσωπο της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα, Philippe Leclerc. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε το Προεδρείο της, αποτελούμενο από τον Πρόεδρό της Γιώργο Σταυρόπουλο, την Α΄ Αντιπρόεδρο Μαρία Γαβουνέλη και τη Β΄ Αντιπρόεδρο Έλλη Βαρχαλαμά
20-23 Φεβρουαρίου 2018	Προεδρείο	Συμμετοχή στην Ετήσια Διάσκεψη του GANHRI. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Α΄ Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη
20 Φεβρουαρίου 2018	Β΄ Τμήμα Κοινωνικών, Οικονομικών και Πολιτιστικών Δικαιωμάτων και Γ΄ Τμήμα Εφαρμογής των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στους Αλλοδαπούς	Ακρόαση προσώπων-φορέων και συζήτηση με θέμα «Προβλήματα των αιτούντων διεθνή προστασία προσφύγων-μεταναστών»

Ημερομηνία	Σύνθεση	Δράση
1 Μαρτίου 2018	Ολομέλεια	<i>Συζήτηση και έγκριση:</i> <u>Παρατηρήσεων</u> επί του ΣχΝ «Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας» <i>Ενημέρωση:</i> Σχετικά με την από 20.2.2018 ακρόαση προσώπων-φορέων με θέμα «Προβλήματα των αιτούντων διεθνή προστασία προσφύγων-μεταναστών» (στο πλαίσιο συνεδρίασης Β΄ και Γ΄ Τμημάτων) <i>Συζήτηση:</i> <u>Δήλωσης</u> για την ανάγκη αποτελεσματικής προστασίας της ελευθερίας της καλλιτεχνικής και δημιουργικής έκφρασης Εξελίξεων ενδιαφέροντος ΕΕΔΑ αρμοδιότητας των Υπουργείων που μετέχουν στη σύνθεσή της (Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υπουργείο Εξωτερικών, Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας)
19 Απριλίου 2018	Προεδρείο	Επίδοση της Ετήσιας Έκθεσης 2017 του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας στον Πρόεδρο της Βουλής. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Α΄ Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη

Ημερομηνία	Σύνθεση	Δράση
26 Απριλίου 2018	Ολομέλεια	<p><u>Συζήτηση και έγκριση:</u> <u>Παρατηρήσεων</u> στο ΣχΝ του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιατύπωση, L180/96/29.6.2013) και άλλες διατάξεις, Τροποποίηση του Νόμου 4251/2014 (Α' 80) για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2014/66/ΕΕ της 15^{ης} Μαΐου 2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο ενδοεταρικής μετάθεσης, Τροποποίηση διαδικασιών ασύλου και άλλες διατάξεις» Εισήγησης για την ανάληψη πρωτοβουλιών εκπαίδευσης στα δικαιώματα του ανθρώπου Αλλαγής του τρόπου παρουσίασης της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων της ΕΕΔΑ Πρότασης τροποποίησης διατάξεων του Νόμου 2667/1998, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει για θέματα προσωπικού <u>Συζήτηση:</u> <u>Παρατηρήσεων</u> επί του ΣχΝ του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης «Μέτρα για την προώθηση των θεσμών της αναδοχής και υιοθεσίας» <u>Ανακοίνωσης</u> για το ζήτημα της εκπαίδευσης των κρατούμενων Εξελίξεων ενδιαφέροντος ΕΕΔΑ αρμοδιότητας των Υπουργείων που μετέχουν στη σύνθεσή της (Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υπουργείο Εξωτερικών, Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας)</p>
24 Μαΐου 2018	Προεδρείο	<p>Συμμετοχή στη συνεδρίαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής της Βουλής Σωφρονιστικού Συστήματος και λοιπών Δομών Εγκλεισμού Κρατουμένων με θέμα ημερήσιας διάταξης τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των κρατουμένων. Στη συνεδρίαση, την ΕΕΔΑ εκπροσώπησαν ο Πρόεδρος της Γιώργος Σταυρόπουλος και το Μέλος της Σοφία Βιδάλη</p>

Ημερομηνία	Σύνθεση	Δράση
31 Μαΐου 2018	Ολομέλεια	<p><u>Συζήτηση και έγκριση:</u> <u>Έκθεσης</u> για τις αρχές καλής διενέργειας δημοψηφισμάτων: ουσιαστικές εγγυήσεις, διαδικαστικές εγγυήσεις, βέλτιστες πρακτικές <u>Πρώτη συζήτηση:</u> <u>Συστάσεων</u> για την ουσιαστική συμμόρφωση της ελληνικής Πολιτείας με την απόφαση του ΕΔΔΑ, Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα <u>Συζήτηση:</u> Εξελίξεων ενδιαφέροντος ΕΕΔΑ αρμοδιότητας των Υπουργείων που μετέχουν στη σύνθεσή της (Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υπουργείο Εξωτερικών, Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας)</p>
6 Ιουνίου 2018	Προεδρείο	<p>Συμπρογραφή της «<u>Συμφωνίας συνεργασίας για την αντιμετώπιση των ρατσιστικών εγκλημάτων στην Ελλάδα</u>», στο πλαίσιο του Προγράμματος «<u>Οικοδομώντας μια ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των ρατσιστικών εγκλημάτων στο πλαίσιο της ποινικής δικαιοσύνης</u>» που υλοποιείται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σε συνεργασία με το Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του ΟΑΣΕ. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε ο Πρόεδρος της Γιώργος Σταυρόπουλος</p>
25 Ιουνίου 2018	Προεδρείο	<p><u>Συνάντηση με:</u> την Επίτροπο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης, Dunja Mijatović, μετά από αίτημά της. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησαν η Α' Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη και η Β' Αντιπρόεδρος της Έλλη Βαρχαλαμά, καθώς επίσης και αντιπροσωπεία της Ολομέλειάς της.</p>
28-30 Ιουνίου 2018	Προεδρείο	<p>Συμμετοχή στη συνάντηση της Συντονιστικής Επιτροπής (ECC) του ENNHRI. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Α' Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη</p>
20 Σεπτεμβρίου 2018	Προεδρείο	<p><u>Συνάντηση με:</u> Αντιπροσωπεία των Γιατρών χωρίς Σύνορα για τις καταγγελίες αναφορικά με την κατάσταση στο κέντρο φιλοξενίας προσφύγων στη Μόρια της Λέσβου. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε το Προεδρείο της, αποτελούμενο από τον Πρόεδρό της Γιώργο Σταυρόπουλο, την Α' Αντιπρόεδρο Μαρία Γαβουνέλη και τη Β' Αντιπρόεδρο Έλλη Βαρχαλαμά</p>

Ημερομηνία	Σύνθεση	Δράση
24 Σεπτεμβρίου 2018	Προεδρείο	<i>Συνάντηση με:</i> το Διευθυντή του Τμήματος Διαχείρισης Μετανάστευσης της Ελληνικής Αστυνομίας Γιώργο Κοσιώρη και τη σύμβουλο της Υπουργού Προστασίας του Πολίτη Αρτεμής Παπαδάκη για την κατάσταση στο κέντρο φιλοξενίας προσφύγων στη Μόρια της Λέσβου. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε το Προεδρείο της, αποτελούμενο από τον Πρόεδρό της Γιώργο Σταυρόπουλο, την Α΄ Αντιπρόεδρο Μαρία Γαβουνέλη και τη Β΄ Αντιπρόεδρο Έλλη Βαρχαλαμά
1 Οκτωβρίου 2018	Προεδρείο	<i>Συνάντηση με:</i> τον Υπουργό Μεταναστευτικής Πολιτικής, Δημήτριο Βίτσα, για την κατάσταση στο κέντρο φιλοξενίας προσφύγων στη Μόρια στη Λέσβο. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε το Προεδρείο της, αποτελούμενο από τον Πρόεδρό της Γιώργο Σταυρόπουλο, την Α΄ Αντιπρόεδρο Μαρία Γαβουνέλη και τη Β΄ Αντιπρόεδρο Έλλη Βαρχαλαμά
15 Οκτωβρίου 2018	Ολομέλεια	<i>Συζήτηση και έγκριση:</i> <i>Ανακοίνωσης</i> για την κατάσταση στο Κέντρο Υποδοχής στη Μόρια της Λέσβου Ενημέρωση και συζήτηση: Σχετικά με ζητήματα που σχετίζονται με την ανανέωση της θητείας της ΕΕΔΑ. <i>Συζήτηση:</i> Εξελίξεων ενδιαφέροντος ΕΕΔΑ αρμοδιότητας των Υπουργείων που μετέχουν στη σύνθεσή της (Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υπουργείο Εξωτερικών, Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας)
23 Οκτωβρίου 2018	Προεδρείο	<i>Συνάντηση με:</i> τον Αναπληρωτή Περιφερειακό Εκπρόσωπο για την Ευρώπη, του Γραφείου της Υπάτης Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (Deputy Regional Representative for Europe), Paul d'Auchamp. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησαν η Α΄ Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη και η Β΄ Αντιπρόεδρος της Έλλη Βαρχαλαμά
24-25 Οκτωβρίου 2018	Προεδρείο	Συμμετοχή στην Ετήσια Συνάντηση και Ετήσια Διάσκεψη του ENNHRI. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Α΄ Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη

Ημερομηνία	Σύνθεση	Δράση
29 Νοεμβρίου 2018	Ολομέλεια	<i>Συζήτηση και έγκριση:</i> <i>Παρατηρήσεων</i> επί του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού 2018-2020 Παρατηρήσεων σχετικά με την Πρώτη Έκθεση της Ελλάδας για την εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για την προστασία όλων των Προσώπων από τις Αναγκαστικές Εξαφανίσεις [Observations on Greece's Initial Report on the Implementation of the International Convention for the protection of all Persons from Enforced Disappearance] <i>Δήλωσης</i> σχετικά με τις καταγγελίες για άτυπες επαναπροωθήσεις στον Έβρο <i>Συζήτηση:</i> Εξελίξεων ενδιαφέροντος ΕΕΔΑ αρμοδιότητας των Υπουργείων που μετέχουν στη σύνθεσή της (Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υπουργείο Εξωτερικών, Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας)
ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΣΕ ΘΈΜΑΤΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΪΔΕΥΣΗΣ		
Ημερομηνία	Σύνθεση	Δράση
22 Μαρτίου 2018	Προεδρείο	Συμμετοχή σε εκδήλωση-αφιέρωμα για την Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου του Πολιτικού Συνδέσμου Γυναικών. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε ο Πρόεδρος της Γιώργος Σταυρόπουλος
28 Μαρτίου 2018	Προεδρείο	Συμμετοχή στη δημόσια εκδήλωση για την παρουσίαση της Ετήσιας Έκθεσης 2017 του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε ο Πρόεδρος της Γιώργος Σταυρόπουλος
9 Μαΐου 2018	Προεδρείο	Συμμετοχή με εισήγηση στη δημόσια συζήτηση με θέμα «Το μάθημα των Θρησκευτικών υπό το φως της πρόσφατης απόφασης 660/2018 Ολομ. του ΣτΕ». Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε ο Πρόεδρος της Γιώργος Σταυρόπουλος
24 Μαΐου 2018	Προεδρείο	Συνδιοργάνωση και συμμετοχή με εισήγηση στην επιστημονική ημερίδα με θέμα «Ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης στην Ελλάδα. Αξιολόγηση της ισχύουσας νομοθεσίας και πρακτικής υπό το πρίσμα των διεθνών και ευρωπαϊκών κατευθυντήριων αρχών». Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε ο Πρόεδρος της Γιώργος Σταυρόπουλος

Ημερομηνία	Σύνθεση	Δράση
30 Οκτωβρίου 2018	Προεδρείο	Συμμετοχή με εισήγηση στην εκδήλωση στη μνήμη της αείμνηστης Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου «Η παρακαταθήκη της Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου: παρόν και μέλλον» του Ιδρύματος Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΙΜΔΑ). Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε ο Πρόεδρος της Γιώργος Σταυρόπουλος
9 Νοεμβρίου 2018	Προεδρείο	Υπογραφή Πρωτοκόλλων Συνεργασίας μεταξύ της ΕΕΔΑ και πανεπιστημιακών Σχολών και Τμημάτων, με σκοπό την εδραίωση και ενίσχυση της μεταξύ τους συνεργασίας. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε το Προεδρείο της, αποτελούμενο από τον Πρόεδρό της Γιώργο Σταυρόπουλο και τη Β' Αντιπρόεδρο Έλλη Βαρχαλαμά
27-28 Νοεμβρίου 2018	Προεδρείο	Συμμετοχή με εισήγηση στην εκδήλωση με θέμα «Τα βασικά μεγέθη της εκπαίδευσης: Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση – το εθνικό πλαίσιο αναφοράς (2007-2016)» του Κέντρου Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΚΑΝΕΠ) της ΓΣΕΕ. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε το Προεδρείο της, αποτελούμενο από τον Πρόεδρό της Γιώργο Σταυρόπουλο και τη Β' Αντιπρόεδρο Έλλη Βαρχαλαμά
30 Νοεμβρίου 2018	Προεδρείο	Συμμετοχή με εισήγηση στην κλειστή ημερίδα με θέμα «Νέα δεδομένα και προκλήσεις που σχετίζονται με την εκτέλεση της Απόφασης του ΕΔΔΑ Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα – Putting Chowdury into practice» του Γραφείου Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση Εμπορίας Ανθρώπων σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου, υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Β' Αντιπρόεδρος της Έλλη Βαρχαλαμά
3 Δεκεμβρίου 2018		Πρώτο σεμινάριο Α' Κύκλου Σεμιναρίων για την Εκπαίδευση στα Δικαιώματα του Ανθρώπου με θέμα «ΕΔΔΑ, Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα: η συμμόρφωση (;) της Πολιτείας»
5 Δεκεμβρίου 2018	Προεδρείο	Συμμετοχή με εισήγηση στο Διεθνές Συνέδριο του ΕΚΚΕ με θέμα «Καταπολέμηση των πολλαπλών διακρίσεων στην Ελλάδα: Προώθηση της ισότητας μέσω της ενεργητικής συμμετοχής και της διαμόρφωσης πολιτικών». Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Β' Αντιπρόεδρος της Έλλη Βαρχαλαμά
7 Δεκεμβρίου 2018	Προεδρείο	Υπογραφή Πρωτοκόλλων Συνεργασίας με πανεπιστημιακές Σχολές και Τμήματα, με σκοπό την εδραίωση και ενίσχυση της μεταξύ τους συνεργασίας. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε το Προεδρείο της, αποτελούμενο από τον Πρόεδρό της Γιώργο Σταυρόπουλο και τη Β' Αντιπρόεδρο Έλλη Βαρχαλαμά

Ημερομηνία	Σύνθεση	Δράση
13 Δεκεμβρίου 2018	Προεδρείο	Συνάντηση με την Προεδρεύουσα του Πολιτιστικού Μορφωτικού Συλλόγου Γυναικών Δροσερού Ξάνθης «Η Ελπίδα», Σαμπιχά Σουλεϊμάν. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε ο Πρόεδρος της Γιώργος Σταυρόπουλος
17 Δεκεμβρίου 2018		Δεύτερο σεμινάριο Α' Κύκλου Σεμιναρίων για την Εκπαίδευση στα Δικαιώματα του Ανθρώπου με θέμα «Ζητήματα που ανακύπτουν στη διοικητική διαδικασία διεθνούς προστασίας»
17 Δεκεμβρίου 2018	Προεδρείο	Συμμετοχή με εισήγηση στην ημερίδα της ELSA Thessaloniki με θέμα «Θρησκευτική ελευθερία υπό αμφισβήτηση; Ελλάδα 2018». Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε ο Πρόεδρος της Γιώργος Σταυρόπουλος
21 Δεκεμβρίου 2018	Προεδρείο	Συμμετοχή με εισήγηση στο Διεθνές συνέδριο της Ελληνικής Εταιρίας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων με θέμα «Δικαιώματα του Ανθρώπου: από την αναγόρευση στη διεκδίκηση 70 χρόνια από την Οικουμενική Διακήρυξη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου». Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε ο Πρόεδρος της Γιώργος Σταυρόπουλος

ΕΤΗΣΙΑ
ΕΚΘΕΣΗ
2018

ΕΕΔΑ,
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ
ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟΣ
ΘΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ (ΕΘΑΔ)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

ΕΕΔΑ, ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας.....	37
ΕΕΔΑ, Εθνικός Θεσμός για την προώθηση και προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΘΑΔ)	37
ΕΕΔΑ, η βασική ιδέα που ενέπνευσε τη δημιουργία της	38
ΕΕΔΑ, η κύρια αποστολή της	38
ΕΕΔΑ, Ανεξαρτησία και πλουραλισμός.....	39
ΕΕΔΑ, ομόλογοι ΕΘΑΔ και διεθνής δράση.....	39
Η ΕΕΔΑ μεταφράζει τις Αρχές των Παρισίων	40

ΕΕΔΑ, ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟΣ ΘΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ (ΕΘΑΔ)

ΕΕΔΑ, ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της πολιτείας

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) ιδρύθηκε με το Νόμο 2667/1998, ως το ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας (άρθρο 1, παρ. 1), κατ' εφαρμογή των Αρχών για τη νομική κατάσταση των Εθνικών Θεσμών (Αρχών των Παρισίων), που υιοθέτησε η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ με την απόφασή της 48/134 «Εθνικοί Θεσμοί για την προώθηση και την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων» (ΕΘΑΔ) της 20ης Δεκεμβρίου 1993.

ΕΕΔΑ, Εθνικός Θεσμός για την προώθηση και προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΘΑΔ)

Ο βαθμός συμμόρφωσης προς τις Αρχές των Παρισίων είναι η βάση σύμφωνα με την οποία αξιολογούνται – και κατά τακτά χρονικά διαστήματα, επαναξιολογούνται – οι ΕΘΑΔ από το Παγκόσμιο Συντονιστικό Όργανο των ΕΘΑΔ (Global Alliance of National Human Rights Institutions, GANHRI). Με

βάση την αξιολόγηση αυτή τους αποδίδεται *status A* (πλήρης συμμόρφωση) ή *status B* (ελλιπής συμμόρφωση), το οποίο και καθορίζει τη δυνατότητά τους να συμμετέχουν σε μία σειρά από μηχανισμούς

- του ΟΗΕ, ενδεικτικά στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Human Rights Council), τα ελεγκτικά όργανα των διεθνών συμβάσεων για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου (Treaty Bodies), ειδικούς εισηγητές και ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες (Ειδικές Διαδικασίες-Special Procedures), το μηχανισμό Οικουμενικής Περιοδικής Αξιολόγησης (Universal Periodic Review),

- του Συμβουλίου της Ευρώπης: ενδεικτικά συνεργασία με τον Επίτροπο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, την Επιτροπή για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (CPT), την Επιτροπή κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας (ECRI),
- της Ευρωπαϊκής Ένωσης: ενδεικτικά συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (Fundamental Rights Agency). Έτσι, συνδιαμορφώνουν το διεθνές τοπίο των δικαιωμάτων του ανθρώπου και προωθούν την προστασία τους σε κάθε χώρα.

Ομόλογοι Εθνικοί Θεσμοί για την προώθηση και την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΘΑΔ), διαπιστευμένοι με *status A* λειτουργούν ήδη στα περισσότερα Κράτη μέλη της ΕΕ, ενώ τα υπόλοιπα Κράτη μέλη βρίσκονται σε μία διαδικασία είτε εναρμόνισης υπαρχόντων θεσμών με τις Αρχές των Παρισίων, είτε δημιουργίας νέων ΕΘΑΔ που θα πληρούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις. Αυτή τη στιγμή, 79 Χώρες στον κόσμο διαθέτουν πλήρως εναρμονισμένους ΕΘΑΔ και αρκετές άλλες έχουν δρομολογήσει την ίδρυση των δικών τους Εθνικών Θεσμών (βλ. GANHRI, Chart of the status of National Institutions).

Στην Ελλάδα, ο θεσμικός ρόλος του ΕΘΑΔ έχει ανατεθεί στην ΕΕΔΑ. Η ΕΕΔΑ ελέγχεται τακτικά σε επάλληλες απαιτητικές διαδικασίες αξιολόγησης από την αρμόδια διεθνή Υποεπιτροπή Διαπίστευσης του GANHRI, που λειτουργεί υπό την αιγίδα και σε συνεργασία με το Γραφείο του Υπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, και διαθέτει βαθμό διαπίστευσης A ήδη από το 2001, σε μία χρονική στιγμή κατά την οποία ένας πολύ μικρός αριθμός 12 μόνο ΕΘΑΔ αναγνωρίζονταν ως πλήρως συμβατοί με τις Αρχές των Παρισίων. Το Μάρτιο 2017, η ΕΕΔΑ επαναδιαπιστεύτηκε με *status A* από την αρμόδια διεθνή Υποεπιτροπή, αποδεικνύοντας έμπρακτα ότι εκπληρώνει την αποστολή της, προωθώντας και προστατεύοντας τα δικαιώματα του ανθρώπου, σε μία περίοδο μάλιστα κατά την οποία η Χώρα διέρχεται βαθιά οικονομική, κοινωνική και ανθρωπιστική κρίση, γεγονός που αντανάκλα στη διεθνή εικόνα της Χώρας.

ΕΕΔΑ, η βασική ιδέα που ενέπνευσε τη δημιουργία της

Η βασική ιδέα που ενέπνευσε τη δημιουργία της ΕΕΔΑ είναι η διαρκής παρακολούθηση των εξελίξεων που σχετίζονται με το καθεστώς των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην Ελλάδα και το εξωτερικό, η ενημέρωση της κοινής γνώμης για τους σχετικούς κινδύνους παραβίασης που ελλοχεύουν και προπαντός η παροχή συμβουλών για τη χάραξη σωστής κεντρικής πολιτικής για θέματα που άπτονται των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Σκοπός της ΕΕΔΑ είναι η συνεχής επισήμανση σε όλα τα όργανα της Πολιτείας της ανάγκης αποτελεσματικής κατοχύρωσης των δικαιωμάτων του ανθρώπου όλων όσων διαβιούν στην ελληνική Επικράτεια.

ΕΕΔΑ, η κύρια αποστολή της

Σύμφωνα με το νόμο της, η κύρια αποστολή της ΕΕΔΑ συνίσταται:

- στη διαρκή παρακολούθηση της εξέλιξης των θεμάτων προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και τη συνεχή ενημέρωση και προώθηση της σχετικής έρευνας.

- στην ανταλλαγή εμπειριών σε διεθνές επίπεδο με τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς, όπως ο ΟΗΕ, το Συμβούλιο της Ευρώπης, ο ΟΑΣΕ, με τις ομόλογες Επιτροπές άλλων Κρατών και με την Κοινωνία των Πολιτών.
- στη διαμόρφωση προτάσεων πολιτικής σε θέματα δικαιωμάτων του ανθρώπου.

ΕΕΔΑ, Ανεξαρτησία και πλουραλισμός

Η ανεξαρτησία της ΕΕΔΑ, *conditio sine qua non* της διττής εντολής προώθησης και προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου που της έχει ανατεθεί από το νομοθέτη, κατοχυρώνεται στο νόμο της (άρθρο 1, παρ. 1, του Νόμου 2667/1998) και διασφαλίζεται, μεταξύ άλλων, με την πρόβλεψη μιας όσο το δυνατόν ευρύτερης και ορισμένης με σαφήνεια στη νομοθεσία εντολής (Αρχές των Παρισίων, Α.2).

Πράγματι, η νομοθεσία της ΕΕΔΑ προσδιορίζει με σαφήνεια την αποστολή και τη σφαίρα αρμοδιότητάς της, ενώ παράλληλα η ΕΕΔΑ ερμηνεύει με ευρύ και επικοινωνιακό τρόπο την εντολή, ώστε να προωθείται ένας πιο προοδευτικός ορισμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου που να περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων του ανθρώπου, όπως αυτά ορίζονται σε διεθνή, περιφερειακά και εθνικά κείμενα και ερμηνεύονται από τα αρμόδια διεθνή δικαιοδοτικά και οιονεί δικαιοδοτικά όργανα. Κατά τον τρόπο αυτό πραγματώνεται η θεμελιώδης αρχή του δικαίου των δικαιωμάτων του ανθρώπου, σύμφωνα με την οποία όλα τα δικαιώματα είναι οικουμενικά, αδιαίρετα και αλληλοεξαρτώμενα.

Ως επιπρόσθετη εγγύηση της ανεξαρτησίας της ΕΕΔΑ απέναντι στις δημόσιες Αρχές λειτουργεί και η πλουραλιστική και πολυφωνική σύνθεσή της καθώς η συμμετοχή στη σύνθεσή της 35 φορέων επιτρέπει και συνάμα καλλιεργεί ένα μοναδικό διάλογο μεταξύ των διαφόρων φορέων της Κοινωνίας των πολιτών και της Πολιτείας. Αντανακλώντας τον πλουραλισμό των απόψεων σε θέματα που αφορούν στα δικαιώματα του ανθρώπου, αυτή η συλλογική σύνθεση, που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων ανεξάρτητες Αρχές, πανεπιστημιακές σχολές νομικών και πολιτικών επιστημών, συνδικαλιστικές οργανώσεις, ΜΚΟ, πολιτικά κόμματα και υπουργεία, εξασφαλίζει ένα πολύ υψηλό επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης, πολύ κοντά στις ανάγκες και τις προκλήσεις του πεδίου.

Στο πλαίσιο, εξάλλου, του θεσμικού ρόλου και της αποστολής της ως θεματοφύλακα των δικαιωμάτων του ανθρώπου σε διεθνές, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, η ΕΕΔΑ διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη γεφύρωση της απόστασης όχι μόνο μεταξύ της Πολιτείας και της Κοινωνίας των πολιτών, αλλά και μεταξύ των διεθνών δεσμεύσεων της Χώρας για την εφαρμογή των δικαιωμάτων του ανθρώπου και την πραγματική απόλαυσή τους στην πράξη.

ΕΕΔΑ, ομόλογοι ΕΘΑΔ και διεθνής δράση

Το έργο και η συμβολή της ΕΕΔΑ στην προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην Ελλάδα αναγνωρίστηκαν για ακόμη μία φορά σε διεθνές επίπεδο, με την επανεκλογή της ΕΕΔΑ τον Οκτώβριο 2018 για δεύτερη συνεχόμενη θητεία (2019-2022) στην Ευρωπαϊκή Συντονιστική Επιτροπή (European Coordinating Committee, ECC), η οποία αποτελεί

το εκτελεστικό όργανο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Εθνικών Θεσμών Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (European Network of National Human Rights Institutions, ENNHRI).

Επιπλέον κατά την ίδια Γενική Συνέλευση του ENNHRI¹, που έγινε στην Αθήνα στις 24 Οκτωβρίου 2018, η ΕΕΔΑ εξελέγη ως μέλος του Γραφείου (Bureau) της Παγκόσμιας Συμμαχίας Εθνικών Θεσμών Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Global Alliance of National Human Rights Institutions, GANHRI).

Την ΕΕΔΑ εκπροσωπεί στα εσωτερικά όργανα διοίκησης τόσο του ευρωπαϊκού όσο και του παγκόσμιου δικτύου των ΕΘΑΔ η Α΄ Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη.

Πέραν της συμμετοχής της στην διοίκηση, η ΕΕΔΑ μετέχει ενεργά στις συναντήσεις, εκδηλώσεις και Ομάδες Εργασίας του GANHRI και του ENNHRI. Μάλιστα, την περίοδο 2016-2017 προήδρευε από κοινού με το Ολλανδικό Ινστιτούτο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (Netherlands Institute for Human Rights) στην Ομάδα Εργασίας του ENNHRI για το Άσυλο και τη Μετανάστευση.

Υπενθυμίζεται ότι η ΕΕΔΑ υπήρξε από το 2002 έως και το 2008 εκλεγμένο Μέλος του τετραμελούς Ευρωπαϊκού Συντονιστικού Οργάνου των ΕΘΑΔ και Μέλος του δεκαεξαμελούς Παγκόσμιου Συντονιστικού Οργάνου των ομολόγων Θεσμών ενώ την περίοδο 2009-2011 ήταν Προεδρεύουσα της Ειδικής Ομάδας των Ευρωπαϊκών Εθνικών Θεσμών για την Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Η ΕΕΔΑ μεταφράζει τις Αρχές των Παρισίων

Οι Αρχές των Παρισίων συνιστούν ένα σύνολο κατευθυντήριων αρχών και κριτηρίων για τους ΕΘΑΔ, που εκπονήθηκαν από τους ίδιους τους ΕΘΑΔ και εγκρίθηκαν στη συνέχεια από την Επιτροπή των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (E/RES/1992/54, 3.3.1992) και τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ (A/RES/48/134, 20.12.1993). Οι Αρχές των Παρισίων προάγουν τη δημιουργία και ενίσχυση των ΕΘΑΔ, υποδεικνύοντας τον τρόπο με τον οποίο οφείλουν να λειτουργούν προκειμένου να είναι όσο το δυνατόν αποτελεσματικότεροι στο έργο που επιτελούν. Συνίστανται, με άλλα λόγια, στη βασική κανονιστική πηγή των ΕΘΑΔ.

Αν και, ως κανόνες «ήπιου δικαίου» (*soft law*), στερούνται δεσμευτικής νομικής ισχύος, η διεθνής προσοχή που προσέλκυσαν τόσο από τον ΟΗΕ όσο και από άλλους διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς, μεταξύ των οποίων και το Συμβούλιο της Ευρώπης, ήταν τόσο μεγάλη και η υποδοχή που τους επιφυλάχθηκε τόσο θερμή, ώστε να θεωρούνται σήμερα ως τα «ελάχιστα πρότυπα για την αποτελεσματική λειτουργία ενός ΕΘΑΔ». Γι' αυτό άλλωστε και τα ελεγκτικά όργανα του ΟΗΕ διαρκώς επισημαίνουν emphaticά σε συστάσεις και διακηρύξεις τους τη σημασία των Αρχών των Παρισίων, αναγνωρίζοντας την ανάγκη διασφάλισης της εφαρμογής τους και θέτοντας παράλληλα τη διαδικασία διαπίστευσης των ΕΘΑΔ σύμφωνα με τις Αρχές των Παρισίων υπό την αιγίδα του Γραφείου του Υπατού Αρμοστή του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Η ΕΕΔΑ, στο πλαίσιο του θεσμικού της ρόλου ως ΕΘΑΔ, παραθέτει στα ελληνικά τις Αρχές για το νομικό καθεστώς των Εθνικών Θεσμών (Αρχές των Παρισίων):

1 ENNHRI, ENNHRI elected its 2019-21 Board yesterday at its General Assembly meeting in Athens, Greece. The Board is mandated with the responsibility for the management and administration of ENNHRI and will take office in March 2019, 25.10.2018, διαθέσιμο σε: <http://ennhri.org/ENNHRI-Board-for-2019-21-elected-at-General-Assembly-meeting-in-Athens>.

Αρχές σχετικά με το νομικό καθεστώς των Εθνικών Θεσμών (Αρχές των Παρισίων)

Υιοθετήθηκαν με το Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης 48/134
της 20ης Δεκεμβρίου 1993

Αρμοδιότητα και καθήκοντα

1. Ένας εθνικός θεσμός επιφορτίζεται με την αρμοδιότητα να προωθεί και να προστατεύει τα δικαιώματα του ανθρώπου.
2. Ένας εθνικός θεσμός έχει όσο το δυνατόν ευρύτερη εντολή, η οποία ορίζεται με σαφήνεια σε συνταγματικό ή νομοθετικό κείμενο, προσδιορίζοντας τη σύνθεση και τη σφαίρα αρμοδιότητάς του.
3. Ένας εθνικός θεσμός έχει, μεταξύ άλλων, τις παρακάτω αρμοδιότητες:
 - (α) Να υποβάλλει στην Κυβέρνηση, το Κοινοβούλιο και κάθε άλλο αρμόδιο όργανο, σε συμβουλευτική βάση, είτε ύστερα από αίτημα των ενδιαφερόμενων Αρχών, είτε ασκώντας την αρμοδιότητά του να επιλαμβάνεται ενός ζητήματος αυτεπάγγελα, γνωμοδοτήσεις, συστάσεις, προτάσεις και εκθέσεις για κάθε ζήτημα σχετικά με την προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Ο εθνικός θεσμός δύναται να αποφασίσει τη δημοσιοποίησή τους. Αυτές οι γνωμοδοτήσεις, συστάσεις, προτάσεις και εκθέσεις, καθώς και κάθε αρμοδιότητα του εθνικού θεσμού, αφορούν στους ακόλουθους τομείς:
 - (i) Σε κάθε νομοθετική ή διοικητική διάταξη, καθώς και διατάξεις που σχετίζονται με δικαστικούς οργανισμούς, οι οποίες αποσκοπούν στη διασφάλιση και διεύρυνση της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Στο πλαίσιο αυτό, ο εθνικός θεσμός εξετάζει τις νομοθετικές και διοικητικές διατάξεις σε ισχύ, καθώς και νομοσχέδια και προτάσεις νόμου, και απευθύνει τις αναγκαίες συστάσεις ώστε να διασφαλίσει ότι αυτές οι διατάξεις συμμορφώνονται με τις θεμελιώδεις αρχές των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Προτείνει, όπου κρίνεται αναγκαίο, την υιοθέτηση νέας νομοθεσίας, την τροποποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας και την υιοθέτηση ή τροποποίηση διοικητικών μέτρων.

- (ii) Σε οποιαδήποτε περίπτωση παραβίασης δικαιωμάτων του ανθρώπου της οποίας επιλαμβάνεται.
- (iii) Στην προετοιμασία εκθέσεων για την κατάσταση των δικαιωμάτων του ανθρώπου στη Χώρα γενικότερα, και για ειδικότερα ζητήματα.
- (iv) Στην επισήμανση στην κυβέρνηση περιπτώσεων, ανά την Επικράτεια, όπου παραβιάζονται δικαιώματα του ανθρώπου και την υποβολή προτάσεων για την ανάληψη πρωτοβουλιών με σκοπό τον τερματισμό των καταστάσεων αυτών και, όπου κρίνεται αναγκαίο, τη διατύπωση γνώμης σχετικά με τις θέσεις και τις αντιδράσεις της κυβέρνησης.
- (β) Να προωθεί και να διασφαλίζει την εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας, των κανονισμών και πρακτικών με τα διεθνή κείμενα για τα δικαιώματα του ανθρώπου, στα οποία το Κράτος είναι συμβαλλόμενο μέρος, καθώς και την αποτελεσματική εφαρμογή τους.
- (γ) Να ενθαρρύνει την επικύρωση των προαναφερθέντων κειμένων ή την προσχώρηση σε αυτά, και να διασφαλίζει την εφαρμογή τους.
- (δ) Να συνεισφέρει στις εκθέσεις που υποβάλλουν τα Κράτη στα όργανα και τις επιτροπές των Ηνωμένων Εθνών και σε περιφερειακούς θεσμούς, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις συμβάσεις και, όπου κρίνεται αναγκαίο, να διατυπώνει γνώμη σχετικά, με το δέοντα σεβασμό για την ανεξαρτησία του.
- (ε) Να συνεργάζεται με τα Ηνωμένα Έθνη και κάθε άλλο οργανισμό του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών, με τους περιφερειακούς θεσμούς και τους εθνικούς θεσμούς άλλων χωρών που είναι αρμόδιοι για την προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου.
- (στ) Να συνδράμει στη διαμόρφωση προγραμμάτων για την εκπαίδευση και την έρευνα στα δικαιώματα του ανθρώπου και να συμμετέχει στην υλοποίησή τους στα σχολεία, τα πανεπιστήμια και τους επαγγελματικούς κύκλους.
- (ζ) Να δημοσιοποιεί τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις προσπάθειες για καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων, και συγκεκριμένα των φυλετικών διακρίσεων, αυξάνοντας την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, ιδίως μέσω της πληροφόρησης και της εκπαίδευσης και αξιοποιώντας όλα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Σύνθεση και εχέγγυα ανεξαρτησίας και πλουραλισμού

1. Η σύνθεση του εθνικού θεσμού και ο διορισμός των μελών του, είτε μέσω εκλογών, είτε με άλλο τρόπο, πραγματοποιούνται σύμφωνα με διαδικασία που

παρέχει όλα τα αναγκαία εχέγγυα για τη διασφάλιση της πλουραλιστικής αντιπροσώπευσης των κοινωνικών δυνάμεων (της κοινωνίας των πολιτών) που συμμετέχουν στην προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου, ιδίως με αρμοδιότητες που επιτρέπουν την εδραίωση αποτελεσματικής συνεργασίας με, ή μέσω της παρουσίας, αντιπροσώπων:

- (α) Μη κυβερνητικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο πεδίο των δικαιωμάτων του ανθρώπου και της καταπολέμησης των φυλετικών διακρίσεων, συνδικαλιστικών οργανώσεων, ενδιαφερόμενων κοινωνικών και επαγγελματικών οργανώσεων, όπως για παράδειγμα, ενώσεις δικηγόρων, γιατρών, δημοσιογράφων και επιστημόνων εγνωσμένου κύρους.
- (β) Τάσεων της φιλοσοφικής και πολιτικής σκέψης.
- (γ) Πανεπιστημίων και διακεκριμένων εμπειρογνομόνων.
- (δ) Του Κοινοβουλίου.
- (ε) Κυβερνητικών υπηρεσιών (εάν αυτές περιλαμβάνονται, οι εκπρόσωποί τους πρέπει να συμμετέχουν στις διαβουλεύσεις μόνο με συμβουλευτική αρμοδιότητα).

2. Ο εθνικός θεσμός διαθέτει την κατάλληλη υποδομή για την ομαλή διεξαγωγή των δραστηριοτήτων του, και συγκεκριμένα επαρκή χρηματοδότηση. Ο σκοπός αυτής της χρηματοδότησης θα πρέπει να είναι τέτοιος ώστε να του επιτρέπει να διαθέτει δικό του προσωπικό και εγκαταστάσεις, ώστε να είναι ανεξάρτητος από την Κυβέρνηση και να μην υπόκειται σε οικονομικό έλεγχο, ο οποίος ενδέχεται να επηρεάσει την ανεξαρτησία του.

3. Προκειμένου να διασφαλιστεί μία σταθερή εντολή για τα μέλη του εθνικού θεσμού, χωρίς την οποία δεν μπορεί να υπάρξει πραγματική ανεξαρτησία, ο διορισμός τους πραγματοποιείται με επίσημη πράξη η οποία καθορίζει την ακριβή διάρκεια της εντολής. Η εντολή αυτή μπορεί να ανανεωθεί, υπό τον όρο ότι διασφαλίζεται η πλουραλιστική σύνθεση του θεσμού.

Μέθοδοι λειτουργίας

Εντός του πλαισίου της λειτουργίας του, ο εθνικός θεσμός:

(α) Εξετάζει ελεύθερα οποιοδήποτε ζήτημα εμπίπτει στην αρμοδιότητά του, είτε υποβάλλεται από την κυβέρνηση είτε εξετάζεται αυτεπάγγελτα από το θεσμό, κατόπιν πρότασης μέλους του ή οποιουδήποτε αιτούντος.

(β) Δέχεται οποιοδήποτε πρόσωπο και αποκτά οποιαδήποτε πληροφορία και έγγραφα που είναι αναγκαία για την αξιολόγηση καταστάσεων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά του.

(γ) Απευθύνεται στην κοινή γνώμη άμεσα ή μέσω οποιουδήποτε μέσου μαζικής επικοινωνίας, ιδίως ώστε να δημοσιοποιεί τις γνωμοδοτήσεις και τις συστάσεις του.

(δ) Συνέρχεται σε τακτική βάση και όποτε κρίνεται απαραίτητο με την παρουσία όλων των μελών του εφόσον έχουν προσηκόντως κληθεί.

(ε) Συγκροτεί ομάδες εργασίας αποτελούμενες από τα μέλη του ανάλογα με τις υφιστάμενες ανάγκες και δημιουργεί τοπικά ή περιφερειακά τμήματα για να τον επικουρούν κατά την εκπλήρωση των λειτουργιών του.

(στ) Διατηρεί ανοιχτούς διαύλους επικοινωνίας με τα υπόλοιπα, δικαιοδοτικά ή άλλα, όργανα τα οποία είναι αρμόδια για την προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου (ιδίως Συνηγόρους του πολίτη, διαμεσολαβητές και παρεμφερείς θεσμούς).

(ζ) Ενόψει του θεμελιώδους ρόλου που διαδραματίζουν οι μη κυβερνητικές οργανώσεις στη διεύρυνση του έργου των εθνικών θεσμών, αναπτύσσει σχέσεις με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στο τομέα της προώθησης και της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, την καταπολέμηση του ρατσισμού, την προστασία ιδιαίτερα ευάλωτων ομάδων (ιδίως παιδιών, εργαζόμενων μεταναστών, προσφύγων, ατόμων με σωματική και διανοητική αναπηρία) ή σε άλλους εξειδικευμένους τομείς.

Πρόσθετες αρχές σχετικά με το status Επιτροπών με οιονεί δικαιοδοτικές αρμοδιότητες

Ένας εθνικός θεσμός μπορεί να έχει εξουσιοδότηση να επιλαμβάνεται και να εξετάζει καταγγελίες και αναφορές σχετικά με ατομικές περιπτώσεις. Υποθέσεις μπορούν να εισαχθούν ενώπιόν του από ιδιώτες, τους αντιπροσώπους τους, τρίτα μέρη, μη κυβερνητικές οργανώσεις, σωματεία συνδικαλιστικών οργανώσεων ή άλλες αντιπροσωπευτικές οργανώσεις. Υπό τις συνθήκες αυτές, και με την επιφύλαξη των αρχών που προαναφέρθηκαν σχετικά με τις άλλες αρμοδιότητες των επιτροπών, οι λειτουργίες που τους ανατίθενται μπορούν να θεμελιωθούν στις ακόλουθες αρχές:

(α) Την αναζήτηση ενός φιλικού διακανονισμού μέσω συμβιβασμού ή, εντός των ορίων που καθορίζονται από το νόμο, μέσω δεσμευτικών αποφάσεων ή, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο, στη βάση της εμπιστευτικότητας.

(β) Την ενημέρωση του μέρους που κατέθεσε την αναφορά σχετικά με τα δικαιώματά του, ιδίως σχετικά με τα ένδικο βοηθήματα που διαθέτει και την προώθηση της πρόσβασης σε αυτά.

(γ) Την ακρόαση κάθε καταγγελίας ή αναφοράς ή τη διαβίβασή τους σε κάθε άλλη αρμόδια Αρχή, εντός των ορίων που καθορίζονται από το νόμο.

(δ) Τη διατύπωση συστάσεων προς τις αρμόδιες Αρχές, ιδίως προτείνοντας τροπολογίες ή αναθεώρηση νόμων, κανονισμών και διοικητικών πρακτικών, ιδιαίτερα εάν ευθύνονται για τις δυσκολίες τις οποίες αντιμετωπίζουν τα πρόσωπα που κατέθεσαν την αναφορά με σκοπό να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους.

ΕΤΗΣΙΑ
ΕΚΘΕΣΗ
2018

Η ΔΙΤΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΕΔΑ:
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (Ε.Ε.Δ.Α.)

Η ΔΙΤΤΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΕΔΑ: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Η ΕΕΔΑ ΩΣ ΦΟΡΕΑΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Η ΕΕΔΑ ως το Ανεξάρτητο Συμβουλευτικό Όργανο της Πολιτείας

Απαραίτητο συστατικό για την καλλιέργεια κουλτούρας σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου είναι η ενθάρρυνση του διαλόγου και η προώθηση της αλληλεπίδρασης και της συνεργασίας μεταξύ των ΕΘΑΔ και των δημόσιων Αρχών που είναι επιφορτισμένες με την εφαρμογή των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η ΕΕΔΑ διαδραματίζει σημαντικό και εποικοδομητικό ρόλο στην ουσιαστική πραγμάτωση της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, παρακολουθώντας διαρκώς τις εξελίξεις που σχετίζονται με την κατάσταση των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην Ελλάδα και το εξωτερικό και την εφαρμογή του δικαίου των δικαιωμάτων του ανθρώπου (*monitoring*) και παρέχοντας διαρκή συμβουλευτική στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας.

Πράγματι, ο συμβουλευτικός ρόλος συγκαταλέγεται αναμφισβήτητα μεταξύ των πιο σημαντικών αρμοδιοτήτων των ΕΘΑΔ και, σύμφωνα με τα ελάχιστα πρότυπα που θέτουν οι Αρχές των Παρισίων, δεν περιορίζεται μόνο στην υποβολή γνωμοδοτήσεων, συστάσεων, προτάσεων ή εκθέσεων και στη συμμετοχή σε συνεδριάσεις της Βουλής αλλά επεκτείνεται και στη συνδρομή στις εκθέσεις που υποβάλλουν οι εθνικές αρμόδιες Αρχές για τη συμμόρφωσή τους με τα διεθνή, περιφερειακά ή/και ευρωπαϊκά πρότυπα για τα δικαιώματα του ανθρώπου (*reporting*) καθώς επίσης και στην ενθάρρυνση για την επικύρωση διεθνών συνθηκών για τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Γνωμοδοτήσεις για τη λήψη νομοθετικών, διοικητικών ή άλλων μέτρων που συμβάλλουν στη βελτίωση της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου

Μεταξύ των βασικών αρμοδιοτήτων που έχει αναθέσει στην ΕΕΔΑ τόσο ο εθνικός νομοθέτης (άρθρο 1, παρ. 6 β' του Νόμου 2667/1998), όσο και τα ελάχιστα πρότυπα που θέτουν οι Αρχές των Παρισίων για τους ΕΘΑΔ (Αρχές των Παρισίων, Α.3.α') συγκαταλέγεται και η

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Η ΕΕΔΑ ως φορέας Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.....	49
Η ΕΕΔΑ ως το Ανεξάρτητο Συμβουλευτικό Όργανο της Πολιτείας.....	49
Η ΕΕΔΑ ως φορέας Παρακολούθησης ζητημάτων που άπτονται των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (<i>monitoring</i>).....	73
Η ΕΕΔΑ ως φορέας Προώθησης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.....	88
Ευαισθητοποίηση της Κοινής Γνώμης.....	89
Εκπαίδευση στα Δικαιώματα του Ανθρώπου.....	99
Έρευνα στα Δικαιώματα του Ανθρώπου.....	104

υποβολή εκθέσεων και γνωμοδοτήσεων για τη λήψη νομοθετικών, διοικητικών ή άλλων μέτρων που συμβάλλουν στη βελτίωση της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Πιο συγκεκριμένα, κατά το έτος 2018, η ΕΕΔΑ διατύπωσε τις ακόλουθες παρατηρήσεις επί σχεδίων νόμου και άλλων σχεδίων προτάσεων διαμόρφωσης πολιτικής:

Για την πρόληψη της βίας κατά των γυναικών

Παρατηρήσεις επί του Σχ/Ν «Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας» (1.3.2018)¹

Η ΕΕΔΑ χαιρετίζει, επί της αρχής, τη νομοθετική πρωτοβουλία που αποσκοπεί στην κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης)², αποτιμώντας θετικά το Σχ/Ν στο βαθμό που κυρώνει και ενσωματώνει στην ελληνική έννομη τάξη το κείμενο της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης.

Παρόλα αυτά, η ΕΕΔΑ επισημαίνει ότι η, για μία ακόμη φορά, απουσία αιτιολογικής έκθεσης δυσχεραίνει σημαντικά την αξιολόγηση του πνεύματος και του σκοπού των προτεινόμενων διατάξεων. Επίσης δεν προκύπτει με σαφήνεια ο λόγος που προτείνεται, επιλεκτικά, η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας ως προς ορισμένες μόνο διατάξεις της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, και αν αυτός εδράζεται στην παραδοχή ότι, ως προς τα λοιπά, η ελληνική νομοθεσία είναι πλήρως εναρμονισμένη με τα απαιτούμενα από τη Σύμβαση. Η αιτιολογική έκθεση θα ήταν ενδεχομένως διαφωτιστική ως προς το σκέλος αυτό. Σε κάθε περίπτωση, το Σχ/Ν δεν μπορεί να θεωρηθεί πως αποτελεί, εν συνόλω, ολοκληρωμένη νομοθετική πρωτοβουλία προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας στα εκ της Συμβάσεως απαιτούμενα. Εντελώς ενδεικτικά αναφέρονται, πλην των παραπάνω ειδικότερων παρατηρήσεων επί των προτεινόμενων άρθρων, οι απορρέουσες υποχρεώσεις από το άρθρο 46 της Σύμβασης, οι επιβαρυντικές περιστάσεις κατά το άρθρο 56 της Σύμβασης αναφορικά με τα μέτρα προστασίας μαρτύρων, η ερμηνεία του άρθρου 1, παρ. Α (2) της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 σχετικά με το καθεστώς των Προσφύγων όπως επιτάσσει το άρθρο 60 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, το συναφές άρθρο 60 κλπ.

Η ΕΕΔΑ είχε από καιρό επισημάνει την ανάγκη κύρωσης από την Ελλάδα της εν λόγω Σύμβασης, η οποία μάλιστα είχε υπογραφεί ήδη από το Μάιο του 2011³. Αποτελεί δε πάγια

1 Το κείμενο παρατηρήσεων υιοθετήθηκε από την Ολομέλεια της ΕΕΔΑ στη συνεδρίασή της στις 1.3.2018. Για τη σύνταξη του κειμένου ελήφθησαν υπόψη τα γραπτά σχόλια των Μελών της ΕΕΔΑ Ιφιγένειας Καμτσίδου, Βασιλείου Τζούφη καθώς και η γραπτή συνεισφορά της Ειρήνης Φερέτη, Προέδρου του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας. Επιμέλεια κειμένου παρατηρήσεων: Άννα Ειρήνη Μπάκα, Επιστημονική Συνεργάτιδα της ΕΕΔΑ.

2 CoE, Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence, Κωνσταντινούπολη, 11.V.2011, διαθέσιμη σε: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/210.htm>.

3 ΕΕΔΑ, Έκθεση «Διεμφυλικά άτομα και νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου», Ετήσια Έκθεση 2015, σελ. 87 επ.

θέση της ΕΕΔΑ ότι «η βία κατά των γυναικών, που περιλαμβάνει και την ενδοοικογενειακή βία, συνιστά βάνουση προσβολή των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δεν περιορίζεται δε σε κάποιο συγκεκριμένο πολιτικό ή οικονομικό σύστημα, αλλά είναι διαδεδομένη σε κάθε κοινωνία. Δεν γνωρίζει διαχωριστικές γραμμές από πλευράς πλούτου, φυλής ή πολιτισμού. Οι δομές ισχύος στο εσωτερικό της κοινωνίας, οι οποίες διαιωνίζουν τη βία κατά των γυναικών είναι βαθιά ριζωμένες και αδιάλλακτες. Η βία, ως βίωμα ή απειλή, εμποδίζει τις γυναίκες σε όλον τον κόσμο να ασκήσουν και να απολαύσουν πλήρως τα δικαιώματά τους... Η αποτελεσματική αντιμετώπιση του οξύτατου κοινωνικού φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας, από άποψη νομική, αλλά και στην πράξη, αποτελεί μακρόχρονο αίτημα των φορέων και των ειδικών επιστημόνων που ασχολούνται με την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου, και ειδικότερα με τη στήριξη των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας»⁴.

Με την ευκαιρία του παρόντος κειμένου Παρατηρήσεων, η ΕΕΔΑ επισημαίνει ότι η λήψη νομοθετικών μέτρων για την αποτελεσματική πρόληψη και καταστολή της ενδοοικογενειακής βίας, που να συνδυάζονται απαραίτητα με μέτρα στήριξης των θυμάτων, κυρίως γυναικών και παιδιών, ανταποκρίνεται σε επείγουσα κοινωνική ανάγκη, αλλά και σε επιταγές που απορρέουν από πλέγμα συνταγματικών και υπερεθνικών κανόνων. Το Σύνταγμα επιβάλλει τη λήψη τέτοιων μέτρων, ιδίως για την προστασία της αξίας του ανθρώπου, την προστασία της οικογένειας, την τιμωρία βασανιστηρίων, οποιασδήποτε σωματικής κάκωσης, βλάβης υγείας ή άσκησης ψυχολογικής βίας και κάθε άλλης προσβολής της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας (άρθρα 2, 21, παρ. 1, 7, παρ. 2 Συντ.). Οι συνταγματικές αυτές διατάξεις δημιουργούν δικαιώματα των θιγομένων και αξίωση απέναντι σε όλα τα πολιτειακά όργανα για τη λήψη και αποτελεσματική εφαρμογή των προαναφερόμενων μέτρων (άρθρο 25, παρ. 1 Συντ.).

Η ΕΕΔΑ έχει εκφράσει την πεποίθηση ότι η κύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης θα συμβάλει σημαντικά στην αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών – και κατ' επέκταση και των τρανς γυναικών – σε όλους τους τομείς της ιδιωτικής και δημόσιας σφαίρας της ζωής⁵. Υπενθυμίζεται, δε, ότι η εν λόγω Σύμβαση δεν περιορίζεται σε απλή αναφορά στην ταυτότητα φύλου⁶. Αντίθετα, παρέχοντας ένα διευρυμένο ορισμό της έννοιας του φύλου και ορίζοντας ως «φύλο» τους «κοινωνικά δημιουργημέ[νους] ρόλ[ους], συμπεριφορές, δραστηριότητες και ιδιότητες που μια δεδομένη κοινωνία θεωρεί κατάλληλα για τους άνδρες και τις γυναίκες»⁷, ση-

4 ΕΕΔΑ, Παρατηρήσεις- Απόφαση της ΕΕΔΑ επί του νομοσχεδίου «Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας», Ετήσια Έκθεση 2005, σελ. 231 επ.

5 Βλ. έτσι και ΣΥΔ, Επιστολή προς τον Υπουργό Εσωτερικών με θέμα Ενσωμάτωση στο ελληνικό Δίκαιο της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης για τη Βία κατά των γυναικών, 20 Απριλίου 2015.

6 Δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 4, παρ. 3, «η εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας Σύμβασης από τα μέρη, συγκεκριμένα τα μέτρα προστασίας των δικαιωμάτων των θυμάτων, θα διασφαλίζονται άνευ διακρίσεων με γνώμονα το φύλο, το γένος, τη φυλή, το χρώμα, τη γλώσσα, τη θρησκεία, τις πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική προέλευση, τη σύνδεση με εθνική μειονότητα, την περιουσία, την καταγωγή, το σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα του φύλου, την ηλικία, την κατάσταση της υγείας, την αναπηρία, την οικογενειακή κατάσταση, την κατάσταση μετανάστη ή πρόσφυγα, ή άλλη κατάσταση».

7 Άρθρο 3, περ. γ'.

μειώνει σημαντικά βήματα προς την κατεύθυνση της νομοθετικής και θεσμικής προστασίας των διεμφυλικών ατόμων.⁸ Ως προς αυτό, η ΕΕΔΑ έχει ήδη προτείνει την τροποποίηση της νομοθεσίας ώστε αυτή να περιλαμβάνει το κανονιστικό εύρος της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης.

Η ΕΕΔΑ θεωρεί αναγκαία την ανάδειξη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών και ειδικότερα της ενδοοικογενειακής βίας, του βιασμού, της σεξουαλικής παρενόχλησης και του ακρωτηριασμού, καθώς και της σεξουαλικής εκμετάλλευσής τους μέσω της πορνείας, της πορνογραφίας και του trafficking. Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης αποτελεί πράγματι ένα ολοκληρωμένο κείμενο ενάντια στο φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών, ενώ παράλληλα προβλέπει σειρά μέτρων που αποσκοπούν στην πρόληψη, την προστασία των θυμάτων και τη δίωξη των δραστών.

Υπό το φως των πιο πάνω παρατηρήσεων, η ΕΕΔΑ διατυπώνει σχετικές παρατηρήσεις επί του συνόλου των διατάξεων του Σχ/Ν, όπως κατατέθηκε σε δημόσια διαβούλευση στις 17.11.2017 από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων⁹, διαβεβαιώνοντας παράλληλα ότι θα παρακολουθεί στενά τόσο τη νομοθετική ακολουθία όσο και την εφαρμογή στην πράξη της Σύμβασης στην ελληνική έννομη τάξη.

Σημείωση:

Το πλήρες κείμενο Παρατηρήσεων επί του Σχ/Ν «Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας» είναι διαθέσιμο σε: http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/isothta_fullwn/EEEDA_Symvasi_Konstad.pdf.

Για την προστασία των αιτούντων διεθνή προστασία

Παρατηρήσεις στο Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιατύπωση, L180/96/29.6.2013) και άλλες διατάξεις, Τροποποίηση του Νόμου 4251/2014 (Α' 80) για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2014/66/ΕΕ της 15ης Μαΐου 2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο ενδοεταίρικής μετάθεσης, Τροποποίηση διαδικασιών ασύλου και άλλες διατάξεις» (26.4.2018)¹⁰

⁸ Σωματείο Υποστήριξης Διεμφυλικών (ΣΥΔ), Δελτίο Τύπου: «Οι παρατηρήσεις- προτάσεις του ΣΥΔ στο Σχέδιο Νόμου για την Κύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης για την πρόληψη και καταπολέμηση της Έμφυλης Βίας», 1.12.2017.

⁹ Διαθέσιμο σε <http://www.opengov.gr/ministryofjustice/?p=8956> (τελευταία επίσκεψη: 2.3.2018)

¹⁰ Το παρόν κείμενο Παρατηρήσεων εγκρίθηκε από την Ολομέλεια της ΕΕΔΑ, σε συνεδρίασή της στις 26.4.2018. Εισηγητές: Σπύρος Απέργης, Ελένη Σπαθανά, Αλέξανδρος Κωνσταντίνου, Βασίλης Παπαδόπουλος, Βασίλης Χρονόπουλος και Ιωάννης Λυμβαίος, Μέλη της ΕΕΔΑ.

Η ΕΕΔΑ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της και με σκοπό τη διαρκή παρακολούθηση των ζητημάτων που προκύπτουν στις διαδικασίες χορήγησης διεθνούς προστασίας, πραγματοποίησε στις 20 Φεβρουαρίου 2018 εκ νέου ακρόαση φορέων και προσώπων που σχετίζονται με τα ζητήματα των διαδικασιών διεθνούς προστασίας με θέμα «Προβλήματα των αιτούντων διεθνή προστασία-προσφύγων-μεταναστών. Έμφαση θα δοθεί στα προβλήματα που συναντώνται στις διαδικασίες διεθνούς προστασίας α' και β' βαθμού, στην κοινωνική ένταξη των αναγνωρισμένων προσφύγων και δικαιούχων επικουρικής προστασίας και στα εργασιακά προβλήματα των μεταναστών»¹¹. Σημειώνεται ότι για τα ζητήματα υποδοχής των αιτούντων διεθνή προστασία καθώς και για την Κοινή Δήλωση Ευρωπαϊκής Ένωσης-Τουρκίας, η ΕΕΔΑ εξέδωσε πρόσφατη ανακοίνωση¹² ενώ έχει καταθέσει προτάσεις και στο σχετικά πρόσφατο παρελθόν¹³. Οι φορείς που συμμετείχαν συνεισέφεραν με τη γνώση και την εμπειρία τους και επισήμαναν σειρά προβλημάτων.

Πράγματι, το προτεινόμενο Σχ/Ν επιχειρεί την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Αναθεωρημένη Οδηγία περί Υποδοχής και επιφέρει εκ νέου σημαντικές αλλαγές στο νόμο 4375/2016, με τον οποίο είχε ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη η αναθεωρημένη οδηγία περί Διαδικασιών. Σημειώνεται, δε, ότι η προθεσμία για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας με την Αναθεωρημένη Οδηγία περί Υποδοχής έχει ήδη παρέλθει από τον Ιούλιο του 2015 και συνεπώς η συγκεκριμένη νομοθετική πρωτοβουλία είναι αναγκαία στο πλαίσιο της εναρμόνισης της εθνικής νομοθεσίας με το ενωσιακό κεκτημένο στον τομέα του ασύλου.

Το προτεινόμενο Σχ/Ν επιχειρεί καταρχήν την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Αναθεωρημένη Οδηγία περί Υποδοχής μεταφέροντας συχνά αυτούσιες τις διατάξεις της εν λόγω Οδηγίας. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, η μεταφορά των εν λόγω διατάξεων της Οδηγίας στην ελληνική έννομη τάξη χρήζει περαιτέρω νομοθετικών ρυθμίσεων προκειμένου οι διατάξεις

¹¹ Στην ακρόαση προσώπων και φορέων, με θέμα συζήτησης «Προβλήματα των αιτούντων διεθνή προστασία-προσφύγων-μεταναστών», η οποία πραγματοποιήθηκε, στο πλαίσιο κοινής συνεδρίασης των Β' και Γ' Τμημάτων της ΕΕΔΑ (Β' Τμήματος, Κοινωνικών, Οικονομικών και Πολιτιστικών Δικαιωμάτων και Γ' Τμήματος, Εφαρμογής των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στους Αλλοδαπούς), στα Γραφεία της ΕΕΔΑ, στις 20 Φεβρουαρίου 2018, προσκλήθηκαν τα ακόλουθα πρόσωπα και φορείς: εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης-Γραφείο Υπουργού, του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής-Γραφείο Υπουργού, του Υπουργείου Υγείας-Γραφείο Υπουργού, του Υπουργείου Οικονομικών-Γραφείο Υπουργού, ο Διοικητής του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ), ο Ειδικός Γραμματέας ΣΕΠΕ, η Διοικήτρια του ΟΑΕΔ, καθώς επίσης και εκπρόσωποι της Υπηρεσίας Ασύλου, της Αρχής Προσφυγών, των Δικαστικών Λειτουργών των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών και των Μελών που υποδείχθηκαν από την ΥΑΝΕΠ στις Ανεξάρτητες Επιτροπές Προσφυγών, της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα και του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας. Ειδικότερα, από το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας προσκλήθηκαν οι ακόλουθες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών: Αίτημα, ΑΡΣΙΣ Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων, Γιατροί του Κόσμου, Διεθνής Αμνηστία, Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Ελληνική Δράση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα – Πλειάδες, Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, Ελληνικό Φόρουμ Μεταναστών, Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων, Κέντρο Συμπαράστασης Παλιννοστούντων και Μεταναστών – Οικουμενικό Πρόγραμμα Προσφύγων, ΜΕΤΑδραση - Δράση για τη Μετανάστευση και την Ανάπτυξη, Σύλλογος Ενωμένων Αφγανών, Σωματείο Υποστήριξης Διεμφυλικών (για την υποστήριξη των τρανς ατόμων), Colour Youth - Κοινότητα LGBTQ Νέων Αθήνας, Generation 2.0 RED, Melissa Network, PRAKSIS, Solidarity Now, Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο.

¹² Βλ. ΕΕΔΑ, Δήλωση για την κατάσταση του συστήματος υποδοχής και ασύλου στη Χώρα (2017).

¹³ ΕΕΔΑ, Έκθεση για τις συνθήκες διαβίωσης των προσφύγων και μεταναστών στα κέντρα υποδοχής και φιλοξενίας (2016) και Έκθεση για τη συμφωνία Ε.Ε.-Τουρκίας της 18ης Μαρτίου 2016 υπό το πρίσμα του Ν 4375/2016 (2016).

αυτές να τύχουν εφαρμογής. Επιπλέον, το προτεινόμενο ΣχΝ δεν περιλαμβάνει ρυθμίσεις για συναφή και επείγοντα ζητήματα υποδοχής και προστασίας, όπως η Επιτροπεία Ασυνόδετων και χωρισμένων από την οικογένειά τους ανηλίκων¹⁴ ή ο ρόλος των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην υποδοχή και στη φιλοξενία των προσφύγων, με αποτέλεσμα και οι σχετικές, περιεχόμενες σε αυτό, διατάξεις να καθίστανται ελλιπείς, αναποτελεσματικές και ανεφάρμοστες.

Επισημαίνεται επίσης, σε ό,τι αφορά τις προτεινόμενες αλλαγές στο Νόμο 4375/2016, ότι αυτή είναι η τέταρτη φορά που ο ως άνω νόμος τροποποιείται από την αρχική του δημοσίευση τον Απρίλιο του 2016,¹⁵ πολλές, δε, από τις προτεινόμενες αλλαγές περιορίζουν δικαιώματα και εγγυήσεις για τους αιτούντες άσυλο και σχετίζονται ευθέως με την εφαρμογή της Κοινής Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας και τις συστηματικές συστάσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή αυτής ακόμη και με την άρση κατοχυρωμένων δικαιοκρατικών εγγυήσεων.

Η ΕΕΔΑ, αξιολογώντας την κοινωνική εμπειρία των πιο πάνω φορέων και προσώπων στο πλαίσιο της ακρόασης φορέων και προσώπων που διοργάνωσε, μελέτησε το Σχέδιο Νόμου που της απέστειλε το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής με θέμα «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιτύπωση, L180/96/29.6.2013) και άλλες διατάξεις, Τροποποίηση του Νόμου 4251/2014 (Α' 80) για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2014/66/ΕΕ της 15^{ης} Μαΐου 2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο ενδοεταίρικής μετάθεσης, Τροποποίηση διαδικασιών ασύλου και άλλες διατάξεις» (εφεξής ΣχΝ) και προέβη σε σχετικές με πληθώρα διατάξεων του συστάσεις προς το Υπουργείο.

Σημείωση:

Το πλήρες κείμενο Παρατηρήσεων στο Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής είναι διαθέσιμο σε: http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/prosfuges_metanastes/ParatiriseisEEDA_SxN_YMEPO.pdf.

Για την προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού

Παρατηρήσεις επί του ΣχΝ του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης «Μέτρα για την προώθηση των θεσμών της αναδοχής και υιοθεσίας» (8.5.2018)¹⁶

Ως συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) έχει στο παρελθόν ασχο-

ληθεί εκτεταμένα με το ζήτημα της ανάγκης πρόβλεψης θεσμικής και ουσιαστικής προστασίας για την ιδιαίτερα ευάλωτη αυτή κοινωνική ομάδα, αναδεικνύοντας παράλληλα τις θεσμικές ελλείψεις και οργανωτικές ανεπάρκειες που παρατηρούνται όχι μόνο σε επίπεδο υποστήριξης της οικογένειας, αλλά και αναφορικά με την εναλλακτική φροντίδα, η οποία αντικαθιστά τη γονική όταν η απομάκρυνση από τη βιολογική οικογένεια κρίνεται αναγκαία¹⁷. Είναι αναμφισβήτητο γεγονός, όπως άλλωστε επισημαίνεται και στην αιτιολογική έκθεση του προς ψήφιση Σχεδίου Νόμου του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης με τίτλο «Μέτρα για την προώθηση των θεσμών της αναδοχής και υιοθεσίας» (ΣχΝ), ότι στην Ελλάδα η εναλλακτική αυτή φροντίδα βασίζεται κυρίως στο ιδρυματικό προνοιακό μοντέλο. Παρατηρείται, μάλιστα, το φαινόμενο της σταδιακής μετακύλησης της υποχρέωσης προστασίας της παιδικής ηλικίας από το Κράτος στον ιδιωτικό τομέα, καθώς συχνά τα παιδιά τοποθετούνται σε ξενώνες ή σπίτια φιλοξενίας μη κερδοσκοπικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου ή σε εκκλησιαστικά ιδρύματα¹⁸.

Η ΕΕΔΑ αναγνωρίζει και χαιρετίζει την πρόθεση του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να εκσυγχρονίσει το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο για τις αναδοχές και τις τεκνοθεσίες στη Χώρα, κατοχυρώνοντας ταυτόχρονα επιστημονικά τις προβλεπόμενες διαδικασίες, επιταχύνοντας τα προβλεπόμενα χρονοδιαγράμματα και διασυνδέοντας τα αρχεία των Ιδρυμάτων, προκειμένου να καταστεί δυνατή η τεκμηριωμένη απάντηση στα πιο πάνω ερωτήματα. Θεωρεί, παρόλα αυτά, ότι το προς ψήφιση ΣχΝ, αν και συνιστά ασφαλώς ένα πρώτο πολύ θετικό βήμα για την αποτελεσματικότερη προστασία της παιδικής ηλικίας, είναι αναγκαίο να εντάσσεται σε μια ευρύτερη διαρθρωμένη εθνική στρατηγική με διακριτούς άξονες για την προστασία της παιδικής ηλικίας και παράλληλη ενσωμάτωση της διάστασης του παιδιού (*child mainstreaming*) σε όλους τους τομείς και τα επίπεδα άσκησης πολιτικής. Η αποιδρυματοποίηση δεν είναι μια ακόμη πολιτική που είναι αναγκαία σε ένα κοινωνικό κράτος δικαίου για τη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού. Πρόκειται για μια ευρύτερη και πολυπλοκότερη διαδικασία, που απαιτεί την αναδιάρθρωση των υφιστάμενων υπηρεσιών παιδικής προστασίας, την ανάπτυξη νέων και γενικότερα τη μεταρρύθμιση του συστήματος παιδικής προστασίας, με κοινό γνώμονα πάντα τη σταδιακή αντικατάσταση του ιδρυματικού προνοιακού μοντέλου.

Στο πλαίσιο συνεπώς αυτό, η ΕΕΔΑ χαιρετίζει, ασφαλώς, ως ένα πολύ θετικό βήμα προς την κατεύθυνση της αποτελεσματικής προστασίας της παιδικής ηλικίας την πρωτοβουλία του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να εισαγάγει προς ψήφιση στη Βουλή το παρόν ΣχΝ, είναι αναγκασμένη ωστόσο να επανέλθει σε παλαιότερες και πάγια – δυστυχώς – επαναλαμβανόμενες προτάσεις της, διατυπώνοντας προς τις αρμόδιες Αρχές της Πολιτείας τις ακόλουθες συστάσεις:

¹⁷ ΕΕΔΑ, Παρατηρήσεις επί της 3ης Περιοδικής Έκθεσης σχετικά με την εφαρμογή της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού (CRC) (2008), Συστάσεις για την προστασία της παιδικής ηλικίας “Υγεία και Πρόνοια” (2014), Κείμενο Αρχών για την Παιδική Προστασία στην Ελλάδα. Η παιδική προστασία δεν είναι πολυτέλεια! (2016), Παρατηρήσεις στο ΣχΝ για την ειδική επιτροπεία ασυνόδετων ανηλίκων (2017).

¹⁸ ΕΕΔΑ, Συστάσεις για την προστασία της παιδικής ηλικίας «Υγεία και Πρόνοια» (2014), σελ. 17.

- **Εθνική Στρατηγική για το Παιδί.** Η ΕΕΔΑ προκρίνει τη διάρθρωση εθνικής στρατηγικής με διακριτούς άξονες για την προστασία της παιδικής ηλικίας, με διασφάλιση της ουσιαστικής συμμετοχής και του Συνηγόρου του Παιδιού. Ουσιώδεις άξονες μίας τέτοιας στρατηγικής θα μπορούσαν να συνιστούν η ανάπτυξη μίας παιδοκεντρικής δημοσιονομικής πολιτικής σε συνδυασμό με τη διάχυση της διάστασης του παιδιού (*child mainstreaming*) σε όλους τους τομείς και τα επίπεδα άσκησης πολιτικής.
- **Οριζόντια Δικτύωση των Υπηρεσιών.** Η ΕΕΔΑ θεωρεί αναγκαία τη συνεργασία των αρμοδίων υπηρεσιών μέσω: α) της συνεκτικής οριζόντιας δικτύωσης τους, β) της υποχρεωτικής διατομεακής συνεργασίας τους για την έγκαιρη λήψη των κατάλληλων και αναγκαίων μέτρων, γ) της υιοθέτησης πολιτικών για την πρόληψη και πρωτοκόλλων για την ορθή διαχείριση περιστατικών κακοποίησης/παραμέλησης και την πραγματοποίηση παραπομπών, όποτε απαιτείται, σε ψυχοκοινωνικές υπηρεσίες για την ενδελεχή διερεύνηση των περιστατικών και τη λήψη μέτρων για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, δ) της διαρκούς και τακτικής παρακολούθησης (ενδιάμεσης και τελικής) της πορείας και των αποτελεσμάτων της συνέργειας αυτής, με σκοπό τη χωρίς καθυστέρηση (ανα)προσαρμογή των μέτρων και δράσεων υπέρ της προστασίας της παιδικής ηλικίας.
- **Ολοκλήρωση, παρακολούθηση και αξιολόγηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΕΣΔΔΠ).** Η ΕΕΔΑ κρίνει αναγκαία την ολοκλήρωση, παρακολούθηση και αξιολόγηση του ΕΣΔΔΠ, με βάση και τις προτάσεις που έχει διατυπώσει στο παρελθόν για τη βέλτιστη δυνατή ανάπτυξη μηχανισμού εκπόνησης και παρακολούθησης του ΕΣΔΔΠ¹⁹.
- **Επικύρωση από την Ελληνική Δημοκρατία του τρίτου Προαιρετικού Πρωτοκόλλου της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με τη διαδικασία αναφορών.** Η ΕΕΔΑ κρίνει αναγκαία την κύρωση και επικύρωση από την Ελλάδα του τρίτου Προαιρετικού Πρωτοκόλλου της ΔΣΔΠ (ΟΡ3CRC)²⁰.
- **Αντικατάσταση του όρου «υιοθεσία» από τον όρο «τεκνοθεσία».** Για λόγους εκσυγχρονισμού της σχετικής ορολογίας, η ΕΕΔΑ προκρίνει την αντικατάσταση στο παρόν ΣχΝ του όρου «υιοθεσία» από τον ορθότερο κοινωνικά, πολιτικά και επιστημονικά «τεκνοθεσία».

19 ΕΕΔΑ, Παρατηρήσεις για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (2015) και Επιστολή προς τη Γενική Γραμματέα Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με θέμα Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «Νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου – Εθνικός Μηχανισμός Παρακολούθησης και Αξιολόγησης του Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού» (2017), σελ. 3 επ.

20 Το τρίτο Προαιρετικό Πρωτόκολλο υιοθετήθηκε στη Νέα Υόρκη στις 19 Δεκεμβρίου 2011 και τέθηκε σε διεθνή ισχύ στις 14 Απριλίου 2014, σύμφωνα με το άρθρο 19, παρ. 1, του Πρωτοκόλλου, που προβλέπει ότι «το Πρωτόκολλο θα τεθεί σε ισχύ τρεις μήνες μετά την κατάθεση του δεκάτου εγγράφου επικύρωσης ή προσχώρησης». Έως την 4η Μαΐου 2018, το έχουν υπογράψει 51 Κράτη, ενώ το έχουν επικυρώσει 37 Κράτη.

- **Συλλογή στατιστικών στοιχείων και δεδομένων.** Η ΕΕΔΑ θεωρεί σκόπιμη τη δημιουργία μιας εθνικής κεντρικής βάσης δεδομένων, στην οποία, με τη ρητή ευθύνη των αρμόδιων κρατικών οργάνων, θα συγκεντρώνονται όλα τα στοιχεία που αφορούν στην εφαρμογή του συνόλου των δικαιωμάτων του παιδιού²¹ και επισημαίνει ότι πρέπει να ληφθεί από την Πολιτεία η κατάλληλη μέριμνα για τη μετάπτωση των πληροφοριακών δεδομένων που έχουν ενταχθεί στο Εθνικό Μητρώο Ανάδοχων Γονέων που έχει ήδη συσταθεί και τηρείται από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ).
- **Λειτουργία οικογενειακών δικαστηρίων.** Η ΕΕΔΑ θεωρεί ότι, προς το σκοπό της επίστευσης των διαδικασιών αναδοχής και τεκνοθεσίας, η Πολιτεία πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο λειτουργίας ειδικών οικογενειακών δικαστηρίων στο πλαίσιο των πολιτικών δικαστηρίων, η ύλη των οποίων θα περιορίζεται σε ζητήματα που αφορούν αποκλειστικά στο οικογενειακό δίκαιο και ειδικότερα στην προστασία της οικογένειας, του γάμου, της μητρότητας και της παιδικής ηλικίας.
- **Αξιολόγηση της καταλληλότητας των υποψήφιων θετών γονέων *ad hoc*, με αντικειμενικά κριτήρια που αφορούν στην ψυχική και συναισθηματική του διαθεσιμότητα απέναντι στο τέκνο και όχι βάσει του σεξουαλικού του προσανατολισμού.** Η ΕΕΔΑ χαιρετίζει την τολμηρή πρωτοβουλία του νομοθέτη να διευρύνει τις προϋποθέσεις καταλληλότητας των ανάδοχων γονέων επεκτείνοντας τη δυνατότητα αναδοχής και στα ζευγάρια που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, ενθαρρύνοντάς τον ταυτόχρονα να κάνει ένα βήμα πιο πέρα, επιτρέποντάς τους τόσο την από κοινού τεκνοθεσία, όσο και τη δυνατότητα τεκνοθεσίας από το συμβαλλόμενο με σύμφωνο συμβίωσης του τέκνου του έτερου συμβαλλόμενου, εφόσον δεν υπάρχει ήδη δεύτερος γονέας, ώστε να τηρείται ο κανόνας των δύο μόνο γονέων.
- **Πρόβλεψη για τα Δικαιώματα των ανάδοχων τέκνων και γονέων, καθώς επίσης και των βιολογικών τους οικογενειών.** Η ΕΕΔΑ συστήνει τη συμπερίληψη στο παρόν ΣχΝ διατάξεων σχετικών με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ανάδοχων τέκνων και γονέων, καθώς επίσης και των βιολογικών τους οικογενειών, ώστε, αφενός, να αποφεύγεται οποιαδήποτε σύγχυση για την ακριβή φύση του θεσμού της αναδοχής, αφετέρου, να ενθαρρύνεται η διατήρηση των δεσμών του ανάδοχου τέκνου με τη βιολογική του οικογένεια και η επιστροφή του σε αυτή, όταν και εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν.

Σημείωση:

Το πλήρες κείμενο Παρατηρήσεων επί του ΣχΝ του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης «Μέτρα για την προώθηση των θεσμών της αναδοχής και υιοθεσίας» είναι διαθέσιμο σε: http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/paidia/Paratiriseis_SxN_Anadoxi_Yiothesia.pdf.

21 Βλ. έτσι και UNICEF, Ελληνική Εθνική Επιτροπή, Η κατάσταση των παιδιών στην Ελλάδα 2014. Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στα παιδιά, *op. cit.*, σελ. 95.

Παρατηρήσεις επί του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, 2018-2020 (29.11.2018)²²

Με το παρόν κείμενο παρατηρήσεων, η ΕΕΔΑ καλωσορίζει την πρωτοβουλία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων να προχωρήσει στην σύνταξη και υλοποίηση ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΕΣΔΔΠ). Το ΕΣΔΔΠ αποτελεί πράγματι ένα πολύ σημαντικό βήμα για την προάσπιση και προώθηση των δικαιωμάτων των παιδιών στην Ελληνική Επικράτεια, καθώς και βέλτιστη πρακτική για την εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΔΣΔΠ). Δεδομένης, ωστόσο, της σημασίας του ΕΣΔΔΠ για την πραγμάτωση των δικαιωμάτων των παιδιών στη ελληνική επικράτεια και υπό το πρίσμα, ειδικότερα, α) των γενικών αρχών που αφορούν στην κατάρτιση και παρακολούθηση εφαρμογής Εθνικών Σχεδίων Δράσης, β) των γενικών αρχών και του μεθοδολογικού πλαισίου που αφορούν στη διαμόρφωση Δεικτών (indicators) για την μέτρηση των θετικών και αρνητικών επιπτώσεων δημόσιων και ιδιωτικών πολιτικών και πρακτικών στα δικαιώματα του παιδιού καθώς και γ) των γενικών αρχών κατάρτισης παιδικού προϋπολογισμού (child budgeting), η ΕΕΔΑ κρίνει σκόπιμο να διατυπώσει μία σειρά νέων προτάσεων προκειμένου να συμβάλει στην ουσιαστική βελτίωση της παρούσας, επικαιροποιημένης μορφής του ΕΣΔΔΠ. Ειδικότερα:

1. Συνολική στρατηγική, και όχι αποσπασματική προσέγγιση, με συγκεκριμένες δεσμεύσεις για το μέλλον: Το ΕΣΔΔΠ πρέπει να χαρακτηρίζεται από μια λογική ουσιαστικής πολιτικής στρατηγικής και όχι μίας απλής απαρίθμησης, έστω θεματικά και κατά αρμοδιότητα υπουργείων, τρεχουσών και μελλοντικών δράσεων. Επιπλέον, θα πρέπει να περιλαμβάνει μία λίστα συγκεκριμένων δεσμεύσεων για το μέλλον.

2. Διάκριση και Συστηματοποίηση Τρεχουσών και Μελλοντικών Δράσεων: Η διάκριση μεταξύ τρεχουσών και μελλοντικών δράσεων θα πρέπει να καθίσταται εμφανής. Για κάθε προβλεπόμενη τρέχουσα ή μελλοντική δράση, η Πολιτεία θα πρέπει να διευκρινίζει: α) το συγκεκριμένο στόχο, β) τα προτεινόμενα μέτρα, γ) μία σαφή κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των εμπλεκόμενων αρχών και φορέων, δ) χρονοδιάγραμμα υλοποίησης και ε) δείκτες οι οποίοι θα μπορούν να αξιοποιηθούν για την αξιολόγηση της εφαρμογής και του αντίκτυπου του εκάστοτε μέτρου/δράσης. Επιπλέον θα πρέπει να διακρίνονται οι δημόσιες από τις ιδιωτικές δράσεις.

3. Ειδική Αιτιολόγηση Επιλογής Εθνικών Προτεραιοτήτων: Οι άξονες προτεραιοποίησης θα πρέπει να επιλέγονται αιτιολογημένα, με τη χρήση συγκεκριμένων ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων καθώς και να αποσαφηνίζεται το πεδίο τους.

4. Χρήση Εθνικής Βάσης Αξιολόγησης: Οι άξονες προτεραιοποίησης, και το ίδιο το ΕΣΔΔΠ εν γένει, είναι καλό να προκύπτουν σε συνέχεια πρότερης έκθεσης/μελέτης που να χαρ-

²² Οι παρατηρήσεις υιοθετήθηκαν από την Ολομέλεια της ΕΕΔΑ, στη συνεδρίαση της 29.11.2018. Εισηγήτριες: Έλλη Βαρχαλαμά, Β' Αντιπρόεδρος της ΕΕΔΑ και Άννα Ειρήνη Μπάκα, Επιστημονική Συνεργάτιδα της ΕΕΔΑ. Κατά τη σύνταξη του κειμένου ελήφθησαν υπόψη οι γραπτές παρατηρήσεις των: Αλέξανδρου Κωνσταντίνου, Ιωάννη Λυμβαίου, και Αγόρω-Ελισσάβετ Λαζάρου, Μελών της ΕΕΔΑ.

τογραφεί την παρούσα νομική και πραγματική κατάσταση, στη λογική που εκτέθηκε παραπάνω (βλ. 3.2.). Μία τέτοια έκθεση θα μπορούσε να λάβει τη μορφή της λεγόμενης εθνικής βάσης αξιολόγησης (national baseline assessment), στη βάση της οποίας μπορεί να αξιολογείται η ίδια η πρόοδος του ΕΣΔΔΠ. Μόνο σε μία τέτοια έκθεση νοείται η αναφορά σε παρελθοντικές δράσεις.

5. Επεξήγηση Μεθοδολογίας: Είναι απολύτως σημαντικό, και για λόγους διαφάνειας, το ΕΣΔΔΠ να περιλαμβάνει μία συγκεκριμένη μεθοδολογία που να καταλαμβάνει, κατά τη δομή και του παρόντος κειμένου παρατηρήσεων, α) το διαδικαστικό σκέλος της έρευνας, εκπόνησης, εκτέλεσης, παρακολούθησης, αναθεώρησης του ΕΣΔΔΠ, β) το ίδιο το περιεχόμενο του ΕΣΔΔΠ και γ) την δημοσιονομική διάσταση (παιδικός προϋπολογισμός) με την οποία θα πρέπει να υπάρχει διακριτή ενασχόληση στο ΕΣΔΔΠ, προκειμένου να επεξηγείται συνολικά η λογική της χρήσης και κατανομής εθνικών ή άλλων πόρων στις επί μέρους δράσεις.

6. Απαραίτητη η Χαρτογράφηση Κενών Προστασίας: Σε κάθε περίπτωση, το ΕΣΔΔΠ θα πρέπει να εντάσσει στις διαδικασίες του τη χαρτογράφηση κενών προστασίας. Ένας χρήσιμος και ασφαλής οδηγός εντοπισμού και αξιολόγησης των κενών προστασίας είναι οι Καταληκτικές Παρατηρήσεις της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Παιδιού του ΟΗΕ μετά την εξέταση της Ελληνικής Έκθεσης κατά το άρθρο 44 της ΔΣΔΠ. Επιπλέον, μπορούν να αξιοποιηθούν άλλες συναφείς Επιτροπές Ελέγχου των Ηνωμένων Εθνών καθώς και η Περιοδική Έκθεση του ΟΗΕ για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ελλάδα (Universal Periodic Report).

7. Ένταξη Παιδικού Προϋπολογισμού στο ΕΣΔΔΠ: Βάσει της ΔΣΔΠ, η Ελληνική Πολιτεία έχει την υποχρέωση να εφαρμόζει και να προωθεί τα δικαιώματα των παιδιών «στο μέγιστο δυνατό των οικονομικών δυνατοτήτων της». Η εφαρμογή αυτής της αρχής θα πρέπει να αφορά και τα τέσσερα στάδια των διαδικασιών του δημόσιου προϋπολογισμού, δηλαδή τον σχεδιασμό, τη νομοθέτηση, την εκτέλεση και την παρακολούθηση. Ο Παιδικός Προϋπολογισμός πρέπει να αποτελεί χωριστό αντικείμενο ενασχόλησης στο ΕΣΔΔΠ, καθώς θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι η Ελληνική Πολιτεία διαθέτει επαρκείς πόρους για την υλοποίηση των τρεχουσών και μελλοντικών δράσεων, αλλά και να αιτιολογείται η κατανομή των πόρων μεταξύ των επιμέρους δράσεων. Αυτό θα μπορούσε να αποσαφηνιστεί αιτιολογημένα και με όρους διαφάνειας μέσω ειδικής έκθεσης, για παράδειγμα, με τη συνδρομή του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Κατά κανόνα, ο παιδικός προϋπολογισμός δε θα πρέπει να διακρίνει μεταξύ διαφόρων κατηγοριών παιδιών ενώ η απόσυρση ή μεταφορά πόρων από προγράμματα σε ισχύ για την εφαρμογή ή προώθηση δικαιωμάτων των παιδιών θα πρέπει να αποφεύγεται.

8. Μηχανισμός Αξιολόγησης Επιπτώσεων στα Δικαιώματα των Παιδιών: Είναι σημαντικό, το ΕΣΔΔΠ να προνοήσει για τη δημιουργία ενός Μηχανισμού Αξιολόγησης Επιπτώσεων στα Δικαιώματα των Παιδιών, και ιδίως των παιδιών με πρόσθετη ευαλωτότητα για τα οποία εύλογα απαιτούνται περισσότεροι πόροι για την προστασία, πραγμάτωση και προώθηση των δικαιωμάτων τους. Επιπλέον, ο μηχανισμός αυτός αξιολόγησης δεν πρέπει να αφορά μόνο την εθνική νομοθεσία. Η «υποχρέωση προστασίας» των δικαιωμάτων των παιδιών κατά τη ΔΣΔΠ συνεπάγεται ότι τρίτα μέρη δε θα πρέπει να παρεμβαίνουν ή υπονομεύουν τις δημο-

σιονομικές διαδικασίες που σχετίζονται με τα δικαιώματα των παιδιών. Αυτό συνεπάγεται ότι, στο πλαίσιο της υπάρχουσας δημοσιονομικής εποπτείας, η Ελληνική Πολιτεία θα πρέπει να ρυθμίζει τον ρόλο των τρίτων μερών στο πλαίσιο διεθνών συμφωνιών, στο βαθμό που αυτά επιδρούν αρνητικά στην εφαρμογή στην Ελληνική επικράτεια της ΔΣΔΠ. Αντίστοιχα, τα τρίτα μέρη στο βαθμό που έχουν υπογράψει και κυρώσει τη ΔΣΔΠ οφείλουν να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τους από τη ΔΣΔΠ και να εξετάζουν τις επιπτώσεις οικονομικών μέτρων και μέτρων λιτότητας στα δικαιώματα των παιδιών, κατά την ερμηνεία της Επιτροπής του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

9. Απαραίτητη η χρήση Δεικτών: Είναι απολύτως απαραίτητο να υπάρξει εξοικείωση με τη χρήση Βάσεων Αξιολόγησης (Benchmarks), Δεικτών Απόδοσης (Performance Indicators), Δομικών Δεικτών, (Structural Indicators), Διαδικαστικών Δεικτών (Process Indicators), Δεικτών Αποτελέσματος (Outcome Indicators), Δεικτών Βάσης (Baseline Indicators) και Δεικτών Στόχευσης (Target Indicators). Οι Δείκτες αυτοί επιτελούν πολλαπλό έργο, καθώς μπορούν να αξιολογήσουν α) σε ποιό βαθμό μέτρα της Ελληνικής Πολιτείας έχουν θετικό ή αρνητικό αντίκτυπο στα δικαιώματα των παιδιών, β) εάν η ελληνική νομοθεσία και οι διοικητικές και πολιτικές δράσεις υιοθετούν/ενισχύουν τα δικαιώματα των παιδιών όπως αυτά καθορίζονται από τη ΔΣΔΠ καθώς και τις Καταληκτικές Παρατηρήσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, άλλες συναφείς Επιτροπές Ελέγχου των Ηνωμένων Εθνών καθώς και την Περιοδική Έκθεση του ΟΗΕ για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ελλάδα (Universal Periodic Report), γ) σε ποιό βαθμό οι ως άνω νομικές υποχρεώσεις εκπληρώνονται από την Ελληνική Πολιτεία και δ) κατά πόσο το ίδιο το ΕΣΔΔΠ είναι αποτελεσματικό. Για την επιλογή και εφαρμογή Δεικτών για τα Δικαιώματα του Παιδιού το ΕΣΔΔΠ μπορεί να αξιοποιήσει την τυπολογία που ακολουθούν τόσο τα Ηνωμένα Έθνη όσο και η Ευρωπαϊκή Ένωση, και να την προσαρμόσει στην ελληνική εθνική/πολιτιστική/κοινωνική/οικονομική πραγματικότητα, μέσω διαβούλευσης που θα περιλαμβάνει αρμόδια Υπουργεία αλλά και εθνικούς φορείς που συγκεντρώνουν και επεξεργάζονται ή αξιολογούν παιδοκεντρικά στατιστικά στοιχεία όπως το ΕΚΚΑ και η ΕΛΣΤΑΤ.

10. Παιδοκεντρικά Στατιστικά Στοιχεία: Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να δοθεί έμφαση στην περαιτέρω συγκέντρωση παιδοκεντρικών στατιστικών στοιχείων. Η ίδια η Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Παιδιού του ΟΗΕ, στις Καταληκτικές Παρατηρήσεις της, δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην αναγκαιότητα συλλογής από τις αρμόδιες ελληνικές Αρχές επαρκών παιδοκεντρικών στατιστικών στοιχείων και δεδομένων ικανών να της επιτρέψουν να αξιολογήσει την πρόοδο που επιτυγχάνεται ως προς την εφαρμογή των διατάξεων της Σύμβασης. Λαμβάνοντας υπόψη, συνεπώς, μεταξύ άλλων, και την σύσταση της Επιτροπής του ΟΗΕ για ενίσχυση των μηχανισμών συλλογής δεδομένων σχετικά με τα παιδιά, η ΕΕΔΑ θεωρεί σκόπιμη τη δημιουργία μιας εθνικής κεντρικής βάσης δεδομένων, στην οποία, με τη ρητή ευθύνη των αρμόδιων κρατικών οργάνων, θα συγκεντρώνονται όλα τα στοιχεία που αφορούν την εφαρμογή του συνόλου των δικαιωμάτων του παιδιού.

Η ΕΕΔΑ επισημαίνει την πάγια ετοιμότητα και προθυμία της να σταθεί αρωγός της Γενικής Γραμματείας Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, ευελπιστώντας πως το παρόν κείμενο παρατηρήσεων θα αποτελέσει έναν χρηστικό οδηγό κατά τη διαδικασία επικαιροποίησης, εξειδίκευσης, αξιολόγησης, εφαρμογής και παρακολούθησης του ΕΣΔΔΠ για την αποτελεσματικότερη προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού στη ελληνική επικράτεια.

Σημείωση:

Το πλήρες κείμενο Παρατηρήσεις επί του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, 2018-2020 είναι διαθέσιμο σε: http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/paidia/paratiriseis_EEDA_ESSDP.pdf.

[Για την αντιμετώπιση του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας](#)

Επιστολή προς τη Γενική Γραμματεία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης σχετικά με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας και τις βασικές αρχές που αυτό πρέπει να ακολουθεί (27.6.2018)

Η ΕΕΔΑ απάντησε στο από 12.6.2018 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης σχετικά με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας, χαιρετίζοντας καταρχάς την πρωτοβουλία της Γενικής Γραμματείας ως ένα πολύ θετικό βήμα για την αναβάθμιση της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και της καταπολέμησης των φαινομένων ρατσισμού και μισαλλοδοξίας.

Παρόλα αυτά, η ΕΕΔΑ επισήμανε ότι στις δράσεις που θα συμπεριληφθούν στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ΕΣΔΡΜ) δεν ανήκουν, λόγω της θεσμικής αποστολής της, οι δράσεις της ΕΕΔΑ. Η ΕΕΔΑ, ως ο Εθνικός Θεσμός για την προώθηση και την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΘΑΔ), οφείλει να διασφαλίζει και ενισχύει διαρκώς την ανεξαρτησία της, ώστε να είναι ανά πάσα στιγμή σε θέση να φέρει σε πέρας την αποστολή της εκφράζοντας τη γνώμη της ελεύθερη από τον έλεγχο ή την επιρροή εξωτερικών παραγόντων. Στο πλαίσιο, δε, αυτής της θεσμικής της ανεξαρτησίας από την Κυβέρνηση, η ΕΕΔΑ πρέπει, σύμφωνα με το Εγχειρίδιο του Γραφείου του Υπατού Αρμοστή του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου για τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, να περιορίζεται σε ένα ρόλο παρακολούθησης της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης (ΕΣΔ), παροχής τεχνογνωσίας και συμβουλευτικής προς την Κυβέρνηση²³. Οι γνώσεις και η εμπειρία της σε θέματα προώθησης και προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, αναμένεται ότι θα συμβάλουν σημαντικά στην εκπόνηση και την υλοποίηση του ΕΣΔΡΜ, μέσω ιδίως της συμμετοχής της στο Εθνικό Συμβούλιο κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας.

Υπό το φως των επισημάνσεων αυτών, η ΕΕΔΑ υπενθύμισε ότι είναι κρίσιμης σημασίας

²³ OHCHR, Handbook on National Human Rights Plans of Action, Professional Training Series no 10, 2002, σελ. 51.

η λήψη υπόψη των συστάσεων των εθνικών και διεθνών οργάνων καθώς και οι αποφάσεις των διεθνών δικαιοδοτικών και οιοιού δικαιοδοτικών οργάνων και επανήλθε σε προηγούμενες Συστάσεις της, τις οποίες είχε διατυπώσει με αφορμή το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και στις οποίες είχε επισημάνει την αναγκαιότητα εκπόνησης σχεδίων δράσης για την οριοθέτηση δράσεων που βελτιώνουν την προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου²⁴. Στις συστάσεις αυτές είχε επιμείνει στην ανάγκη προώθησης μετρήσιμων και χρονικά οριοθετημένων δράσεων και σύνδεσης του ΕΣΔ με εθνικές και ειδικότερες στρατηγικές και προϋπολογισμούς, ώστε να διασφαλίζεται η κατάλληλη κατανομή των οικονομικών, ανθρώπινων και τεχνικών πόρων για την εφαρμογή τους²⁵.

Επίσης, σε ό,τι αφορά ειδικά στο περιεχόμενο του ΕΣΔΡΜ, σε άμεση συνάφεια με τις πιο πάνω συστάσεις, η ΕΕΔΑ υπενθύμισε ότι το ΕΣΔΡΜ, όπως άλλωστε και κάθε ΕΣΔ, πρέπει να περιλαμβάνει τα μέτρα εκείνα τα οποία είναι κατάλληλα να απαντήσουν στις σύγχρονες προκλήσεις που συνδέονται με το φαινόμενο του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας στην Ελλάδα. Σε μία εποχή ιδιαίτερα ανησυχητικής αύξησης των φαινομένων ρατσιστικής βίας, διακρίσεων, μισαλλοδοξίας και εξτρεμισμού, η ΕΕΔΑ τόνισε ότι ένα ΕΣΔ δεν αρκεί να καταγράφει και να χαρτογραφεί «παθητικά» δράσεις που ούτως ή άλλως επρόκειτο να γίνουν, αλλά καλείται να ενθαρρύνει την υιοθέτηση μέτρων που θα αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τα φαινόμενα αυτά.

Παρατηρήσεις επί Εθνικών Εκθέσεων ενώπιον Διεθνών Οργάνων ελέγχου της εφαρμογής των προτύπων για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Στο γενικότερο καθήκον της ΕΕΔΑ να συμβουλεύει την Πολιτεία εντάσσεται και η υποχρέωσή της να συμβάλει στην υποβολή εκθέσεων από τις αρμόδιες κρατικές Αρχές για την εφαρμογή του δικαίου των δικαιωμάτων του ανθρώπου στο πλαίσιο ελεγκτικών μηχανισμών τόσο του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών όσο και άλλων περιφερειακών και ευρωπαϊκών οργανισμών για τα δικαιώματα του ανθρώπου. Βέβαια, πρέπει να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι η αρμοδιότητα αυτή εκπληρώνεται με περισσότερους τρόπους και σε διαφορετικές χρονικές στιγμές. Πράγματι, η ΕΕΔΑ δεν περιορίζεται μόνο στη συνεισφορά της στις σχετικές εκθέσεις που υποβάλλουν οι αρμόδιες κρατικές Αρχές, αλλά συνεργάζεται απευθείας με τον ΟΗΕ και τους οργανισμούς του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών, υποβάλλοντας σκιώδεις εκθέσεις, διατυπώνοντας δηλώσεις κατά τη διάρκεια συζητήσεων ενώπιον των ελεγκτικών οργάνων του ΟΗΕ και του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, συνδράμοντας, διευκολύνοντας ή συμμετέχοντας στο έργο των εμπειρογνομόνων, των Ειδικών Εισηγητών ή των Επιτροπών που επιβλέπουν την εφαρμογή των Συμβάσεων του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (*UN Treaty Bodies*), καθώς επίσης και παρακολουθώντας και προωθώντας την εφαρμογή των σχετικών συστάσεων του συστήματος των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

²⁴ ΕΕΔΑ, Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, 15.1.2015, σελ. 2, διαθέσιμες σε: http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/paidia/parathrhseis_eeda_gia_esddp.pdf.

²⁵ Idem, σελ. 3.

Σύμφωνα τόσο με το νόμο της, που ρητά της αναθέτει τη γνωμοδότηση επί εκθέσεων που υποβάλλει η Χώρα σε διεθνείς οργανισμούς για συναφή θέματα (άρθρο 1, παρ. 6 ε'), όσο και με τις Αρχές των Παρισίων, που ορίζουν ότι οι ΕΘΑΔ συνεισφέρουν στις εκθέσεις που υποβάλλουν τα Κράτη μέλη στα όργανα και τις επιτροπές των Ηνωμένων Εθνών και σε περιφερειακούς οργανισμούς, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις συνθήκες και, όπου είναι απαραίτητο, γνωμοδοτούν, με το δέοντα σεβασμό για την ανεξαρτησία τους (Αρχές των Παρισίων, Α.3.δ') και λαμβανομένων υπόψη της τεχνογνωσίας και της εμπειρίας της ΕΕΔΑ στο πεδίο της προστασίας και της προώθησης των δικαιωμάτων του ανθρώπου, καθώς επίσης και των πληροφοριών στις οποίες έχει πρόσβαση, η ΕΕΔΑ ανταποκρίνεται με ευθύνη και συνέπεια στην πολύ σημαντική αυτή αρμοδιότητά της.

Πιο συγκεκριμένα, κατά το 2018, η ΕΕΔΑ υπέβαλε τις ακόλουθες παρατηρήσεις προς τις αρμόδιες δημόσιες Αρχές:

Για την εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για την προστασία όλων των Προσώπων από Αναγκαστική Εξαφάνιση

Παρατηρήσεις επί της Αρχικής Έκθεσης της Ελλάδας για την Εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για την προστασία όλων των Προσώπων από Αναγκαστική Εξαφάνιση (29.11.2018)²⁶

Στο πλαίσιο μιας παγιωμένης πλέον καλής πρακτικής της Πολιτείας να αποστέλλει στην ΕΕΔΑ, ως τον Εθνικό Θεσμό για την προώθηση και προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΘΑΔ) στην Ελλάδα, για σχολιασμό τα σχέδια Εκθέσεων προς υποβολή σε διεθνή όργανα ελέγχου, το Υπουργείο Εξωτερικών απέστειλε το σχέδιο της Αρχικής Έκθεσης της Ελλάδας για την εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για την προστασία όλων των προσώπων από Αναγκαστική Εξαφάνιση (ΑΠΦ 6171/ΑΣ 23847, 26/04/2018). Οι ΕΘΑΔ διαδραματίζουν ένα ρόλο-κλειδί αφενός, στην ενίσχυση των οργάνων ελέγχου των διεθνών συμβάσεων προστασίας δικαιωμάτων του ανθρώπου, όπως της Επιτροπής για τις Αναγκαστικές Εξαφανίσεις εν προκειμένω, στην εκπλήρωση της αποστολής τους και, αφετέρου, στην ενθάρρυνση και συμβολή στην εκπλήρωση της υποχρέωσης συμμόρφωσης του Κράτους μέρους με τις διεθνείς υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτές²⁷. Η ΕΕΔΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας της (άρθρο 1, παρ. 6, στοιχ. β', ε' και στ' του Νόμου 2667/1998, όπως ισχύει), η ΕΕΔΑ υπέβαλε τις Παρατηρήσεις της επί της ανωτέρω Αρχικής Έκθεσης του Υπουργείου Εξωτερικών για την εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης από την Ελλάδα, στοχεύοντας ουσιαστικά μεταξύ άλλων στη συμπλήρωση της εικόνας της Επιτροπής για τον τρόπο και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η Σύμβαση εφαρμόζεται στην Ελλάδα.

²⁶ Το παρόν κείμενο Παρατηρήσεων υιοθετήθηκε από την Ολομέλεια της ΕΕΔΑ στις 29.11.2018. Εισηγήτριες: Μαρία Γαβουνέλη, Α' Αντιπρόεδρος της ΕΕΔΑ, Εύα Τζαβαλά, Επιστημονική Συνεργάτιδα της ΕΕΔΑ και Ιωάννα Πέρβου, Εξωτερική Εμπειρογνομών.

²⁷ CED, The relationship of the Committee on Enforced Disappearances with National Human Rights Institutions, 28 October 2014, CED/C/6, par. 1-9.

Ειδικότερα, η ΕΕΔΑ διατύπωσε, σε έναν πρώτο χρόνο, τις γενικής φύσης παρατηρήσεις της σχετικά τις ακόλουθες θεματικές: απουσία γενικής διάταξης για την κατοχύρωση του δικαιώματος να μην υποβάλλεται κανείς σε αναγκαστική εξαφάνιση (I), έννοια του «θύματος» και απουσία σχετικών με το δικαίωμα στην αλήθεια διατάξεων (II) και απουσία αναφοράς στις αποκαλούμενες «σύγχρονες» μορφές αναγκαστικής εξαφάνισης (III). Στη συνέχεια, προέβη σε ειδικότερες παρατηρήσεις, σχετικά με επιμέρους διατάξεις της Σύμβασης, όπως ενδεικτικά οι διατυπώσεις που περιλαμβάνονται στον Ποινικό Κώδικα, τα παιδιά ως θύματα των αναγκαστικών εξαφανίσεων ή, ακόμη, ο επαναπατρισμός και η πρόσβαση στην πληροφορία και η προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Σημείωση:

Το πλήρες κείμενο Παρατηρήσεων επί της Αρχικής Έκθεσης της Ελλάδας για την Εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για την προστασία όλων των Προσώπων από Αναγκαστική Εξαφάνιση είναι διαθέσιμο σε: http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/GNCHR_Observations_CED.pdf.

Γραπτές συμβολές για τη διεθνή συνεργασία της Χώρας σε θέματα που άπτονται της προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Υποβολή γραπτής συμβολής προς το Υπουργείο Εξωτερικών μετά από σχετικό αίτημα παροχής πληροφοριών εκ μέρους της Συντακτικής Ομάδας για την Κοινωνία των Πολιτών και τους Εθνικούς Θεσμούς Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (CDDH-INST) του Συμβουλίου της Ευρώπης (2.2.2018)

Η ΕΕΔΑ υπέβαλε τη γραπτή της συμβολή προς το Τμήμα Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου της Ειδικής Νομικής Υπηρεσίας (ΕΝΥ) του Υπουργείου Εξωτερικών, μετά από αίτημα για παροχή πληροφοριών εκ μέρους της Συντακτικής Ομάδας για την Κοινωνία των Πολιτών και τους Εθνικούς Θεσμούς Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (CDDH-INST) του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η Συντακτική Ομάδα επεξεργάζεται ένα σχέδιο μη δεσμευτικού νομικού κειμένου της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο θα συνοδεύεται από Οδηγό καλών πρακτικών σχετικά με τις επιπτώσεις της νομοθεσίας, των πολιτικών και των υφιστάμενων εθνικών πρακτικών στις δραστηριότητες των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, των υπερασπιστών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των εθνικών θεσμών προώθησης και προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Υποβολή γραπτών παρατηρήσεων προς το Υπουργείο Εξωτερικών επί του σχεδίου Βασικού Κειμένου Πληροφοριών (Core Document) προς τα όργανα προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών (23.2.2018)

Η ΕΕΔΑ υπέβαλε τις γραπτές της παρατηρήσεις προς το Υπουργείο Εξωτερικών επί του σχεδίου Βασικού Κειμένου Πληροφοριών (Core Document) προς τα όργανα προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ. Το σχέδιο κειμένου απέστειλε στην ΕΕΔΑ η Ειδική Νομική

Υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών και περιέχει πληροφορίες γενικού και πραγματολογικού χαρακτήρα αναφορικά με την εφαρμογή των Διεθνών Συμβάσεων προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που δεσμεύουν τη Χώρα μας.

Η ΕΕΔΑ στη Βουλή

Στο πλαίσιο του γενικού καθήκοντος παροχής συμβουλευτικής προς την Πολιτεία (άρθρο 1, παρ. 1 του Νόμου 2667/1998), η ΕΕΔΑ διατηρεί στενή συνεργασία με τη Βουλή και τις αρμόδιες νομοπαρασκευαστικές επιτροπές της. Ακολουθώντας, αποστέλλει τις γνωμοδοτήσεις ή συστάσεις της σχετικά με σχέδια ή προτάσεις νόμου προς ψήφιση ή με την υπάρχουσα νομοθεσία ή για την υιοθέτηση νέων νομοθετικών κειμένων. Παράλληλα, συμμετέχει, με κάθε ευκαιρία που της δίνεται σε συνεδριάσεις Διαρκών ή Ειδικών Μόνιμων Κοινοβουλευτικών Επιτροπών, προκειμένου να συμβάλει αφενός στην αποτελεσματικότερη προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, και αφετέρου, στην περαιτέρω διάχυση των προτάσεων και των συστάσεών της.

Για την προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων των ΑμεΑ

Συνεδρίαση της Υποεπιτροπής για τα Θέματα των Ατόμων με Αναπηρία της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Βουλής (13.2.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στη συνεδρίαση της Υποεπιτροπής για τα Θέματα των Ατόμων με Αναπηρία της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Βουλής. Η συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε την Τρίτη, 13 Φεβρουαρίου 2018, με θέμα ημερήσιας διάταξης τη δια βίου εκπαίδευση, φροντίδα, εργασία, μετά το Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ). Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Β' Αντιπρόεδρος της Έλλη Βαρχαλαμά.

Η συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε την Τρίτη, 13 Φεβρουαρίου 2018, με θέμα ημερήσιας διάταξης τη δια βίου εκπαίδευση, φροντίδα, εργασία, μετά το Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ). Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Β' Αντιπρόεδρος της Έλλη Βαρχαλαμά.

Για την προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών

Κοινή συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης και της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Βουλής (13.3.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στην κοινή συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης και της Ειδικής

Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Βουλής. Η συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε την Τρίτη, 13 Μαρτίου 2018, με θέμα ημερήσιας διάταξης την επεξεργασία και εξέταση του σχεδίου νόμου για την κύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Επιστημονική της Συνεργάτιδα, Άννα Ειρήνη Μπάκα.

Για την καταπολέμηση της ρατσιστικής βίας

Επίδοση της Ετήσιας Έκθεσης του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας στον Πρόεδρο της Βουλής (19.4.2018)

Αντιπροσωπεία του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας, αποτελούμενη μεταξύ άλλων από την Α' Αντιπρόεδρο της ΕΕΔΑ Μαρία Γαβουνέλη, τον Αντιπρόσωπο της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους

Πρόσφυγες στην Ελλάδα, Philippe Leclerc και τη Βοηθό Συντονίστρια του Δικτύου, Τίνα Σταυρινάκη, συνάντησε, την Πέμπτη, στις 19 Απριλίου 2018, τον Πρόεδρο της Βουλής, Νικόλαο Βούτση, προκειμένου να του επιδώσει την Ετήσια Έκθεση του Δικτύου για το έτος 2017.

Ο Πρόεδρος της Βουλής, παραλαμβάνοντας την Έκθεση, εξήρε το έργο του Δικτύου, τονίζοντας ωστόσο ότι παρά τις πολύ σημαντικές εξελίξεις που έχουν σημειωθεί, πρέπει να γίνουν πολλά ακόμη. Από την πλευρά της η Α' Αντιπρόεδρος της ΕΕΔΑ Μαρία Γαβουνέλη, δήλωσε ότι τα στοιχεία του Δικτύου δεν αμφισβητούνται πλέον και επομένως είναι συγκρίσιμα και μπορούν να αξιοποιηθούν και από τις Αρχές, ενώ ο Αντιπρόσωπος της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα, Philippe Leclerc, εξέφρασε τη χαρά του για το γεγονός ότι οι Έλληνες έχουν υποδεχθεί με τέτοια θέρμη τους πρόσφυγες, τονίζοντας ότι είναι σημαντικό να καταγράφονται όλα τα περιστατικά βίας που παρατηρούνται, έτσι ώστε και η Πολιτεία και οι τοπικές Αρχές να είναι σε θέση να καταπολεμήσουν αυτού του είδους τα φαινόμενα.

Στην επίδοση της Έκθεσης παραβρέθηκαν ο Γενικός Γραμματέας της Βουλής, Κώστας Αθανασίου, η Αντιπρόεδρος της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης Μαρία Θελερίτη και ο Γραμματέας της Επιτροπής Κωνσταντίνος Μορφίδης.

Για θέματα διεθνούς προστασίας

Συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης της Βουλής (27.4.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στη συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης της Βουλής. Η συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή, 27 Απριλίου 2018, με θέμα ημερήσιας διάταξης την επεξεργασία και εξέταση του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής με τίτλο «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιατύπωση, L180/96/29.6.2013) και άλλες διατάξεις - Τροποποίηση του Ν 4251/2014 (Α' 80) για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2014/66/ΕΕ της 15ης Μαΐου 2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο ενδοεταίρικής μετάθεσης - Τροποποίηση διαδικασιών ασύλου και άλλες διατάξεις». Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε το Μέλος της και Προεδρεύων του Γ' Τμήματος Σπύρος Απέργης.

Για την προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων των κρατούμενων

Συνεδρίαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Σωφρονιστικού Συστήματος και λοιπών Δομών Εγκλεισμού Κρατούμενων της Βουλής (24.5.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στη συνεδρίαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής σωφρονιστικού συστήματος και λοιπών δομών εγκλεισμού κρατούμενων της Βουλής. Η συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη, 24 Μαΐου 2018, με θέμα ημερήσιας διάταξης τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των κρατούμενων. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε ο Πρόεδρός της Γιώργος Σταυρόπουλος και η Καθηγήτρια Εγκληματολογίας και Αντεγκληματικής Πολιτικής του ΔΠΘ και Μέλος της ΕΕΔΑ, Σοφία Βιδάλη.

Για την καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων

Συνεδρίαση της Υποεπιτροπής για την καταπολέμηση της εμπορίας και της εκμετάλλευσης ανθρωπών της Βουλής (12.12.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε σε συνεδρίαση της Υποεπιτροπής για την καταπολέμηση της εμπορίας και της εκμετάλλευσης ανθρωπών της Βουλής. Η συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη, 12 Δεκεμβρίου

2018, με θέμα ημερήσιας διάταξης τα προβλήματα στην απονομή δικαιοσύνης σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Επιστημονική της Συνεργάτιδα Ρωξάνη Φράγκου.

Συμμετοχή προσώπων οριζόμενων από την ΕΕΔΑ σε συλλογικά όργανα της διοίκησης

Στο πλαίσιο του θεσμικού της ρόλου ως του ανεξάρτητου συμβουλευτικού οργάνου της Πολιτείας σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, η ΕΕΔΑ έχει την εντολή να συμβουλεύει το σύνολο των δημόσιων Αρχών σχετικά με ζητήματα που άπτονται των δικαιωμάτων του ανθρώπου και να τους παρέχει κάθε δυνατή αρωγή στην προσπάθεια προώθησης και προστασίας αυτών. Η εντολή αυτή μπορεί να εκπληρωθεί με πολλούς και διάφορους τρόπους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται και ο ορισμός προσώπων που συμμετέχουν σε συλλογικά όργανα της Δημόσιας Διοίκησης. Κατά το έτος 2018, η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε με προθυμία και ευθύνη στα ακόλουθα αιτήματα:

Για την αντιμετώπιση του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας

Συμμετοχή στο Εθνικό Συμβούλιο κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ΕΣΡΜ)

Η ΕΕΔΑ μετέχει, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 15 επ. του Νόμου 4356/2015 (ΦΕΚ 181/Α/24.12.2015), στη σύνθεση του Εθνικού Συμβουλίου κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ΕΣΡΜ), στις συνεδριάσεις του οποίου εκπροσωπείται από πρόσωπα που ορίζει η ίδια. Για το έτος 2018, η ΕΕΔΑ εκπροσωπήθηκε από τα Μέλη της, Βασιλική Γεωργιάδου (τακτικό μέλος) και Ελένη Σπαθανά (αναπληρωματικό μέλος).

Για τη συμβολή της ΕΕΔΑ στις εργασίες του ΕΣΡΜ βλ. *infra*, σελ. 67.

Για θέματα ασύλου και μετανάστευσης

Υπόδειξη μελών στις Επιτροπές Προσφυγών που συστάθηκαν δυνάμει των διατάξεων του ΠΔ 114/2010 και στις Ανεξάρτητες Επιτροπές Προσφυγών της Αρχής Προσφυγών

Το διαρκές ενδιαφέρον που έχει επιδείξει η ΕΕΔΑ, ως συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας σε θέματα προστασίας και προώθησης των δικαιωμάτων του ανθρώπου, για θέματα που άπτονται της προστασίας των αλλοδαπών και, ειδικότερα, της διαδικασίας παροχής διεθνούς προστασίας, αναγνωρίστηκε από το νομοθέτη μέσω της θεσμικής κατοχύρωσης της συνδρομής της στη στελέχωση και λειτουργία των Επιτροπών Προσφυγών που έχουν συσταθεί δυνάμει του ΠΔ 114/2010 όπως ισχύει, καθώς επίσης και αυτών της Αρχής Προσφυγών.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 26 του ΠΔ 114 (ΦΕΚ

195/Α/22.11.2010) για τη «διαδικασία αναγνώρισης σε αλλοδαπούς και ανιθαγενείς του καθεστώτος του πρόσφυγα ή δικαιούχου επικουρικής προστασίας», συστάθηκαν οι Επιτροπές Προσφυγών, οι οποίες ανέλαβαν το έργο της εκκαθάρισης των συσσωρευμένων προσφυγών του παλαιού συστήματος ασύλου στην Ελλάδα, για το οποίο, μάλιστα, η Χώρα μας είχε δεχθεί έντονη κριτική τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο και λειτούργησαν στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη (και εν συνεχεία στο Υπουργείο Εσωτερικών), διαθέτοντας αποφασιστική αρμοδιότητα. Η κάθε Επιτροπή Προσφυγών απαρτιζόταν μεταξύ άλλων και από ένα νομικό – καθώς και αναπληρωτή του – με εξειδίκευση στο προσφυγικό δίκαιο ή το δίκαιο των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η επιλογή των νομικών γινόταν από σχετικό κατάλογο που καταρτίζεται με ευθύνη της ΕΕΔΑ σύμφωνα με τον Κανονισμό λειτουργίας της. Σύμφωνα με το άρθρο 19 της αριθμ. 2981 ΚΥΑ των Υπουργών Μεταναστευτικής Πολιτικής, Εσωτερικών, Οικονομίας και Ανάπτυξης και Οικονομικών, σχετικά με τη Συγκρότηση Επιτροπών Προσφυγών για την κρίση, σε δεύτερο βαθμό, ορισμένων περιπτώσεων αιτήσεων διεθνούς προστασίας κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Νόμου 4375/2016, όπως ισχύουν (ΦΕΚ 222/ΥΟΔΔ/15.5.2017), η θητεία των Επιτροπών αυτών έληξε στις 30 Ιουνίου 2017.

Ταυτόχρονα, το άρθρο 28, παρ. 22 του Νόμου 4540/2018 (ΦΕΚ 91/Α/22.5.2019) τροποποίησε το άρθρο 80, παρ. 4 του Νόμου 4375/2016, προσθέτοντας την πρόβλεψη ότι εάν η θητεία των Επιτροπών Προσφυγών του Νόμου 3907/2011 δεν παραταθεί μετά την 31η Δεκεμβρίου 2016 και ανεξάρτητα από την έναρξη λειτουργίας της Αρχής Προσφυγών, οι εκκρεμείς προσφυγές των Επιτροπών αυτών εξετάζονται από τις Επιτροπές Προσφυγών των άρθρων 26 και 32 του ΠΔ 114/2010 (Α' 195), σύμφωνα με τη διαδικασία του Νόμου 4375/2016 και υπό την αρμοδιότητα του Υπουργού Μεταναστευτικής Πολιτικής. Οι ως άνω Επιτροπές διατηρούν παράλληλα την αρμοδιότητα της εξέτασης των προσφυγών του ΠΔ 114/2010, σύμφωνα με την εκεί προβλεπόμενη διαδικασία και υπό την αρμοδιότητα του Υπουργού Εσωτερικών.

Ανάλογη ήταν και η πρόβλεψη του άρθρου 3, παρ. 3 του Νόμου 3907/2011 «Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής», σύμφωνα με το οποίο ο Πρόεδρος και το τρίτο Μέλος των τριμελών Επιτροπών Προσφυγών της Αρχής Προσφυγών, καθώς και οι αναπληρωτές τους επιλέγονταν από τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη από σχετικό κατάλογο που κατάρτιζε η ΕΕΔΑ, σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας της. Μετά τη θέση σε ισχύ του Νόμου 4375/2016, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 86 του Νόμου 4399/2016, οι Ανεξάρτητες Επιτροπές Προσφυγών της Αρχής Προσφυγών απαρτίζονται πλέον από δυο δικαστικούς λειτουργούς των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και έναν ιδιώτη απόφοιτο νομικών, πολιτικών, κοινωνικών ή ανθρωπιστικών επιστημών με εξειδίκευση στο προσφυγικό δίκαιο ή ζητήματα διεθνούς προστασίας, το οποίο υποδεικνύεται από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία επτά ημερών από την υποβολή σε αυτή σχετικού αιτήματος του Υπουργού. Παρελθούσης απράκτου της ανωτέρω αποκλειστικής προθεσμίας ή σε περίπτωση αδυναμίας συμπλήρωσης του ανωτέρω αριθμού υποδεικνυό-

μενων μελών, η ΕΕΔΑ καλείται να υποδείξει τα μέλη αυτά στον Υπουργό εντός προθεσμίας επτά ημερών από την υποβολή σε αυτή του σχετικού αιτήματος (άρθρο 5 παρ. 3 του Νόμου 4375/2016).

Η ΕΕΔΑ αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο θεσμό της διεθνούς προστασίας, τον οποίο παρακολουθεί στενά και έχει εκδώσει σειρά σχετικών Αποφάσεων και Συστάσεων.

Υπόδειξη μελών στις Επιτροπές Πολιτογράφησης

Δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 12 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (Νόμος 3284/2004, ΦΕΚ 217/Α/10.11.2004), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 8 του Νόμου 3838/2010 (ΦΕΚ 49/Α/24.3.2010) «Σύγχρονες διατάξεις για την Ελληνική Ιθαγένεια και την πολιτική συμμετοχή ομογενών και νομίμως διαμενόντων μεταναστών και άλλες ρυθμίσεις» και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 26, παρ. 1 και 2 του Νόμου 3938/2011 (ΦΕΚ 61/Α/31.3.2011) «Σύσταση Γραφείου Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις», συνιστάται Επιτροπή Πολιτογράφησης σε καθεμία από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, η οποία γνωμοδοτεί για τη συνδρομή των ουσιαστικών προϋποθέσεων που πρέπει να πληροί ο αλλοδαπός που επιθυμεί να γίνει έλληνας πολίτης (άρθρο 3 του Νόμου 3838/2010). Σε καθεμία από τις Επιτροπές Πολιτογράφησης συμμετέχει μέλος που υποδεικνύεται, μαζί με τον αναπληρωτή του, σύμφωνα με τον Κανονισμό λειτουργίας της από την ΕΕΔΑ.

Η ΕΕΔΑ, με βάση το Νόμο 3838/2010 απέστειλε με το από 5.7.2010 έγγραφό της (ΑΠ 225) προς το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης κατάλογο των υποδειχθέντων μελών – τακτικών και αναπληρωτών – στις Επιτροπές Πολιτογράφησης που συγκροτήθηκαν στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας. Έκτοτε, και σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 6 και 280 του Νόμου 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α/7.6.2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης», αλλά και του Νόμου 3938/2011, η ΕΕΔΑ υποδεικνύει, κάθε φορά που αυτό της ζητείται, μέλη – τακτικά και αναπληρωματικά – σε όλες τις Επιτροπές Πολιτογράφησης που λειτουργούν σε καθεμία από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της Ελλάδας: α) Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας, β) Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας, γ) Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, δ) Κρήτης, ε) Αττικής στην οποία συνιστώνται 4 Επιτροπές Πολιτογράφησης με τοπική αρμοδιότητα, στ) Μακεδονίας-Θράκης στην οποία συνιστώνται 3 Επιτροπές Πολιτογράφησης με τοπική αρμοδιότητα, ζ) Αιγαίου στην οποία συνιστώνται 2 Επιτροπές Πολιτογράφησης με τοπική αρμοδιότητα. Το 2018 η ΕΕΔΑ υπέδειξε εκ νέου μέλη σε ορισμένες Επιτροπές Πολιτογράφησης, των οποίων έληγε η διετής θητεία.

Υπόδειξη μελών στις Επιτροπές Μετανάστευσης

Βάσει του άρθρου 11 του Νόμου 4147/2013 (ΦΕΚ 98/Α/26.04.2013), που αντικατέστησε την πρώτη παράγραφο του άρθρου 89 του Νόμου 3386/2005 (ΦΕΚ 212/Α/23.8.2005), η

οποία είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 42, παρ. 3 του Νόμου 3907/2011 (ΦΕΚ 7/Α/26.1.2011), στο Υπουργείο Εσωτερικών συνιστώνται πέντε Επιτροπές Μετανάστευσης, οι οποίες γνωμοδοτούν σχετικά με τη συνδρομή σε πολίτες τρίτων χωρών ιδιαίτερων δεσμών με την κοινωνική ζωή της Χώρας, προκειμένου να τους χορηγηθεί άδεια διαμονής, καθώς και σε κάθε περίπτωση που παραπέμπεται σε αυτές αίτημα στο πλαίσιο χορήγησης ή ανανέωσης άδειας διαμονής με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών συγκροτούνται οι Επιτροπές και ορίζονται ο πρόεδρος, τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη τους και οι γραμματείς με τους αναπληρωτές τους. Καθεμία από αυτές αποτελείται από α) τρεις υπαλλήλους του Υπουργείου Εσωτερικών κατηγορίας ΠΕ, β) έναν εκπρόσωπο της Κοινωνίας των Πολιτών, που προτείνει η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και γ) έναν εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος.

Η ΕΕΔΑ, ανταποκρινόμενη στις θεσμικές της υποχρεώσεις, προβαίνει, κάθε φορά που αυτό της ζητείται, στον ορισμό εκπροσώπων της Κοινωνίας των Πολιτών.

Για τον κοινωνικό διάλογο

Συμμετοχή στην Επιτροπή Κοινωνικού Διαλόγου του Κέντρου Ειδικών Λοιμώξεων Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ)

Ανταποκρινόμενη σε αίτημα του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του ΚΕΕΛΠΝΟ, Θεόφιλου Ρόζενμπεργκ και ενόψει της επανασύστασης της Επιτροπής Κοινωνικού Διαλόγου του ΚΕΕΛΠΝΟ και της συμμετοχής της σε αυτή, η ΕΕΔΑ όρισε ως τακτικό εκπρόσωπό της το Μέλος της Χαράλαμπο Σαββάκη και ως αναπληρωτή του, το Μέλος της Νικόλαο Ανάγνου.

Ενθάρρυνση για επικύρωση διεθνών κειμένων για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Τα δικαιώματα του ανθρώπου, ως οικουμενικά και απaráγραπτα για κάθε άνθρωπο, ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας ασθένειας, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου, κατοχυρώνονται νομικά τόσο σε ευρωπαϊκό και διεθνές όσο και σε περιφερειακό επίπεδο από πληθώρα, δεσμευτικής ή μη ισχύος, κειμένων. Η διεθνοποίηση αυτή της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου καταδεικνύει ότι τα δικαιώματα του ανθρώπου αποτελούν πλέον παγκόσμια αξία και έχουν παύσει να είναι εσωτερική υπόθεση των Κρατών.

Σύμφωνα με τα ελάχιστα πρότυπα που θέτουν οι *Αρχές των Παρισίων*, οι ΕΘΑΔ επιφορτίζονται, μεταξύ άλλων, με μια πολύ σημαντική αρμοδιότητα: την ενθάρρυνση για την προσχώρηση, επικύρωση και εφαρμογή διεθνών συνθηκών για τα δικαιώματα του ανθρώπου (Αρχές των Παρισίων, Α.3.γ'). Πρόκειται για μία βασική λειτουργία των ΕΘΑΔ, που συνιστά έναν – ορισμένες φορές αρκετά αποτελεσματικό, αν και όχι πάντα επαρκή – μοχλό πίεσης για τη βελτίωση της κατάστασης των δικαιωμάτων του ανθρώπου στη Χώρα.

Ειδικότερα, για την εκπλήρωση της αποστολής τους, οι ΕΘΑΔ οφείλουν:

- να παρακολουθούν τις εξελίξεις στο διεθνές δίκαιο των δικαιωμάτων του ανθρώπου,
- να προωθούν τη συμμετοχή του Κράτους στην προώθηση και το σχεδιασμό διεθνών κειμένων για τα δικαιώματα του ανθρώπου,
- να αξιολογούν την τήρηση των διεθνών υποχρεώσεων και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με αυτές από τις εθνικές Αρχές, μέσω, για παράδειγμα, της συμμετοχής τους στη διαδικασία του Οικουμενικού Περιοδικού Ελέγχου (*Universal Periodic Review, UPR*) ή της δημοσίευσης ετήσιων και ειδικών εκθέσεων,
- να υποστηρίζουν την ανεπιφύλακτη επικύρωση των συνθηκών.

Προκειμένου να αντεπεξέλθουν αποτελεσματικά οι ΕΘΑΔ στην αποστολή τους, είναι αναγκαίο να παρακολουθούν συστηματικά όχι μόνο την ισχύουσα νομοθεσία, αλλά και κάθε άλλο νομοθετικό κείμενο που εισάγεται για ψήφιση προκειμένου να διασφαλίζουν τη συμμόρφωσή του με τα πρότυπα για τα δικαιώματα του ανθρώπου. Παράλληλα, στο πλαίσιο αυτό, οι ΕΘΑΔ οφείλουν να ενημερώνουν τις κρατικές Αρχές σχετικά με το εύρος και τη φύση των υποχρεώσεων που τυχόν συνεπάγεται για το Κράτος η προσχώρηση ή η επικύρωση διεθνών συνθηκών για τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Συναισθανόμενη την ευθύνη της ως ΕΘΑΔ και ανταποκρινόμενη στην αποστολή που της έχει αναθέσει ο εθνικός νομοθέτης και η οποία συνίσταται, μεταξύ άλλων, στη διαρκή παρακολούθηση της εξέλιξης των θεμάτων προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, την προώθηση της σχετικής έρευνας, την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης (άρθρο 1, παρ. 5 α' του Νόμου 2667/1998) και την οργάνωση Κέντρου Τεκμηρίωσης για τα δικαιώματα του ανθρώπου (άρθρο 1, παρ. 6 θ'), η ΕΕΔΑ προέβη στη συλλογή και παράθεση σε ένα ενιαίο κατάλογο των διεθνών και ευρωπαϊκών νομικά δεσμευτικών κειμένων που έχουν ως αντικείμενο την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου, με στόχο πάντα τη διασφάλιση του ευρύτερου δυνατού πλαισίου προστασίας για τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Ο κατάλογος Συμβάσεων, χρήσιμο εργαλείο στα χέρια του εφαρμοστή και μελετητή του δικαίου, διακρίνεται σε πέντε επιμέρους θεματικές ενότητες, με κριτήριο τον Οργανισμό στο πλαίσιο του οποίου έχουν υιοθετηθεί (I. Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, II. UNESCO, III. Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, IV. Συμβούλιο της Ευρώπης και V. Ευρωπαϊκή Ένωση) και περιλαμβάνει και συμβάσεις που δεν έχουν ακόμη υπογραφεί ή κυρωθεί από την Ελλάδα.

Για κάθε σύμβαση, διατίθεται ενεργός σύνδεσμος στην επίσημη ιστοσελίδα κάθε οργανισμού που περιλαμβάνει τα στοιχεία της σύμβασης. Στην περίπτωση που η σύμβαση έχει κυρωθεί από την Ελλάδα, διατίθεται σύνδεσμος προς τον κυρωτικό νόμο (ΦΕΚ - Εθνικό Τυπογραφείο).

Σημείωση:

Ο πλήρης Κατάλογος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Συμβάσεων επικαιροποιήθηκε το Σεπτέμβριο 2018 και είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα της ΕΕΔΑ.

Υποβολή αναφορών στις αρμόδιες Αρχές

Αναφορά στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ) για δημοσκόπηση που προβλήθηκε σε τηλεοπτικό σταθμό (27.9.2018)

Η ΕΕΔΑ, ανταποκρινόμενη στη βασική της αποστολή που είναι, μεταξύ άλλων η διαρκής παρακολούθηση των θεμάτων που άπτονται της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, εξέφρασε, με επιστολή της στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ), το βαθύτατο προβληματισμό της για τη δημοσκόπηση που προβλήθηκε στην εκπομπή με τίτλο «Εν κατακλείδι», του Γ. Καρατζαφέρη, στον τηλεοπτικό σταθμό ΑΡΤ, τη Δευτέρα 24 Σεπτεμβρίου 2018 και ώρα 15.30μμ, η οποία διατύπωνε το ακόλουθο ερώτημα προς τους τηλεθεατές του τηλεοπτικού προγράμματος: «Είστε υπέρ της ηρωοποίησης του επίδοξου ληστή, ομοφυλόφιλου και οροθετικού;».

Η ΕΕΔΑ ως φορέας Παρακολούθησης Ζητημάτων που άπτονται των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (monitoring)

Η διαρκής παρακολούθηση των ζητημάτων που άπτονται των δικαιωμάτων του ανθρώπου, ή αλλιώς *monitoring*, συνιστά αναμφισβήτητα μία από τις σημαντικότερες λειτουργίες της ΕΕΔΑ. Βάσει τόσο του νόμου της, που την επιφορτίζει με τη «διαρκή παρακολούθηση των θεμάτων [προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου]» (άρθρο 1, παρ. 5 α'), όσο και των ελάχιστων προτύπων που θέτουν οι Αρχές των Παρισίων, σύμφωνα με τα οποία οι ΕΘΑΔ έχουν αρμοδιότητα «να προωθ[ούν] και να διασφαλίζ[ουν] την εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας, των κανονισμών και των πρακτικών με τα διεθνή πρότυπα για τα δικαιώματα του ανθρώπου,

τα οποία δεσμεύουν το Κράτος, καθώς και την αποτελεσματική εφαρμογή τους» (Αρχές των Παρισίων, Α.3.β'), η ΕΕΔΑ έχει αναλάβει και φέρνει σε πέρας με ευθύνη και αποτελεσματικότητα το γενικό καθήκον παρακολούθησης της συμμόρφωσης των αρμόδιων κρατικών Αρχών με τα διεθνή, περιφερειακά ή/και εθνικά πρότυπα για τα δικαιώματα του ανθρώπου. Πιο συγκεκριμένα, κατά το έτος 2018, η ΕΕΔΑ επέδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις ακόλουθες θεματικές:

Για την αντιμετώπιση του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας

Συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς

Συνεργασία με το Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του ΟΑΣΕ (OSCE/ODIHR) για την αντιμετώπιση των ρατσιστικών εγκλημάτων στην Ελλάδα (6.6.2018)

Η ΕΕΔΑ υπέγραψε «Συμφωνία συνεργασίας για την αντιμετώπιση των ρατσιστικών εγκλημάτων στην Ελλάδα», στο πλαίσιο του Προγράμματος «Οικοδομώντας μια ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των ρατσιστικών εγκλημάτων στο πλαίσιο της ποινικής δικαιοσύνης» που υλοποιείται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σε συνεργασία με το Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του ΟΑΣΕ (OSCE/ODIHR). Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε ο Πρόεδρος της Γιώργος Σταυρόπουλος.

Παρακολούθηση του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας

Σύσταση και λειτουργία του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας

Η πρωτοβουλία για τη δημιουργία του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας προωθήθηκε στα μέσα του έτους 2011 από την Εθνική

Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) και το Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα (UNHCR). Στο Δίκτυο συμμετείχαν, το 2018, 46 Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και φορείς της κοινωνίας των πολιτών, οι οποίοι προσφέρουν ιατρικές, κοινωνικές και νομικές υπηρεσίες ή/και έρχονται σε άμεση επαφή με τα θύματα ρατσιστικής βίας ή θύματα άλλων βίαιων επιθέσεων που υποκινούνται από μίσος ή προκαταλήψεις και τέλος, οργανώσεις που έχουν δημιουργηθεί από τις ίδιες τις ομάδες που συνήθως γίνονται στόχος ρατσιστικής βίας. Το Δίκτυο στεγάζεται στα γραφεία της ΕΕΔΑ, επί της Νεοφύτου Βάμβα 6, στην Αθήνα.

- Για περισσότερες λεπτομέρειες για το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας και τη δράση του κατά το 2018, βλ. *infra*, σελ. 123 επ.

- Για περισσότερες πληροφορίες για την πρόταση υποψηφιότητας του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας για το βραβείο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου 2018 του Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου βλ. *infra*, σελ. 91 επ.
- Σχετικά με τη Δημόσια εκδήλωση για την παρουσίαση της Ετήσιας Έκθεσης 2017 του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας βλ. *infra*, σελ. 83.

Συμμετοχή στο ΕΣΡΜ

Συμμετοχή στις εργασίες του Εθνικού Συμβουλίου κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ΕΣΡΜ)

Η ΕΕΔΑ συμμετέχει, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 15 επ. του Νόμου 4356/2015 (ΦΕΚ 181/Α/24.12.2015), στο Εθνικό Συμβούλιο κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ΕΣΡΜ), στις συνεδριάσεις του οποίου εκπροσωπείται από πρόσωπα που ορίζει η ίδια. Για το έτος 2018, η ΕΕΔΑ εκπροσωπήθηκε από τα Μέλη της, Βασιλική Γεωργιάδου (τακτικό μέλος) και Ελένη Σπαθανά (αναπληρωματικό μέλος).

Πιο συγκεκριμένα, η ΕΕΔΑ συμμετείχε στην 1^η Ομάδα Εργασίας του ΕΣΡΜ με θέμα «Διερεύνηση ρατσιστικού κινήτρου: μέτρα συμμόρφωσης με την πρόσφατη απόφαση του ΕΔΔΑ, Sakir κατά Ελλάδας», συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην δημιουργία του φυλλαδίου «Η Δημόσια Διοίκηση απέναντι στο Ρατσιστικό Έγκλημα». Επίσης, συνέβαλε στην επεξεργασία και την κατάρτιση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας, ενώ παράλληλα συμμετείχε και στη δημιουργία κοινωνικών μηνυμάτων κατά των διακρίσεων.

Για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας

Συμμετοχή σε προπαρασκευαστική σύσκεψη στο Υπουργείο Εξωτερικών (19.1.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε σε προπαρασκευαστική σύσκεψη στο Υπουργείο Εξωτερικών, προκειμένου να συζητηθούν ζητήματα που αφορούν στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας στη Χώρα. Η προπαρασκευαστική αυτή συνάντηση πραγματοποιήθηκε ενόψει της επίσημης επίσκεψης στην Ελλάδα (30.1-1.2.2018) της Αντιπροσωπείας της Επιτροπής του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 1373 (2001) για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (Counter-Terrorism Committee) προκειμένου να εξετάσει την εφαρμογή στη Χώρα μας των συναφών με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας Αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας καθώς και των διεθνών αντιτρομοκρατικών συμβάσεων-πλαίσιου ΟΗΕ. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η επιστημονική της συνεργάτιδα Άννα Ειρήνη Μπάκα.

Συνάντηση με το Μέλος της Αντιπροσωπείας της Επιτροπής του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 1373 (2001) για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας Matteo Sestito (30.1.2018)

Η ΕΕΔΑ συναντήθηκε, στο Υπουργείο Εξωτερικών, στο πλαίσιο της επίσημης επίσκεψης στην Ελλάδα (30.1-1.2.2018) της Αντιπροσωπείας της Επιτροπής του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 1373 (2001) για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (Counter-Terrorism Committee), με το Μέλος της Επιτροπής Matteo Sestito. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησαν η Α΄ Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη και η επιστημονική συνεργάτιδα της ΕΕΔΑ Άννα Ειρήνη Μπάκα.

Συμμετοχή στη θεματική ενότητα για την πρόληψη και αντιμετώπιση του βίαιου εξτρεμισμού και συναφείς στρατηγικές στο πλαίσιο της επίσημης επίσκεψης της Αντιπροσωπείας της Επιτροπής του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 1373 (2001) για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (1.2.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στη θεματική ενότητα για την πρόληψη και αντιμετώπιση του βίαιου εξτρεμισμού και συναφείς στρατηγικές, η οποία διοργανώθηκε στο πλαίσιο της επίσημης επίσκεψης της Αντιπροσωπείας της Επιτροπής του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 1373 (2001) για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (Counter-Terrorism Committee). Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησαν η Α΄ Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη και η επιστημονική συνεργάτιδα της ΕΕΔΑ Άννα Ειρήνη Μπάκα.

Για την ελευθερία της καλλιτεχνικής και δημιουργικής έκφρασης

Δήλωση της ΕΕΔΑ για την ανάγκη αποτελεσματικής προστασίας της ελευθερίας της καλλιτεχνικής και δημιουργικής έκφρασης (19.3.2018)

Παραμένοντας σταθερή στη δέσμευσή της απέναντι σε όλα τα κρατικά όργανα να προωθήσει και να προστατεύει το σύνολο των δικαιωμάτων του ανθρώπου, μεταξύ των οποίων και το δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας της τέχνης, η ΕΕΔΑ υπενθυμίζει ότι η καλλιτεχνική και δημιουργική έκφραση βρίσκεται στο δικαίωμα κάθε κοινωνίας που θέλει να είναι δημοκρατική και είναι κρίσιμη για το ανθρώπινο πνεύμα, την ανάπτυξη ζωντανών πολιτισμών και τη λειτουργία δημοκρατικών κοινωνιών.

Με αφορμή πρόσφατα περιστατικά που στοχοποιούν την καλλιτεχνική έκφραση, όπως ο βανδαλισμός του γλυπτού Phylax στο Π. Φάληρο και οι επιθέσεις κατά εργαζόμενων και συντελεστών της παράστασης του Θεάτρου Ακροπόλ, η ΕΕΔΑ υπενθυμίζει την υποχρέωση των αρμόδιων δημόσιων Αρχών να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την αποτελεσματική προστασία του δικαιώματος στην καλλιτεχνική έκφραση και τη διασφάλιση της λογοδοσίας

τυχόν παραβιάσεών του, τονίζοντας παράλληλα ότι η ανάγκη για προστασία είναι ακόμη πιο απαραίτητη όταν η δημιουργία προκαλεί αντιδράσεις.

Επιπρόσθετα και σε συνέχεια, αφενός, των επιστημονικών της Ειδικής Εισηγήτριας του ΟΗΕ για τα πολιτισμικά δικαιώματα σχετικά με τον αρνητικό αντίκτυπο που έχουν οι νόμοι περί βλασφημίας στην απόλαυση της ελευθερίας της γνώμης, αφετέρου, των καταληκτικών παρατηρήσεων της Επιτροπής του ΟΗΕ για την εξάλειψη των φυλετικών διακρίσεων (CERD) που συστήνουν στην ελληνική Πολιτεία την κατάργηση των διατάξεων περί βλασφημίας (άρθρα 198-199 ΠΚ), η ΕΕΔΑ επισύρει την προσοχή των αρμόδιων Αρχών στην επιτακτική ανάγκη διασφάλισης της πλήρους εφαρμογής των δικαιωμάτων του ανθρώπου, και δη του δικαιώματος στην ελεύθερη καλλιτεχνική και δημιουργική έκφραση.

Σημείωση:

Το πλήρες κείμενο της Δήλωσης για την ανάγκη αποτελεσματικής προστασίας της ελευθερίας της καλλιτεχνικής και δημιουργικής έκφρασης είναι διαθέσιμο σε: http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/eleutheria_ekfrasis/Eleutheria%20stin%20texni.pdf.

Για την εκπαίδευση των κρατούμενων

Ανακοίνωση για το ζήτημα της εκπαίδευσης των κρατούμενων (30.5.2018)²⁸

Η ΕΕΔΑ, αναγνωρίζοντας ότι η κατάσταση που επικρατεί στις ελληνικές φυλακές αποτελεί ζήτημα από τη διευθέτησή του οποίου εξαρτάται ο βαθμός σεβασμού των δικαιωμάτων των εμπλεκόμενων με το σωφρονιστικό σύστημα, παρακολουθεί με ιδιαίτερη ανησυχία υποθέσεις κρατούμενων, που κατά καιρούς απασχολούν τη δημοσιότητα και αφορούν κρατούμενους που έχουν εισαχθεί ως φοιτητές σε ΑΕΙ και διεκδικούν τη δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων στο Πανεπιστήμιο με χορήγηση εκπαιδευτικής άδειας και ενεργοποίηση συστήματος γεω-εντοπισμού.

Ξεκινώντας από την παραδοχή ότι το δικαίωμα των κρατούμενων στην εκπαίδευση και η διασφάλισή του δεν αποτελούν μόνον εγγυήσεις που απορρέουν από το Σύνταγμα και τις Διεθνείς Συμβάσεις, αλλά συνιστούν ένα ουσιαστικό μέτρο-προϋπόθεση επανένταξης των κρατούμενων στην κοινωνία μετά την έκτιση της ποινής τους και λαμβάνοντας υπόψη τη διεθνή έρευνα και βιβλιογραφία για την πρόσβαση των κρατούμενων στην Ανώτατη Εκπαίδευση, αλλά και επίσημες Εκθέσεις φορέων, η ΕΕΔΑ επισημαίνει, ότι το ζήτημα των αδειών των κρατούμενων σε συνάρτηση με το δικαίωμα των κρατούμενων στην εκπαίδευση, θέτει προς διερεύνηση την ισχύουσα νομοθεσία και την εφαρμογή της.

Προς το σκοπό αυτό, εκφράζοντας ταυτόχρονα τον προβληματισμό της ειδικότερα για την

²⁸ Το κείμενο υιοθετήθηκε από την Ολομέλεια της ΕΕΔΑ. Εισηγητές: Γιώργος Σταυρόπουλος, Πρόεδρος της ΕΕΔΑ και Σοφία Βιδάλη, Μέλος της ΕΕΔΑ με ειδικές γνώσεις επί του θέματος, Καθηγήτρια Εγκληματολογίας και Αντεγκληματικής Πολιτικής του ΔΠΘ.

αρμοδιότητα που ανατίθεται στο Πειθαρχικό Συμβούλιο των Καταστημάτων Κράτησης για τη στάθμιση της χορήγησης της εκπαιδευτικής άδειας, η ΕΕΔΑ συστήνει: α) την άμεση επανεξέταση της νομοθεσίας, ώστε να εναρμονιστούν οι προϋποθέσεις χορήγησης εκπαιδευτικών αδειών σε κρατούμενους με τις σύγχρονες τάσεις έκτισης ποινών, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, του ΟΗΕ και τις σύγχρονες τάσεις επανένταξης, β) την επανεξέταση των διατάξεων σχετικά με το αρμόδιο όργανο χορήγησης αδειών και γ) την άμεση σύσταση Δικαστηρίου Εκτέλεσης Ποινών, σε πρώτο και δεύτερο βαθμό, το οποίο θα έχει ως αποκλειστική αρμοδιότητα την εποπτεία και εκδίκαση υποθέσεων εκτέλεσης ποινών, θα στελεχώνεται από εξειδικευμένους δικαστές – και σε συγκεκριμένες περιπτώσεις από επιλεγμένους από ειδικό μητρώο ενόρκους – και θα εποπτεύει τα καταστήματα κράτησης της περιφέρειάς του.

Σημείωση:

Το πλήρες κείμενο της Ανακοίνωσης για το ζήτημα της εκπαίδευσης κρατούμενων είναι διαθέσιμο σε: http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/sunthikes_krathseis/EEDA_ekpaideusi%20kratoumenon_2018_.pdf.

Για την προώθηση και προστασία των πολιτικών δικαιωμάτων

Αρχές καλής διενέργειας δημοψηφισμάτων. Ουσιαστικές εγγυήσεις, διαδικαστικές εγγυήσεις, βέλτιστες πρακτικές (31.5.2018)²⁹

Το δημοψήφισμα αποτελεί μορφή άμεσης λαϊκής έκφρασης και συνεπώς μέσο αυξημένης πολιτικής συμμετοχής και δημοκρατικής νομιμοποίησης, υπό την προϋπόθεση ότι κατοχυρώνονται, και συντρέχουν κατά τη διενέργειά του, τόσο οι ουσιαστικές όσο και οι διαδικαστικές εκείνες εγγυήσεις που το διασφαλίζουν. Αποτελεί, συνεπώς, σημαίνουσα πολιτειακή αναγκαιότητα η καλή διενέργεια των δημοψηφισμάτων ώστε να αποτυπώνεται όσο το δυνατόν πιο αυθεντικά η λαϊκή επιλογή. Ως ειδικότερη έκφραση του δικαιώματος ψήφου, η ψήφος επί δημοψηφισμάτων διέπεται από τις θεμελιώδεις γενικές συνταγματικές, αλλά και διεθνείς, αρχές που πρέπει να διέπουν το ίδιο το εκλογικό δικαίωμα, δηλαδή τις αρχές της καθολικότητας, της αμεσότητας, της μυστικότητας, της ελευθερίας, της γνησιότητας της ισότητας και της ατομικότητας της ψήφου.

Η Έκθεση της ΕΕΔΑ με τίτλο *Αρχές καλής διενέργειας δημοψηφισμάτων. Ουσιαστικές εγγυήσεις, διαδικαστικές εγγυήσεις, βέλτιστες πρακτικές* δεν υπεισέρχεται τόσο σε αυτές τις θεμελιώδεις αρχές άσκησης πολιτικών δικαιωμάτων για λόγους οικονομίας της ανάλυσης, αλλά ακολουθεί, αντ' αυτού, το εξής πλάνο: παραθέτει, αρχικά, το εθνικό ρυθμιστικό πλαίσιο που αφορά στις προϋποθέσεις διενέργειας των δημοψηφισμάτων και, κατόπιν, επιχειρεί να παρουσιάσει όσο το δυνατόν πιο αναλυτικά και θεμελιωμένα τις βέλτιστες πρακτικές, καθώς και τις, de lege ferenda, ουσιαστικές και διαδικαστικές εγγυήσεις για την οργάνωση και διενέργεια των δημοψηφισμάτων, όπως επιτάσσει η εθνική και ευρωπαϊκή συνταγματική παράδοση.

²⁹ Η παρούσα Έκθεση υιοθετήθηκε από την Ολομέλεια της ΕΕΔΑ, στη συνεδρίαση της 31.5.2018. Εισηγητές: Γιώργος Γεραπετρίτης, Μέλος της ΕΕΔΑ, Άννα Ειρήνη Μπάκα, Επιστημονική Συνεργάτιδα της ΕΕΔΑ.

Πιο συγκεκριμένα, λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, της συγκριτικής μελέτης μεταξύ των Υψηλά Συμβαλλόμενων Μερών του Συμβουλίου της Ευρώπης, των Συστάσεων 1704/2005 και 1353/2003 της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης καθώς και του Κώδικα καλών πρακτικών της Επιτροπής της Βενετίας, η ΕΕΔΑ θεωρεί πως, για την καλή και ορθή διενέργεια ενός δημοψηφίσματος θα πρέπει, κατ' ελάχιστον, να συντρέχουν και να τηρούνται οι ακόλουθες εγγυήσεις:

Ως προς τη φιλοσοφία: Το δημοψήφισμα λειτουργεί παραπληρωματικά και δεν υποκαθιστά την αντιπροσωπευτική δημοκρατία αλλά την ενισχύει και μετριάζει τυχόν ελλείμματά της.

Ως προς τη συμμετοχή: Είναι θεμιτό να υπάρχει όριο συμμετοχής για τον χαρακτηρισμό ενός δημοψηφίσματος ως έγκυρου, στο μέτρο που ενθαρρύνεται, με κάθε τρόπο, η όσο το δυνατόν ευρύτερη συμμετοχή των πολιτών στην ψηφοφορία.

Ως προς τους κανόνες διεξαγωγής: Το δημοψήφισμα θα πρέπει να διέπεται από όλες εκείνες τις συνταγματικές αρχές που διέπουν την ψήφο στις εθνικές εκλογές, ιδίως καθολικότητα, ισότητα, αμεσότητα, μυστικότητα και γνησιότητα.

Ως προς το πεδίο του δημοψηφίσματος: Υπάρχουν ζητήματα που δεν είναι δεκτικά δημοψηφίσματος, όπως τα ζητήματα για τα οποία το Σύνταγμα επιφυλάσσει αιωνιότητα, τα ζητήματα που άπτονται ειδικών συνταγματικών διαδικασιών και τα ζητήματα που από τη φύση τους δεν υπόκεινται στην κρίση της πλειοψηφίας, όπως κατεχοχόν τα θεμελιώδη δικαιώματα.

Ως προς το ερώτημα που τίθεται: Το ερώτημα θα πρέπει να διατυπώνεται με τρόπο σαφή, να μην είναι αόριστο ή διφορούμενο, να μην είναι παραπλανητικό, να επιδέχεται απάντηση ναι/όχι/λευκό, να έχει αιτιώδη ενότητα εάν υπάρχουν περισσότερα του ενός ερωτήματα, να μην παραπέμπει, όσο είναι δυνατόν, σε εξωγενείς πηγές (και εφόσον αυτό συμβαίνει να συνοδεύεται υποχρεωτικά από κάποιο επαρκές επεξηγηματικό σημείωμα που να καθίσταται εγκαίρως προσβάσιμο στο εκλογικό σώμα) και να μην προδιαθέτει ως προς την απάντηση.

Ως προς την ενημέρωση των πολιτών: Με μέριμνα της πολιτείας και με τήρηση του ίδιου μέτρου θα πρέπει να διασφαλίζεται η πλήρης, έγκαιρη και όσο τον δυνατόν αντικειμενική ενημέρωση για το ερώτημα και για τις ακριβείς συνέπειες του δημοψηφίσματος.

Ως προς το χρόνο διεξαγωγής: Θα πρέπει να καταλείπεται επαρκής χρόνος μεταξύ της προκήρυξης και της διενέργειας του δημοψηφίσματος, ώστε να είναι δυνατή η ενημέρωση του εκλογικού σώματος για τα οικεία ζητήματα.

Ως προς το δικαστικό έλεγχο: Θα πρέπει να υφίσταται αποτελεσματικός δικαστικός έλεγχος του δημοψηφίσματος τόσο ex post όσο και ex ante.

Σημείωση:

Το πλήρες κείμενο της Έκθεσης της ΕΕΔΑ με θέμα *Αρχές καλής διενέργειας δημοψηφισμάτων. Ουσιαστικές εγγυήσεις, διαδικαστικές εγγυήσεις, βέλτιστες πρακτικές* είναι διαθέσιμο σε: http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/politika_dikaiomata/Dimopsifismata.pdf.

Για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων

ΕΔΔΑ, Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα. Συστάσεις για την ουσιαστική συμμόρφωση της ελληνικής Πολιτείας (27.8.2018)³⁰

Η ΕΕΔΑ έχει ασχοληθεί στο παρελθόν κατ' επανάληψη με το έλλειμμα αποτελεσματικής εφαρμογής του κανονιστικού πλαισίου αντιμετώπισης της εμπορίας ανθρώπων και την ανάγκη παράλληλης κατάλληλης ενίσχυσης τόσο της θεσμικής όσο και της ουσιαστικής προστασίας των δικαιωμάτων των θυμάτων στην πράξη. Με αφορμή, μάλιστα, τις εγκληματικές ενέργειες στη Μανωλάδα, το 2013, εξέφρασε τον αποτροπιασμό της για τις καταστάσεις βαριάς προσβολής της αρχής του Κράτους Δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, που εκμηδενίζουν την ανθρώπινη αξία, κλονίζουν την κοινωνική συνοχή και υποβαθμίζουν τον πολιτισμό μας, επισημαίνοντας ταυτόχρονα την υποχρέωση της Πολιτείας όχι μόνο να διασφαλίζει το σεβασμό του άρθρου 4 της ΕΣΔΑ, αξιώνοντας από τις κρατικές Αρχές να απέχουν από πράξεις που παραβιάζουν το περιεχόμενό του, αλλά και να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για την αποτελεσματική του απόλαυση στην πράξη και την έγκαιρη προστασία του από προσβολές τρίτων.

Ανταποκρινόμενη, για ακόμη μία φορά, με ευθύνη στην αποστολή που της έχει αναθέσει ο νομοθέτης ως του ανεξάρτητου Εθνικού Θεσμού για την προώθηση και την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΘΑΔ), η ΕΕΔΑ παρακολουθεί διαρκώς τα θέματα που άπτονται της προώθησης και προστασίας των δικαιωμάτων των θυμάτων εμπορίας ή/και αναγκαστικής εργασίας, συμπεριλαμβανομένης και της προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις του διεθνούς, ευρωπαϊκού και εθνικού δικαίου για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Σκοπός της είναι η επεξεργασία και διαμόρφωση προτάσεων πολιτικής προς τα αρμόδια όργανα της Πολιτείας για τη χωρίς καθυστέρηση ουσιαστική συμμόρφωση της ελληνικής κυβέρνησης με την απόφαση ορόσημο του ΕΔΔΑ, *Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα* και, κυρίως, με τις υποχρεώσεις της Χώρας που απορρέουν από τις διεθνείς και ευρωπαϊκές δεσμεύσεις που έχει αναλάβει.

Και είναι πράγματι ιδιαίτερα σημαντική η συγκεκριμένη απόφαση του Δικαστηρίου του Στρασβούργου όχι μόνο για την ελληνική Πολιτεία, στο βαθμό που καταδικάζει φαινόμενα που είναι ανεπίτρεπτα σε ένα σύγχρονο Κράτος δικαίου και αφορούν στον πυρήνα των δικαιωμάτων του ανθρώπου, μεταξύ των οποίων και ο σεβασμός της ίδιας της ανθρώπινης ζωής και αξιοπρέπειας, αλλά και ευρύτερα για την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζόμενων μεταναστών, για πολλούς λόγους. Δεν είναι, άλλωστε, τυχαίο ότι το ίδιο το ΕΔΔΑ την έχει κατατάξει μεταξύ των σπουδαιότερων αποφάσεών του, καθώς χαρακτηρίζεται ως απόφαση που αξιοποιείται για τις εκθέσεις υποθέσεων (*Importance Level: Case Reports*) του Δικαστηρίου. Πρόκειται, μάλιστα, για την πρώτη απόφαση του ΕΔΔΑ, στην οποία εξετάζεται η περίπτωση της εμπορίας ανθρώπων για σκοπούς εργασιακής εκμετάλλευσης στον αγροτικό τομέα. Πιο συγκεκριμένα, για πρώτη φορά το ΕΔΔΑ συνδέει την εμπορία ανθρώπων με την εκμετάλ-

λευση της μεταναστευτικής εργασίας, κρίνοντας πολύ συγκεκριμένα ότι η εκμετάλλευση των εργαζόμενων μεταναστών συνιστά μορφή αναγκαστικής εργασίας και εμπορίας ανθρώπων και αναγνωρίζοντας ότι τα θύματα είχαν υποβληθεί σε αναγκαστική εργασία. Επίσης, σημαντικό είναι το γεγονός ότι το ΕΔΔΑ επισημαίνει ότι η εμπορία ανθρώπων εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4 της ΕΣΔΑ, καθώς και ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4Α της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της Εμπορίας Ανθρώπων, η εκμετάλλευση μέσω της εργασίας συνιστά μια μορφή εμπορίας (ΕΔΔΑ, *Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα*, 30.3.2017, παρ. 86, 92 και 93). Καταδικάζει, δε, το ελληνικό Κράτος για παραβίαση του άρθρου 4, παρ. 2, της ΕΣΔΑ, αναγνωρίζοντας ότι η εκμετάλλευση μέσω της εργασίας συνιστά μία από τις εκφάνσεις υπό τις οποίες εκδηλώνεται η εμπορία ανθρώπων (παρ. 93), ενώ ταυτόχρονα – κι εδώ εντοπίζεται η μεγαλύτερη ίσως συμβολή του Δικαστηρίου του Στρασβούργου στο δίκαιο των δικαιωμάτων του ανθρώπου – σπεύδει να προσδιορίσει, με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ακρίβεια και αγνοώντας τυχόν τυπικά προσκόμματα, το περιεχόμενο των θετικών μέτρων, τα οποία καλούνται να λάβουν τα Κράτη μέρη στην ΕΣΔΑ για την αποτροπή των νέων μορφών δουλείας και την αποτελεσματική προστασία των θυμάτων εμπορίας και αναγκαστικής εργασίας (παρ. 103 επ.). Αξίζει, δε, να σημειωθεί το γεγονός ότι το ΕΔΔΑ μνημονεύει τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της Εμπορίας Ανθρώπων ως πηγή διαμόρφωσης των θετικών υποχρεώσεων της Ελλάδας, παρά το γεγονός ότι κατά το χρόνο στον οποίο ανάγονται τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης η συγκεκριμένη Σύμβαση δεν είχε ακόμη τεθεί σε ισχύ στην Ελλάδα.

Σε επίπεδο εκτέλεσης της απόφασης, η υπόθεση έχει κατηγοριοποιηθεί από το Συμβούλιο της Ευρώπης ως «leading case», υπόθεση δηλαδή που χαρακτηρίζεται – είτε από το ΕΔΔΑ άμεσα στην απόφασή του, είτε από την Επιτροπή Υπουργών κατά το στάδιο της εποπτείας της εκτέλεσης – ως ενδεικτική νέων διαρθρωτικών και/ή συστημικών προβλημάτων. Η διαβάθμιση αυτή της υπόθεσης ως “leading” συνεπάγεται την υιοθέτηση μιας σειράς νέων μέτρων για την πρόληψη παρεμφερών παραβιάσεων στο μέλλον και παραπέμπει σε μια ενισχυμένη διαδικασία εκτέλεσης (*enhanced procedure*), η οποία εφαρμόζεται, σύμφωνα με το Τμήμα του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Εκτέλεση των Αποφάσεων του ΕΔΔΑ, στις υποθέσεις που λόγω της φύσης ή του είδους των ζητημάτων που εγείρουν, απαιτούν την κατά προτεραιότητα προσοχή της Επιτροπής Υπουργών. Η υποχρέωση, δε, σύνταξης Σχεδίου ή Έκθεσης Δράσης (*Action Plan* ή *Action Report*) από την πλευρά της Κυβέρνησης συνδέεται άρρηκτα με αυτήν την κατηγοριοποίηση της υπόθεσης.

Ωστόσο, η ΕΕΔΑ κρίνει σκόπιμο να επισημάνει ότι την «υπόθεση της Μανωλάδας» έχουν ακολουθήσει και περαιτέρω περιστατικά εργασιακής εκμετάλλευσης – και μάλιστα με ιδιαίτερα καταχρηστικούς όρους εργασίας – εργαζόμενων, κυρίως αλλοδαπών εργατών γης. Δυστυχώς το γεγονός αυτό δεν αποτυπώνεται στην επίσημη Έκθεση Δράσης των ελληνικών Αρχών σχετικά με τη συμμόρφωση με την απόφαση *Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα*, που κατατέθηκε προς συζήτηση κατά την 1324^η Συνάντηση της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης (Σεπτέμβριος 2018), όπου αναφέρεται ότι το περιστατικό της Μανωλά-

³⁰ Το παρόν κείμενο Συστάσεων εγκρίθηκε από την Ολομέλεια της ΕΕΔΑ, στις 27 Αυγούστου 2018. Εισηγήτριες: Έλλη Βαρχαλαμά, Β' Αντιπρόεδρος της ΕΕΔΑ, Ρωζάνη Φράγκου, Επιστημονική συνεργάτιδα της ΕΕΔΑ.

δας δεν ήταν παρά ένα «μεμονωμένο περιστατικό» («*un cas isolé*»), το οποίο έχει επαρκώς αντιμετωπιστεί από την ελληνική Πολιτεία και δεν χρήζει περαιτέρω εποπτείας από την Επιτροπή Υπουργών.

Για το λόγο αυτό, μεταξύ άλλων και σε αναγνώριση του ρόλου της ως θεσμού-γέφυρα (*bridge builder*) μεταξύ του Κράτους και της Κοινωνίας των πολιτών που της αναγνωρίζει ο νομοθέτης, η ΕΕΔΑ διοργάνωσε ακρόαση προσώπων και φορέων με θέμα την ουσιαστική συμμόρφωση της ελληνικής Πολιτείας με την απόφαση του ΕΔΔΑ στην υπόθεση της «Μανωλάδας». Κατά την ακρόαση αυτή, η οποία πραγματοποιήθηκε στα γραφεία της ΕΕΔΑ, στις 23 Νοεμβρίου 2017, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στο ζήτημα της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων για σκοπούς εργασιακής εκμετάλλευσης και της αναγκαστικής εργασίας, καθώς επίσης και στην αποδεδειγμένη ανάγκη διαμόρφωσης συγκεκριμένου στρατηγικού πλάνου από την ελληνική Πολιτεία για την αντιμετώπιση αντίστοιχων φαινομένων, τόσο σε επίπεδο πρόληψης όσο και σε επίπεδο καταστολής.

Εστιάζοντας, συνεπώς, στον εμβληματικό χαρακτήρα της απόφασης του ΕΔΔΑ *Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα*, καθώς πρόκειται για την πρώτη απόφαση στην οποία το Δικαστήριο του Στρασβούργου εξετάσει την περίπτωση της εμπορίας ανθρώπων για σκοπούς εργασιακής εκμετάλλευσης στον αγροτικό τομέα, και επανερχόμενη ουσιαστικά σε παλαιότερες και πάγια – δυστυχώς – επαναλαμβανόμενες Συστάσεις της, η ΕΕΔΑ επιχειρεί σε ένα πρώτο επίπεδο μια πιο εστιασμένη προσέγγιση του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων για σκοπούς εργασιακής εκμετάλλευσης, αναδεικνύοντας την ιδιαίτερη σύνδεση μεταξύ εμπορίας ανθρώπων και αναγκαστικής εργασίας και καταγράφοντας το υφιστάμενο κανονιστικό και θεσμικό πλαίσιο για την καταπολέμησή του. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, η ΕΕΔΑ προβαίνει στην αξιολόγηση της εφαρμογής του κανονιστικού και θεσμικού πλαισίου στην πράξη, με ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα πρόληψης της εμπορίας ανθρώπων και της αναγκαστικής εργασίας, προώθησης και προστασίας των δικαιωμάτων των θυμάτων, καθώς επίσης και αποτελεσματικής διερεύνησης και δίωξης των εγκλημάτων εμπορίας ανθρώπων και των περιπτώσεων σοβαρής εργασιακής εκμετάλλευσης. Μέσω της προσέγγισης αυτής, η ΕΕΔΑ αναδεικνύει την ιδιαίτερη σχέση που παρατηρείται μεταξύ του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων για σκοπούς εργασιακής εκμετάλλευσης και της αδήλωτης εργασίας στην Ελλάδα και καταγράφει με μεγάλη ανησυχία τη διασύνδεση της εργασιακής εκμετάλλευσης στον αγροτικό τομέα με την εκδήλωση – πολλές φορές μάλιστα ακραίας – ρατσιστικής συμπεριφοράς. Τέλος, σε συνέχεια των πιο πάνω παρατηρήσεων και λαμβανομένης υπόψη της επείγουσας ανάγκης για άμεση αποτελεσματική αντιμετώπιση τόσο του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων για σκοπούς εργασιακής εκμετάλλευσης, όσο και της σοβαρής εργασιακής εκμετάλλευσης γενικότερα, η ΕΕΔΑ καταλήγει στη διατύπωση συγκεκριμένων συστάσεων και προτάσεων για τη λήψη των κατάλληλων μέτρων για την αποτελεσματική καταπολέμηση του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων ή/και της αναγκαστικής εργασίας, και κατ' επέκταση την ουσιαστική συμμόρφωση με την απόφαση του ΕΔΔΑ στην υπόθεση *Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα* (υπόθεση «Μανωλάδας»).

Οι Συστάσεις αυτές ακολουθούν τους ίδιους θεματικούς άξονες που υιοθετήθηκαν στην

Έκθεση της ΕΕΔΑ κατά την ανάπτυξη της αποτίμησης της εφαρμογής του κανονιστικού και θεσμικού πλαισίου που διέπει τα ζητήματα αυτά, και πιο συγκεκριμένα, το τριπλό φάσμα των θετικών υποχρεώσεων του Κράτους, όπως αυτές απορρέουν από τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της Εμπορίας Ανθρώπων: την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων ή/και της αναγκαστικής εργασίας, την προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων ή/και αναγκαστικής εργασίας και την αποτελεσματική διερεύνηση και δίωξη των εγκλημάτων εμπορίας ανθρώπων ή/και αναγκαστικής εργασίας.

Σημείωση:

Το πλήρες κείμενο Συστάσεων της ΕΕΔΑ για την ουσιαστική συμμόρφωση της ελληνικής Πολιτείας με την απόφαση του ΕΔΔΑ, Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα είναι διαθέσιμο σε: [http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/emporία_anthrwpwn/EEDA_Systaseis%20Manolada%20case_2018.pdf](http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/emporია_anthrwpwn/EEDA_Systaseis%20Manolada%20case_2018.pdf).

Διαβίβαση αναφοράς-καταγγελίας 164 εργατών γης-θυμάτων της πυρκαγιάς που ξέσπασε στο βασικό καταυλισμό διαμονής τους στη Ν. Μανωλάδα Ηλείας, στις 7 Ιουνίου 2018, στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου (27.9.2018)

Η ΕΕΔΑ έλαβε, στις 5 Σεπτεμβρίου 2018, την αναφορά-καταγγελία 164 εργατών γης-θυμάτων της πυρκαγιάς που ξέσπασε στο βασικό καταυλισμό διαμονής τους στη Ν. Μανωλάδα Ηλείας, στις 7 Ιουνίου 2018, η οποία υποβλήθηκε στην Κεντρική Υπηρεσία Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης από τους πληρεξούσιους Δικηγόρους τους και κοινοποιήθηκε, μεταξύ άλλων, και στην ΕΕΔΑ, με το αίτημα να προβεί στις περαιτέρω αναγκαίες ενέργειες. Η συγκεκριμένη αναφορά-καταγγελία συνηγορούσε, δυστυχώς, υπέρ των διαπιστώσεων που διατυπώνονται στο κείμενο Συστάσεων της ΕΕΔΑ για την ουσιαστική συμμόρφωση της ελληνικής Πολιτείας με την απόφαση του ΕΔΔΑ *Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα*, ενισχύοντας με επίκαιρα στοιχεία το συμπέρασμα ότι δεν πρόκειται για «μεμονωμένο περιστατικό», όπως επικαλούνται οι αρμόδιες Ελληνικές Αρχές στην επίσημη Έκθεσή τους σχετικά με τη συμμόρφωση με την απόφαση του ΕΔΔΑ, όπως αυτή κατατέθηκε προς συζήτηση κατά την 1324^η Συνάντησης της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης (Σεπτέμβριος 2018).

Η ΕΕΔΑ διαβίβασε τη συγκεκριμένη αναφορά-καταγγελία στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου, μαζί με τις Συστάσεις της για την ουσιαστική συμμόρφωση της Πολιτείας με την απόφαση του ΕΔΔΑ, *Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα*, παρακαλώντας για τις ενέργειές της.

Διαβίβαση αναφοράς-καταγγελίας 164 εργατών γης-θυμάτων της πυρκαγιάς που ξέσπασε στο βασικό καταυλισμό διαμονής τους στη Ν. Μανωλάδα Ηλείας, στις 7 Ιουνίου 2018, στο Τμήμα Εκτέλεσης των Αποφάσεων του ΕΔΔΑ (12.10.2018)

Η ΕΕΔΑ, μαζί με τις Συστάσεις της για την ουσιαστική συμμόρφωση της Πολιτείας με την απόφαση του ΕΔΔΑ, *Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα*, διαβίβασε την αναφορά-καταγγελία

των 164 εργατών γης-θυμάτων της πυρκαγιάς που ξέσπασε στο βασικό καταυλισμό διαμονής τους στη Ν. Μανωλάδα Ηλείας, στις 7 Ιουνίου 2018, η οποία της κοινοποιήθηκε για να προβεί στις περεταίρω αναγκαίες ενέργειες, στο Τμήμα Εκτέλεσης των Αποφάσεων του ΕΔΔΑ. Η ΕΕΔΑ αξιοποίησε, κατά τον τρόπο αυτό, τον Κανόνα 9.2 του αναθεωρημένου πια Κανονισμού Λειτουργίας της Επιτροπής Υπουργών, ενεργοποιώντας τη σχετική διαδικασία παρακολούθησης της εκτέλεσης των αποφάσεων του ΕΔΔΑ ενώπιον της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Διαβίβαση αναφοράς - καταγγελίας 164 εργατών γης-θυμάτων της πυρκαγιάς που ξέσπασε στο βασικό καταυλισμό διαμονής τους στη Ν. Μανωλάδα Ηλείας, στις 7 Ιουνίου 2018, στα αρμόδια διεθνή και ευρωπαϊκά ελεγκτικά όργανα για τα δικαιώματα του ανθρώπου (12.10.2018)

Η ΕΕΔΑ, μαζί με τις Συστάσεις της για την ουσιαστική συμμόρφωση της Πολιτείας με την απόφαση του ΕΔΔΑ, *Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα*, διαβίβασε την αναφορά-καταγγελία των 164 εργατών γης-θυμάτων της πυρκαγιάς που ξέσπασε στο βασικό καταυλισμό διαμονής τους στη Ν. Μανωλάδα Ηλείας, στις 7 Ιουνίου 2018, η οποία της κοινοποιήθηκε για να προβεί στις περεταίρω αναγκαίες ενέργειες, στα αρμόδια διεθνή και ευρωπαϊκά ελεγκτικά όργανα για τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται, ενδεικτικά:

Σε διεθνές επίπεδο, ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ, η Ύπατη Αρμοστή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του ΟΗΕ, η Περιφερειακή Εκπρόσωπος για την Ευρώπη του Γραφείου της Υπάτης Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, ο Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών, ο Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για τις σύγχρονες μορφές ρατσισμού, φυλετικών διακρίσεων, ξενοφοβίας και σχετιζόμενης μισαλλοδοξίας, ο Αντιπρόσωπος του Ύπατου Αρμοστή για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα, ο Εκτελεστικός Διευθυντής του Γραφείου του ΟΗΕ για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα, καθώς επίσης και ο Γενικός Διευθυντής της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ), η Διευθύντρια του Τμήματος των Διεθνών Προτύπων Εργασίας της ΔΟΕ ή ακόμη ο Επικεφαλής του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ) στην Ελλάδα και Περιφερειακός Συντονιστής Έκτακτης Βοήθειας.

Σε περιφερειακό επίπεδο, η Επίτροπος των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης, η Επιτροπή Υπουργών, η Ομάδα εμπειρογνομόνων του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη δράση κατά της εμπορίας ανθρώπων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας, το ΕΔΔΑ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κοινωνικών Δικαιωμάτων, καθώς επίσης και ο Πρόεδρος του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) ή ο Ειδικός Εκπρόσωπος και Συντονιστής για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων του ΟΑΣΕ.

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το Προεδρείο της Υποεπιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

και ο Διευθυντής και το Προεδρείο του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

Τέλος, η πιο πάνω αναφορά-καταγγελία μαζί με τις σχετικές Συστάσεις της ΕΕΔΑ διαβίβαστηκαν και στα **συντονιστικά όργανα** στα οποία συμμετέχει: το GANHRI και το ENNHRI, προκειμένου να λάβουν γνώση όλοι οι ομόλογοι ΕΘΑΔ.

Για το προσφυγικό ζήτημα

Απάντηση σε επιστολή της Ειδικής Γραμματείας Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας και άλλων πόρων του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης αναφορικά με τη διατύπωση γνώμης επί των Εκθέσεων Υλοποίησης των Εθνικών Προγραμμάτων των Ταμείων Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και Εσωτερικής Ασφάλειας (15.1.2018 και 25.5.2018)

Η ΕΕΔΑ απάντησε στα από 8.1.2018 και 21.5.2018 έγγραφα της Ειδικής Γραμματείας Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας και άλλων πόρων του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης αναφορικά με τη διατύπωση γνώμης επί των Εκθέσεων Υλοποίησης των Εθνικών Προγραμμάτων των Ταμείων Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και Εσωτερικής Ασφάλειας, υπενθυμίζοντας τις θέσεις της σχετικά με ζητήματα που άπτονται της προστασίας των προσφύγων, των αιτούντων άσυλο και των μεταναστών, οι οποίες έχουν διατυπωθεί στο παρελθόν σε προηγούμενες Εκθέσεις και Παρατηρήσεις της και σημειώνοντας ταυτόχρονα ότι, σε ό,τι αφορά στο σκέλος της οικονομικής αξιολόγησης, αδυνατεί να εκφέρει γνώμη λόγω της μη εξειδίκευσής της.

Συνάντηση με αντιπροσωπεία των Γιατρών χωρίς Σύνορα σχετικά με την κατάσταση στο κέντρο φιλοξενίας προσφύγων στη Μόρια (20.9.2018)

Η ΕΕΔΑ συναντήθηκε με αντιπροσωπεία των Γιατρών χωρίς Σύνορα, αποτελούμενη από την επικεφαλής της αποστολής στην Ελλάδα, Louise Roland-Gosselin, τον ιατρικό συντονιστή, Dr Declan Barry και τη διευθύντρια προώθησης, Sophie McCann, προκειμένου να συζητήσουν σχετικά με τις καταγγελίες για την κατάσταση στο κέντρο φιλοξενίας προσφύγων στη Μόρια της Λέσβου. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε το Προεδρείο της, αποτελούμενο από τον Πρόεδρό της Γιώργο Σταυρόπουλο, την Α΄ Αντιπρόεδρο Μαρία Γαβουνέλη και τη Β΄ Αντιπρόεδρο Έλλη Βαρχαλαμά, καθώς επίσης και ο Προεδρεύων του Γ΄ Τμήματος Σπύρος Απέργης. Στη συνάντηση παρευρέθηκαν επίσης οι Επιστημονικές Συνεργάτιδες της ΕΕΔΑ Άννα Ειρήνη Μπάκα και Ρωζάνη Φράγκου.

Συνάντηση με εκπροσώπους του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη σχετικά με την κατάσταση στο κέντρο φιλοξενίας προσφύγων στη Μόρια (24.9.2018)

Η ΕΕΔΑ συναντήθηκε με το Διευθυντή του Τμήματος Διαχείρισης Μετανάστευσης της ΕΛ-

ληνικής Αστυνομίας Γιώργο Κοσιώρη, προκειμένου να συζητήσουν την κατάσταση στο κέντρο φιλοξενίας προσφύγων στη Μόρια της Λέσβου. Στη συνάντηση παρευρέθηκε η σύμβουλος της Υπουργού Προστασίας του Πολίτη Αρτεμισία Παπαδάκη. Στη συνάντηση μετείχε και η Βοηθός Συντονίστρια του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας Τίνα Σταυρινάκη. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε το Προεδρείο της, αποτελούμενο από τον Πρόεδρό της Γιώργο Σταυρόπουλο, την Α΄ Αντιπρόεδρο Μαρία Γαβουνέλη και τη Β΄ Αντιπρόεδρο Έλλη Βαρχαλαμά, καθώς επίσης και ο Προεδρεύων του Γ΄ Τμήματος Σπύρος Απέργης, το Μέλος της ΕΕΔΑ Παναγιώτα Παπαδοπούλου και η επιστημονική συνεργάτιδα Ρωζάνη Φράγκου.

Συνάντηση με τον Υπουργό Μεταναστευτικής Πολιτικής, Δημήτρη Βίτσα για την κατάσταση στο κέντρο φιλοξενίας προσφύγων στη Μόρια (1.10.2018)

Η ΕΕΔΑ συνάντησε, στα γραφεία της, τον Υπουργό Μεταναστευτικής Πολιτικής, Δημήτρη Βίτσα, προκειμένου να συζητήσουν για την κατάσταση στο κέντρο φιλοξενίας προσφύγων στη Μόρια της Λέσβου. Στη συνάντηση μετείχε και ο Διευθυντής της Υπηρεσίας Ασύλου, Μάρκος Καραβίας. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε το Προεδρείο της, αποτελούμενο από τον Πρόεδρό της Γιώργο Σταυρόπουλο, την Α΄ Αντιπρόεδρο Μαρία Γαβουνέλη και τη Β΄ Αντιπρόεδρο Έλλη Βαρχαλαμά, καθώς επίσης και το Μέλος της Σοφία Βιδάλη και οι επιστημονικές συνεργάτιδες Άννα Ειρήνη Μπάκα και Ρωζάνη Φράγκου.

Ανακοίνωση: Η ΕΕΔΑ εκφράζει τη βαθύτατη ανησυχία της για την κατάσταση στα Κέντρα Υποδοχής των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου και ιδίως στη Μόρια της Λέσβου (15.10.2018)

Η ΕΕΔΑ υπήρξε κατ' επανάληψη κοινωνός έντονων ανησυχιών που εξέφρασαν μη κυβερνητικές οργανώσεις δραστηριοποιούμενες στο χώρο αλλά και αποδέκτης καταγγελιών για την ενδεχόμενη διάπραξη ποινικών αδικημάτων και πάντως πράξεων που καταφανώς παραβιάζουν τα δικαιώματα του ανθρώπου στην υγεία, την ασφάλεια και τελικά τη ζωή όλων των εμπλεκόμενων στην διαδικασία παροχής διεθνούς προστασίας τόσο στη Λέσβο όσο και σε άλλα κέντρα υποδοχής στην ευρύτερη περιοχή των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου. Με πλήρη εικόνα τόσο της πραγματικότητας επί του πεδίου όσο και των νομικών δυσχερειών της αντιμετώπισης των συνεχώς αυξανόμενων αριθμών αιτούντων διεθνή προστασία που καταφθάνουν στα νησιά του Αιγαίου, και ιδίως τη Λέσβο και τη Σάμο και έχοντας συναντήσει, την 1η Οκτωβρίου 2018, τον Υπουργό Μεταναστευτικής Πολιτικής, κ. Δ. Βίτσα για ανταλλαγή απόψεων στο προσφυγικό ζήτημα και την υποδομή υποδοχής και διαχείρισης των προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών στη Χώρα και ιδίως για την κατάσταση στο κέντρο υποδοχής στη Μόρια της Λέσβου, η ΕΕΔΑ επισημαίνει τα ακόλουθα:

- Επαναλαμβάνει την πάγια και σταθερά εκφρασθείσα θέση της για τον άμεσο τερματισμό του εγκλωβισμού των αιτούντων διεθνή προστασία στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και την άρση του γεωγραφικού περιορισμού, που επιβάλλεται σε αυτούς, εστιάζοντας στον επείγοντα χαρακτήρα της άμεσης μεταφοράς όλων των ευάλωτων ατόμων σε ασφαλείς και κατάλληλους χώρους υποδοχής στην ενδοχώρα.

- Δηλώνει ότι θα παραμείνει αρωγός στη συνολική προσπάθεια για τη διαχείριση των προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών στη Χώρα.
- Καλεί εκ νέου τις ελληνικές και ευρωπαϊκές Αρχές να επανεξετάσουν άμεσα την συνολική πολιτική υποδοχής των αιτούντων διεθνή προστασία στην Ελλάδα και την ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης και της κοινής δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας, και να υιοθετήσουν ένα νέο, ολοκληρωμένο σύστημα κανόνων θεμελιωμένο στην αρχή της αλληλεγγύης και της αναλογικότητας για όλα τα Κράτη μέλη, με πλήρη σεβασμό στους κανόνες του προσφυγικού δικαίου και του διεθνούς δικαίου για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου γενικότερα.
- Είναι έτοιμη να χρησιμοποιήσει το πλήρες οπλοστάσιο της ευρωπαϊκής και διεθνούς έννομης τάξης, σε συνεργασία με τους ομόλογούς της Θεσμούς στην Ευρώπη και τον κόσμο, προκειμένου να εξασφαλίσει τον έγκαιρο και αποτελεσματικό σεβασμό των δικαιωμάτων όλων όσοι αιτούνται διεθνή προστασία στην περιοχή και τελικά να προστατεύσει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια όλων των εμπλεκόμενων στην διαδικασία αυτή, συμπεριλαμβανομένων των κρατικών οργάνων.

Σημείωση:

Το πλήρες κείμενο της Ανακοίνωσης με την οποία η ΕΕΔΑ εκφράζει τη βαθύτατη ανησυχία της για την κατάσταση στα Κέντρα Υποδοχής των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου και ιδίως στη Μόρια της Λέσβου είναι διαθέσιμο σε: http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/prosfuges_metanastes/EEEDA%20Anakoinwsi%20Moria%202018.pdf.

Δήλωση σχετικά με τις καταγγελίες για άτυπες επαναπροωθήσεις στον Έβρο (29.11.2018)³¹

Η ΕΕΔΑ αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο θεσμό της διεθνούς προστασίας και έχοντας εκδώσει σειρά σχετικών Αποφάσεων και Συστάσεων και συνεχίζει να παρακολουθεί στενά τα ζητήματα που άπτονται της παροχής διεθνούς προστασίας στην Ελλάδα.

Στο πλαίσιο αυτό και έχοντας ήδη επισημάνει, με προηγούμενη Ανακοίνωσή της με αφορμή τις καταγγελίες για παράνομες επαναπροωθήσεις στον Έβρο (Ιούλιος 2017), την ανάγκη ταχείας διερεύνησης των σχετικών καταγγελιών, η ΕΕΔΑ πληροφορείται και παρακολουθεί με ιδιαίτερη ανησυχία τη σώρευση σοβαρών καταγγελιών για επαναλαμβανόμενες, άτυπες επαναπροωθήσεις ατόμων που ενδεχομένως χρήζουν διεθνούς προστασίας στην περιοχή του Έβρου.

Λαμβανομένων υπόψη των υποχρεώσεων που υπέχει η Χώρα, σύμφωνα με την αρχή της μη-επαναπρόωθησης (άρθρο 33 της Σύμβασης για το Καθεστώς των Προσφύγων), η οποία συνιστά την πεμπτούσια της προστασίας των προσφύγων, η ΕΕΔΑ υπενθυμίζει την ανάγκη έγκαιρης και ενδεδειγμένης έρευνας των συγκεκριμένων καταγγελιών από τις αρμόδιες Αρχές,

³¹ Υιοθετήθηκε από την Ολομέλεια της ΕΕΔΑ στη συνεδρίασή της στις 29.11.2018. Εισηγητής: Σπυρίδων Απέργης, Μέλος της ΕΕΔΑ, Προεδρεύων Τμήματος Εφαρμογής των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στους Αλλοδαπούς.

ώστε να προσαχθούν οι τυχόν υπεύθυνοι για τις προαναφερόμενες έκνομες ενέργειες στη δικαιοσύνη και καλεί την Κυβέρνηση να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να εξασφαλίζεται πλήρως το δικαίωμα των παράτυπα εισερχομένων αλλοδαπών στην Ελλάδα στη μη επαναπροώθησή τους και στη δυνατότητα να εκθέτουν με κατάλληλο και επαρκή τρόπο τους ισχυρισμούς τους, συμπεριλαμβανομένων, αφενός, τυχόν αιτήματος διεθνούς προστασίας, αφετέρου, ισχυρισμών περί τυχόν κινδύνου απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισής τους στο κράτος καταγωγής ή σε Κράτος διέλευσής τους.

Σημείωση:

Το πλήρες κείμενο της Δήλωσης σχετικά με τις καταγγελίες για άτυπες επαναπροωθήσεις στον Έβρο είναι διαθέσιμο σε: http://www.nchr.gr/images/pdf/nea_epikairothta/Dilos_i_EEDA_Evros.pdf.

Η ΕΕΔΑ ως φορέας Προώθησης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Σύμφωνα με τα ελάχιστα πρότυπα που ορίζουν οι Αρχές των Παρισίων, η προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου συνδέεται άρρηκτα, μεταξύ άλλων, με την ευαισθητοποίηση του κοινού, την πληροφόρηση, την εκπαίδευση και την αξιοποίηση των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (Αρχές των Παρισίων, Α.3.Ζ'), περιλαμβάνοντας, κατά την ερμηνεία της Υποεπιτροπής Διαπίστευσης, όλες εκείνες τις πρωτοβουλίες που συντείνουν στην καλλιέργεια μιας κουλτούρας σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και την εξοικείωση της κοινωνίας με ζητήματα που άπτονται των δικαιωμάτων του ανθρώπου³². Το Α και το Ω για την αποτελεσματική προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου είναι η γνώση. Η ενημέρωση και η εκπαίδευση με στόχο την ευαισθητοποίηση και τη διάδοση της γνώσης σχετικά με τα δικαιώματα του ανθρώπου συνιστούν θεμελιώδη παράμετρο της προώθησης, λαμβανομένου υπόψη ότι η προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου εξαρτάται ουσιαστικά από το βαθμό ενημέρωσης των πολιτών για τα δικαιώματά τους και τους μηχανισμούς που τίθενται στη διάθεσή τους για την εφαρμογή των δικαιωμάτων αυτών. Όσο κρίσιμη κι αν είναι, ωστόσο, η διάδοση της γνώσης για τη διασφάλιση ενός κλίματος σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου, από μόνη της δεν είναι αρκετή. Πρέπει να συνοδεύεται από την αποφασιστικότητα των κρατικών Αρχών και όλων των εμπλεκόμενων στην προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου φορέων να γίνει η γνώση πραγματικότητα. Και στο σημείο αυτό έρχονται οι ΕΘΑΔ να διαδραματίσουν έναν κομβικής σημασίας ρόλο, ο οποίος δεν περιορίζεται μόνο στην ενημέρωση των πολιτών για τα δικαιώματά τους, αλλά επεκτείνεται και στην ενθάρρυνση και ενίσχυση των κρατικών οργάνων να κάνουν πράξη την εφαρμογή τους, αφενός, μέσω της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης για ζητήματα που άπτονται των δικαιωμάτων του ανθρώπου, αφετέρου, μέσω της εκπαίδευσης και της έρευνας στα δικαιώματα του ανθρώπου.

³² GANHRI, General Observations of the Sub-Committee on Accreditation [Adopted by the GANHRI Bureau at its Meeting held in Geneva on 21 February 2018], G.O.1.2, σελ. 7.

Ευαισθητοποίηση της Κοινής Γνώμης

Πράγματι, η αποστολή της προώθησης των δικαιωμάτων του ανθρώπου εκπληρώνεται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο μέσω της πληροφόρησης και της διάδοσης της γνώσης για τα δικαιώματα του ανθρώπου και περιλαμβάνει ένα σύνολο δραστηριοτήτων, μεταξύ των οποίων η συλλογή, παραγωγή και διάδοση ενημερωτικού υλικού, η διοργάνωση σχετικών εκδηλώσεων προώθησης και η συνεργασία με τα ΜΜΕ. Κοινός παρονομαστής στο σύνολο των δραστηριοτήτων αυτών είναι η επιδίωξη της αύξησης ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης σε θέματα που άπτονται των δικαιωμάτων του ανθρώπου και η ενημέρωση των πολιτών για τα δικαιώματά τους και τους διαθέσιμους μηχανισμούς προστασίας τους.

Υπό το φως των πιο πάνω παρατηρήσεων και λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων του νόμου της ΕΕΔΑ, ο οποίος ρητά της αναθέτει την ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και των ΜΜΕ σε θέματα σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου την (άρθρο 1, παρ. 6 του Νόμου 2667/1998), η ΕΕΔΑ ανέλαβε, κατά το 2018, τις ακόλουθες πρωτοβουλίες προώθησης των δικαιωμάτων του ανθρώπου:

Συμμετοχή σε ημερίδες και άλλες εκδηλώσεις με θέμα την προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου

Εκδήλωση -αφιέρωμα για την αείμνηστη Αλίκη Γιωτοπούλου -Μαραγκοπούλου του Πολιτικού Συνδέσμου Γυναικών (22.3.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε, με ομιλία του Προέδρου της Γιώργου Σταυρόπουλου, στην εκδήλωση - αφιέρωμα για την αείμνηστη Αλίκη Γιωτοπούλου - Μαραγκοπούλου που διοργάνωσε ο Πολιτικός Σύνδεσμος Γυναικών. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, την Πέμπτη, 22 Μαρτίου 2018.

Δημόσια εκδήλωση για την παρουσίαση της Ετήσιας Έκθεσης 2017 του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας (28.3.2018)

Η ΔΙΠΤΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΕΔΑ: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας διοργάνωσε δημόσια εκδήλωση - συνέντευξη τύπου για την παρουσίαση της Ετήσιας Έκθεσης για το 2017. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη, 28 Μαρτίου 2018 και συμμετείχαν σε αυτήν με εισηγήσεις η Βοηθός Συντονίστρια του Δικτύου, Τίνα Σταυρινάκη, ο Πρόεδρος της ΕΕΔΑ Γιώργος Σταυρόπουλος, ο εκπρόσωπος του Τμήματος Κοινωνικών Ζητημάτων και Αντιμετώπισης Ρατσισμού της Διεύθυνσης Κρατικής Ασφάλειας, Δημοσθένης Κατσιαβάρας, η εκπρόσωπος του Τομέα Ενημέρωσης της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Στέλλα Νάνου, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Αφγανών Μεταναστών και Προσφύγων, Taher Alizadeh, η εκπρόσωπος της οργάνωσης Άρσις, Νικολέτα Κυράνα και ο εκπρόσωπος της οργάνωσης Colour Youth Κοινότητα LGBTQ Νέων Αθήνας, Θανάσης Θεοφιλόπουλος.

Πιο συγκεκριμένα, στην εκδήλωση παρουσιάστηκαν τα ποσοτικά και ποιοτικά αποτελέσματα της καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας και εγκλημάτων μίσους από τις 42 οργανώσεις που συμμετέχουν στο Δίκτυο για την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2017. Το Δίκτυο τεκμηρίωσε τη συνύπαρξη αντίρροπων τάσεων εντός της ελληνικής κοινωνίας. Από τη μία πλευρά, ενισχύθηκε η παρουσία ομάδων με ξενοφοβικές ιδεολογίες και εκδηλώσεις οργανωμένης βίας εις βάρος οργανώσεων προσφύγων, μεταναστών, ΛΟΑΤΚΙ και των υπερασπιστών τους. Από την άλλη πλευρά, αναπτύχθηκαν σαφέστερα και ταχύτερα αντανκαστικά από τις αρμόδιες αρχές. Το Δίκτυο κάλεσε την Πολιτεία να μην εφησυχάσει και να εντείνει τις προσπάθειες ώστε να δημιουργηθεί ένα αδιάτρητο σύστημα, εντός του οποίου τα θύματα ρατσιστικής, ομοφοβικής και τρανσφοβικής βίας θα λαμβάνουν την κατάλληλη υποστήριξη.

Ο Πρόεδρος της ΕΕΔΑ Γιώργος Σταυρόπουλος, υπενθύμισε τους λόγους δημιουργίας του Δικτύου και εξέφρασε την ικανοποίησή του για τη δράση του. Χαιρέτισε την ανάπτυξη των αντανκαστικών εκ μέρους των Αρχών έναντι του ρατσιστικού εγκλήματος και τόνισε την ανάγκη διεύρυνσης της εκπαίδευσης των αστυνομικών και των δικαστικών αρχών, ώστε να καταπολεμηθούν τα στερεότυπα. Ταυτόχρονα εξήρε τη σημασία της βιωματικής παρουσίασης εμπειριών ρατσισμού από μέλη των στοχοποιούμενων ομάδων προκειμένου κάθε πολίτης να ενημερώνεται για την πραγματική κατάσταση στην ελληνική κοινωνία.

Χαιρετισμούς εκφώνησαν εκ μέρους του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Σταύρου Κοντονή, ο νομικός του σύμβουλος Δημήτρης Μελίδης και η Γενική Γραμματέας Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Μαρία Γιαννακάκη ενώ παρεμβάσεις έγιναν από τον εκπρόσωπο της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου Γιάννη Ιωαννίδη και την εκπρόσωπο της οργάνωσης PRAKSIS Ντίνα Βαρδαράματου.

Δημόσια συζήτηση με θέμα «Το μάθημα των Θρησκευτικών υπό το φως της πρόσφατης απόφασης 660/2018 Ολομ. του ΣτΕ» (9.5.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε με εισήγηση του Προέδρου της Γιώργου Σταυρόπουλου, σε δημόσια συζήτηση με θέμα «Το μάθημα των Θρησκευτικών υπό το φως της πρόσφατης απόφασης

660/2018 Ολομ. του ΣτΕ». Η δημόσια συζήτηση διοργανώθηκε από την Εταιρεία Εκκλησιαστικού και Κανονικού Δικαίου και τον Όμιλο Αριστόβουλος Μάνεσης και πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, την Τετάρτη, 9 Μαΐου 2018.

Με τη σχετική εισήγησή του, με τίτλο «Οι θέσεις της ΕΕΔΑ για τη θρησκευτική αγωγή και εκπαίδευση», ο Πρόεδρος της ΕΕΔΑ ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι η ΕΕΔΑ, ως εθνικός θεσμός ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά και ως τμήμα του διεθνούς θεσμικού πλαισίου προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, εφιστά, περαιτέρω, την προσοχή των αρμόδιων Αρχών στην επιτακτική ανάγκη διασφάλισης της πλήρους εφαρμογής των δικαιωμάτων του παιδιού και δη του δικαιώματος για την ελευθερία της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας (βλ. άρθρο 14 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού), αλλά και συμμόρφωσης προς τις Καταληκτικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις των διεθνών ελεγκτικών οργάνων για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Επιστημονική ημερίδα με θέμα «Ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης στην Ελλάδα. Αξιολόγηση της ισχύουσας νομοθεσίας και πρακτικής υπό το πρίσμα των διεθνών και ευρωπαϊκών κατευθυντήριων αρχών» (23.5.2018)

Η ΕΕΔΑ συνδιοργάνωσε, σε συνεργασία με τη Νομική Σχολή του ΕΚΠΑ, τη Νομική Σχολή του ΑΠΘ και την Εταιρία Ελλήνων Δικαστικών λειτουργών για τη Δημοκρατία και τις Ελευθερίες, επιστημονική ημερίδα με θέμα «Ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης στην Ελλάδα. Αξιολόγηση της ισχύουσας νομοθεσίας και πρακτικής υπό το πρίσμα των διεθνών και ευρωπαϊκών κατευθυντήριων αρχών». Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, την Τετάρτη, 23 Μαΐου 2018.

Στην ημερίδα συμμετείχε με εισήγησή του ο Πρόεδρος της ΕΕΔΑ Γιώργος Σταυρόπουλος, σε στρογγυλή τράπεζα με επιμέρους θεματική «Δικαιοσύνη, Κοινή Γνώμη και ΜΜΕ. Η εμπιστοσύνη των πολιτών στη λειτουργία της δικαιοσύνης ως προϋπόθεση της νομιμοποίησης και ανεξαρτησίας της». Ο Πρόεδρος της ΕΕΔΑ ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι η εικόνα τη Δικαιοσύνης στην Κοινή Γνώμη διαμορφώνεται από πολλούς εξωτερικούς παράγοντες, αλλά οπωσδήποτε και από τους ίδιους τους δικαστικούς λειτουργούς, οι οποίοι οφείλουν καθημερινά να τηρούν τον όρκο τους για την εφαρμογή των νόμων, και κυρίως για την εφαρμογή του υπέρτατου νόμου, του Συντάγματος της Χώρας, ακολουθώντας, κατά τα λοιπά, τις επιταγές της συνείδησης τους. Επίσης, επισήμανε ότι οι εκτός της Δικαιοσύνης παράγοντες και ιδίως οι εκπρόσωποι, κατά το Σύνταγμα, των δυο άλλων εξουσιών, θα πρέπει να είναι περισσότερο προσεκτικοί έναντι της τρίτης εξουσίας, τηρώντας το ουσιαστικό περιεχόμενο των σχετικών συνταγματικών ρυθμίσεων, ενώ τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης οφείλουν να δείχνουν μεγαλύτερη υπευθυνότητα κατά τον χειρισμό της είδησης, όταν αυτή προέρχεται από τις Εισαγγελίες ή τα Δικαστήρια.

Εκδήλωση στη μνήμη της αείμνηστης Αλίκης Γιωτοπούλου - Μαραγκοπούλου με θέμα «Η παρακαταθήκη της Αλίκης Γιωτοπούλου - Μαραγκοπούλου: παρόν και μέλλον» του Ιδρύματος Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΙΜΔΑ) (30.10.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε σε εκδήλωση στη μνήμη της αείμνηστης Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου με θέμα «Η παρακαταθήκη της Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου: παρόν και μέλλον», η οποία διοργανώθηκε από το ΙΜΔΑ και πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, την Τρίτη, 30 Οκτωβρίου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε ο Πρόεδρος της Γιώργος Σταυρόπουλος, με εισήγησή του με τίτλο «Η συμβολή της ΕΕΔΑ στην προστασία και προώθηση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου». Ο Πρόεδρος της ΕΕΔΑ ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι η λειτουργία της ΕΕΔΑ αποτελεί ένα ξεχωριστό θεσμικό εγχείρημα στην ελληνική έννομη τάξη. Ο διαρκής διάλογος μεταξύ εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, προσώπων υποδεικνυόμενων από τις Ανεξάρτητες Αρχές και άλλων εξειδικευμένων επιστημόνων, με τους εκπροσώπους της εκτελεστικής εξουσίας όχι μόνο δεν δυσχέρανε, αλλά αντιθέτως διευκόλυνε την επιτυχή δράση της ΕΕΔΑ υπέρ της προστασίας και προώθησης των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Επιπλέον, επισήμανε ότι η αείμνηστη Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, ως πρώτη Πρόεδρος της ΕΕΔΑ, προσέδωσε στο θεσμό κύρος, αλλά και την αγωνιστική διάθεσή της για ανιδιοτελείς αγώνες, που επί πολλά χρόνια επιδείκνυε ως Πρόεδρος του ΙΜΔΑ, παρατηρώντας ότι και μετά την αποχώρησή της από την Προεδρία, πάντα ενδιαφερόταν για την εύρυθμη λειτουργία της ΕΕΔΑ και εξέφραζε συχνά την απογοήτευσή της για το γεγονός ότι το κρατικό ενδιαφέρον προς την Εθνική Επιτροπή δεν ήταν συχνά το προσήκον.

Εκδήλωση με θέμα «Τα βασικά μεγέθη της εκπαίδευσης: Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση – το εθνικό πλαίσιο αναφοράς (2007-2016)» (27-28.11.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε σε εκδήλωση του Κέντρου Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΚΑ-ΝΕΠ) της ΓΣΕΕ για την παρουσίαση του Μέρους Β΄ της Ετήσιας Έκθεσης για την Εκπαίδευση 2017-2018, η οποία εκπονήθηκε σε συνεργασία με το «Παρατηρητήριο Θεμάτων Αναπηρίας» της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ) και έχει ως θέμα «Τα βασικά μεγέθη της εκπαίδευσης: Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση – το εθνικό πλαίσιο αναφοράς (2007-2016)». Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, την Τρίτη και Τετάρτη, 27 και 28 Νοεμβρίου 2018.

Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησαν ο Πρόεδρος της Γιώργος Σταυρόπουλος και η Β΄ Αντιπρόεδρος Έλλη Βαρχαλαμά, οι οποίοι συμμετείχαν στη θεματική με τίτλο «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση: από την εμπειρική πραγματικότητα στο ρόλο των Δημόσιων Πολιτικών», ο πρώτος με εισήγηση και η δεύτερη συντονίζοντας τη συζήτηση.

Κλειστή ημερίδα με θέμα «Νέα δεδομένα και προκλήσεις που σχετίζονται με την εκτέλεση της Απόφασης του ΕΔΔΑ Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα - Putting Chowdury into practice» (30.11.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε σε κλειστή ημερίδα με θέμα «Νέα δεδομένα και προκλήσεις που σχετίζονται με την εκτέλεση της Απόφασης του ΕΔΔΑ Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα - Putting Chowdury into practice», η οποία διοργανώθηκε από το Γραφείο Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση Εμπορίας Ανθρώπων σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου, υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Στόχος της ημερίδας ήταν η εξέταση της Απόφασης του ΕΔΔΑ και η συζήτηση επί των μέτρων προς εκτέλεσή της, μετά και την Απόφαση της 1324^{ης} Συνόδου της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς επίσης και η εμβάθυνση της εξειδίκευσης και ετοιμότητας των εισαγγελικών, δικαστικών, αστυνομικών, ελεγκτικών και προνοιακών μηχανισμών σε φαινόμενα εκμετάλλευσης και εμπορίας ανθρώπων. Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, την Παρασκευή, 30 Νοεμβρίου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε, με εισήγησή της, η Β΄ Αντιπρόεδρος της Έλλη Βαρχαλαμά.

Διεθνές Συνέδριο του ΕΚΚΕ με θέμα «Καταπολέμηση των πολλαπλών διακρίσεων στην Ελλάδα: Προώθηση της ισότητας μέσω της ενεργητικής συμμετοχής και της διαμόρφωσης πολιτικών» (5.12.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στο διεθνές συνέδριο του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) με θέμα «Καταπολέμηση των πολλαπλών διακρίσεων στην Ελλάδα: Προώθηση της ισότητας μέσω της ενεργητικής συμμετοχής και της διαμόρφωσης πολιτικών». Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, την Τετάρτη, 5 Δεκεμβρίου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε, με εισήγησή της, η Β΄ Αντιπρόεδρος της Έλλη Βαρχαλαμά.

Ημερίδα της Ειδικής Γραμματείας Ιθαγένειας και της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες με θέμα «Πρόσφατες Εξελίξεις στον Τομέα της κτήσης της Ελληνικής Ιθαγένειας: Επιτεύγματα, Προκλήσεις και Προοπτικές» (13.12.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε σε ημερίδα με θέμα «Πρόσφατες Εξελίξεις στον Τομέα της κτήσης της Ελληνικής Ιθαγένειας: Επιτεύγματα, Προκλήσεις και Προοπτικές», η οποία διοργανώθηκε από την Ειδική Γραμματεία Ιθαγένειας και την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, την Πέμπτη 13 Δεκεμβρίου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε το Μέλος της Βασίλης Χρονόπουλος.

Ημερίδα της ELSA Θεσσαλονίκη με θέμα «Θρησκευτική ελευθερία υπό αμφισβήτηση; Ελλάδα 2018» (17.12.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στην ημερίδα της ELSA Θεσσαλονίκη με θέμα «Θρησκευτική ελευθερία υπό αμφισβήτηση; Ελλάδα 2018». Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη, τη Δευτέρα, 17 Δεκεμβρίου 2018, υπό την αιγίδα της ΕΕΔΑ και με την υποστήριξη του Κέντρου Αριστείας Jean Monnet του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε, με εισήγησή του, ο Πρόεδρος της Γιώργος Σταυρόπουλος.

Διεθνές συνέδριο της Ελληνικής Εταιρίας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων με θέμα «Δικαιώματα του Ανθρώπου: από την αναγόρευση στη διεκδίκηση 70 χρόνια από την Οικουμενική Διακήρυξη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου» (20 - 22.12.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στο διεθνές συνέδριο με θέμα «Δικαιώματα του Ανθρώπου: από την αναγόρευση στη διεκδίκηση 70 χρόνια από την Οικουμενική Διακήρυξη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου», το οποίο διοργανώθηκε από την Ελληνική Εταιρία Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών

Σχέσεων, υπό την αιγίδα της Προεδρίας της Δημοκρατίας και πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, από τις 20 έως τις 22 Δεκεμβρίου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησαν, με εισήγησή τους, ο Πρόεδρος της Γιώργος Σταυρόπουλος και η Επιστημονική της Συνεργάτιδα Ρωζάνη Φράγκου.

Συνεργασία με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Συνέντευξη σε Ιάπωνα δημοσιογράφο σχετικά με την κατάσταση των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην Ελλάδα (4.4.2018)

Η ΕΕΔΑ συναντήθηκε με τον Ιάπωνα δημοσιογράφο, Shin-ichi Kawarada, ανταποκριτή στη Ρώμη της καθημερινής ιαπωνικής Εφημερίδας *Asahi Shimbun*, προκειμένου να συζητήσουν σχετικά με την κατάσταση δικαιωμάτων του ανθρώπου στην Ελλάδα, λαμβανομένων, δε, υπόψη των διαρκώς αναπτυσσόμενων οικονομικών σχέσεων μεταξύ της Ελλάδας και της Κίνας τα τελευταία χρόνια. Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στα γραφεία της ΕΕΔΑ, την Τετάρτη, 4 Απριλίου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησαν η Α΄ Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη και η Β΄ Αντιπρόεδρος της Έλλη Βαρχαλαμά.

Δελτίο Τύπου για την απώλεια της αείμνηστης Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου (3.9.2018)

Η ΕΕΔΑ εξέδωσε δελτίο τύπου για να εκφράσει τη βαθιά της λύπη για την απώλεια της πρώτης Προέδρου της, Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, η οποία έφυγε από τη ζωή στις 30.8.2018. Εμβληματική προσωπικότητα και πρωτοπόρος στην προάσπιση και προώθηση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην Ελλάδα, η αείμνηστη Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου διετέλεσε Πρόεδρος της ΕΕΔΑ για δύο θητείες από την ίδρυσή της (2000-2006), ενώ στη συνέχεια παρέμεινε Μέλος της, εκπροσωπώντας πάντοτε το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και αποτέλεσε για την ΕΕΔΑ τον θεμέλιο λίθο της, πηγή έμπνευσης της λειτουργίας της στο πλαίσιο της καθιέρωσης ενός ανεξάρτητου υπερκομματικού εθνικού θεσμού αλλά και σπουδαίο παράδειγμα αγωνιστικότητας για την ουσιαστική προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Συνεργασία με Εκπροσώπους της Πολιτείας, της Κοινωνίας των Πολιτών και Διεθνών Οργανισμών

Πρόταση υποψηφιότητας του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας για το βραβείο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου 2018, που απονέμεται ανά πενταετία από το Γραφείο του Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (6.4.2018)

Η ΕΕΔΑ είχε την πρωτοβουλία πρότασης υποψηφιότητας του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας για το Βραβείο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου 2018 του Γραφείου του

Υπατου Αρμοστή των ΗΕ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (United Nations Human Rights Prize 2018), το οποίο καθιερώθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το 1966 (Res. 2217/XXI, 19 Δεκεμβρίου 1966) και απονέμεται από τον Υπατο Αρμοστή κάθε πέντε χρόνια. Η υποψηφιότητα αυτή υποβλήθηκε από κοινού από την ΕΕΔΑ και το Γραφείο της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα (UNHCR).

Με την υποψηφιότητα αυτή του Δικτύου για το Βραβείο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου 2018 η ΕΕΔΑ αποσκοπούσε όχι μόνο στη δημόσια αναγνώριση του έργου όλων αυτών των οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών και των προσώπων που εργάζονται ακούραστα για την καταπολέμηση της ρατσιστικής βίας στη Χώρα μας, αλλά και στη σαφή υποστήριξη των υπερασπιστών των δικαιωμάτων του ανθρώπου που δραστηριοποιούνται στον τομέα της προώθησης και της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου γενικά.

Πρωτοβουλίες προώθησης των Κατευθυντήριων Αρχών για την αξιολόγηση του αντίκτυπου των οικονομικών πολιτικών στα δικαιώματα του ανθρώπου του Ανεξάρτητου Εμπειρογνώμονα του ΟΗΕ για το εξωτερικό χρέος και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Juan Pablo Bohoslavsky (31.10.2018)

Στο πλαίσιο της διαρκούς και εποικοδομητικής συνεργασίας μεταξύ της ΕΕΔΑ και του Υπουργείου Εξωτερικών, το οποίο μετέχει βάσει του νόμου της ΕΕΔΑ (άρθρο 2, παρ. 1 α΄ του Νόμου 2667/1998, όπως ισχύει) στη σύνθεσή της, η ΕΕΔΑ, με τις από 31.10.2018 επιστολές της προς τον Υπουργό Εξωτερικών, καθώς επίσης και τον Πρέσβη της Δ4 Διεύθυνσης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Μειονοτήτων, Προσφύγων και Μεταναστών και την Προϊστάμενη της Ειδικής Νομικής Υπηρεσίας, ενημέρωσε για τη συμμετοχή της στη διαδικασία διαμόρφωσης Κατευθυντήριων Αρχών για την αξιολόγηση του αντίκτυπου των οικονομικών πολιτικών στα δικαιώματα του ανθρώπου του Ανεξάρτητου Εμπειρογνώμονα του ΟΗΕ για το εξωτερικό χρέος και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Juan Pablo Bohoslavsky. Η ΕΕΔΑ ξεκίνησε από το γεγονός ότι πρόκειται για ένα σημαντικό εργαλείο για την εφαρμογή του μηχανισμού αξιολόγησης των επιπτώσεων οικονομικών πολιτικών στα δικαιώματα του ανθρώπου, το οποίο μάλιστα παρουσιάζει την ιδιαιτερότητα ότι, σε αντίθεση με άλλες περιπτώσεις κατόχων ειδικών εντολών που προχώρησαν στην επεξεργασία αντίστοιχων κατευθυντήριων Αρχών, η πρωτοβουλία διαμόρφωσής του ανήκει στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ. Το γεγονός αυτό αξιολογείται ως ενδεικτικό της σημασίας που δίνει ο ΟΗΕ στη συγκεκριμένη θεματική. Η εντολή αυτή συμπίπτει απόλυτα με επανειλημμένως αναφερθείσες προκλήσεις της ΕΕΔΑ προς τους διεθνείς και ευρωπαϊκούς θεσμούς για την ανάληψη σχετικής πρωτοβουλίας για τη διαμόρφωση μόνιμου μηχανισμού αξιολόγησης και αποτίμησης των επιπτώσεων των μέτρων λιτότητας στα δικαιώματα του ανθρώπου (Human Rights Impact Assessment, HRIA).

Ενόψει της επίσημης διαβούλευσης του Ανεξάρτητου Εμπειρογνώμονα με τις Μόνιμες Αντιπροσωπείες στη Γενεύη, η οποία είχε προγραμματιστεί για τις 9-11 Νοεμβρίου 2018 και τονίζοντας τη βαρύνουσα σημασία των Κατευθυντήριων Αρχών στα χέρια των εθνικών

κυβερνήσεων για τη διαμόρφωση μόνιμου μηχανισμού αξιολόγησης και αποτίμησης των επιπτώσεων των μέτρων λιτότητας, όχι μόνο ως προς την απόλαυση, αλλά και ως προς την πρόσβαση στα ανθρώπινα δικαιώματα κάθε πολίτη χωρίς διακρίσεις, η ΕΕΔΑ κάλεσε, με επιστολή της, τη Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στη Γενεύη να συμμετάσχει στις σχετικές συζητήσεις.

Συνάντηση με την Προεδρεύουσα του Πολιτιστικού Μορφωτικού Συλλόγου Γυναϊκών Δροσερού Ξάνθης «Η Ελπίδα», Σαμπιχά Σουλεϊμάν και το Μέλος της Λευτέρη Δημητρίου (13.12.2018)

Η ΕΕΔΑ συναντήθηκε με την Προεδρεύουσα του Πολιτιστικού Μορφωτικού Συλλόγου Γυναϊκών Δροσερού Ξάνθης «Η Ελπίδα», Σαμπιχά Σουλεϊμάν και το Μέλος της ΕΕΔΑ Λευτέρη Δημητρίου, προκειμένου να συζητήσουν για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η τοπική κοινότητα του Δροσερού Ξάνθης. Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στα γραφεία της ΕΕΔΑ, την Πέμπτη, 13 Δεκεμβρίου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησαν ο Πρόεδρός της Γιώργος Σταυρόπουλος και η Επιστημονική της Συνεργάτιδα Άννα Ειρήνη Μπάκα.

Θεματικό Δελτίο της ΕΕΔΑ με θέμα «Επιπτώσεις των Πολιτικών Οικονομικής Μεταρρύθμισης και των Μέτρων Λιτότητας στα Δικαιώματα του Ανθρώπου (2010-2018)» (17.12.2018)

Προκειμένου να αντεπεξέλθει στην αποστολή της ως ΕΘΑΔ και λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων του νόμου της, ο οποίος ρητά της αναθέτει τη διαρκή παρακολούθηση των θεμάτων που αφορούν τα δικαιώματα του ανθρώπου, τη δημόσια ενημέρωση και την προώθηση της σχετικής έρευνας (άρθρο 1, παρ. 5 α΄ του Νόμου 2667/1998) και την ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης σε θέματα σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου την (άρθρο 1, παρ. 6 γ΄), μεταξύ των οποίων και η δημόσια γνωστοποίηση των θέσεων της με κάθε πρόσφορο τρόπο (άρθρο 1, παρ. 6 ζ΄) και η οργάνωση Κέντρου Τεκμηρίωσης για τα δικαιώματα του ανθρώπου (άρθρο 1, παρ. 6 θ΄), η ΕΕΔΑ εγκαινιάζει την έκδοση Θεματικών Δελτίων των θέσεων και των συστάσεων της, με πρώτο το Θεματικό Δελτίο με τίτλο *Επιπτώσεις των Πολιτικών Οικονομικής Μεταρρύθμισης και των Μέτρων Λιτότητας στα Δικαιώματα του Ανθρώπου*, στο οποίο περιλαμβάνονται, σε μορφή περίληψης, δηλώσεις και συστάσεις της ΕΕΔΑ (I), θεματικές εκθέσεις της (II), παρεμβάσεις της ενώπιον διεθνών οργάνων για τα δικαιώματα του ανθρώπου (III) και άλλες συμβολές και δημόσιες παρεμβάσεις της (IV), από το 2010 έως και σήμερα, αναφορικά με το θέμα των Επιπτώσεων των οικονομικών πολιτικών στα δικαιώματα του ανθρώπου.

Σκοπός της συλλογής αυτής των κειμένων και των προτάσεων της ΕΕΔΑ είναι, εκτός από τη διάδοση του έργου της και κατ' επέκταση την προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, η διευκόλυνση του εφαρμοστή και μελετητή του δικαίου, παρέχοντάς του ένα χρήσιμο εργαλείο γνώσης, με στόχο πάντα τη διασφάλιση του ευρύτερου δυνατού πλαισίου προστασίας για τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Σημείωση:

Το πλήρες κείμενο των θεματικών δελτίων είναι διαθέσιμο στην ελληνική γλώσσα σε:

http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/oikonomikh_krish/EEDA_Thematiko_Deltio_Eriptoseis_Oikonomikon_Politikon_sta_DA_el.pdf και στην αγγλική γλώσσα σε: http://www.nchr.gr/images/English_Site/CRISIS/GNCHR%20factsheet%20on%20economic%20policies%20and%20HR_eng.pdf.

Συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) για την απόδοση στα Ελληνικά των θεματικών δελτίων νομολογίας

Η διάδοση της νομολογίας του ΕΔΔΑ αποτελεί μία σύγχρονη πρόκληση στο χώρο της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Σημαντικές πρωτοβουλίες για τη διάδοση της νομολογίας του έχει αναλάβει, άλλωστε, και το ίδιο το ΕΔΔΑ. Μία από αυτές αποτελεί η διάθεση στην ιστοσελίδα του θεματικών ενημερωτικών δελτίων, τα οποία περιλαμβάνουν τις σημαντικότερες αποφάσεις του Δικαστηρίου ανά θεματική και τα οποία συστηματικά ενημερώνονται και επικαιροποιούνται.

Αναγνωρίζοντας την αξία των ενημερωτικών αυτών δελτίων, η ΕΕΔΑ ανέλαβε, το Δεκέμβριο του 2015, σε συνεννόηση και με το ΕΔΔΑ, την πρωτοβουλία να τα διαθέτει μεταφρασμένα στα Ελληνικά, συμβάλλοντας στην προώθησή της νομολογίας του ΕΔΔΑ στη χώρα μας.

Η ΕΕΔΑ ως φορέας προώθησης των δικαιωμάτων του ανθρώπου, έχει ως αποστολή τη διαρκή παρακολούθηση των θεμάτων που αφορούν τα δικαιώματα του ανθρώπου, τη δημόσια ενημέρωση και την προώθηση της σχετικής έρευνας (άρθρο 1, παρ. 5 α' του Νόμου 2667/1998), οργανώνει, δε, Κέντρο Τεκμηρίωσης για τα δικαιώματα του ανθρώπου (άρθρο 1, παρ. 6 θ'). Μάλιστα, ως εθνικός θεσμός για τα δικαιώματα του ανθρώπου μεριμνά για την προώθηση, ειδικά, και της νομολογίας του ΕΔΔΑ³³.

³³ Βλ. και High-level Conference on the "Implementation of the European Convention on Human Rights, our shared responsibility", 27.3.2015, διαθέσιμο σε: https://www.echr.coe.int/Documents/Brussels_Declaration_ENG.pdf.

Στις 29.6.2016 εκδόθηκε από το ΕΔΔΑ ειδικό δελτίο τύπου του Δικαστηρίου για τη συνεργασία με την ΕΕΔΑ (<http://hudoc.echr.coe.int/eng-press?i=003-5421509-6787679#%7B%22item%20id%3A%3A003-5421509-6787679%7D%7D>), στο πλαίσιο της οποίας, η ΕΕΔΑ επιμελήθηκε, κατά το έτος 2018, τη μετάφραση των κάτωθι θεματικών δελτίων:

- Ρητορική Μίσους
- Αντίρρηση Συνείδησης
- Δουλεία, ειλωτεία και αναγκαστική εργασία
- Ασυνόδευτοι ανήλικοι μετανάστες υπό κράτηση
- Συνοδευόμενοι ανήλικοι μετανάστες υπό κράτηση

Τα ως άνω μεταφρασμένα θεματικά δελτία διατίθενται τόσο από την επίσημη ιστοσελίδα του ΕΔΔΑ (<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=press/factsheets/greek&c=fre>), όσο και από την επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕΔΑ (www.nchr.gr).

Εκπαίδευση στα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Δυνάμει της αποστολής που της έχει αναθέσει ο έλληνας νομοθέτης σχετικά με την καλλιέργεια του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος (άρθρο 1, παρ. 6 γ' του Νόμου 2667/1998) και λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων:

- το Προοίμιο της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το

οποίο αναγνωρίζει την αξία της εκπαίδευσης στα δικαιώματα του ανθρώπου, διακηρύσσοντας ότι όλοι πρέπει να «καταβάλλουν, με τη διδασκαλία και την εκπαίδευση, κάθε δυνατή προσπάθεια για την προώθηση του σεβασμού για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες [που κατοχυρώνονται με τη Διακήρυξη]»,

- τις διατάξεις **διεθνών συμβάσεων** που εφιστούν την προσοχή των Κρατών μελών στην υποχρέωσή τους να εκπαιδεύουν τους πολίτες στα δικαιώματά τους επιλέγοντας πάντα τα κατάλληλα κάθε φορά μέσα, όπως *inter alia* το άρθρο 7 της Διεθνούς Σύμβασης για την Κατάργηση κάθε Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων (ICERD), το άρθρο 10 της Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των μορφών Διακρίσεως Κατά των Γυναικών (CEDAW), το άρθρο 29 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (CRC), το άρθρο 10 της Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (CAT), το άρθρο 8 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες (CRPD),
- τη **Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για την Εκπαίδευση και την Επιμόρφωση στα Δικαιώματα του Ανθρώπου**, η οποία μάλιστα στο άρθρο 9 ορίζει ότι «τα Κράτη μέλη οφείλουν να προωθούν την ίδρυση, ανάπτυξη και ενίσχυση αποτελεσματικών και ανεξάρτητων εθνικών θεσμών για τα ανθρώπινα δικαιώματα [ΕΘΑΔ], σύμφωνα με τις Αρχές σχετικά με το νομικό καθεστώς των εθνικών θεσμών για την προώθηση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Αρχές των Παρισίων), αναγνωρίζοντας ότι οι [ΕΘΑΔ] μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο, συμπεριλαμβανομένου, ενδεχομένως ενός συντονιστικού ρόλου, στην προώθηση της εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης στα δικαιώματα του ανθρώπου, μέσω μεταξύ άλλων της ευαισθητοποίησης και κινητοποίησης των σχετικών φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα» (Resolution 66/137, A/RES/66/137, 19 Δεκεμβρίου 2011),
- τη **Διακήρυξη της Βιέννης και το Πρόγραμμα Δράσης** που εγκρίθηκαν κατά την Παγκόσμια Διάσκεψη του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου στις 25 Ιουνίου στη Βιέννη, τα οποία υπενθυμίζουν την υποχρέωση των Κρατών μερών να διασφαλίσουν ότι η εκπαίδευση στοχεύει στην ενίσχυση του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (παρ. 33), καθώς επίσης και
- τις **Αρχές σχετικά με το status των Εθνικών Θεσμών (Αρχές των Παρισίων)**, σύμφωνα με τις οποίες οι ΕΘΑΔ οφείλουν να συμβάλλουν στη διάδοση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και την καταπολέμηση των διακρίσεων, αξιοποιώντας, μεταξύ άλλων, την εκπαίδευση (Αρχές των Παρισίων, Α.3.ζ', καθώς επίσης και «στη διαμόρφωση προγραμμάτων για τη διδασκαλία και την έρευνα στα δικαιώματα του ανθρώπου» και «την υλοποίησή τους στα σχολεία, τα πανεπιστήμια και τους επαγγελματικούς κύκλους» (Αρχές των Παρισίων, Α.3.στ').

Η ΕΕΔΑ υπενθυμίζει ότι η εκπαίδευση στα δικαιώματα του ανθρώπου συνιστά από μόνη

της θεμελιώδες δικαίωμα του ανθρώπου, από το οποίο απορρέει η υποχρέωση, αφενός, των ΕΘΑΔ, αφετέρου, άλλων δημόσιων ή ιδιωτικών φορέων που δραστηριοποιούνται στο πεδίο των δικαιωμάτων του ανθρώπου να αναπτύξουν συγκεκριμένα εκπαιδευτικά προγράμματα και δραστηριότητες που εστιάζουν στην προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Για όλους αυτούς τους λόγους, άλλωστε, η εκπαίδευση στα δικαιώματα του ανθρώπου έχει συμπεριληφθεί στο σκληρό πυρήνα της αποστολής της ΕΕΔΑ.

Πιο συγκεκριμένα, αναγνωρίζοντας ότι απώτερος σκοπός της εκπαίδευσης στα δικαιώματα του ανθρώπου είναι η εισαγωγή και ενσωμάτωση των διεθνών προτύπων και πρακτικών σχετικά με τα δικαιώματα του ανθρώπου στην καθημερινότητα των ανθρώπων, η ΕΕΔΑ ανέλαβε, κατά το 2018, τις ακόλουθες πρωτοβουλίες στον τομέα της εκπαίδευσης στα δικαιώματα του ανθρώπου:

Εκπαιδευτικό σεμινάριο με θέμα «Ευρωπαϊκό δίκαιο ασύλου και προσφύγων: Σύγχρονες ευρωπαϊκές εξελίξεις και συγκριτική διάσταση» (12.2.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε με εισήγηση του Προέδρου της Γιώργου Σταυρόπουλου, στο εκπαιδευτικό σεμινάριο με θέμα «Ευρωπαϊκό δίκαιο ασύλου και προσφύγων: Σύγχρονες ευρωπαϊκές εξελίξεις και συγκριτική διάσταση», που διοργανώθηκε από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Αριστείας Jean Monnet του Πανεπιστημίου Αθηνών, σε συνεργασία με το Ίδρυμα Κ. Κούφα για την Προαγωγή του Διεθνούς Δικαίου και την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Δημοσίου Δικαίου (EPLO). Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα, 12 Φεβρουαρίου 2018.

Διάλεξη στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Επιστήμης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του ΑΠΘ (28.2.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε με διάλεξη του Προέδρου της Γιώργου Σταυρόπουλου, με θέμα «Το εκλογικό δικαίωμα των εκτός Επικρατείας Ελλήνων και η συνταγματολογική αξιολόγηση των προτάσεων νομοθετικής τους υλοποίησης», στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Επιστήμης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Η διάλεξη πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη, 28 Φεβρουαρίου 2018.

Διάλεξη στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Δημοσίου

Δικαίου της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ (14.3.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε με διάλεξη του Προέδρου της Γιώργου Σταυρόπουλου, με θέμα «Συνταγματικές όψεις των πρόσφατων κειμένων της ΕΕΔΑ», στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Δημοσίου Δικαίου της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Η διάλεξη πραγματοποιήθηκε τη Τετάρτη, 14 Μαρτίου 2018.

Επίσκεψη στο Πειραματικό Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αχαρνών για την ενημέρωση των μαθητών (15.5.2018)

Η ΕΕΔΑ επισκέφθηκε το Πειραματικό Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αχαρνών και συμμετείχε σε εκπαίδευση των μαθητών του στα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Η επίσκεψη πραγματοποιήθηκε την Τρίτη, 15 Μαΐου 2018, μετά από σχετικό αίτημα των εκπαιδευτικών του σχολείου. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε το Μέλος της Φωτεινή Λεομπίλλα.

Α΄ Κύκλος Σεμιναρίων με θέμα «Εκπαίδευση στα Δικαιώματα του Ανθρώπου» (Δεκέμβριος 2018 έως Ιούνιος 2019)

Η ΕΕΔΑ, αναγνωρίζοντας ότι η εκπαίδευση στα δικαιώματα του ανθρώπου συνιστά από μόνη της θεμελιώδες δικαίωμα του ανθρώπου και εκπληρώνοντας την αποστολή της να αναπτύσσει πρωτοβουλίες για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και των ΜΜΕ σε θέματα σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου (άρθρο 1, παρ. 6 γ΄ του Νόμου 2667/1998) και την καλλιέργεια του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος (άρθρο 1, παρ. 6 γ΄), διοργάνωσε τον Α΄ Κύκλο Σεμιναρίων, με θέμα: «Εκπαίδευση στα Δικαιώματα του Ανθρώπου».

Τα εκπαιδευτικά σεμινάρια κάλυψαν μεγάλο εύρος κρίσιμων θεμάτων που άπτονται των δικαιωμάτων του ανθρώπου και απευθύνθηκαν στο ευρύτερο κοινό: προπτυχιακούς ή μεταπτυχιακούς φοιτητές όλων των Σχολών Θετικών και Θεωρητικών Επιστημών, αλλά και επαγγελματίες δικηγόρους, δικαστές, εκπαιδευτικούς, κοινωνικούς λειτουργούς, υπαλλήλους κ.ά.

Τα Εκπαιδευτικά Σεμινάρια διεξήχθησαν από το Δεκέμβριο 2018 έως τον Ιούνιο 2019, πάντοτε Δευτέρα, και ώρα 18.00 έως 20.00 μμ, στο Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών (Ακαδημίας 60), σύμφωνα με το εξής πρόγραμμα:

Εκπαίδευση στα Δικαιώματα του Ανθρώπου
Α΄ Κύκλος Σεμιναρίων

3 Δεκεμβρίου 2018 ΕΕΔΑ, Chowdury και Λουίσι κατά Ελλάδας: η συμμόρφωση () της Πολιτείας B. Κερασιώτης, Κ. Μιχοπούλου, B. Παπαδόπουλος	4 Μαρτίου 2019 Δικαιώματα του Ανθρώπου και Σύμβαση για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ M. Μουσιούτη, M. Χριστοφή
17 Δεκεμβρίου 2018 Ζητήματα που ανακύπτουν στη διοικητική διαδικασία διεθνούς προστασίας Σ. Απέργης, Σ. Πουλαράκης, Ε. Τζοβολά	1^η Απριλίου 2019 Όψεις προστασίας πολιτικών δικαιωμάτων Γ. Σταυρόπουλος, Α.Ε. Μπάκα
14 Ιανουαρίου 2019 Η αντιμετώπιση του ρατσιστικού εγκλήματος στο νομοθετικό πλαίσιο και την πράξη Κ. Παπαϊωάννου, Τ. Σταυρινάκη	15 Απριλίου 2019 Αστυνομία, βία και ανθρώπινα δικαιώματα Σ. Βιδάλη
28 Ιανουαρίου 2019 Όψεις προστασίας της έμφυλης ισότητας στο δημόσιο και ιδιωτικό δίκαιο I. Καμπούδου, Α. Κοτζάμπαση	13 Μαΐου 2019 Η προστασία των παιδιών από τη βία και την παραμέληση και ο ρόλος του σχολείου Γ. Μόσχος, Χ. Παπαδόπουλος
11 Φεβρουαρίου 2019 Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων και Δικαιώματα του Ανθρώπου Α. Μήτρου, Φ. Μιτλεττον	3 Ιουνίου 2019 Οι ΕΘΑΔ στο πλαίσιο του διεθνούς και περιφερειακού συστήματος των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου M. Γαβουνίλη, Ρ. Φράγκου

Αίθουσα Εκδηλώσεων ΔΣΑ (Ακαδημίας 60)
18:00-20:00
Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
Πληροφορίες Σεμιναρίων: www.nchr.gr

Η ΕΕΔΑ εγκαινίασε τον Α΄ Κύκλο σεμιναρίων με θέμα «Εκπαίδευση στα Δικαιώματα του Ανθρώπου», τη Δευτέρα, 3 Δεκεμβρίου 2018, με την ειδικότερη θεματική: ΕΔΔΑ, *Chowdury* και λοιποί κατά Ελλάδα: η συμμόρφωση (;) της Πολιτείας. Στο πρώτο αυτό σεμινάριο απεύθυνε χαιρετισμό ο Πρόεδρος της ΕΕΔΑ Γιώργος Σταυρόπουλος.

Έρευνα στα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Εκτός από την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και την εκπαίδευση, στην εκπλήρωση της λειτουργίας της προώθησης των δικαιωμάτων του ανθρώπου συμβάλλει σημαντικά το ερευνητικό έργο που επιτελεί η ΕΕΔΑ και η διάδοση των αποτελεσμάτων της. Πράγματι, ο νόμος της αναθέτει την προώθηση της έρευνας σε θέματα προστασίας και προώθησης των δικαιωμάτων του ανθρώπου (άρθρο 1, παρ. 5 α΄ του Νόμου 2667/1998), ενώ παράλληλα οι Αρχές των Παρισίων συμπεριλαμβάνουν την έρευνα μεταξύ των βασικών λειτουργιών των ΕΘΑΔ (Αρχές των Παρισίων, Α.3.στ΄).

Αναμφίβολα, η δημοσίευση των εκθέσεων και των μελετών της, η δημιουργία βάσης δεδομένων νομολογίας του ΕΔΔΑ τόσο κατά της Ελλάδας όσο και με αναφορές στο έργο της ΕΕΔΑ ή, ακόμη, η διοργάνωση διαλέξεων σε θεματικές που άπτονται των δικαιωμάτων του ανθρώπου όχι μόνο προάγουν ένα κλίμα σεβασμού για τα δικαιώματα του ανθρώπου, αλλά συμβάλλουν αποφασιστικά στην καλύτερη κατανόηση των βασικών αιτιών των προβλημάτων των δικαιωμάτων του ανθρώπου και συνεπώς στην πρόταση ρεαλιστικότερων λύσεων.

Συνεργασία με Σχολές και Τμήματα ΑΕΙ της Χώρας

Η ΕΕΔΑ, εκπληρώνοντας την κατά το νόμο αποστολή της να προωθεί την έρευνα σε θέματα σχετικά με ζητήματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, υπέγραψε Πρωτόκολλα Συνεργασίας με εννιά πανεπιστημιακές Σχολές και Τμήματα, με σκοπό την εδραίωση και ενίσχυση της μεταξύ τους συνεργασίας.

Πιο συγκεκριμένα, σε πανηγυρική συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στην ΕΕΔΑ την Παρασκευή, 9 Νοεμβρίου 2018, ο Πρόεδρος της ΕΕΔΑ Γιώργος Σταυρόπουλος υπέγραψε Πρωτόκολλα συνεργασίας με:

- τη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, την οποία εκπροσώπησε η Κοσμήτοράς της Καθηγήτρια Ελισάβετ Συμεωνίδου-Καστανίδου,

- τη Νομική Σχολή του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, την οποία εκπροσώπησε ο Επίκουρος Καθηγητής Γιάννης Κτιστάκης, με εξουσιοδότηση από τον Κοσμήτορα της Σχολής Καθηγητή Χρήστο Μαστροκώστα,
- το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, το οποίο εκπροσώπησε ο Πρόεδρος του Καθηγητής Χαράλαμπος Πουλόπουλος,
- το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, το οποίο εκπροσώπησε ο Πρόεδρος του Καθηγητής Μιχάλης Τσινισιζέλης και
- το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, το οποίο εκπροσωπήθηκε από την Πρόεδρό του Καθηγήτρια Χριστίνα Κουλούρη.

Στη συνέχεια, σε δεύτερη συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στην ΕΕΔΑ την Παρασκευή, 7 Δεκεμβρίου 2018, ο Πρόεδρος της ΕΕΔΑ Γιώργος Σταυρόπουλος υπέγραψε Πρωτόκολλα συνεργασίας με:

- τη Νομική Σχολή του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, την οποία εκπροσώπησε ο Αναπληρωτής Κοσμήτοράς της, Καθηγητής Κωνσταντίνος Παπαδημητρίου,
- το Τμήμα Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού του Παντείου Πανεπιστημίου, το οποίο εκπροσώπησε ο Πρόεδρος του Καθηγητής Νίκος Μπακουνάκης,
- το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, το οποίο εκπροσώπησε ο Πρόεδρος του Καθηγητής Λεωνίδα Οικονόμου,
- το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Κρήτης, το οποίο εκπροσώπησε η Καθηγήτρια Ήβη - Αγγελική Μαυρομούστακου, με εξουσιοδότηση από τον Πρόεδρο του Τμήματος, Καθηγητή Αθανάσιο Γκιούρα.

Η συνεργασία αυτή αποτελεί ένα πολύ σημαντικό βήμα για την επίσημη πλέον συνέργεια των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Χώρας με την ΕΕΔΑ με σκοπό την εκπλήρωση της αποστολής της, και πιο συγκεκριμένα τη συνεισφορά τους κατά την έρευνα και τεκμηρίωση των συστάσεων, προτάσεων, μελετών, εκθέσεων ή και γνωμοδοτήσεων που εκπονεί και υποβάλλει σχετικά με την κατάσταση των δικαιωμάτων του ανθρώπου στη Χώρα. Θεσμοθετείται, επίσης, κατά τρόπο μόνιμο η δυνατότητα πρακτικής άσκησης φοιτητών και φοιτητριών στην ΕΕΔΑ με την ανάθεση εξειδικευμένου έργου.

Επισημαίνεται ότι η συμβολή των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στη λειτουργία και στο έργο της ΕΕΔΑ είναι ουσιαστική και διαρκής ήδη από την ίδρυσή της. Τα πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας εκπροσωπούνται στη σύνθεση της ΕΕΔΑ, καθώς ορίζουν ορισμένα από τα μέλη της. Η συμβολή τους υπήρξε καθοριστική τόσο για την ευδωση της τρέχουσας προσπάθειας όσο και κατά την οργάνωση και διεξαγωγή του Α΄ Κύκλου Εκπαιδευτικών Σε-

μιναρίων για θέματα που άπτονται των δικαιωμάτων του ανθρώπου, ο οποίος εγκαινιάστηκε στις 3 Δεκεμβρίου 2018.

Ανταπόκριση σε αιτήματα παροχής στοιχείων και ερωτηματολόγια

Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε, κατά το 2018, στα ακόλουθα αιτήματα παροχής στοιχείων και ερωτηματολόγια:

Εφαρμογή του Ψηφίσματος 35/29 σχετικά με τη συμβολή των Κοινοβουλίων στο έργο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ και την Οικουμενική Περιοδική Αξιολόγηση (15.1.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα παροχής πληροφοριών εκ μέρους του Τμήματος της Οικουμενικής Περιοδικής Αξιολόγησης του Γραφείου του Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (OHCHR-UPR Branch) σχετικά με την εφαρμογή του Ψηφίσματος 35/29 για τη συμβολή των Κοινοβουλίων στο έργο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ και την Οικουμενική Περιοδική Αξιολόγηση.

Ανεξαρτησία των δικαστών και των δικηγόρων (15.1.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα για συμπλήρωση ερωτηματολογίου εκ μέρους του Ειδικού Εισηγητή για την ανεξαρτησία των δικαστών και των δικηγόρων, σχετικά με το ζήτημα των εθνικών δικαστικών συμβουλίων ή/και άλλων εθνικών οργάνων ή μηχανισμών που έχουν επιφορτιστεί με την επιλογή, το διορισμό, την προαγωγή, τη μετάθεση, την αναστολή ή την παύση των δικαστών, σε συνέχεια του Ψηφίσματος 35/11 του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.

Δικαιώματα του ανθρώπου και νεολαία (8.2.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα παροχής πληροφοριών εκ μέρους του Γραφείου του Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (OHCHR), σε συνέχεια του Ψηφίσματος 35/19 του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ για τη νεολαία και τα δικαιώματα του ανθρώπου του Ιουλίου 2017, το οποίο καλεί τον Ύπατο Αρμοστή να διεξαγάγει ενδελεχή μελέτη σχετικά με την εφαρμογή των δικαιωμάτων του ανθρώπου αναφορικά με τους νέους, τον εντοπισμό των περιπτώσεων διάκρισης εις βάρος τους κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους και τις βέλτιστες πρακτικές για την πλήρη και αποτελεσματική απόλαυση των δικαιωμάτων του ανθρώπου από τους νέους, με έμφαση στη συμβολή των ενδυναμωμένων νέων στην υλοποίηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην κοινωνία, προκειμένου να την υποβάλει στο Συμβούλιο κατά την 39^η σύνοδό του.

Δικαίωμα στην υγεία και Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (14.2.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα παροχής πληροφοριών εκ μέρους του Γραφείου του Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (OHCHR) σχετικά με την επεξεργασία και διαμόρφωση της Έκθεσής του για το δικαίωμα στην υγεία και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, σε συνέχεια του Ψηφίσματος 35/23 του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.

Δικαιώματα του ανθρώπου και κλιματική αλλαγή (17.2.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα για συμπλήρωση ερωτηματολογίου εκ μέρους του Γραφείου του Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (OHCHR) σχετικά με τα δικαιώματα του ανθρώπου και την κλιματική αλλαγή, σε συνέχεια του Ψηφίσματος 35/20 του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.

Ασφάλεια των δημοσιογράφων (23.2.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα παροχής πληροφοριών εκ μέρους του Γραφείου του Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (OHCHR) σχετικά με την ασφάλεια των δημοσιογράφων, σε συνέχεια του Ψηφίσματος 33/2 του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.

Αντίκτυπος των οικονομικών πολιτικών μεταρρύθμισης στα δικαιώματα των γυναικών (5.4.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα παροχής πληροφοριών εκ μέρους του Ανεξάρτητου Εμπειρογνώμονα για τις επιπτώσεις του εξωτερικού χρέους και άλλων συναφών διεθνών χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων των Κρατών για την πλήρη απόλαυση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδιαιτέρως των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων, σχετικά με τον αντίκτυπο των οικονομικών πολιτικών μεταρρύθμισης στα δικαιώματα των γυναικών.

Πρώθηση και προστασία των δικαιωμάτων των μεταναστών και των προσφύγων (4.5.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα για συμπλήρωση ερωτηματολογίου εκ μέρους του GANHRI σχετικά με το ρόλο των ΕΘΑΔ στην πρώθηση και προστασία των δικαιωμάτων των μεταναστών και των προσφύγων.

Τα Κοινοβούλια στην πρώθηση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου (4.5.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα παροχής πληροφοριών εκ μέρους του Γραφείου του Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (OHCHR), ενόψει του 2^{ου} forum για τα Δικαιώματα του ανθρώπου, τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου, σε συνέχεια του Ψηφίσματος 34/41 του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, σχετικά με το ρόλο των Κοινοβουλίων στην πρώθηση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου.

Ο ρόλος των ΕΘΑΔ στην Ατζέντα 2030 και την εφαρμογή των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (8.5.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα παροχής πληροφοριών εκ μέρους του GANHRI, ενόψει της επεξεργασίας της τρίτης έκθεσής του για το Υψηλού επιπέδου πολιτικό forum.

Δικαιώματα του Ανθρώπου και μέτρα λιτότητας (11.7.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα παροχής πληροφοριών εκ μέρους του ENNHRI, το οποίο, ενόψει του Υψηλού επιπέδου πολιτικού forum που πραγματοποιήθηκε στη Ν. Υόρκη στις 19 Ιουλίου 2018, διοργάνωσε σε συνεργασία με το Κέντρο για τα Οικονομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, μια παράλληλη εκδήλωση με τίτλο «Λιτότητα και μια 'χαμένη δεκαετία' για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τα δικαιώματα του ανθρώπου; Κινητοποιώντας τους δημόσιους πόρους για την Ατζέντα 2030 στην Ευρώπη και πέρα από αυτήν».

Ανάπτυξη του Προγράμματος Εργασιών του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ 2020 (3.8.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα παροχής πληροφοριών εκ μέρους του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ για την ανάπτυξη του προγράμματος εργασιών του για το 2020, συμπεριλαμβανομένων των προγραμματισμένων και ενδεχόμενων δραστηριοτήτων για το 2020, βάσει των πολυετών προτεραιοτήτων και των στόχων του Οργανισμού.

Το δικαίωμα στην εργασία και οι νέοι άνθρωποι (5.9.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα παροχής πληροφοριών εκ μέρους του Γραφείου του Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (OHCHR), ενόψει της προετοιμασίας της αναλυτικής του έκθεσης για τη σχέση μεταξύ της υλοποίησης του δικαιώματος στην εργασία και της απόλαυσης όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τους νέους ανθρώπους, με έμφαση στην ενδυνάμωσή τους, σε συνέχεια του Ψηφίσματος 37/16 του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.

Καταπολέμηση της τρομοκρατίας (20.9.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα παροχής πληροφοριών εκ μέρους του Εισηγητή της Επιτροπής νομικών υποθέσεων και δικαιωμάτων του ανθρώπου της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, για την επεξεργασία της Έκθεσής του αναφορικά με την «Ανάκληση της ιθαγένειας ως μέσου καταπολέμησης της τρομοκρατίας – μια προσέγγιση συμβατή με τα δικαιώματα του ανθρώπου;».

Εφαρμογή των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης σε εθνικό επίπεδο (12.10.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα παροχής πληροφοριών εκ μέρους του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ ενόψει της επεξεργασίας της Έκθεσής του για το ρόλο των ΕΘΑΔ στην παρακολούθηση της εφαρμογής των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης σε εθνικό επίπεδο.

Πρόληψη και εξάλειψη κάθε μορφής βίας κατά γυναικών και κοριτσιών (15.11.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα παροχής πληροφοριών εκ μέρους του GANHRI με θέμα «Ο ρόλος των ΕΘΑΔ στην πρόληψη και την εξάλειψη κάθε μορφής βίας κατά γυναικών και

κοριτσιών», ενόψει της Έκθεσής του για την 63^η Σύνοδο της Επιτροπής για την κατάσταση των γυναικών του ΟΗΕ.

Συμβολή στην επιστημονική έρευνα στα δικαιώματα του ανθρώπου

Συνάντηση με τη διευθύνουσα ερευνητικής ομάδας του Goethe-University Frankfurt και του Max Planck Institute for Comparative Public Law and International Law (21.3.2018)

Η ΕΕΔΑ συναντήθηκε με τη διευθύνουσα ερευνητικής ομάδας του Goethe-University Frankfurt και του Max Planck Institute for Comparative Public Law and International Law, Anuscheh Farahat, προκειμένου να συζητήσουν σχετικά με το θέμα της επίπτωσης των μέτρων λιτότητας στις δικαστικές αποφάσεις στην Ελλάδα. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Α΄ Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη.

Συνεργασία με το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «International Law in Practice» του τομέα Διεθνούς Δικαίου της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Groningen Ολλανδίας (31.5.2018)

Η ΕΕΔΑ συνεργάστηκε με τους διδάσκοντες και τους φοιτητές του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «International Law in Practice» του τομέα Διεθνούς Δικαίου της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Groningen Ολλανδίας, στο πλαίσιο της επεξεργασίας της Έκθεσης της ΕΕΔΑ με θέμα «Αρχές καλής διενέργειας δημοψηφισμάτων. Ουσιαστικές εγγυήσεις, διαδικαστικές εγγυήσεις, βέλτιστες πρακτικές», η οποία δημοσιεύτηκε στις 31 Μαΐου 2018. Ειδικότερα, στην έρευνα των κεφαλαίων 3 και 4 της συγκεκριμένης Έκθεσης συνέβαλαν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές Alan Barrett και Euan Arnott, υπό την καθοδήγηση, από πλευράς ΕΕΔΑ, της Επιστημονικής Συνεργάτιδας της ΕΕΔΑ Άννας Ειρήνης Μπάκα, και από πλευράς του Πανεπιστημίου του Groningen, του Επίκουρου Καθηγητή Dr A.J.J. de Hoogh και του Συντονιστή του μαθήματος, Καθηγητή Dr MMTA (Marcel) Brus.

Συνάντηση/Συνέντευξη με Βοηθό Ερευνήτρια του ΕΛΙΑΜΕΠ με θέμα τη διαμόρφωση πολιτικών σε ζητήματα ασύλου (6.6.2018)

Η ΕΕΔΑ πραγματοποίησε συνάντηση/συνέντευξη με τη Βοηθό Ερευνήτρια του ΕΛΙΑΜΕΠ, Αντωνία Μαρία Σαραντάκη, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος CEASEVAL που διαχειρίζεται το ΕΛΙΑΜΕΠ (συγχρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή), με θέμα τη διαμόρφωση πολιτικών σε ζητήματα ασύλου, τους νομικούς κανόνες και την εναρμόνιση διαδικασιών στην Ευρώπη, καθώς και το ζήτημα πανευρωπαϊκής αλληλεγγύης στον τομέα ασύλου. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Επιστημονική της Συνεργάτιδα Άννα Ειρήνη Μπάκα.

Συνάντηση/Συνέντευξη με ερευνητή του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) (26.6.2018)

Η ΕΕΔΑ συνάντησε τον ερευνητή του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ),

Άγγελο Τραμουντάνη, ο οποίος συμμετέχει στην υλοποίηση του ερευνητικού προγράμματος «The Situation Room». Το πρόγραμμα αυτό εκπονείται από το ερευνητικό κέντρο d|part σε συνεργασία με το Open Society European Policy Institute, και χρηματοδοτείται από το Open Society Foundations. Η συνάντηση/συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στα γραφεία της ΕΕΔΑ, την Τρίτη, 26 Ιουνίου 2018 και το ενδιαφέρον της συζήτησης περιστράφηκε γύρω από τα ζητήματα της μετανάστευσης, του λαϊκισμού και της τρομοκρατίας και τον τρόπο με τον οποίο έχουν επηρεάσει τις αντιλήψεις των ευρωπαίων πολιτών για την έννοια της «καλής κοινωνίας». Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Επιστημονική της Συνεργάτιδα Άννα Ειρήνη Μπάκα.

Συνάντηση με τον Αντιπρόεδρο και Μέλη της κινεζικής οργάνωσης China Society for Human Rights Studies (6.7.2018)

Η ΕΕΔΑ συναντήθηκε με αντιπροσωπεία της κινεζικής οργάνωσης China Society for Human Rights Studies, αποτελούμενη από τον Αντιπρόεδρό της και Πρόεδρο του Πανεπιστημίου Νοτιοδυτικής Κίνας Πολιτικών σπουδών και Δικαίου, Zitang Fu, καθώς επίσης και από Μέλη της και Μέλη του Συμβουλίου της οργάνωσης, Wei Zhou, Zhipeng He, Erping Li, Mingjie Qi και Shukun Zhao. Στη συνάντηση παρευρέθηκε επίσης ο Ερευνητής του Διεθνούς Κέντρου για την Ευρωπαϊκή Εκπαίδευση Γιώργος Τζογόπουλος. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησαν οι επιστημονικές της συνεργάτιδες Άννα Ειρήνη Μπάκα και Ρωξάνη Φράγκου.

Συμβολή στο ερευνητικό έργο Υποψήφιας Διδάκτορος της Σχολής Διεθνών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Τρέντο της Ιταλίας (27.7.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα παροχής πληροφοριών εκ μέρους της Υποψήφιας Διδάκτορος της Σχολής Διεθνών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Τρέντο της Ιταλίας, Chiara Antoniazzi, με θέμα το ρόλο των ΕΘΑΔ, και ειδικότερα της ΕΕΔΑ ως του ΕΘΑΔ με βαθμό διαπίστευσης Α στην Ελλάδα, στην εκτέλεση των αποφάσεων του ΕΔΔΑ.

ΕΤΗΣΙΑ
ΕΚΘΕΣΗ
2018

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (Ε.Ε.Δ.Α.)

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Η ανάγκη συμβολής των ΕΘΑΔ στην προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου εκτός των εθνικών συνόρων επισημαίνεται και από τις Αρχές των Παρισίων, οι οποίες μάλιστα τοποθετούν τις διεθνείς υποχρεώσεις των ΕΘΑΔ στον πυρήνα των αρμοδιοτήτων τους. Πιο συγκεκριμένα, οι Αρχές των Παρισίων ορίζουν ότι οι ΕΘΑΔ έχουν υποχρέωση να «συνεργάζ[ονται] με τα Ηνωμένα Έθνη και κάθε άλλο οργανισμό του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών, με τους περιφερειακούς θεσμούς και τους εθνικούς θεσμούς άλλων χωρών που είναι αρμόδιοι για την προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου» (Αρχές των Παρισίων, Α.3.ε'), να ενθαρρύνουν την επικύρωση διεθνών κειμένων προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Αρχές των Παρισίων, Α.3. γ'), καθώς επίσης και να «συνεισφέρ[ουν] στις εκθέσεις που υποβάλλουν τα Κράτη μέλη στα όργανα και τις επιτροπές των Ηνωμένων Εθνών και σε άλλους περιφερειακούς οργανισμούς» (Αρχές των Παρισίων, Α.3. δ'). Προκειμένου, δε, «να προωθ[ού]ν και να διασφαλίζ[ουν] την εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας, των κανονισμών και των πρακτικών με τα διεθνή κείμενα για τα δικαιώματα του ανθρώπου, στα οποία το Κράτος είναι συμβαλλόμενο μέρος, καθώς και την αποτελεσματική εφαρμογή τους» (Αρχές των Παρισίων, Α.3.β'), οφείλουν να έχουν πολύ καλή γνώση του διεθνούς δικαίου των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι οι ΕΘΑΔ που συμμορφώνονται με τις Αρχές των Παρισίων αποκτούν ολοένα και περισσότερο κύρος στο πλαίσιο του συστήματος των δικαιωμάτων του ανθρώπου και αναγνωρίζονται ως ξεχωριστοί φορείς με την ικανότητα, αφενός, να μεταφέρουν και εφαρμόζουν το διεθνές δίκαιο των δικαιωμάτων του ανθρώπου σε εθνικό επίπεδο, αφετέρου, να συνεισφέρουν τεχνογνωσία και εμπειρία σε περιφερειακά και διεθνή *fora*.

Είναι, δε, σημαντικό να επισημανθεί στο σημείο αυτό ότι η σχέση μεταξύ των ΕΘΑΔ και άλλων οργάνων που δραστηριοποιούνται στο πεδίο των δικαιωμάτων του ανθρώπου – είτε αυτό είναι σε διεθνές, είτε σε περιφερειακό επίπεδο – είναι αμφίπλευρη και συμβιωτική. Το διεθνές σύστημα των δικαιωμάτων του ανθρώπου βασίζεται στους ΕΘΑΔ για την παροχή, με τρόπο ανεξάρτητο και αντικειμενικό, κάθε αναγκαίας πληροφορίας για την κατάσταση των δικαιωμάτων του ανθρώπου στη Χώρα τους. Οι ΕΘΑΔ, από την άλλη, επωφελούνται από το διεθνές τους *status* για να ενισχύσουν όσο το δυνατόν περισσότερο το καθεστώς προστασίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Δραστηριότητες σε Διεθνές και Ευρωπαϊκό Επίπεδο και Συνεργασία με Ομόλογες Επιτροπές και Δίκτυα των ΕΘΑΔ..... 116

των δικαιωμάτων του ανθρώπου σε εθνικό επίπεδο, διαδρώντας ενεργά και μαθαίνοντας από τις βέλτιστες πρακτικές ομόλογων επιτροπών.

Η ΕΕΔΑ, παρότι Εθνικός Θεσμός για την προώθηση και την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δεν περιορίζεται στον – εξαιρετικά κατά τα άλλα σημαντικό – ρόλο που της έχει ανατεθεί σε εθνικό επίπεδο, αλλά έχει επιφορτιστεί από την ίδρυσή της με το διπλό ρόλο της προώθησης και προστασίας των δικαιωμάτων του και σε διεθνές, περιφερειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Στην αποστολή της αυτή άλλωστε έγκειται, μεταξύ άλλων, η ειδική προστιθέμενη αξία της, στο βαθμό που βασικό της μέλημα είναι να γεφυρώσει την απόσταση μεταξύ διεθνών προτύπων των δικαιωμάτων του ανθρώπου και εγχώριας πραγματικότητας, ανταποκρινόμενη ουσιαστικά στην ανάγκη να φέρει πιο κοντά τα οικουμενικά δικαιώματα του ανθρώπου στην εθνική έννομη τάξη (“domestication” ή “localisation” of human rights)¹.

Πράγματι, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας της, η ΕΕΔΑ έχει ως αποστολή «την ανταλλαγή εμπειριών σε διεθνές επίπεδο με ανάλογα όργανα διεθνών οργανισμών, όπως ο ΟΗΕ, το Συμβούλιο της Ευρώπης, ο ΟΑΣΕ ή άλλων Κρατών» (άρθρο 1, παρ. 5 β΄ του Νόμου 2667/1998) ενώ ταυτόχρονα είναι επιφορτισμένη με τη διατύπωση γνώμης για εκθέσεις που πρόκειται να υποβάλει η Χώρα σε διεθνείς οργανισμούς για συναφή θέματα (άρθρο 1, παρ. 6 ε΄), τη διατήρηση μόνιμης επικοινωνίας και συνεργασίας με διεθνείς οργανισμούς, παρεμφερή όργανα άλλων χωρών, εθνικές ή διεθνείς Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (άρθρο 1, παρ. 6 στ΄) καθώς επίσης και την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις του διεθνούς δικαίου για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου, εκφέροντας σχετική γνώμη προς τα αρμόδια όργανα της Πολιτείας (άρθρο 1, παρ. 6 ι΄).

Κατά το 2018, η ΕΕΔΑ εκπλήρωσε με υπευθυνότητα την αποστολή της αυτή, πραγματοποιώντας παρεμβάσεις σε διεθνή *fora*, συμβάλλοντας ενεργά και ουσιαστικά στην διαμόρφωση κειμένων του ENNHRI, καθώς επίσης και συμμετέχοντας σε διάφορες συναντήσεις ή άλλες δραστηριότητες σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Δραστηριότητες σε Διεθνές και Ευρωπαϊκό Επίπεδο και Συνεργασία με Ομόλογες Επιτροπές και Δίκτυα των ΕΘΑΔ

Κατά το 2018, η ΕΕΔΑ συμμετείχε στις ακόλουθες συναντήσεις και δραστηριότητες σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο:

Συνάντηση με αντιπροσωπεία της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Κατάρ (15.1.2018)

Αντιπροσωπεία της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Κατάρ, η οποία συνιστά

¹ Βλ. έτσι μεταξύ άλλων R. Carver, “A new answer to an old question: National Human Rights Institutions and the domestication of international law”, *Human Rights Law Review* 2010, Τόμ. 10, Τεύχ. 1, σελ. 5 επ., K. de Feyter, “Localising Human Rights”, σε W. Benedek, K. de Feyter, F. Marrella (επιμ.), *Economic globalisation and Human Rights. EIUC Studies on Human Rights and Democratisation*, Cambridge University Press, 2011, σελ. 67 επ., K. Meuwissen, “National Human Rights Institutions in Europe: independent bridge-builders in a fragmented human rights landscape?”, Working paper Human Rights Integration Conference, November 2015, σελ. 1, 8.

το διαπιστευμένο με *status A* Εθνικό Θεσμό για την προώθηση και την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στη Χώρα, συναντήθηκε με τον Πρόεδρο της ΕΕΔΑ Γιώργο Σταυρόπουλο. Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα, 15 Ιανουαρίου 2018, μετά από αίτημα της ομόλογης Επιτροπής του Κατάρ και είχε εθιμοτυπικό χαρακτήρα.

Διήμερο επιμορφωτικό σεμινάριο του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ με θέμα το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (6-7.2.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε σε διήμερο επιμορφωτικό σεμινάριο που διοργάνωσε ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ σε ζητήματα εφαρμογής του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε σε ζητήματα εφαρμογής του στο δίκαιο του ασύλου, καθώς επίσης και στα κοινωνικά και εργασιακά δικαιώματα και σε ζητήματα προστασίας ατόμων με αναπηρίες. Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στη Βιέννη, στις 6 και 7 Φεβρουαρίου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Επιστημονική της Συνεργάτιδα Άννα Ειρήνη Μπάκα.

Ετήσια συνάντηση της νομικής ομάδας εργασίας (Legal Working Group) του ENNHRI (8.2.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στην Ετήσια συνάντηση της νομικής ομάδας εργασίας (Legal Working Group) του ENNHRI, η οποία πραγματοποιήθηκε στη Βιέννη, στις 8 Φεβρουαρίου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Επιστημονική της Συνεργάτιδα Άννα Ειρήνη Μπάκα.

Συνάντηση με τον Αντιπρόσωπο της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα, Philippe Leclerc (16.2.2018)

Η ΕΕΔΑ συναντήθηκε με τον Αντιπρόσωπο της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα, Philippe Leclerc προκειμένου να συζητήσουν ζητήματα που αφορούν στη διεθνή προστασία των αιτούντων άσυλο και την προστασία των δικαιωμάτων των προσφύγων και αιτούντων άσυλο. Στη συνάντηση, η οποία πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή, 16 Φεβρουαρίου 2018, συμμετείχαν η Υπεύθυνη του Τομέα Προστασίας, Καλλιόπη Στεφανάκη, η Βοηθός Προστασίας, Δάφνη Καπετανάκη, καθώς επίσης και η Βοηθός Συντονίστρια του Δικτύου για την Καταγραφή Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας, Τίνα Σταυρινάκη. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησαν ο Πρόεδρος της Γιώργος Σταυρόπουλος και η Α΄ Αντιπρόεδρος Μαρία Γαβουνέλη, ενώ στη συνάντηση παρευρέθηκε και η Επιστημονική Συνεργάτιδα της ΕΕΔΑ Ρωξάνη Φράγκου.

Ετήσια Διάσκεψη του GANHRI (20-23.2.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στην Ετήσια Διάσκεψη του GANHRI, η οποία πραγματοποιήθηκε στη Γενεύη, από τις 20 έως τις 23 Φεβρουαρίου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Α΄ Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη.

Συμβολή της ΕΕΔΑ στην υποβολή από το ENNHRI Παρατηρήσεων για το Σχέδιο Διακήρυξης της Κοπεγχάγης (19.3.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε σε αίτημα του ENNHRI για συμβολή της στις Παρατηρήσεις του

ENNHRI για το Σχέδιο Διακήρυξης της Κοπεγχάγης για το μέλλον του συστήματος της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ). Η Διακήρυξη αποτελεί ένα ακόμη σταθμό μετά τη Διακήρυξη του Interlaken, της Σμύρνης, του Brighton και των Βρυξελλών, αναφορικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ).

Οι παρατηρήσεις του ENNHRI, συνεπώς, εστιάζουν μεταξύ άλλων στη δίκαιη ισορροπία που πρέπει να επιτυγχάνεται μεταξύ της πρωταρχικής υποχρέωσης των Κρατών μελών να διασφαλίζουν τα δικαιώματα που εγγυάται η ΕΣΔΑ σε όσους διαβιούν στο έδαφός τους και την επικουρικότητα του ΕΔΔΑ, το οποίο έχει τον τελευταίο λόγο για την αποτελεσματική εφαρμογή της ΕΣΔΑ από τα Κράτη μέλη και πρέπει να μπορεί να αξιολογεί πάντα την εφαρμογή από τα Κράτη μέλη της αρχής της αναλογικότητας.

Σημείωση:

Το πλήρες κείμενο Παρατηρήσεων για το Σχέδιο Διακήρυξης της Κοπεγχάγης όπως υποβλήθηκε από το ENNHRI είναι διαθέσιμο σε: http://www.nchr.gr/images/English_Site/ENNHRI%20Submission%20on%20draft%20Copenhagen%20Declaration.pdf.

Απάντηση σε αίτημα της Τουρκικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Ισότητας για συνεργασία σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος (24.4.2018)

Η ΕΕΔΑ ανταποκρίθηκε θετικά σε αίτημα του Τουρκικού Θεσμού για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και την Ισότητα για συνεργασία σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος, επισημαίνοντας ότι η ειλικρινής συνεργασία μεταξύ των ΕΘΑΔ στο παγκόσμιο και τα περιφερειακά δίκτυά τους αποτελεί διαρκή πηγή έμπνευσης των κοινών τους προσπαθειών και πρωτοβουλιών για την αποτελεσματική προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές και περιφερειακό επίπεδο.

Συνέδριο του GANHRI για τα εργασιακά δικαιώματα μεταναστών (2-3.5.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε σε συνέδριο του GANHRI για τα εργασιακά δικαιώματα μεταναστών, το οποίο πραγματοποιήθηκε στο Βερολίνο, στις 2 και 3 Μαΐου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε το Μέλος της Ελένη Σπαθανά.

Συνάντηση της Ολομέλειας της ad hoc Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για θέματα Ρομά και Ταξιδευτών (CAHROM) του Συμβουλίου της Ευρώπης (22-25.5.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στη συνάντηση της Ολομέλειας της ad hoc Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για θέματα Ρομά και Ταξιδευτών (CAHROM) του Συμβουλίου της Ευρώπης, εκπροσωπώντας ταυτόχρονα και το ENNHRI. Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα από τις 22 έως τις 25 Μαΐου 2018. Την ΕΕΔΑ και το ENNHRI εκπροσώπησε το Μέλος της ΕΕΔΑ Βασίλης Χρονόπουλος.

Συνάντηση με την Επίτροπο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης, Dunja Mijatović (25.6.2018)

Η ΕΕΔΑ συναντήθηκε με την Επίτροπο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης, Dunja Mijatović, μετά από αίτημά της, κατά τη διάρκεια επίσημης επίσκεψής της στην Ελλάδα. Κατά τη συνάντηση, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα δικαιωμάτων μεταναστών και προσφύγων και ειδικότερα σε ζητήματα υποδοχής και ένταξης, καθώς επίσης και

στον αντίκτυπο της οικονομικής κρίσης στα δικαιώματα του ανθρώπου (ιδίως στο δικαίωμα στην υγεία και το δικαίωμα στην εκπαίδευση). Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησαν η Α΄ Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη, η Β΄ Αντιπρόεδρος της Έλλη Βαρχαλαμά, τα Μέλη της ΕΕΔΑ Φοίβος Ιατρέλλης, Γιάννης Ιωαννίδης, Σοφία Βιδάλη, Ελένη Σπαθανά, Σπύρος Απέργης και Χρήστος Κλειώσης, καθώς επίσης και η Επιστημονική της Συνεργάτιδα Ρωξάνη Φράγκου. Στη συνάντηση, η οποία πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα, 25 Ιουνίου 2018, παρευρέθηκαν επίσης εκπρόσωποι οργανώσεων που συμμετέχουν στο Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας και, πιο συγκεκριμένα, η Ντίνα Βαρδαράματου εκπρόσωπος της οργάνωσης Praksis, ο Στάθης Πουλαράκης εκπρόσωπος της οργάνωσης Γιατροί του Κόσμου και η Deborah Valencia εκπρόσωπος του Δικτύου Μέλισσα.

Συνάντηση της Συντονιστικής Επιτροπής (ECC) του ENNHRI (28-30.6.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στη συνάντηση της Συντονιστικής Επιτροπής (ECC) του ENNHRI, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Σπλιτ της Κροατίας από τις 28 έως τις 30 Ιουνίου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Α΄ Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη.

Διαβούλευση Εμπειρογνομόνων για τη διαμόρφωση Κατευθυντήριων Αρχών για την αξιολόγηση του αντίκτυπου των οικονομικών πολιτικών στα δικαιώματα του ανθρώπου (2-3.7.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στη Διαβούλευση Εμπειρογνομόνων για τη διαμόρφωση Κατευθυντήριων Αρχών για την αξιολόγηση του αντίκτυπου των οικονομικών πολιτικών στα δικαιώματα του ανθρώπου, η οποία διοργανώθηκε από τον Ανεξάρτητο

Εμπειρογνώμονα του ΟΗΕ για το εξωτερικό χρέος και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Juan Pablo Bohoslavsky, σε συνεργασία με το Γραφείο του Υπατου Αρμοστή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του ΟΗΕ και το Friedrich Ebert Stiftung. Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στη Γενεύη, τη Δευτέρα και Τρίτη, 2 και 3 Ιουλίου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Επιστημονική της Συνεργάτιδα Ρωξάνη Φράγκου.

Συνάντηση με τον αναπληρωτή Περιφερειακό Εκπρόσωπο για την Ευρώπη, του Γραφείου της Υπάτης Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (Deputy Regional Representative for Europe), Paul d'Auchamp (23.10.2018)

Η ΕΕΔΑ συναντήθηκε με τον αναπληρωτή Περιφερειακό Εκπρόσωπο για την Ευρώπη, του Γραφείου της Υπάτης Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (Deputy Regional Representative for Europe), Paul d'Auchamp προκειμένου να συζητήσουν ευρύτερου ενδιαφέροντος ζητήματα που άπτονται της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησαν η Α' Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη, η Β' Αντιπρόεδρος Έλλη Βαρχαλαμά και η Επιστημονική της Συνεργάτιδα Ρωζάνη Φράγκου, ενώ στη συνάντηση συμμετείχε και η Βοηθός Συντονίστρια του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας Τίνα Σταυρινάκη. Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε την Τρίτη, 23 Οκτωβρίου 2018, στα γραφεία της ΕΕΔΑ.

Ετήσια Συνάντηση του ENNHRI (24.10.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στην Ετήσια Συνάντηση του ENNHRI, η οποία διοργανώθηκε στην Αθήνα, στις 24 Οκτωβρίου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Α' Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη.

Συνάντηση με Αντιπροσωπεία της Ουκρανής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (24.10.2018)

Η ΕΕΔΑ συναντήθηκε με Αντιπροσωπεία της Ουκρανής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου στο περιθώριο των συναντήσεων της Γενικής Συνέλευσης του ENNHRI. Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη, 24 Οκτωβρίου 2018 και είχε εθιμοτυπικό χαρακτήρα. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Α' Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη.

Ετήσια Διάσκεψη του ENNHRI (25.10.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στην Ετήσια Διάσκεψη του ENNHRI, η οποία διοργανώθηκε στην Αθήνα, στις 25 Οκτωβρίου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Α' Αντιπρόεδρος της Μαρία Γαβουνέλη.

Συνάντηση με τον Επικεφαλής του Τμήματος Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Δικτύου για το Χρέος και την Ανάπτυξη (European Network on Debt and Development, Eurodad), Bodo Ellmers(26.11.2018)

Η ΕΕΔΑ συναντήθηκε με τον Επικεφαλής του Τμήματος Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Δικτύου για το Χρέος και την Ανάπτυξη (European Network on Debt and Development, Eurodad), Bodo Ellmers, προκειμένου να συζητήσουν ζητήματα που αφορούν στις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και των συναφών μέτρων λιτότητας στα δικαιώματα του ανθρώπου, με έμφαση στο θέμα της αξιολόγησης των επιπτώσεων των οικονομικών πολιτικών στα δικαιώματα του ανθρώπου (*human rights impact assessment, HRIA*). Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Επιστημονική της Συνεργάτιδα Άννα Ειρήνη Μπάκα. Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα, 26 Νοεμβρίου 2018, στα γραφεία της ΕΕΔΑ.

Συνάντηση της Ομάδας Εργασίας για τα Οικονομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα του ENNHRI (27.11.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στη συνάντηση της Ομάδας Εργασίας για τα Οικονομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα του ENNHRI, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Στρασβούργο, στις 27 Νοεμβρίου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε το Μέλος της και Προεδρεύων του Γ' Τμήματος Σπύρος Απέργης.

7^η Συνάντηση της Κοινής Πλατφόρμας για τα Οικονομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα – CoE, FRA, ENNHRI, EQUINET (28.11.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στην 7^η Συνάντηση της Κοινής Πλατφόρμας για τα Οικονομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, η οποία συνδιοργανώθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης, τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (FRA), το Ευρωπαϊκό Δίκτυο των ΕΘΑΔ (ENNHRI) και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Θεσμών για την Ισότητα (EQUINET), στο Στρασβούργο, στις 28 Νοεμβρίου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε το Μέλος της και Προεδρεύων του Γ' Τμήματος Σπύρος Απέργης.

Συνάντηση Ολομέλειας του 8^{ου} Συμβουλευτικού Φόρουμ της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) (5.12.2018)

Η ΕΕΔΑ συμμετείχε στην Συνάντηση της Ολομέλειας του 8^{ου} Συμβουλευτικού Forum της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO), η οποία πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες, στις 5 Δεκεμβρίου 2018. Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε η Επιστημονική της Συνεργάτιδα Εύα Τζαβαλά.

ΕΤΗΣΙΑ
ΕΚΘΕΣΗ
2018

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕΔΑ
ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ:
Η ΕΕΔΑ ΩΣ BRIDGE BUILDER

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (Ε.Ε.)

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕΔΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ: Η ΕΕΔΑ ΩΣ BRIDGE BUILDER

Εκτός από τους κρατικούς φορείς-εταίρους των ΕΘΑΔ στην αποστολή της προώθησης και της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, σταθερός και ουσιαστικός σύμμαχός τους είναι η Κοινωνία των Πολιτών, με την οποία καλούνται να διατηρούν τακτική και εποικοδομητική διάδραση και συνεργασία. Ο όρος, δε, «Κοινωνία των Πολιτών», στο πλαίσιο των Αρχών των Παρισίων, περιλαμβάνει όχι μόνο τις ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στο χώρο των δικαιωμάτων του ανθρώπου, αλλά και εκπροσώπους τάσεων της φιλοσοφικής και πολιτικής σκέψης, καθώς επίσης και διακεκριμένους εμπειρογνώμονες και εκπροσώπους πανεπιστημίων (Αρχές των Παρισίων, Β.1.α', β' και γ'). Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, ότι οι ΕΘΑΔ επιφορτίζονται από τις Αρχές των Παρισίων, «ενόψει του θεμελιώδους ρόλου που διαδραματίζουν οι μη-κυβερνητικές οργανώσεις στη διεύρυνση του έργου των εθνικών θεσμών», να αναπτύσσουν σχέσεις με τις ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται «στον τομέα της προώθησης και της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, την καταπολέμηση του ρατσισμού, την προστασία ιδιαίτερα ευάλωτων ομάδων (ιδίως παιδιών, εργαζόμενων μεταναστών, προσφύγων, ατόμων με σωματική και διανοητική αναπηρία) ή σε άλλους εξειδικευμένους τομείς» (Αρχές των Παρισίων, Γ.ζ').

ΕΘΑΔ και φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών, συνεπώς, επωφελούνται αμοιβαία από τη συνεργασία τους, γι' αυτό και οφείλουν να την επιδιώκουν. Πράγματι, προκειμένου να μεγιστοποιήσουν την αποτελεσματικότητα του έργου τους, οι ΕΘΑΔ έχουν ανάγκη τη διάδραση με φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών που δραστηριοποιούνται στο χώρο των δικαιωμάτων του ανθρώπου, όχι μόνο για τη βαθιά γνώση, την εξειδικευμένη τεχνογνωσία και την πολύτιμη εμπειρία τους σε ζητήματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, αλλά και για να έρθουν πιο κοντά στους πολίτες και τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων με τις οποίες αυτοί έρχονται αντιμέτωποι σε καθημερινή βάση. Από την άλλη πλευρά, και η Κοινωνία των Πολιτών μπορεί να επωφεληθεί σημαντικά από τη συνεργασία της με τους ΕΘΑΔ, στο μέτρο που αξιοποιώντας την ευκαιρία να διοχετεύει τα αιτήματά της στις δημόσιες Αρχές, της δίνεται η ευκαιρία να μεγιστοποιήσει την επιρροή της στα όργανα λήψης απόφασης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Ακροάσεις προσώπων και φορέων	126
Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας	127

Ακρόασεις προσώπων και φορέων

Στο πλαίσιο του θεσμικού της ρόλου ως του ΕΘΑΔ στην Ελλάδα, ο εθνικός νομοθέτης, αναγνωρίζοντας στην ΕΕΔΑ το ρόλο της ως *bridge builder* που γεφυρώνει το χάσμα μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών και του Κράτους φέρνοντάς τους πιο κοντά, της αναθέτει την αρμοδιότητα να «καλεί κατά την κρίση της σε ακρόαση πρόσωπα, τα οποία μπορεί να διευκολύνουν το έργο της με την παρουσίαση προσωπικών εμπειριών ή τη διατύπωση απόψεων σχετικών με την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου» (άρθρο 4, παρ. 5 του Νόμου 2667/1998).

Κατά το 2018, η ΕΕΔΑ διοργάνωσε την ακόλουθη ακρόαση προσώπων και φορέων:

Ακρόαση φορέων και προσώπων με θέμα «Προβλήματα των αιτούντων διεθνή προστασία-προσφύγων-μεταναστών. Έμφαση θα δοθεί στα προβλήματα που συναντώνται στις διαδικασίες διεθνούς προστασίας α' και β' βαθμού, στην κοινωνική ένταξη των αναγνωρισμένων προσφύγων και δικαιούχων επικουρικής προστασίας και στα εργασιακά προβλήματα των μεταναστών» (20.2.2018)

Η ΕΕΔΑ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της και με σκοπό τη διαρκή παρακολούθηση των ζητημάτων που προκύπτουν στις διαδικασίες χορήγησης διεθνούς προστασίας, διοργάνωσε, την Τρίτη, 20 Φεβρουαρίου 2018, ακρόαση φορέων και προσώπων με θέμα «Προβλήματα των αιτούντων διεθνή προστασία-προσφύγων-μεταναστών. Έμφαση δόθηκε στα προβλήματα που συναντώνται στις διαδικασίες διεθνούς προστασίας α' και β' βαθμού, στην κοινωνική ένταξη των αναγνωρισμένων προσφύγων και δικαιούχων επικουρικής προστασίας και στα εργασιακά προβλήματα των μεταναστών». Οι φορείς που συμμετείχαν συνεισέφεραν με τη γνώση και την εμπειρία τους και επισήμαναν σειρά προβλημάτων.

Η ακρόαση προσώπων και φορέων πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο κοινής συνεδρίασης του Β' (Κοινωνικών, Οικονομικών και Πολιτιστικών Δικαιωμάτων) και του Γ' (Εφαρμογής των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στους Αλλοδαπούς) Τμήματος της ΕΕΔΑ, στα Γραφεία της ΕΕΔΑ.

Στην ακρόαση προσώπων και φορέων που διοργάνωσε η ΕΕΔΑ παρευρέθηκαν: α) εκπροσωπώντας το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ο Υποδιοικητής του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) Δημήτρης Τσακίρης και ο εκπρόσωπος του ΣΕΠΕ Γιώργος Εμμανουηλίδης, β) εκπροσωπώντας το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, η Διοικητική Διευθύντρια της Αρχής Προσφυγών Ελένη Κουτρούμπα και ο Γενικός Γραμματέας Μεταναστευτικής Πολιτικής Ηλίας-Μιλτιάδης Κλάπας, γ) εκπροσωπώντας το Υπουργείο Υγείας, η Προϊσταμένη του Τμήματος Διαπολιτισμικής Φροντίδας της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας Ευθυμία Καραβά και ο Πρόεδρος του ΚΕΕΛΠΝΟ Θεόφιλος Ρόζενμπεργκ, δ)

εκπροσωπώντας τις Ανεξάρτητες Επιτροπές Προσφυγών, η Πρόεδρος Εφετών του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών και Πρόεδρος Ανεξάρτητης Επιτροπής Προσφυγών Αγγελική Λαϊνιώτη, η Πρόεδρος Πρωτοδικών του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών και Μέλος Ανεξάρτητης Επιτροπής Προσφυγών Αριστέα Λακουμέντα και το Μέλος Ανεξάρτητης Επιτροπής Προσφυγών Υποδεικνυόμενο από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες Αθηνά Μπάρτζη, ε) εκπροσωπώντας την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα η Υπεύθυνη του Τομέα Προστασίας Καλλιόπη Στεφανάκη και ο αναπληρωτής Υπεύθυνος Προστασίας Πέτρος Μάστακας, στ) εκπροσωπώντας την Οργάνωση Γιατροί Χωρίς Σύνορα, ο Διευθυντής Προγραμμάτων Απόστολος Βείζης και ζ) εκπροσωπώντας το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας ο Κώστας Γούσης και η Ευγενία Κουνιάκη από την Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης ΑΡΣΙΣ, ο Στάθης Πουλαράκης και ο Τάσος Υφαντής από την οργάνωση Γιατροί του Κόσμου, η Αναστασία Καρκούλια και η Ρούλα Λινάρδου από το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού, η Κορίνα Κυριακίδου από την Ελληνική Δράση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, η Γεωργία Σπυροπούλου από την Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, ο Θάνος Μαντάς από το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, η Μάγδα Μπαλατσού από το Ελληνικό Φόρουμ Μεταναστών, η Ευαγγελία Καρδαμάκη από το Κέντρο Συμπαράστασεων Παλινοσοούντων και Μεταναστών-Οικουμενικό Πρόγραμμα Προσφύγων, η Γιώτα Μασουρίδου από τη ΜΕΤΑδραση-Δράση για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη, ο Χελέντ Μοχαμάντι από το Σύλλογο Ενωμένων Αφγανών, η Άννα Απέργη και η Αριάδνη Προκοπίου από το Σωματείο Υποστήριξης Διεμφυλικών, η Κατερίνα Καπνίδη από την οργάνωση Generation 2.0 RED, η Μαρία Ανδριανάκη και η Ντίνα Βαρδαράματου από την οργάνωση PRAKSIS, η Άννα Βαλλιανάτου και η Ντομινίκα Σπυράτου από την οργάνωση Solidarity Now, η Μαριάννα Τζεφεράκου και η Ελένη Βεληβασάκη από την οργάνωση Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο.

Την ΕΕΔΑ εκπροσώπησε ο Πρόεδρός της Γιώργος Σταυρόπουλο και η Β' Αντιπρόεδρος της Έλλη Βαρχαλαμά, ενώ στην ακρόαση συμμετείχαν και τα Μέλη της ΕΕΔΑ Σπύρος Απέργης, Μαρία Βουτσίνου, Κωνσταντίνος Κιντής, Παναγιώτα Παπαδοπούλου, Ελένη Πετράκη, Μαρία-Ηλιάννα Πραβίτα, Χαράλαμπος Σαββάκης και Βασίλης Χρονόπουλος.

Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας

Λειτουργία του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας

Οι κανόνες λειτουργίας του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας παρατίθενται κατωτέρω αναλυτικά προκειμένου να ενισχυθεί η ενημέρωση και η διαφάνεια ως προς τη δράση του, καθώς και η ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού ως προς τα αποτελέσματά του.

Α. Θεσμικές επισημάνσεις

Η πρωτοβουλία για τη δημιουργία του Δικτύου προωθήθηκε στα μέσα του έτους 2011 από την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) και το Γραφείο της Ύπατης

Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα (UNHCR) σε συνέχεια δύο σημαντικών διαπιστώσεων: α) της απουσίας επίσημου και αποτελεσματικού συστήματος καταγραφής της ρατσιστικής βίας και β) της ανάγκης διασύνδεσης των φορέων οι οποίοι κατέγραφαν με δική τους πρωτοβουλία τα περιστατικά ρατσιστικής βίας σε βάρος προσώπων τα οποία προσέρχονταν στις υπηρεσίες τους.

Το Δίκτυο απαρτίζουν φορείς οι οποίοι προσφέρουν ιατρικές, κοινωνικές, νομικές υπηρεσίες ή/και έρχονται σε άμεση επαφή με τα θύματα ρατσιστικής βίας ή θύματα άλλων βίαιων επιθέσεων που υποκινούνται από μίσος ή προκαταλήψεις και τέλος, οργανώσεις που έχουν δημιουργηθεί από τις ίδιες τις ομάδες που συνήθως γίνονται στόχος ρατσιστικής βίας. Προϋπόθεση για τη συμμετοχή στο Δίκτυο αποτελεί ο σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα, τη διαφορετικότητα, την πολυπολιτισμικότητα και την ανεξίτηλη ανθεκτικότητα, καθώς και η δράση για την αντιμετώπιση των διακρίσεων και της μισαλλοδοξίας. Εκτός από τους συντονιστές, την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, στο Δίκτυο συμμετέχουν 46 Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και φορείς της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και ως παρατηρητές, ο Συνήγορος του Πολίτη και το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών του Δήμου Αθηναίων¹. Οι συμμετέχοντες φορείς αναγνωρίζουν και επιδιώκουν ως κοινό στόχο την καταπολέμηση της ρατσιστικής βίας καθώς και όλων των πράξεων που τελούνται από μίσος προκαλούμενο λόγω της φυλής, του χρώματος, της θρησκείας, των γενεαλογικών καταβολών, της εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου, των χαρακτηριστικών φύλου και της αναπηρίας.

Για τους σκοπούς του Δικτύου, **περιστατικά ρατσιστικής βίας** θεωρούνται εγκληματικές πράξεις ή βίαιες ενέργειες ή συμπεριφορές εις βάρος ατόμων, τα οποία στοχοποιούνται λόγω εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, χρώματος, θρησκευτικής προέλευσης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου ή αναπηρίας. Καταγράφονται επίσης εγκληματικές πράξεις ή βίαιες ενέργειες ή συμπεριφορές σε βάρος των *υπερασπιστών* ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δηλαδή όσων ατόμων προωθούν και προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και στοχοποιούνται λόγω αυτής τους της ιδιότητας.

¹ Μέλη του Δικτύου κατά το 2018: Αίτημα, Αλληλεγγύη SolidarityNow, Αντιγόνη-Κέντρο Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης, Αντιρατσιστικό Παρατηρητήριο Πανεπιστημίου Αιγαίου, Άρσις-Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων, Γατροί του Κόσμου, Διεθνής Αμνηστία, Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Δίκτυο Κοινωνικής Υποστήριξης Προσφύγων και Μεταναστών, «Ελληνική Δράση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα»- Πλειάδες, Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, Ελληνικό Φόρουμ Μεταναστών, Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων, Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Δικηγορικού Συλλόγου Ρόδου, Θετική Φωνή, Ιατρική Παρέμβαση, Κάριτας Αθήνας, Κάριτας Ελλάς, Κέντρο Γυναικείων Μελετών και Ερευνών «Διοτίμα», Κέντρο Ζωής, Κέντρο Ημέρας «Βαβέλ», Κέντρο Συμπαραστάσεως Παλινοστούτων και Μεταναστών-Οικουμενικό Πρόγραμμα Προσφύγων, Κίνηση Υπεράσπισης των Δικαιωμάτων Προσφύγων και Μεταναστών/-στριών (Πάτρα), Κόσμος χωρίς Πολέμους και Βία, ΛΑΘΡΑ; - Επιτροπή αλληλεγγύης στους πρόσφυγες Χίου, ΜΕΤΑδραση, Οικογένειες Ουράνιο Τόξο, Ομάδα Δικηγόρων για τα Δικαιώματα Προσφύγων και Μεταναστών, Ομάδα Νομικών για την Υπεράσπιση των Δικαιωμάτων Προσφύγων και Μεταναστών (Θεσσαλονίκη), Ομοφυλοφιλική και Λεσβιακή Κοινότητα Ελλάδας (ΟΛΚΕ), Σύλλογος Ενωμένων Αφγανών, Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργιών Ελλάδας, Σωματείο Υποστήριξης Διεμφυλικών, Φάρος του Κόσμου, Φόρουμ Μεταναστών Κρήτης, Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο, Act Up Hellas, ASANTE, Colour Youth - Κοινότητα LGBTQ Νέων Αθήνας, Generation 2.0 RED, ΗΙΑΣΕλλάδας, HumanRights360, Melissa Network, PRAKSIS.

Στο πλαίσιο επιδίωξης του κοινού σκοπού, το Δίκτυο: α) διατυπώνει συστάσεις προς τις Ελληνικές αρχές σύμφωνα με την ελληνική και διεθνή νομοθεσία προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, β) προωθεί την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σχετικά με την καταπολέμηση της ρατσιστικής βίας, γ) διαβουλεύεται ως προς ειδικά ζητήματα σχετικά με τη ρατσιστική βία, δ) ενισχύει την συνεργασία με άλλους φορείς οι οποίοι επιδιώκουν την καταπολέμηση της ρατσιστικής βίας, ε) οργανώνει και συμμετέχει σε εκπαιδευτικά προγράμματα της κοινωνίας των πολιτών αλλά και αρμόδιων θεσμικών φορέων για ζητήματα σχετικά με την αναγνώριση, την καταγραφή και την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους.

Από τον Οκτώβριο του 2011, χρονικό σημείο έναρξης των καταγραφών, έως σήμερα, η δράση του Δικτύου διαρκώς διευρύνεται. Το Δίκτυο συμμετέχει σε θεσμικές πρωτοβουλίες βελτίωσης της αντιμετώπισης του ρατσιστικού εγκλήματος και επιδιώκει την ευαισθητοποίηση σχετικά με το ρατσιστικό έγκλημα με κάθε πιθανό τρόπο. Για τον σκοπό αυτό, ανταποκρίνεται σε πληθώρα αιτημάτων παροχής στοιχείων από ερευνητές, δημοσιογράφους, φοιτητές. Επιπλέον, το Δίκτυο συμβάλλει στη διάδοση της νομοθεσίας κατά του ρατσισμού και του ρατσιστικού εγκλήματος μέσω της συμμετοχής του σε σεμινάρια, εκπαιδεύσεις και δημόσιες συζητήσεις. Η αναγνώριση του ρόλου του Δικτύου στην καταπολέμηση του ρατσιστικού εγκλήματος αποτυπώνεται στις συχνές προσκλήσεις που δέχεται από διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς και άλλους φορείς προκειμένου να παρουσιάσει τα στοιχεία του, αλλά επιπλέον να αναλύσει τη λειτουργία του και να παρουσιάσει τη μεθοδολογία του.

B. Μεθοδολογία

Το Δίκτυο ακολουθεί εξ αρχής αυστηρή μεθοδολογία, η οποία επιβάλλει την καταγραφή ενός περιστατικού αποκλειστικά μέσω της συνέντευξης με τα θύματα. Επομένως, σημαντικός παράγοντας των αριθμών των καταγραφών αποτελεί η προθυμία του θύματος να καταγράψει την εμπειρία του. Όλοι οι φορείς που συμμετέχουν στο Δίκτυο έχουν αποδεχτεί μια συμφωνία συνεργασίας, στην οποία ορίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμμετεχόντων και έχουν υιοθετήσει την ενοποιημένη φόρμα καταγραφής του Δικτύου. Οι καταγραφείς κάθε φορέα, είτε πρόκειται για κοινωνικούς, νομικούς ή άλλους επιστήμονες, επαγγελματίες ή εθελοντές, ορίζονται από το φορέα και εκπαιδεύονται από το Δίκτυο. Η συμπλήρωση της φόρμας καταγραφής βασίζεται στη μαρτυρία του θύματος, είναι ανώνυμη και χρησιμοποιείται αποκλειστικά και μόνο από το Δίκτυο με σκοπό την καταπολέμηση του ρατσισμού και των εγκλημάτων μίσους.

Η τεκμηρίωση της ρατσιστικής βίας στην Ελλάδα από το Δίκτυο οδήγησε κάποιους φορείς να χρηματοδοτήσουν ειδικά προγράμματα για την ενίσχυση των καταγραφών, με αποτέλεσμα ορισμένα μέλη του Δικτύου να υλοποιούν επιμέρους δράσεις με αντικείμενο την καταγραφή και άλλες υποστηρικτές υπηρεσίες στα θύματα ρατσιστικής βίας. Έτσι, ενώ το Δίκτυο παραμένει μια συλλογική πρωτοβουλία με κοινούς κανόνες λειτουργίας και κοινούς στόχους, οι επιμέρους δράσεις των μελών του λειτουργούν συμπληρωματικά και αμφίδρομα ενδυναμωτικά. Με βάση την εμπειρία της υλοποίησης τέτοιων προγραμμάτων, το Δίκτυο αναγνωρίζει τη θετική

τους επίδραση τόσο στη διάδοση του εργαλείου του Δικτύου όσο και στην κάλυψη περισσότερων θυμάτων από τις παρεχόμενες υποστηρικτικές υπηρεσίες.

II. Ανάλυση των καταγραφών

A. Ποιοτικές τάσεις της ρατσιστικής βίας κατά το 2018

Κατά το 2018, το Δίκτυο κατέγραψε αύξηση των περιστατικών ρατσιστικής βίας, ιδίως κατά προσφύγων και μεταναστών-ριών. Η αύξηση αυτή συνδέεται με την πολιτική πόλωση σε οικουμενικό επίπεδο ως προς το ζήτημα της υποδοχής προσφύγων και μεταναστών-ριών, σε συνδυασμό με εθνικούς και τοπικούς παράγοντες διαμόρφωσης της κατάστασης στην Ελλάδα. Η ενίσχυση της παρουσίας των ακροδεξιών κομμάτων στην Ευρώπη ενθαρρύνει τις βίαιες ξενοφοβικές ομάδες οι οποίες διεκδικούν όλο και μεγαλύτερο μέρος της δημόσιας σφαίρας. Όσο περισσότερο χώρο καταλαμβάνουν η ακροδεξιά ατζέντα και ο άκριτος ευρωσκεπτικισμός ενόψει των Ευρωεκλογών, οι ακροδεξιές, νεοναζιστικές και ακραίες εθνικιστικές ομάδες ενδυναμώνονται σε όλη την Ευρώπη, συμμαχούν μεταξύ τους, αλλά και συναγωνίζονται στην τέλεση ρατσιστικών επιθέσεων.

Με άλλα λόγια, η αποδοχή και η κανονικοποίηση των ακραίων ξενοφοβικών θέσεων δεν εκτονώνουν την ένταση μέσω της ένταξης των φορέων τους εντός του πολιτικού συστήματος. Αντιθέτως, παράλληλα με την απενεχοποίηση των φοβικών αντιλήψεων έναντι του «άλλου», του διαφορετικού, η βία βρίσκει έρεισμα και προσελκύει περισσότερους υποστηρικτές. Κάποιοι εξ αυτών είναι ακραίοι, οργανωμένοι σε ομάδες και δράστες οι ίδιοι ρατσιστικών επιθέσεων. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται οι δράστες των επιθέσεων για τις οποίες αναλαμβάνουν την ευθύνη οργανώσεις ή επιθέσεων που τελούνται κατόπιν ακραίων ξενοφοβικών προσκλήσεων μέσω κοινωνικών δικτύων. Κάποιοι άλλοι είναι ευκαιριακοί δράστες, δηλαδή «ξεσπούν», ευκαιρίας δοθείσης, σε βίαιες επιθέσεις κατά των στοχοποιούμενων ομάδων. Έτσι, με αφορμή μια διαφωνία για άσχετο λόγο, λ.χ. ένα επεισόδιο οδικής συμπεριφοράς, κάποιοι εξ αυτών εκδηλώνουν ακραία βία, η οποία εκφράζει τη βαθιά προκατάληψή τους έναντι του θύματος. Στην ίδια ομάδα περιστατικών εντάσσονται ελαφρύτερα περιστατικά τα οποία τελούνται εντός του αστικού ιστού από επαγγελματίες των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς (ΜΜΜ) ή γείτονες πρόσφατα αφιχθέντων προσφύγων. Τα περιστατικά αυτά δεν είναι συνήθως ακραία, αλλά εντέλει είναι απολύτως απαξιωτικά. Τέλος, το προφίλ των δραστών συμπληρώνει η περίπτωση ατόμου που δεν προβαίνει σε βία άμεσα, αλλά στην ουσία την επιδοκιμάζει, την διευκολύνει και ενδεχομένως θα «δοκιμάσει» κάποιες πτυχές της για ίδιον όφελος. Έτσι, υπάλληλος θα εισπράξει (;) το αντίτιμο εισιτηρίου ΚΤΕΛ το οποίο καταβλήθηκε από τα θύματα πριν ειδοποιηθεί η αστυνομία για να τους συλλάβει ως παράτυπα εισερχόμενους στη χώρα.

Η αποστροφή για την «αλλοδαπότητα» και τη διαφορετικότητα καταγράφηκε επιπλέον σε περιστατικά κατά ατόμων που θεωρούνται «ξένοι», αν και Έλληνες πολίτες. Οι άνθρωποι αυτοί στοχοποιούνται λόγω χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής. Οι δράστες αυτών των περιστατικών εκδηλώνουν εθνικιστικά αντανάκλαστικά βάσει μιας υπεραπλουστευμένης αντίληψης που έχουν για τους δεσμούς αίματος μεταξύ των πολιτών ενός Κράτους.

Οι ως άνω παρατηρήσεις επιβεβαιώνονται και ως προς τις επιθέσεις κατά ΛΟΑΤΚΙ ατόμων. Το Δίκτυο έχει διαπιστώσει από τις πρώτες καταγραφές ότι τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα γίνονται στόχος μιας ευρείας κατηγορίας δραστών, η οποία περιλαμβάνει οργανωμένες ομάδες, γείτονες, απλούς πολίτες, δημόσιους υπαλλήλους και ένστολους, ακόμα και μέλη της οικογένειάς τους. Γνωρίζοντας, λοιπόν, την ευρύτητα του ζητήματος, το Δίκτυο τονίζει ότι ιδιαίτερης προσοχής χρήζουν οι επιθέσεις κατά ατόμων ΛΟΑΤΚΙ, καθώς ενισχύεται το ζήτημα του χαμηλού αριθμού καταγγελιών που προβληματίζει τους φορείς σε όλη την Ευρώπη.

Την ένταση της κοινωνικής πραγματικότητας μετριάζει η εγρήγορση ορισμένων αρμόδιων αρχών. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και οι εισαγγελικές αρχές έλαβαν κατά το 2018 σημαντικές πρωτοβουλίες. Αυτές οι πρωτοβουλίες είναι ιδίως μέτρα ευαισθητοποίησης και συντονισμού ως προς τη διαχείριση του ρατσιστικού εγκλήματος από όλες τις εμπλεκόμενες αρχές, η γεωγραφική επέκταση του ορισμού Ειδικών Εισαγγελέων για το ρατσιστικό έγκλημα, η εκπαίδευση Εισαγγελέων στο ρατσιστικό έγκλημα από τον ΟΑΣΕ, ο χαρακτηρισμός των δικογραφιών για το ρατσιστικό έγκλημα στην Εισαγγελία Αθηνών με την ένδειξη «PB» και η διαχείριση των στοιχείων σχετικά με τις δικογραφίες και τις δικαστικές αποφάσεις, ώστε να είναι ευχερέστερος ο εντοπισμός τους. Το Δίκτυο υποστηρίζει τις πρωτοβουλίες αυτές και παράλληλα συμβάλλει έμπρακτα στις εργασίες του Εθνικού Συμβουλίου κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας και στην κατάρτιση Εθνικού Σχεδίου Δράσης κατά του Ρατσισμού.

Η προσπάθεια αυτή χρειάζεται περαιτέρω ενίσχυση από όλες τις αρμόδιες αρχές. Μόνο με ξεκάθαρα μηνύματα υπέρ της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας σε όλη την επικράτεια δύναται η Πολιτεία να καταπολεμήσει την άνοδο των ρατσιστικών τάσεων. Ένστολοι και άλλοι δημόσιοι λειτουργοί βιώνουν μια εύθραυστη ισορροπία μεταξύ αντικρουόμενων καθηκόντων, τα οποία εντείνουν τα στερεότυπα και δύνανται να εκδηλωθούν με βία ή ανοχή έναντι του ρατσιστικού εγκλήματος. Οι ένστολοι καλούνται να εφαρμόσουν μεθόδους αποτροπής στα σύνορα της χώρας αμφίβολης συμβατότητας με το δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Από την άλλη πλευρά, οι δημόσιοι υπάλληλοι δεν εκπαιδεύονται κατάλληλα ώστε να καταπολεμήσουν τα στερεότυπα τους ή να τα αφήνουν εκτός της υπηρεσίας τους. Η πίεση που δέχτηκε η δημόσια διοίκηση λόγω των ελλείψεων στις υπηρεσίες υποδοχής και η ανοχή έναντι περιστατικών διακρίσεων ενισχύουν την αποανθρωποποίηση των στοχοποιούμενων ομάδων.

Σε συνέχεια των εισαγωγικών αυτών παρατηρήσεων, τα ακόλουθα συμπεράσματα βάσει των καταγραφών του Δικτύου περιγράφουν συνοπτικά την ποσοτική και ποιοτική εικόνα για το 2018:

1. Διευρύνεται η βάση των βίαιων ενεργειών κατά προσφύγων και μεταναστών-ριών. Το Δίκτυο κατέγραψε επιθέσεις που παρουσιάζουν στοιχεία οργάνωσης ή τελούνται από οργανωμένες ομάδες. Οι ομάδες αυτές δηλώνουν υπερήφανα ότι εμφορούνται από ακραίες ξενοφοβικές ιδεολογίες, υιοθετούν σχετικό λεξιλόγιο και πρακτικές και θεωρούν ότι βρίσκονται σε αποστολή κατά των μη Ελλήνων. Επιπλέον, το Δίκτυο κατέγραψε επιθετικές ενέργειες κατά αιτούντων άσυλο σε άλλες εκφάνσεις της καθημερινότητας εντός του αστικού ιστού. Διακρίνουμε δύο τάσεις: τα περιστατικά κατά τη μετακίνηση οικογενειών προσφύγων και ασυνόδευτων

ανηλίκων με ΜΜΜ και τα περιστατικά με δράστες γείτονες ή ιδιοκτήτες ακινήτων στις οικίες που διαμένουν πρόσφυγες.

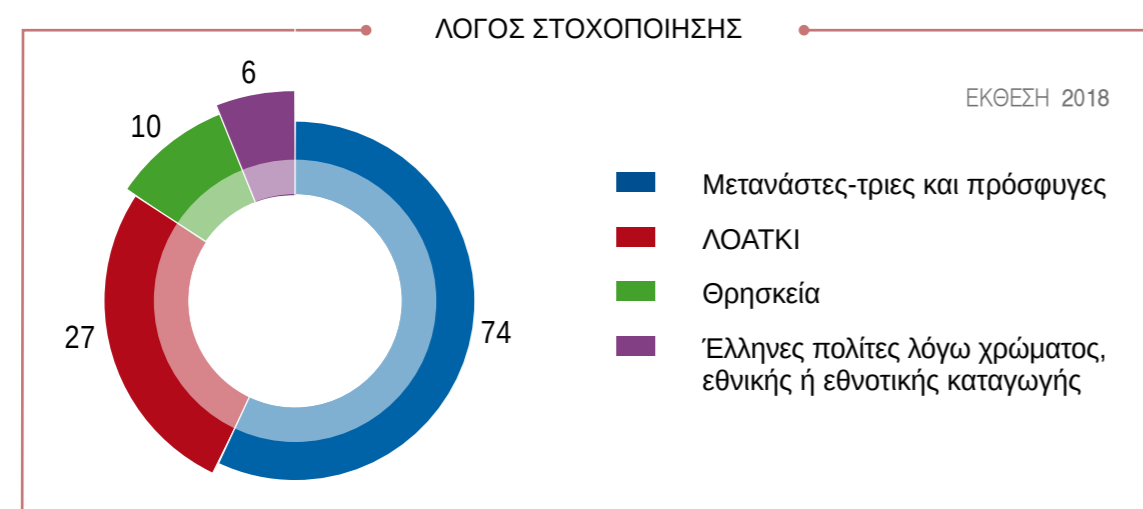
2. Το Δίκτυο κατέγραψε εγκληματικές πράξεις εις βάρος ατόμων, τα οποία έχουν την ελληνική ιθαγένεια και δεν στοχοποιούνται ως μετανάστες ή πρόσφυγες, αλλά ως «λιγότερο» Έλληνες-ίδες λόγω της εθνικής ή εθνοτικής προέλευσης ή του χρώματός τους.

3. Οι καταγραφές επιθέσεων κατά ατόμων ΛΟΑΤΚΙ παρουσιάζουν μείωση, γεγονός που ενισχύει τον προβληματισμό σχετικά με το χαμηλό αριθμό καταγγελιών σε όλη την Ευρώπη. Η άποψη άλλωστε που είχε διατυπωθεί από το 2016, σύμφωνα με την οποία η καταγραφή και η καταγγελία συνδέονται με τη διάθεση υπηρεσιών για την υποστήριξη του θύματος, μοιάζει να επιβεβαιώνεται.

4. Σταθερός παραμένει ο αριθμός των αντισημιτικών περιστατικών. Το Δίκτυο έχει επίγνωση των όψεων του αντισημιτισμού στην Ελλάδα, ο οποίος όπως και σε άλλα κράτη, δεν περιορίζεται σε βεβηλώσεις και βανδαλισμούς από ομάδες, αλλά διαπερνά ευρεία τμήματα του πληθυσμού και αποτυπώνεται στον καθημερινό λόγο. Για το λόγο αυτό, το Δίκτυο επαγρυπνά γνωρίζοντας την ανάγκη ανάπτυξης περαιτέρω συμμαχιών με την κοινότητα.

5. Σημαντική αύξηση παρουσιάζουν οι καταγραφές περιστατικών με δράστες ή εμπλεκόμενους ένστολους. Στη συντριπτική πλειοψηφία των περιστατικών αυτών, τα θύματα κατήγγειλαν στο Δίκτυο σωματική βία σε δημόσιο χώρο, αλλά και εντός αστυνομικών τμημάτων της Αθήνας. Τα περιστατικά στα οποία εμπλέκονται δημόσιοι λειτουργοί μαρτυρούν την έλλειψη ανεκτικότητας έναντι της διαφορετικότητας και τη δημιουργία κλίματος παρενόχλησης, ιδίως για τα άτομα ΛΟΑΤΚΙ. Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι στην πράξη η διαδικασία της νομικής αναγνώρισης ταυτότητας φύλου ενέχει κινδύνους ως προς την αντιμετώπιση των τρανς ατόμων, καθώς δεν έχει εμπεδωθεί η ανάγκη προστασίας της ιδιωτικής ζωής και η μη έκθεση σε περαιτέρω στοχοποίηση.

Β. Γενικά χαρακτηριστικά καταγεγραμμένων επιθέσεων

Κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2018, το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας κατέγραψε μέσω συνεντεύξεων με τα θύματα **117 περιστατικά** ρατσιστικής βίας με περισσότερα από 130 θύματα. Σε **74 περιστατικά** στοχοποιήθηκαν **μετανάστες-ριες ή πρόσφυγες** λόγω εθνικής καταγωγής, θρησκείας, χρώματος², **σωματεία αλλοδαπών, υπερασπιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων λόγω της σύνδεσης με πρόσφυγες και μετανάστες-ριες**, καθώς και μνημείο των θυμάτων προσφύγων σε ναυάγιο. Σε **6 περιστατικά** στοχοποιήθηκαν Έλληνες πολίτες λόγω **χρώματος, αλλοδαπής καταγωγής ή εθνοτικής καταγωγής** (Ρομά). Σε **9 περιστατικά** στοχοποιήθηκαν **εβραϊκοί ιεροί ή συμβολικοί χώροι** και σε **1 περιστατικό** στοχοποιήθηκε ημεδαπός λόγω **εκπαιδευτικής δράσης κατά του αντισημιτισμού ή νομιζόμενης θρησκείας**. Σε **27 περιστατικά** στοχοποιήθηκαν **ΛΟΑΤΚΙ άτομα** (εκ των οποίων **5** πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο και πολίτης ΕΕ).

Σε **59 περιστατικά** στοχοποιήθηκαν περισσότερα του ενός θύματα, ενώ σε **63 περιστατικά** η επίθεση τελέστηκε από ομάδα (τουλάχιστον 2 ατόμων).

Γεωγραφική διασπορά: **61 περιστατικά** έλαβαν χώρα στην **Αττική**, κυρίως σε περιοχές πλησίον του κέντρου της Αθήνας, αλλά και άλλες περιοχές, όπως στον Πειραιά, στο Αιγάλεω, στη Νίκαια, στη Χαλάνδρι, στην Κηφισιά, στα Σπάτα. Από την υπόλοιπη επικράτεια, αξίζει να τονιστεί ότι καταγράφηκαν **22 περιστατικά** στη **Λέσβο**, **13 περιστατικά** στην **Πάτρα**, **10** περιστατικά στη **Θεσσαλονίκη**, **2** στο **Διδυμότειχο**, και από **1** περιστατικά στο **Άργος**, στο **Βόλο**, στη **Θάσο**, στην **Καρδίτσα**, στη **Λάρισα**, στη **Μύκονο**, στη **Ρόδο**, στα **Τρίκαλα**, στη **Χίο**.

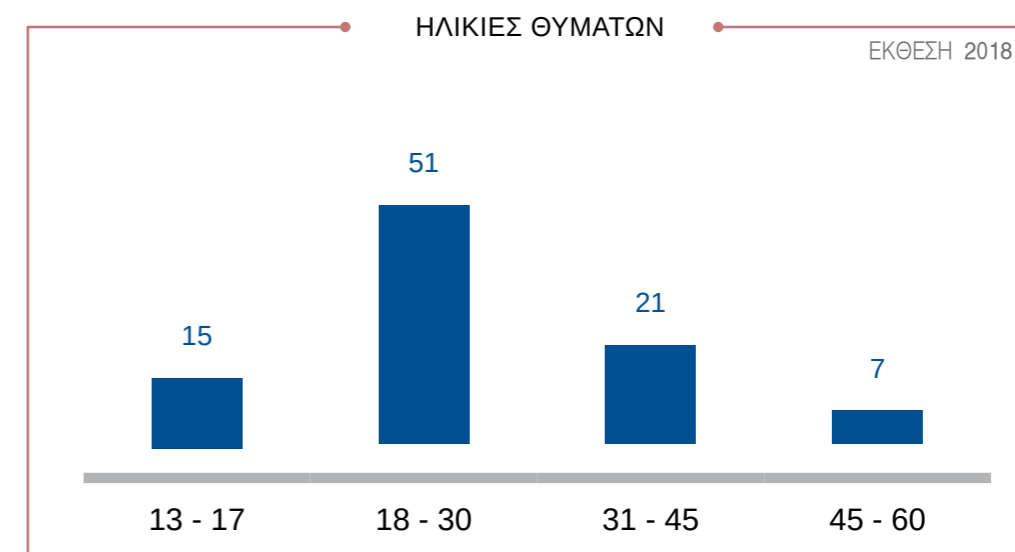

2 Βλ. και 5 περιστατικά κατά ΛΟΑΤΚΙ προσφύγων και αιτούντων άσυλο.

Χώρος τέλεσης: 53 περιστατικά έλαβαν χώρα σε δημόσιο χώρο (δρόμος, πλατείες, πλησίον δομής φιλοξενίας, στο πλαίσιο διαδήλωσης), 12 περιστατικά σε αυτοσχέδιο καταυλισμό και στο πλησίον σε αυτό λιμάνι, 8 περιστατικά στην οικία του θύματος ή του δράστη ή στην πολυκατοικία στην οποία διαμένουν θύματα και δράστες, 6 περιστατικά σε ΜΜΜ, στάσεις και σταθμούς, 4 περιστατικά σε σχολείο, 4 περιστατικά σε χωράφια και υπαίθριους χώρους σε χωριά, 2 περιστατικά σε Αστυνομικά Τμήματα, 2 περιστατικά στο χώρο εργασίας των θυμάτων, 2 περιστατικά σε γραφεία σωματείων και ΜΚΟ, 2 περιστατικά εντός δομής φιλοξενίας, 2 σε καταστήματα, 2 στο εβραϊκό νεκροταφείο, 2 σε χώρο στάθμευσης πολυκαταστήματος και σουπερμάρκετ, 1 στο αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος, 1 περιστατικό σε δικαστήριο, 1 περιστατικό στην εφορία, 1 σε εστιατόριο, 1 σε ιδιωτική κλινική, 1 περιστατικό σε πανεπιστήμιο, 1 περιστατικό σε συναγωγή, 3 περιστατικά διαδικτυακά και 3 περιστατικά τηλεφωνικά.

Χαρακτηριστικά των επιθέσεων: Σημαντικός αριθμός των επιθέσεων είχε ως αποτέλεσμα την πρόκληση **σωματικών βλαβών και άλλα σοβαρά αδικήματα**. Μεταξύ αυτών, καταγράφηκαν 1 βιασμός, 62 περιστατικά με σωματικές βλάβες ή σε συνδυασμό με εξύβριση και απειλές, κλοπές και άλλες φθορές ξένης ιδιοκτησίας, 1 εμπρησμός, 1 κλοπή, 35 περιστατικά απειλών, εξύβρισης, έργω εξύβρισης, 10 περιστατικά βεβηλώσεων, 6 περιστατικά παρενοχλήσης λεκτικής ή άλλου τύπου, 1 περιστατικό φθοράς ξένης ιδιοκτησίας σε συνδυασμό με απειλές.

Θύματα: Σε 54 περιστατικά, τα θύματα, τα οποία ήρθαν σε επαφή με το Δίκτυο, ήταν **άνδρες**, εκ των οποίων 2 **τρανς**, ενώ σε 28 περιστατικά ήταν **γυναίκες**, εκ των οποίων 6 **τρανς**. Σε 8 περιστατικά η ομάδα των θυμάτων ήταν **μεικτή (σε 2 περιστατικά στοχοποιήθηκαν μητέρες με τα παιδιά τους)**. Σε 15 περιστατικά στοχοποιήθηκαν ανήλικοι **13-17 ετών** λόγω αλλοδαπότητας, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου, ενώ σε 51 περιστατικά τα θύματα ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα **18-30 ετών**. Σε 21 περιστατικά στοχοποιήθηκαν άτομα μεταξύ **31-45 ετών** και σε 7 περιστατικά άτομα **46 ετών έως και 60 ετών**.

Δράστες: Σύμφωνα με τις μαρτυρίες των θυμάτων, σε 84 περιστατικά οι δράστες των επιθέσεων που καταγράφηκαν ήταν **άνδρες**, σε 13 περιστατικά ήταν **γυναίκες** και σε 6 περιστατικά η επίθεση προήλθε από **μεικτές ομάδες ανδρών και γυναικών**. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις οι δράστες δεν ήταν ορατοί/ αντιληπτοί από τα θύματα (π.χ. περίπτωση βεβηλώσεως ιερών χώρων). Σε 9 περιστατικά οι δράστες ήταν **ανήλικοι**, σε 26 περιστατικά ανήκαν στην ηλικιακή ομάδα 19-30 ετών. Σε 16 περιστατικά οι δράστες ήταν μεταξύ 31-45 ετών, ενώ καταγράφηκαν και 18 περιστατικά με μεγαλύτερους σε ηλικία δράστες (έως και 78 ετών).

Κατά δήλωση των θυμάτων, οι δράστες είναι στη **συντριπτική τους πλειοψηφία Έλληνες** (86 περιστατικά). Καταγράφονται επίσης 12 περιστατικά στα οποία οι δράστες ήταν αλλοδαποί. Στην πλειονότητα των επιθέσεων αναφέρθηκαν περισσότεροι θύτες. Οι 62 επιθέσεις έγιναν από ομάδες των 2-10 ατόμων, ενώ σε 42 επιθέσεις αναφέρεται ένας μόνο θύτης.

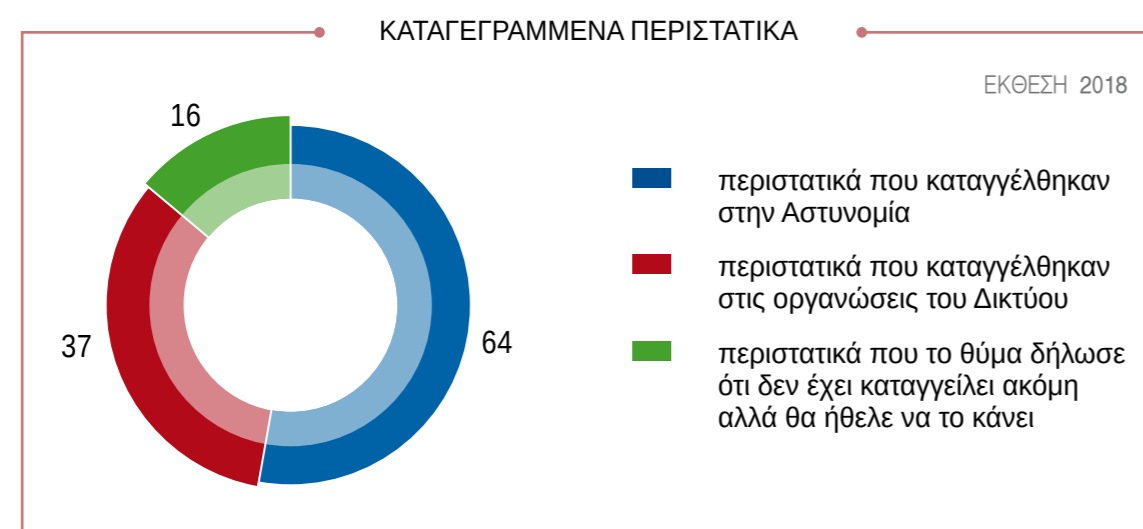
III. Καταγγελίες

Το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας παρακολουθεί με προσοχή την εφαρμογή της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των ρατσιστικών εγκλημάτων και την πρακτική όλων των εμπλεκόμενων μερών. Στόχος τους Δικτύου είναι η κατανόηση και η επισήμανση των νομοθετικών και πρακτικών εμποδίων ως προς την πρόσβαση των θυμάτων στις

αρχές. Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται ορισμένα στοιχεία του Δικτύου ως προς τις καταγγελίες (Α), καθώς και επισημάνσεις ως προς την αντιμετώπιση του ρατσιστικού εγκλήματος από τις αστυνομικές και δικαστικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των δράσεων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Β).

Α. Ανάλυση στοιχείων του Δικτύου

Από τα 117 καταγεγραμμένα περιστατικά, 37 είχαν καταγγελθεί στην αστυνομία κατά την καταγραφή τους από οργανώσεις του Δικτύου. 19 περιστατικά εξ αυτών σχετίζονται με επιθέσεις κατά προσφύγων και μεταναστών-ριών και σωματείων τους, 2 κατά υπερασπιστών, 9 περιστατικά σχετίζονται με αντισημιτικές βεβηλώσεις και βανδαλισμούς, 4 περιστατικά σχετίζονται με την εθνική καταγωγή Ελλήνων πολιτών, ενώ μόλις 3 περιστατικά με σοβαρές επιθέσεις κατά ΛΟΑΤΚΙ ατόμων.

Σε 16 περιστατικά το θύμα δήλωσε κατά την καταγραφή ότι δεν είχε καταγγείλει ακόμα το περιστατικό αλλά ότι ήθελε να προβεί σε καταγγελία. Σε 56 περιστατικά, το θύμα δήλωσε ότι δεν ήθελε να προβεί σε περαιτέρω ενέργειες λόγω προβλημάτων γλωσσικών και επικοινωνίας με τις αρχές, λόγω φόβου, λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης στις αρχές ή λόγω της γραφειοκρατίας. Σε δύο περιπτώσεις επιλέχθηκε η υποβολή αναφοράς στο Συνήγορο του Πολίτη.

Παρατηρούμε, επομένως, ότι εμμένει η τάση σύμφωνα με την οποία καταγγέθηκαν περισσότερες επιθέσεις κατά προσφύγων και μεταναστών-ριών. Ωστόσο, έλλειψη εμπιστοσύνης στις αρχές καταγράφεται και εντός της ομάδας των αιτούντων άσυλο. Ενδεικτικά αναφέρεται η περίπτωση θύματος των επεισοδίων της πλατείας Σαπφούς στη Μυτιλήνη, το οποίο δήλωσε ότι δεν επιθυμεί να προβεί σε περαιτέρω ενέργειες, καθώς δεν συνελήφθη κάποιος εκ των δραστών.

IV. Συστάσεις προς την Πολιτεία

Το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας απευθύνει τις ακόλουθες προτάσεις προς την ελληνική πολιτεία για την καταπολέμηση των ρατσιστικών εγκλημάτων.

Προς το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Α. Διαχείριση του ρατσιστικού εγκλήματος

1. Ενίσχυση και κατάλληλη στελέχωση των Τμημάτων Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας.
2. Διεξαγωγή εκπαιδευτικού προγράμματος, με συνδρομή από διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς με εξειδίκευση και εμπειρία στην εκπαίδευση των σωμάτων ασφαλείας και δικαιοσύνης, σταδιακά για το σύνολο των υπηρετούντων της ΕΛ.ΑΣ.
3. Διαρκής ενημέρωση των αστυνομικών σχετικά με την υποχρέωση συνδρομής των θυμάτων, παρέμβασης για τη διάσωσή τους και μέριμνας για την ενημέρωσή τους και παραπομπή τους στις κατάλληλες υπηρεσίες.
4. Ειδική ενημέρωση ως προς τις υπάρχουσες δομές υποστήριξης των θυμάτων ανά γεωγραφική περιφέρεια και ανά περίπτωση (απομάκρυνση του θύματος, αν το επιθυμεί, από το περιβάλλον θυματοποίησης).
5. Εκπαίδευση μιας ειδικής ομάδας ανά περιοχή ως προς την ενημέρωση και πρώτη επαφή με θύματα ρατσιστικών εγκλημάτων, ώστε η ενημέρωση μέσω φυλλαδίου σε γλώσσα που καταλαβαίνει το θύμα να μην αντικαθιστά την ενημέρωση από εξειδικευμένο προσωπικό.
6. Συνεχής επικοινωνία και συνεργασία των αστυνομικών τμημάτων όλης της επικράτειας με κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς και μεταναστευτικές κοινότητες για την παροχή ιατρο-κοινωνικής βοήθειας, νομικής συνδρομής και διερμηνείας ώστε να διευκολύνεται η πρόσβαση του θύματος στην αστυνομία.
7. Συνεχής αξιολόγηση της ανταπόκρισης του σώματος ως προς την Εγκύκλιο «Η αντιμετώπιση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων κατά την αστυνομική δράση» (8/11/2014).
8. Κατάλληλη διάχυση της γνώσης για την απαγόρευση επιστροφής αλλοδαπού που είναι θύμα ή ουσιώδης μάρτυρας εγκλήματος με ρατσιστικά χαρακτηριστικά ή ρητορικής του μίσους (Νόμος 927/1979) και προσέρχεται προς υποβολή καταγγελίας ή αναφορά του περιστατικού στις αρμόδιες αστυνομικές αρχές (άρθρο 41 του Νόμου 3907/2011).
9. Επιτάχυνση της διαδικασίας ταυτοποίησης αλλοδαπού χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα ως θύματος ρατσιστικής βίας, προκειμένου να συντηρηθεί κατά το ελάχιστο δυνατό ο περιορισμός της ελευθερίας του.
10. Έκδοση ειδικής εγκυκλίου για την αξιοπρεπή μεταχείριση ΛΟΑΤΚΙ ατόμων προκειμένου οι αστυνομικοί να έχουν σαφείς οδηγίες και να αποφεύγεται η δευτερογενής θυματοποίηση.

11. Προστασία των δικαιωμάτων των υπερασπιστών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δηλαδή όσων ατόμων και φορέων προωθούν και προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

12. Διερεύνηση της δυνατότητας αξιολόγησης από κοινού με την κοινωνία των πολιτών των στοιχείων σχετικά με τα ρατσιστικά εγκλήματα με σεβασμό στην προστασία των προσωπικών δεδομένων.

13. Δημοσιοποίηση της ποιοτικής ανάλυσης των στοιχείων που συλλέγει και επεξεργάζεται η ΕΛ.ΑΣ. ως προς τα ρατσιστικά εγκλήματα.

B. Αντιμετώπιση της αστυνομικής βίας με ρατσιστικό κίνητρο

1. Πρόβλεψη ειδικής διαδικασίας στο πλαίσιο του πειθαρχικού ελέγχου εντός της ΕΛ.ΑΣ. για την ταχύτερη εξέταση αυθαιρεσιών με ρατσιστικό κίνητρο.

2. Δημοσιοποίηση των σχετικών στοιχείων, ιδίως της πορείας των καταγγελιών, προκειμένου να ενισχυθεί περαιτέρω η διαφάνεια και η εμπιστοσύνη των θυμάτων στην ΕΛ.ΑΣ.

Προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τις Εισαγγελικές και Δικαστικές αρχές

1. Αποχή από την τροποποίηση του ισχύοντος ά. 81Α ΠΚ και κωδικοποίηση των θετικών νομοθετικών μέτρων που έχουν ληφθεί για την υποστήριξη των θυμάτων ρατσιστικής βίας.

2. Ενίσχυση των εργασιών της Ομάδας Εργασίας για το συντονισμό των δράσεων για την αντιμετώπιση των ρατσιστικών εγκλημάτων.

3. Ενίσχυση των δράσεων συντονισμού των υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων ρατσιστικής βίας βάσει του Νόμου 4478/2017.

4. Νομοθετική πρόβλεψη για την προστασία των υπερασπιστών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

5. Διασφάλιση της άμεσης παραπομπής των ανήλικων θυμάτων στις Υπηρεσίες Επιμελητών Ανήλικων και Κοινωνικής Αρωγής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων λόγω ιδιαίτερου κινδύνου να υποστούν δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση.

6. Διασφάλιση εγγυήσεων σχετικά με το διορισμό διερμηνέων που εκλέγονται κατά προτίμηση μεταξύ των προσώπων που συνήθισαν να συνεννοούνται με το κωφό ή άλαλο θύμα.

7. Λήψη μέτρων για την προστασία και την αποτροπή στοχοποίησης του διερμηνέα.

8. Ειδική εκπαίδευση των προσώπων που καλούνται να εξετάσουν θύματα σεξουαλικής βίας, βίας λόγω φύλου ή ενδοοικογενειακής βίας.

9. Ορισμός συγκεκριμένου ατόμου με την αρμοδιότητα να ενημερώνει το θύμα κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας και σε όλα τα στάδια.

10. Πρόληψη καταχρηστικής ανάκλησης της αίτησης πληροφοριών από θύμα (άρθρο 59 παρ. 3 του Νόμου 4478/2017).

11. Σε συνεργασία με τις δικαστικές αρχές, λήψη ειδικών μέτρων προστασίας της ασφάλειας του θύματος (είσοδος/έξοδος από τα δικαστήρια και τις εισαγγελίες, απόσταση από κατηγορούμενο κλπ.).

12. Ενδελεχής μελέτη και συζήτηση μεταξύ επιστημονικών και επαγγελματικών φορέων για την διερεύνηση της προσαρμογής του θεσμού της αποκαταστατικής δικαιοσύνης στα ρατσιστικά εγκλήματα (άρθρο 63 του Νόμου 4478/2017).

Προς το Υπουργείο Υγείας και τους Ιατρικούς Συλλόγους

1. Συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την εφαρμογή του Νόμου 4478/2017, ιδίως ως προς τη διενέργεια ιατρικών εξετάσεων κατά το άρθρο 66 στοιχ. γ' του Νόμου 4478/2017.

2. Ενημέρωση και επιμόρφωση του ιατρικού προσωπικού ως προς τους πολιτισμικούς παράγοντες της διαχείρισης θυμάτων ρατσιστικής βίας, αλλά και τις ειδικές περιστάσεις σε σχέση με θύματα ΛΟΑΤΚΙ.

3. Επιμόρφωση και ευαισθητοποίηση ειδικών ψυχικής υγείας σε ζητήματα ταυτότητας φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού λόγω συνεχιζόμενων αναφορών για κακοποιητικές συμπεριφορές κατά ΛΟΑΤΚΙ+ ανθρώπων, κατά παράβαση της Διεθνούς Στατιστικής Ταξινόμησης Νοσημάτων και Συναφών Προβλημάτων Υγείας (ICD) του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) και του Διαγνωστικού και Στατιστικού Εγχειριδίου Ψυχικών Διαταραχών (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, DSM) της Αμερικανικής Ψυχιατρικής Εταιρίας (American Psychiatric Association, APA).

4. Σεβασμός της αρχής ως προς τη διενέργεια των ιατρικών εξετάσεων από άτομο του ίδιου φύλου και μετάθεση του βάρους επιλογής στο θύμα κατά το άρθρο 69, παρ. 1 δ' του Νόμου 4478/2017 μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις μη διαθεσιμότητας ιατρικού προσωπικού.

Προς το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής

Ανάληψη περαιτέρω πρωτοβουλιών και μέτρων που μπορούν να συμβάλουν στην ένταξη των προσφύγων και των μεταναστών, στον περιορισμό των πιέσεων που δέχονται οι τοπικές κοινωνίες (ιδίως των νησιών-σημείων εισόδου), και επομένως στην πρόληψη ή ελαχιστοποίηση των κοινωνικών εντάσεων, που με τη σειρά τους δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για ξενοφοβικές εκδηλώσεις και ρατσιστική συμπεριφορά. Τέτοια μέτρα, ενδεικτικά, είναι:

1. Σημαντική βελτίωση των συνθηκών υποδοχής και λήψη κατάλληλων μέτρων, ιδίως για τα ευάλωτα άτομα, καθώς και δημιουργία συνθηκών ουσιαστικής ασφάλειας σε όλους τους χώρους υποδοχής, στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης καθώς και στις Δομές υποδοχής στην ενδοχώρα.

2. Ταχύτερη καταγραφή και διαχείριση των αιτημάτων ασύλου όλων των εθνικοτήτων.

3. Τυποποίηση και επιτάχυνση των διαδικασιών καταγραφής και υποδοχής των ασυνόδευτων ανηλίκων, με κατάλληλες διαδικασίες φροντίδας και παραπομπών.
4. Επανεξέταση του γεωγραφικού περιορισμού στα νησιά.
5. Ολιστική αντιμετώπιση των ζητημάτων που συνδέονται με το μεταναστευτικό και προσφυγικό, με μακροπρόθεσμο σχεδιασμό για όλη τη χώρα.
6. Λήψη προληπτικών μέτρων προς αποφυγή της θυματοποίησης των προσφύγων οι οποίοι θα αποχωρούν από τα διαμερίσματα του προγράμματος ESTIA.

Προς το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

1. Εκπόνηση εύληπτου οδηγού για την σχολική κοινότητα σχετικά με την κατανόηση και τη διαχείριση περιστατικών βίας με ρατσιστικό, ομοφοβικό και τρανσφοβικό κίνητρο και διασύνδεση με έμπειρους φορείς της κοινωνίας των πολιτών, οι οποίοι υλοποιούν ειδικά προγράμματα.
2. Ενίσχυση του ρυθμιστικού πλαισίου καταπολέμησης της ενδοσχολικής ρατσιστικής, ομοφοβικής και τρανσφοβικής βίας με την έμπρακτη συμμετοχή των εκπαιδευτικών, των μαθητών και των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων.
3. Ένταξη μαθήματος σεξουαλικής αγωγής στην πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με σκοπό την άρση στερεοτύπων και προκαταλήψεων σχετικά με την ταυτότητα φύλου και τον σεξουαλικό προσανατολισμό και τη δημιουργία ενός συμπεριληπτικού και ασφαλούς σχολικού περιβάλλοντος.
4. Προώθηση διαπολιτισμικού και διαθρησκευτικού διαλόγου με σκοπό την άρση στερεοτύπων και προκαταλήψεων.

Προς το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων

1. Εκπόνηση οδηγού για τους εργαζομένους στα ΜΜΜ (συμπεριλαμβανομένων των ΚΤΕΛ) για την κατανόηση των υποχρεώσεων σεβασμού κάθε επιβάτη ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκείας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου.
2. Πρόβλεψη ειδικών σχετικών ρητρών στις συμβάσεις παραχώρησης δρομολογίων.
3. Διερεύνηση των περιστατικών στα οποία εμπλέκονται υπάλληλοι.
4. Πρόβλεψη αναλογικών πειθαρχικών ποινών για παράβαση της υποχρέωσης σεβασμού κάθε επιβάτη ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκείας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου.

Προς το Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης- Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας

1. Επιμόρφωση και ευαισθητοποίηση διοικήσεων και δημοσιογράφων, συντακτών και

παρουσιαστών ηλεκτρονικών, έντυπων και τηλεοπτικών ΜΜΕ, αναφορικά με την ειδησεογραφική κάλυψη εγκλημάτων μίσους, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τον τερματισμό (ανα)παραγωγής αρνητικών στερεοτύπων για συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες, μέσω της διοργάνωσης ειδικών εκπαιδευτικών εκδηλώσεων και της έκδοσης κατευθυντήριων οδηγιών.

Σημείωση:

Το πλήρες κείμενο της Ετήσιας Έκθεσης του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας 2018 είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του Δικτύου.

ΕΤΗΣΙΑ
ΕΚΘΕΣΗ
2018

ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΕΔΑ

ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΕΔΑ

Σε Εθνικό Επίπεδο

Η επίδραση των συστάσεων της ΕΕΔΑ στο νομοθετικό έργο

Νόμος 4511/2018 «Τροποποίηση του άρθρου 5 της από 24.12.1990 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Περί Μουσουλμάνων Θρησκευτικών Λειτουργιών» (Α' 182) που κυρώθηκε με το άρθρο μόνο του ν. 1920/1991 (Α' 11)» (ΦΕΚ 2/Α/15.1.2018)

Ο Νόμος 4511/2018 «Τροποποίηση του άρθρου 5 της από 24.12.1990 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Περί Μουσουλμάνων Θρησκευτικών Λειτουργιών» (Α' 182) που κυρώθηκε με το άρθρο μόνο του Νόμο 1920/1991 (Α' 11)» (ΦΕΚ 2/Α/15.1.2018) προβλέπει τον περιορισμό στην εφαρμογή της σαρίας, αφού η προσφυγή στον μουφτή για οικογενειακές υποθέσεις θα είναι πλέον προαιρετική.

Η ΕΕΔΑ έχει διατυπώσει επανειλημμένα τη θέση της σχετικά με την κατάργηση των δικαιοδοτικών και διοικητικών αρμοδιοτήτων του Μουφτή και περιορισμού του στα θρησκευτικά του καθήκοντα¹. Οι θέσεις της αυτές λήφθηκαν, μάλιστα, υπόψη από τον Επίτροπο του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου στην Έκθεσή του για τα Δικαιώματα των μειονοτήτων το 2008². Πιο συγκεκριμένα, η ΕΕΔΑ έχει προκρίνει τη θέσπιση νομοθεσίας με σκοπό, μεταξύ άλλων, την κατάργηση των δημοσίου δικαίου καθηκόντων του Μουφτή και τον περιορισμό των αρμοδιοτήτων του στις αυστηρά πνευματικές λειτουργίες του, προκειμένου οι μουσουλμάνοι να απευθύνονται στην τακτική δικαιοσύνη για την επίλυση των οικογενειακού και κληρονομικού δικαίου διαφορών τους.

¹ ΕΕΔΑ, Προτάσεις για θέματα θρησκευτικής ελευθερίας- Ιδίως ζητήματα συμμόρφωσης με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (2001), Πρόταση της ΕΕΔΑ για τη ρύθμιση Σχέσεων Πολιτείας και Εκκλησίας (2005), Παρατηρήσεις επί της 7ης περιοδικής έκθεσης της Ελλάδας (2005- 2008) προς την Επιτροπή του ΟΗΕ για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (2010).

² Council of Europe, Commissioner for Human Rights, Report on Human rights of minorities, CommDH(2009)9, 19.2.2009, παρ. 28.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Σε Εθνικό Επίπεδο	145
Η επίδραση των συστάσεων της ΕΕΔΑ στο νομοθετικό έργο	145
Σε Διεθνές και Ευρωπαϊκό Επίπεδο	153
Αναφορά στο έργο της ΕΕΔΑ από όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης	153
Αναφορά στο έργο της ΕΕΔΑ από όργανα του ΟΗΕ.....	157

Ο Νόμος 4511/2018, προβλέποντας ουσιαστικά την υπαγωγή των διαδίκων στη δικαιοδοσία του Μουφτή μόνο εφόσον αμφότερα τα διάδικα μέρη υποβάλουν σχετική αίτησή τους ενώπιόν του για επίλυση συγκεκριμένης πάντα διαφοράς κατά τον Ιερό Μουσουλμανικό Νόμο, μπορεί να μην καταργεί τις δικαιοδοτικές τους αρμοδιότητες, συνιστά ωστόσο ένα πρώτο πολύ θετικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή, σύμφωνα με τις πάγιες συστάσεις όχι μόνο της ΕΕΔΑ, αλλά και διεθνών και ευρωπαϊκών ελεγκτικών οργάνων για τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Νόμος 4531/2018 «I) Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας, II) Ενσωμάτωση της 2005/214/ΔΕΥ απόφασης-πλαίσιο, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης επί χρηματικών ποινών και III) Άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 62/Α/5.4.2018)

Ο Νόμος 4531/2018 «I) Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας, II) Ενσωμάτωση της 2005/214/ΔΕΥ απόφασης-πλαίσιο, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης επί χρηματικών ποινών και III) Άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 62/Α/5.4.2018), μεταξύ άλλων, κυρώνει νομοθετικά τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης), η οποία αποτελεί ένα σημαντικό βήμα στη μακρόχρονη και σταθερή προσπάθεια του Συμβουλίου της Ευρώπης να εξασφαλίσει τον σεβασμό των δικαιωμάτων των γυναικών.

Η ΕΕΔΑ είχε από καιρό επισημάνει την ανάγκη κύρωσης από την Ελλάδα της εν λόγω Σύμβασης³, η οποία μάλιστα είχε υπογραφεί ήδη από το Μάιο του 2011. Αποτελεί δε πάγια θέση της ΕΕΔΑ ότι «η βία κατά των γυναικών, που περιλαμβάνει και την ενδοοικογενειακή βία, συνιστά βάνουση προσβολή των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δεν περιορίζεται, δε, σε κάποιο συγκεκριμένο πολιτικό ή οικονομικό σύστημα, αλλά είναι διαδεδομένη σε κάθε κοινωνία»⁴.

Πιο συγκεκριμένα, η ΕΕΔΑ χαιρέτισε, επί της αρχής, το Νόμο 4531/2018 που κυρώνει τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, διατύπωσε ωστόσο παράλληλα παρατηρήσεις επί του ΣχΝ, όπως κατατέθηκε σε δημόσια διαβούλευση στις 17.11.2017 από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ειδικότερα, η ΕΕΔΑ αποτιμά θετικά το γε-

³ ΕΕΔΑ, Έκθεση «Διευρυμένα άτομα και νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου» (2015)..

⁴ ΕΕΔΑ, Παρατηρήσεις - Απόφαση της ΕΕΔΑ επί του νομοσχεδίου «Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας» (2005).

γονός, ότι η μη ολοκλήρωση συμβουλευτικού-θεραπευτικού προγράμματος δεν συνεπάγεται πλέον την αρχειοθέτηση της υπόθεσης, αλλά αντίθετα διακόπτει τη διαδικασία ποινικής διαμεσολάβησης. Η, δε, ποινική διαδικασία συνεχίζεται κατά τις οικείες διατάξεις του ΚΠΔ.

Αντίθετα, σημειώνεται ότι δεν ακολουθήθηκε η σύσταση της ΕΕΔΑ για ρητή συμπερίληψη και των ανηλίκων στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 38 του Νόμου 4531/2018 *Ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων*, στο βαθμό που η προσθήκη νέου άρθρου 315B στον ΠΚ (άρθρο 2, παρ. 2 του Νόμου 4531/2018) περιορίζει το εύρος εφαρμογής της εν λόγω διάταξης μόνο στη γυναίκα, ενώ ορθότερο θα ήταν να συμπεριλάβει και κάθε πρόσωπο, τουλάχιστον πάντως τους ανηλίκους. Παράλληλα, αρνητικά αποτιμάται το γεγονός, ότι δεν ακολουθήθηκε η πρόταση της ΕΕΔΑ για την θεσμοθέτηση αυτοτελούς ποινικής διάταξης για την ανηλικότητα στον ΠΚ, προκειμένου για τη συνολικότερη και αποτελεσματικότερη προστασία της ανηλικότητας, με αφορμή την κύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης.

Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι δεν ακολουθήθηκε η σύσταση της ΕΕΔΑ σχετικά με την εισαγωγή αυτοτελούς διάταξης, η οποία θα ποινικοποιεί την παρενοχλητική παρακολούθηση (stalking) σε ευθυγράμμιση με το άρθρο 34 της Σύμβασης. Σύμφωνα με την άποψη της ΕΕΔΑ, η παρούσα διάταξη της Σύμβασης, πέρα από τη ρητή διεθνή συμβατική υποχρέωση ποινικοποίησης του stalking που δημιουργεί (είτε με τη μορφή αυτοτελούς διάταξης είτε ως επιβαρυντική περίπτωση σε άλλο έγκλημα), συνεπάγεται την ανάγκη διατύπωσης ορισμού της (επαναλαμβανόμενης) απειλητικής συμπεριφοράς, η οποία μπορεί να ενέχει ή και να μην ενέχει απειλή βίας, ή άλλης παράνομης πράξης ή παράλειψης. Παρόλα αυτά, αναγνωρίζεται ότι ο νομοθέτης, ακολουθώντας τη σχετική σύσταση της ΕΕΔΑ, συμπλήρωσε τον ορισμό του *stalking*, ώστε η διάταξη που εισήχθη τελικά στο άρθρο 333, παρ. 1, ΠΚ να είναι ορισμένη και σύμφωνη με την αρχή *nullum crimen nulla poena sine lege certa*.

Νόμος 4538/2018 «Μέτρα για την προώθηση των Θεσμών της Αναδοχής και Υιοθεσίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 85/Α/16.5.2018)

Ο Νόμος 4538/2018 «Μέτρα για την προώθηση των Θεσμών της Αναδοχής και Υιοθεσίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 85/Α/16.5.2018) επιχειρεί να αντιμετωπίσει μια σειρά χρόνιων προβλημάτων που αφορούν στην αναδοχή και την τεκνοθεσία, όπως μεταξύ άλλων οι έντονες καθυστερήσεις ως προς την διαχείριση των αιτήσεων των Υποψηφίων Θετών Γονέων, η μη καταγραφή και χαρτογράφηση των παιδιών που φιλοξενούνται στα ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, η ύπαρξη πολλαπλών νομικών και διαδικαστικών κωλυμάτων που αφορούν στο πρόσωπο των ανηλίκων που διαβιούν σε δομές κλειστής φροντίδας ή, ακόμη, η απουσία εργαλείων παρακολούθησης των δράσεων της παιδικής προστασίας. Και εν μέρει εκπληρώνει το σκοπό του.

Πράγματι, η ΕΕΔΑ αναγνωρίζει και χαιρετίζει την πρόθεση του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να εκσυγχρονίσει το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο για τις αναδοχές και τις τεκνοθεσίες στη Χώρα, κατοχυρώνοντας ταυτόχρονα επι-

στημονικά τις προβλεπόμενες διαδικασίες, επιταχύνοντας τα προβλεπόμενα χρονοδιαγράμματα και διασυνδέοντας τα αρχεία των Ιδρυμάτων και θεωρεί ότι ο παρών νόμος συνιστά ένα πρώτο πολύ θετικό βήμα για την αποτελεσματικότερη προστασία της παιδικής ηλικίας. Ωστόσο, η ΕΕΔΑ σπεύδει να τονίσει, για ακόμη μία φορά, όπως είχε κάνει και στις σχετικές της Παρατηρήσεις ενόψει της επεξεργασίας και ψήφισης του σχετικού ΣχΝ⁵, ότι κάθε πρωτοβουλία για την παιδική προστασία και την πραγμάτωση των δικαιωμάτων του παιδιού πρέπει να εντάσσεται σε μια ευρύτερη διαρθρωμένη εθνική στρατηγική με διακριτούς άξονες για την προστασία της παιδικής ηλικίας και παράλληλη ενσωμάτωση της διάστασης του παιδιού (*child mainstreaming*) σε όλους τους τομείς και τα επίπεδα άσκησης πολιτικής.

Πιο συγκεκριμένα, η ΕΕΔΑ αποτιμά ως ιδιαίτερα σημαντική για τη διαμόρφωση μιας σαφούς πολιτικής αποϊδρυματοποίησης των παιδιών και αντικατάστασης του ιδρυματοκεντρικού προνοιακού συστήματος την εισαγωγή δύο νέων θεσμών: της επαγγελματικής αναδοχής και της βραχείας επαγγελματικής αναδοχής, για τις περιπτώσεις εκείνες των παιδιών που δεν μπορούν να τοποθετηθούν σε αναδοχή, όπως είναι παιδιά με σοβαρά και χρόνια προβλήματα (άρθρα 16 και 17 του Νόμου 4538/2018).

Θετικά επίσης αποτιμάται η προσπάθεια σύντμησης των χρονοβόρων και πολλές φορές δύσκαμπτων διαδικασιών υλοποίησης του θεσμού της αναδοχής και της τεκνοθεσίας, μέσω της σύμπτυξης του χρόνου ολοκλήρωσης της κοινωνικής έρευνας από τους έξι μήνες σε τρεις (άρθρα 9 και 10 ΣχΝ). Βέβαια, η ΕΕΔΑ εξέφρασε τις επιφυλάξεις της ως προς την αποτελεσματικότητα της συγκεκριμένης ρύθμισης, τονίζοντας ότι, κατά τη γνώμη της, στην επίτευξη των διαδικασιών αναμένεται να συμβάλουν με τον πλέον πρόσφορο τρόπο, μέσω της διασύνδεσης όλων των υπηρεσιών παιδικής προστασίας, τόσο του δημοσίου όσο και του ιδιωτικού τομέα, και του συντονισμού των ενεργειών ανεύρεσης του κατάλληλου για το κάθε τέκνο ανάδοχου γονέα, οι ρυθμίσεις για τη σύσταση και τήρηση Εθνικού Μητρώου Ανηλίκων και Εθνικού Μητρώου Υποψήφιων Ανάδοχων Γονέων (άρθρα 5 και 6 του Νόμου 4538/2018). Επίσης, η ΕΕΔΑ, προς το σκοπό της επίτευξης των διαδικασιών αναδοχής και τεκνοθεσίας, σύστησε την ίδρυση ειδικών οικογενειακών δικαστηρίων στο πλαίσιο των πολιτικών δικαστηρίων, η ύλη των οποίων θα περιορίζεται σε ζητήματα που αφορούν αποκλειστικά στο οικογενειακό δίκαιο και ειδικότερα στην προστασία της οικογένειας, του γάμου, της μητρότητας και της παιδικής ηλικίας. Η σύσταση αυτή της ΕΕΔΑ, παρόλα αυτά, δεν ακολουθήθηκε από το νομοθέτη.

Επίσης, η ΕΕΔΑ εκφράζει την ιδιαίτερη ικανοποίησή της για την παροχή δυνατότητας απόκτησης της ιδιότητας του ανάδοχου γονέα στα μέρη του συμφώνου συμβίωσης (άρθρο 8 του Νόμου 4538/2018). Η ρύθμιση αυτή έρχεται να θεραπεύσει εν μέρει την απουσία οποιασδήποτε σχετικής πρόβλεψης στο Νόμο 4356/2015 (ΦΕΚ 181/Α/24.12.2015) σχετικά με το Σύμφωνο Συμβίωσης, την οποία άλλωστε η ΕΕΔΑ είχε αναδείξει ήδη με την ευκαιρία του σχολια-

⁵ ΕΕΔΑ, Παρατηρήσεις επί του ΣχΝ του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης «Μέτρα για την προώθηση των θεσμών της αναδοχής και υιοθεσίας» (2018).

σμού του προταθέντος σχεδίου νόμου⁶. Κρίνεται «εν μέρει» ικανοποιητική η ρύθμιση, ωστόσο, γιατί αν και τολημηρή αυτή η πρωτοβουλία του νομοθέτη, δεν κάνει τελικά ένα βήμα πιο πέρα, ώστε να επιτρέψει τόσο την από κοινού τεκνοθεσία, όσο και τη δυνατότητα τεκνοθεσίας από το συμβαλλόμενο με σύμφωνο συμβίωσης του τέκνου του έτερου συμβαλλόμενου, εφόσον δεν υπάρχει ήδη δεύτερος γονέας, ώστε να τηρείται ο κανόνας των δύο μόνο γονέων, όπως είχε συστήσει η ΕΕΔΑ.

Πέρα από τις ρυθμίσεις που αποτιμώνται θετικά στο παρόν νομοθέτημα, η ΕΕΔΑ παρατηρεί ότι υπάρχουν και πολλά άλλα σημεία στα οποία ο νομοθέτης δεν ακολούθησε τις συστάσεις της ΕΕΔΑ. Πιο συγκεκριμένα, στο Νόμο 4538/2018, δεν αντικαταστάθηκε ο όρος «υιοθεσία», που είναι μάλλον παρωχημένος και δεν ανταποκρίνεται πλέον ετυμολογικά στη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα. από τον ορθότερο κοινωνικά, πολιτικά και επιστημονικά «τεκνοθεσία». Ταυτόχρονα, παρατηρείται ότι παρά τη σχετική σύσταση της ΕΕΔΑ, δεν συμπεριλήφθηκαν στο παρόν νομοθέτημα διατάξεις σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ανάδοχων τέκνων και γονέων και των βιολογικών τους οικογενειών, ώστε, αφενός, να αποφεύγεται οποιαδήποτε σύγχυση για την ακριβή φύση του θεσμού της αναδοχής, αφετέρου, να ενθαρρύνεται η διατήρηση των δεσμών του ανάδοχου τέκνου με τη βιολογική του οικογένεια και η επιστροφή του σε αυτή, όταν και εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν.

Νόμος 4540/2018 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιατύπωση, L 180/96/29.6.2013) και άλλες διατάξεις - Τροποποίηση του ν. 4251/2014 (Α' 80) για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2014/66/ΕΕ της 15ης Μαΐου 2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο ενδοεταίρικής μετάθεσης - Τροποποίηση διαδικασιών ασύλου και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 91/Α/22.5.2018)

Ο Νόμος 4540/2018 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιατύπωση, L 180/96/29.6.2013) και άλλες διατάξεις - Τροποποίηση του Νόμου 4251/2014 (Α' 80) για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2014/66/ΕΕ της 15ης Μαΐου 2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο ενδοεταίρικής μετάθεσης - Τροποποίηση διαδικασιών ασύλου και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 91/Α/22.5.2018) επιχειρεί την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Αναθεωρημένη Οδηγία περί Υποδοχής και επιφέρει σημαντικές

⁶ ΕΕΔΑ, Παρατηρήσεις επί του Σχεδίου Νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης «Σύμφωνο Συμβίωσης και άλλες διατάξεις» (2015), σελ. 10.

αλλαγές στο Νόμο 4375/2016, με τον οποίο είχε ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη η αναθεωρημένη οδηγία περί Διαδικασιών.

Η ΕΕΔΑ, με διαχρονικό ενδιαφέρον στα θέματα προστασίας των δικαιωμάτων των αιτούντων διεθνή προστασία και των προσφύγων και, ειδικότερα, στα ζητήματα που προκύπτουν στις διαδικασίες χορήγησης διεθνούς προστασίας και μετά από τη διενέργεια σχετικής ακρόασης φορέων και προσώπων, τοποθετήθηκε διατυπώνοντας συγκεκριμένες παρατηρήσεις⁷.

Ο Νόμος 4540/2018 επέφερε σειρά τροποποιήσεων στο ισχύον καθεστώς, ακολουθώντας ανά σημεία και συστάσεις που υιοθέτησε η ΕΕΔΑ, όπως ενδεικτικά στο άρθρο 18 σχετικά με τις ρυθμίσεις για τις υλικές συνθήκες υποδοχής ή, ακόμη, το άρθρο 28, παρ. 2, σχετικά με το διορισμό του Διοικητικού Διευθυντή με απόφαση του Υπουργού Μεταναστευτικής Πολιτικής, μετά από δημόσια πρόσκληση ενδιαφέροντος. Επίσης, δεκτές έγιναν, αν και μερικά, οι συστάσεις της ΕΕΔΑ αναφορικά με τα άρθρα 9 για τις συνθήκες κράτησης και 10 για την κράτηση ευάλωτων ατόμων και αιτούντων με ειδικές ανάγκες υποδοχής, με εξαίρεση την πάγια σύστασή της για ρητή κατάργηση της δυνατότητας κράτησης παιδιών πολιτών τρίτων χωρών για λόγους που σχετίζονται με τη νομοθεσία περί μετανάστευσης και ασύλου, σύμφωνα άλλωστε και τις συστάσεις διεθνών και ευρωπαϊκών ελεγκτικών οργάνων για τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Πράγματι, μεταξύ των συστάσεων της ΕΕΔΑ που δεν ελήφθησαν υπόψη από το νομοθέτη είναι και η σύστασή της για κατάργηση της δυνατότητας κράτησης ανηλίκων, η οποία δεν εισακούστηκε (στο άρθρο 10, στοιχ. β' του Νόμου 4540/2018 ορίζεται ότι «[ο]ι ασυνόδευτοι ανήλικοι [πρέπει] να κρατούνται χωριστά από ενήλικες»). Επίσης, δεν ακολουθήθηκε η σύσταση της ΕΕΔΑ για τροποποίηση του άρθρου 2, στοιχ. β', που παρέχει τον ορισμό του «αιτούντα», σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 43 δ' του Νόμου 4375/2016, ώστε να ισχύουν τα δικαιώματα υποδοχής που απορρέουν από το νόμο και για τους αιτούντες διεθνή προστασία που κάνουν απλή καταγραφή του αιτήματος διεθνούς προστασίας τους (προκαταγραφή), ενώ παράλληλα δεν ελήφθησαν υπόψη οι προτάσεις της ούτε σχετικά με το άρθρο 5 («Ενημέρωση») για προσθήκη νέας παραγράφου αναφορικά με τα άτομα με κώφωση, ούτε σχετικά με το άρθρο 13 που αφορά στην εκπαίδευση, καθώς δεν λαμβάνονται υπόψη οι υφιστάμενες ρυθμίσεις του Κώδικα Μετανάστευσης και της σχετικής νομοθεσίας του Υπουργείου Παιδείας για τις εγγραφές μαθητών. Αυτά είναι ορισμένα από τα – αρκετά ακόμη (άρθρα 15, 17, 19, 20, 21, 22, 23 και 31) – σημεία του νόμου, στα οποία ο νομοθέτης δεν ακολούθησε τις προτάσεις της ΕΕΔΑ.

⁷ ΕΕΔΑ, Παρατηρήσεις στο Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιτύπωση, L180/96/29.6.2013) και άλλες διατάξεις, Τροποποίηση του Ν 4251/2014 (Α'80) για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2014/66/ΕΕ της 15ης Μαΐου 2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο ενδοεταίρικής μετάθεσης, Τροποποίηση διαδικασιών ασύλου και άλλες διατάξεις» (2018).

Νόμος 4554/2018 «Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις - Αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας - Ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων - Επιτροπεία ασυνόδευτων ανηλίκων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 130/Α/18.7.2018)

Ο Νόμος 4554/2018 «Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις - Αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας - Ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων - Επιτροπεία ασυνόδευτων ανηλίκων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 130/Α/18.7.2018) επιχειρεί να καθορίσει το ρυθμιστικό πλαίσιο για την επιτροπεία των ασυνόδευτων ανηλίκων.

Η ΕΕΔΑ παρακολουθεί με συνεχές ενδιαφέρον τα ζητήματα θεσμικής και ουσιαστικής προστασίας της ιδιαίτερα ευάλωτης κοινωνικής ομάδας των παιδιών, επισημαίνοντας με κάθε ευκαιρία ότι η αναζήτηση και αναγωγή σε υψίστης σημασίας προτεραιότητα του υπέρτερου συμφέροντος του παιδιού και η υποχρέωση κάθε Κράτους να διασφαλίζει την προστασία και φροντίδα της παιδικής ηλικίας αντανακλά το γράμμα και το πνεύμα πληθώρας διατάξεων του Συντάγματος, καθώς και ευρωπαϊκών και διεθνών κειμένων για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του παιδιού ειδικότερα.

Η θεσμοθέτηση του ζητήματος της επιτροπείας των ασυνόδευτων ανηλίκων τρίτων χωρών αποτελούσε ειδικά το τελευταίο διάστημα μείζον πολιτειακό ζήτημα το οποίο όφειλε να διευθετηθεί από τον Έλληνα νομοθέτη. Για το λόγο αυτό, η ΕΕΔΑ δεν μπορεί παρά να χαιρετίσει τη συγκεκριμένη νομοθετική πρωτοβουλία μολονότι ήρθε αρκετά καθυστερημένα. Τα ασυνόδευτα ανήλικα παιδιά αποτελούν μία από τις πλέον ευάλωτες ομάδες πληθυσμού και χρήζουν ιδιαίτερης και άμεσης αντιμετώπισης και προστασίας. Πιο συγκεκριμένα, η ΕΕΔΑ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός, ότι ακολουθήθηκε η υπόδειξη της για χρήση του όρου «αλλοδαπός» στον ορισμό (άρθρο 13), ώστε στο πεδίο εφαρμογής του νόμου να υπάγονται και οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, οι οποίοι είναι πολίτες της ΕΕ, καθώς επίσης και για την ευθυγράμμιση του νόμου με τη γενική παρατήρηση της ΕΕΔΑ και συνάμα ρητή αντίθεσή της ως προς τη μέχρι πρόσφατα πρακτική του ορισμού του Επιτρόπου αποκλειστικά από πρόσωπα που πρότειναν οι ΜΚΟ. Συγκεκριμένα, ο Νόμος 4554/2018 περιγράφει αναλυτικά το ρόλο και τις αρμοδιότητες του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) στην υλοποίηση του νόμου, όπως ενδεικτικά η συμμετοχή του ΕΚΚΑ στη διαδικασία διορισμού Επιτρόπου (άρθρο 16), η συμμετοχή του στο Εποπτικό Συμβούλιο Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (άρθρο 19), αρμοδιότητα για τοποθέτηση του ανηλίκου σε κατάλληλη δομή φιλοξενίας (άρθρο 20), καθώς και για τήρηση Μητρώου Ασυνόδευτων Ανηλίκων, Επαγγελματιών Επιτρόπων, Κέντρων Φιλοξενίας (άρθρο 24).

Ιδιαίτερα θετικά αποτιμάται, επίσης, το γεγονός ότι ακολουθήθηκε η πρόταση της ΕΕΔΑ, αφενός, για συμπερίληψη στο νόμο διάταξης που προβλέπει Μητρώο Δομών Φιλοξενίας, γεγονός που διασφαλίζει την ορθή λειτουργία των δομών και τον αποτελεσματικό έλεγχο και εποπτεία αυτών (άρθρο 26), αφετέρου, για την απαρίθμηση των αρμοδιοτήτων του επαγγελματία επιτρόπου κατά τρόπο ώστε να επαναδιατυπωθούν ορισμένα σημεία που γεννούσαν προβληματισμούς, όπως η συναίνεση του ανηλίκου σε σχέση με την υποβολή αιτήματος ασύλου και η νομική εκπροσώπησή του. Στην ίδια κατεύθυνση, η ΕΕΔΑ εκφράζει επιπλέον

την ικανοποίησή της γιατί εισακούστηκε η σύστασή της η καταγραφή των αρμοδιοτήτων του Επιτρόπου να είναι ενδεικτική και όχι περιοριστική (άρθρο 18).

Αντίθετα, δεν ακολουθήθηκε η υπόδειξη της ΕΕΔΑ για διασαφήνιση στο κείμενο του νόμου, της έννοιας της άσκησης της «γονικής μέριμνας», ώστε, αφενός, να καλύπτονται και να πιστοποιούνται όλες οι περιπτώσεις της μη άσκησης της επιμέλειας από κανέναν ενήλικα στην πράξη, αφετέρου, να διευρυνθεί το πεδίο προστασίας του νόμου, με μέριμνα για παρακολούθηση, επικουρικά, της καλής άσκησης της επιμέλειας αυτής από Επίτροπο. Ταυτόχρονα, δεν λήφθηκαν υπόψη οι συστάσεις της ΕΕΔΑ σχετικά με τα στοιχεία που θα πρέπει να τηρούνται στο Μητρώο Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ούτε ακολουθήθηκε η σύσταση της ΕΕΔΑ για αποφυγή της υλοποίησης του νόμου μέσω της έκδοσης σειράς ΚΥΑ σε μεταγενέστερο χρόνο, με σκοπό την κανονιστική αποσαφήνιση κρίσιμων διατάξεων, όπως το ζήτημα του απορρήτου και της ασφάλειας των προσωπικών δεδομένων (άρθρο 25), το όριο των ασυνόδευτων ανηλίκων ανά Επίτροπο, η διασύνδεση των Μητρώων, η ενημέρωση των τυχόν αλλαγών ή καταστροφής των στοιχείων και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων (άρθρο 26). Τέλος, αρνητικά αποτιμάται το γεγονός ότι τελικά δεν προβλέφθηκε διαδικασία εκπαίδευσης των Επιτρόπων πριν την ανάληψη των καθηκόντων τους.

Νόμος 4556/2018 «Κύρωση του Πρωτοκόλλου αριθμ. 15, το οποίο τροποποιεί τη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών» (ΦΕΚ 137/Α/25.7.2018)

Ο Νόμος 4556/2018 «Κύρωση του Πρωτοκόλλου αριθμ. 15, το οποίο τροποποιεί τη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών» (ΦΕΚ 137/Α/25.7.2018) κυρώνει νομοθετικά το Πρωτόκολλο με αριθμ. 15, το οποίο τροποποιεί τη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ). Με το Πρωτόκολλο αυτό, το οποίο η Ελλάδα υπέγραψε στις 2 Μαρτίου 2017, προστίθεται νέα παράγραφος στο Προοίμιο της ΕΣΔΑ αναφορικά με την αρχή της επικουρικότητας και το περιθώριο εκτίμησης των Κρατών μερών στη Σύμβαση και τροποποιούνται ορισμένες διαδικαστικού χαρακτήρα διατάξεις της ΕΣΔΑ.

Συναισθανόμενη την ευθύνη της ως ΕΘΑΔ και ανταποκρινόμενη στην αποστολή που της έχει αναθέσει ο εθνικός νομοθέτης και η οποία συνίσταται, μεταξύ άλλων, στη διαρκή παρακολούθηση της εξέλιξης των θεμάτων προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, την προώθηση της σχετικής έρευνας, την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης (άρθρο 1, παρ. 5 α' του Νόμου 2667/1998) και την οργάνωση Κέντρου Τεκμηρίωσης για τα δικαιώματα του ανθρώπου (άρθρο 1, παρ. 6 θ'), η ΕΕΔΑ προέβη στη συλλογή και παράθεση σε ένα ενιαίο κατάλογο των διεθνών και ευρωπαϊκών νομικά δεσμευτικών κειμένων που έχουν ως αντικείμενο την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου, με στόχο πάντα τη διασφάλιση του ευρύτερου δυνατού πλαισίου προστασίας για τα δικαιώματα του ανθρώπου. Ο κατάλογος αυτός, δεν συνιστά μόνο πολύτιμο εργαλείο γνώσης και ενημέρωσης στα χέρια του εφαρμοστή και μελετητή του

δικαίου, αποτελεί ταυτόχρονα και ένα πολύ χρήσιμο μέσο άσκησης πίεσης προς τις αρμόδιες κρατικές Αρχές, στο βαθμό που περιλαμβάνει και διεθνή κείμενα που δεν έχουν ακόμη υπογραφεί ή κυρωθεί από τη Χώρα⁸. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕΔΑ εκφράζει την ικανοποίησή της για τα αντανάκλαστικά του νομοθέτη, επισημαίνοντας ασφαλώς ότι από μόνη της η επικύρωση συνθηκών για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου δεν αρκεί για τη βελτίωση της κατάστασης των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Παρόλα αυτά, συνιστά έναν – ορισμένες φορές αρκετά αποτελεσματικό – μοχλό πίεσης προς την κατεύθυνση αυτή.

Σε Διεθνές και Ευρωπαϊκό Επίπεδο

Αναφορά στο έργο της ΕΕΔΑ από όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης

Η ΕΕΔΑ στη Νομολογία του ΕΔΔΑ

J. R. ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ, 25.1.2018 (προσφυγή υπ' αριθμ. 22696/16)

Απουσία παραβίασης του άρθρου 5, παρ. 1, της ΕΣΔΑ

Απουσία παραβίασης του άρθρου 5, παρ. 2, της ΕΣΔΑ

Απουσία παραβίασης του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ

§ 43-44

«A. La Commission nationale pour les droits de l'homme

43. Dans un rapport sur les conditions de vie dans les centres d'accueil et d'hébergement pour migrants et réfugiés, publié en décembre 2016, la Commission nationale pour les droits de l'homme (« la Commission nationale ») a rapporté les impressions de la présidente de l'association des magistrats européens pour la démocratie et les libertés, qui s'était rendue au centre Vial le 6 octobre 2016. La présidente a indiqué que le centre Vial était ceint de clôtures grillagées et que des personnes se tenaient agrippées aux grilles. Elle a noté que, à son entrée dans le centre, accompagnée de policiers, elle avait constaté qu'une grande tension régnait parmi les migrants et qu'elle avait été témoin d'incidents violents causés par le désespoir de ceux dont la demande d'asile avait été rejetée. Elle a rapporté avoir vu plusieurs réfugiés qui avaient tenté de se faire du mal en se frappant la tête contre un mur, en s'arrachant les cheveux et en tentant de s'ouvrir les veines. Selon la présidente, certains avaient aussi fait preuve d'un comportement

⁸ Βλ. σχετικά ΕΕΔΑ, Κατάλογος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Συμβάσεων για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (2018). Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. supra, σελ. 47 επ.

violent à l'égard de jeunes enfants, qu'ils avaient jetés contre le sol en ciment à coups de pied. Toujours selon elle, la réaction de la police avait été immédiate, mais la souffrance physique et psychique de ces personnes était poignante.

44. Dans ses conclusions, la Commission nationale déclarait avoir constaté des violations de facto des droits des demandeurs d'asile aux motifs que ceux-ci étaient placés en détention de manière massive et sans discernement dans les îles de l'est de la mer Égée, qu'ils rencontraient des obstacles à leur accès effectif et rapide aux procédures d'asile et que leurs conditions de séjour et leurs conditions sanitaires étaient inadéquates. Elle relevait aussi que les droits relatifs à l'introduction des objections contre la détention et les droits d'accès aux procédures d'asile n'étaient pas respectés. Elle recommandait aux autorités grecques d'appliquer des mesures alternatives à la détention, suivant en cela le droit de l'Union européenne, et de fournir un accueil et un hébergement dignes dans les centres d'accueil et d'hébergement».

§142

«142. [...] De son côté, la Commission nationale pour les droits de l'homme constatait l'existence de violations de facto des droits des migrants aux motifs que ceux-ci étaient placés en détention de manière massive et sans discernement dans les îles de l'est de la mer Égée, qu'ils rencontraient des obstacles à leur accès effectif et rapide aux procédures d'asile et que leurs conditions de séjour et leurs conditions sanitaires étaient inadéquates (paragraphe 44 ci-dessus) [...]».

ΕΕΔΑ, «Οι συνθήκες διαβίωσης στα κέντρα υποδοχής και φιλοξενίας μεταναστών και προσφύγων», Έκθεση 2016, διαθέσιμο σε: http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/prosfuges_metanastes/kentra_filoxenias_autopsia.pdf.

MOLLA SALI KATA ELLADAS, 19.12.2018 (προσφυγή υπ' αριθμ. 20452/14) Παραβίαση του άρθρου 14 ΕΣΔΑ σε συνδυασμό με το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ

§ 56

«3. National Commission for Human Rights

In a "written contribution" on the implementation of the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination in Greece, submitted in July 2016 to the United Nations Committee on the Elimination of Racial Discrimination, the National Commission for Human Rights pointed out that the authorities were continuing not to apply Greek civil law relating to marriage and inheritance to the Thrace Muslim minority, and that the application of Sharia law was incompatible with the provisions of the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination. It expressed its concern as regards the Court of Cassation's judgment no. 1862/2013 in the present case (see paragraph 18 above), which it said had set a precedent liable to affect judicial practice in Greece and breached the right of members of the Thrace Muslim minority to make a will in accordance with civil law, a right which they had been able to exercise since 1946 (Annual Report of the National Commission for Human Rights, 2016, p. 239)».

ΕΕΔΑ, «Γραπτή Συμβολή της ΕΕΔΑ σχετικά με την εφαρμογή στην Ελλάδα της Διεθνούς Σύμβασης για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων» [Written Information submitted by the Greek National Commission for Human Rights (GNCHR) in relation to the implementation of the International Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination (ICERD) in Greece (July 2016)], Έκθεση 2016, διαθέσιμο σε: www.nchr.gr/images/ekthesi2016.pdf.

Η ΕΕΔΑ στις Εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI)

Συμπεράσματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) για την εφαρμογή των συστάσεων της από την Ελλάδα, στο πλαίσιο ενδιάμεσης παρακολούθησης, όπως αυτά υιοθετήθηκαν στις 5 Δεκεμβρίου 2017 και δημοσιεύτηκαν στις 27 Φεβρουαρίου 2018, CRI(2018)4

ECRI Conclusions on the implementation of the recommendations in respect of Greece- subject to interim follow up, adopted on 5 December 2017, published on 27 February 2018, CRI(2018)4

«1. In its report on Greece (fifth monitoring cycle) published on 25 February 2015, ECRI recommended the creation of a Task Force to develop a comprehensive national strategy to combat racism and intolerance. Such a Task Force should be composed of the relevant authorities, the two independent bodies (Ombudsman and National Commission for Human Rights) and NGOs, so as to enhance the cooperation between the authorities and civil society on this matter. The national strategy should, inter alia, include a situation analysis, an overview of existing measures, gaps and needs, and strategic recommendations on how to address them, including targets and measurable indicators. [...]

The Council consists of representatives of relevant Ministries, the Hellenic Police, the National Commission for Human Rights, the Migrants Integration Council of the City of Athens, UNHCR, the Racist Violence Recording Network (an association of 35 NGOs), as well as media institutions, trade unions and research organisations. The Greek Ombudsman also participates in the Council's meetings. The Council has formed three working groups: on combating hate crime; on human rights and anti-racism education; and on inter-cultural and inter-religious dialogue».

Η ΕΕΔΑ στις Εκθέσεις της Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης

Έκθεση της Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης Dunja Mijatović μετά την επίσκεψή της στην Ελλάδα από 25 έως 29 Ιουνίου 2018, 11.10.2018, CommDH(2018)24

Report of the Commissioner for Human Rights of the Council of Europe Dunja Mijatović following her visit to Greece from 25 to 29 June 2018, 6.11.2018, CommDH(2018)24

«2. [...] Επιπλέον, η Επίτροπος συναντήθηκε με μέλη της ελληνικής Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου [...].

10. Τον Δεκέμβριο του 2016, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε να ξεκινήσουν ξανά οι μεταφορές προς την Ελλάδα στις 15 Μαρτίου 2017, υπό την προϋπόθεση ότι τα κράτη της ΕΕ θα μετεγκαθιστούσαν περισσότερους ανθρώπους προερχόμενους από την Ελλάδα. Η εν λόγω Σύσταση προκάλεσε έντονη κριτική από μέρους πολλών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, οι οποίες θεωρούσαν πρόωρη τη συνέχιση των επιστροφών με δεδομένες τις ελλείψεις που συνέχιζε να παρουσιάζει το ελληνικό σύστημα ασύλου. Παρομοίως, η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) εξέφρασε τη βαθιά της ανησυχία τον Δεκέμβριο του 2016, σημειώνοντας ότι όλοι οι μηχανισμοί υποδοχής και προστασίας προσφύγων στην Ελλάδα τελούσαν υπό τεράστια πίεση. Ωστόσο, αν και το 2017 η Ελλάδα έλαβε 1.998 αιτήματα από δέκα κράτη μέλη της ΕΕ για μεταφορές, ένα μόνο ένα αίτημα οδήγησε τελικώς σε πραγματική μεταφορά. [...]

80. Η δύσκολη συγκυρία αναγκάζει πολλούς μετανάστες να εργάζονται στην παραοικονομία υπό κακές συνθήκες που συχνά αγγίζουν τα όρια της εκμετάλλευσης, όπως καταδεικνύεται από την υπόθεση των 42 Μπαγκλαντεσιανών εργατών γης σε καλλιέργειες φράουλας στη Μανωλάδα, για την οποία εκδόθηκε καταδικαστική απόφαση από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου το 2017. Χωρίς άδειες εργασίας, υποβάλλονταν σε καταναγκαστική εργασία από τους εργοδότες τους, οι οποίοι δεν τους κατέβαλλαν το μεροκάματο που δικαιούνταν και τους ανάγκαζαν να εργάζονται υπό δύσκολες φυσικές συνθήκες υπό την επίβλεψη ένοπλων φρουρών. Στην απόφασή του, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η κατάσταση των αιτούντων αφορούσε εμπορία ανθρώπων και καταναγκαστική εργασία και αποφάνθηκε ότι το κράτος αθέτησε τις υποχρεώσεις του για την αποτροπή της εμπορίας ανθρώπων, την προστασία των θυμάτων, τη διεξαγωγή αποτελεσματικής έρευνας σχετικά με τις αξιόποινες πράξεις που διεπράχθησαν και την τιμωρία των υπαίτιων για την εμπορία. Η Επίτροπος σημειώνει ότι στις συστάσεις της για την πλήρη συμμόρφωση του ελληνικού κράτους με την εν λόγω απόφαση, η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου επέστησε την προσοχή στην ιδιαίτερη σύνδεση μεταξύ της εμπορίας ανθρώπων για τον σκοπό της εργασιακής εκμετάλλευσης και της αδήλωτης απασχόλησης στην Ελλάδα, ενώ παράλληλα επισήμανε τη σύνδεση μεταξύ εργασιακής εκμετάλλευσης στον γεωργικό τομέα και ρατσιστικής συμπεριφοράς. [...]

97. Η Επίτροπος διαπιστώνει ότι τα διαδοχικά μέτρα λιτότητας έχουν πλήξει σοβαρά τον πληθυσμό της Ελλάδας. Σε δήλωσή της στις 15 Ιουλίου 2015, η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) επισήμανε ότι «τα μέτρα λιτότητας υπονομεύουν τις θεμελιώδεις συνταγματικές αρχές και παραβιάζουν τα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα του ανθρώπου», καθώς και «τους κανόνες του διεθνούς και ευρωπαϊκού δικαίου για τα δικαιώματα του ανθρώπου». [...]

Βλ. μεταξύ άλλων GNCHR Statement in response to the recommendation of the European Commission to reactivate the refugee return mechanism under the Dublin system (2016), διαθέσιμο σε: http://www.nchr.gr/images/English_Site/GNCHR_Dublin_Statement_en.pdf.

Συστάσεις ΕΕΔΑ για την ουσιαστική συμμόρφωση της ελληνικής Πολιτείας με την απόφαση του ΕΔΔΑ Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα (2018), διαθέσιμες σε: [http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/emporία_anthrwpwn/EEDA_Systaseis%20Manolada%20case_2018.pdf](http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/emporია_anthrwpwn/EEDA_Systaseis%20Manolada%20case_2018.pdf).

Δήλωση ΕΕΔΑ για την επίδραση των συνεχιζόμενων μέτρων λιτότητας στα δικαιώματα του ανθρώπου (2015), διαθέσιμη σε: http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/oikonomikh_krish/EEDA_Dilwsi_%20metra_litotitas_2015.pdf.

Αναφορά στο έργο της ΕΕΔΑ από όργανα του ΟΗΕ

Η ΕΕΔΑ στις Εκθέσεις οργάνων προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του ΟΗΕ

UN International Human Rights Instruments, Common core document forming part of the reports of States parties, Greece, 27.11.2018, HRI/CORE/GRC/2018

«The National Commission for Human Rights

93. The National Commission for Human Rights (NCHR) is the independent advisory body to the Greek State on matters pertaining to human rights protection. It was established by Law 2667/1998 in accordance with the UN Paris Principles and has been operating since January 2000, enjoying Status A accreditation. Its members are nominated by independent authorities, NGOs, universities, bar associations, the Parliament, political parties, trade unions, and the Administration (without the right to vote).

95. During the last years, the NCHR has been very active in discharging its tasks. The Commission has adopted a number of recommendations on the impact of the economic crisis on the enjoyment of all human rights, focusing both on the national and the European dimensions of the crisis. It has paid particular attention to the fight against racism and adopted a number of in-depth reports. In this context, the National Commission, in cooperation with the Office of the UNHCR in Greece, NGOs and other bodies created, in 2011, the "Racist Violence Recording Network" for the documentation of racist incidents. Furthermore, the NCHR has also considered issues such as the situation of the Roma, gender equality, domestic violence and violence against women, accountability of the police personnel, the fight against trafficking, conditions of detention of irregular migrants, the rights of refugees and asylum seekers, the rights of the child, freedom of religion, human rights education, etc. Furthermore, the NCHR closely cooperates with UN Special Procedures, in particular in the context of visits to Greece by Special Procedures mandate holders, as well as with regional human rights bodies. Finally, the work and the recommendations of the NCHR are very often referred to in the reports of universal and regional human rights mechanisms and the decisions and judgments of quasi-judicial and judicial bodies. (NCHR reports have been referenced in more than 30 judgments of the European Court of Human Rights concerning Greece)

ΕΤΗΣΙΑ
ΕΚΘΕΣΗ
2018

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΕΕΔΑ
ΚΑΙ
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕΔΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (Ε.Ε.Δ.Α.)

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΕΕΔΑ

Χρηματοδότηση

Η ΕΕΔΑ χρηματοδοτείται για τις λειτουργικές της δαπάνες και τη μισθοδοσία της από τον κρατικό προϋπολογισμό. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 1, παρ. 2 του Νόμου 2667/1998, όπως ισχύει, «[ο]ι δαπάνες λειτουργίας της Επιτροπής βαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό. Οι αναγκαίες πιστώσεις εγγράφονται κάθε έτος σε ιδιαίτερο φορέα και με ιδιαίτερους κωδικούς αριθμούς στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών. Η διάθεση των πιστώσεων γίνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και η διενέργεια των αντίστοιχων δαπανών γίνεται από τον Γενικό Γραμματέα της Κυβέρνησης ως κύριο διατάκτη».

Για το έτος 2018, οι πιστώσεις που εγγράφηκαν στον ειδικό φορέα 23-510 της ΕΕΔΑ ήταν συνολικού ύψους 157.000 ευρώ, ενώ για το έτος 2017 οι πιστώσεις ήταν συνολικού ύψους 150.720 ευρώ. Για το έτος 2019, δυστυχώς διαπιστώνεται ότι ο προϋπολογισμός που εγκρίθηκε είναι μειωμένος σε σύγκριση με αυτόν των προηγούμενων ετών και μόλις αγγίζει το ποσό των 146.000 ευρώ.

Κατανομή των Πόρων

Η διάθεση στην ΕΕΔΑ ξεχωριστού ειδικού φορέα με δικούς της κωδικούς αριθμούς στον κρατικό προϋπολογισμό της επιτρέπει να διαχειρίζεται τους πόρους που της διατίθενται ανάλογα με τις προτεραιότητές της. Πιο συγκεκριμένα, το μεγαλύτερο μέρος του προϋπολογισμού της ΕΕΔΑ απορροφάται από τις δαπάνες για το προσωπικό της (83.000 ευρώ), ενώ οι δαπάνες για τις αποζημιώσεις των μελών μόλις αγγίζει τα 26.000 ευρώ¹.

Αναλυτικότερα, η κατανομή των πόρων της ΕΕΔΑ έχει ως ακολούθως:

1 Σημειώνεται ότι η πλειονότητα των μελών της ΕΕΔΑ έχουν παραιτηθεί από την αποζημίωσή τους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΕΕΔΑ	161
Χρηματοδότηση	161
Κατανομή των Πόρων.....	161
Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕΔΑ.....	162
Νόμος της ΕΕΔΑ.....	162
Κανονισμός της ΕΕΔΑ.....	170

Σκοπός	Ευρώ
Προσωπικό (ειδικό επιστημονικό και διοικητικό)	83.000
Αποζημιώσεις μελών	26.000
Εκπροσώπηση στο εξωτερικό	13.000
Λειτουργικές δαπάνες	37.000
Συνδρομές σε διεθνείς οργανισμούς	8.000
Γενικό Σύνολο	157.000

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕΔΑ

Νόμος της ΕΕΔΑ

Νόμος 2667/1998 (ΦΕΚ Α' 281/18.12.1998)

Διοικητική Κωδικοποίηση

Σύσταση Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 15 του Νόμου 2790/2000 (ΦΕΚ Α' 24/16.2.2000), 1 του ΠΔ 376/2001 (ΦΕΚ Α' 252/22.10.2001), 18 του Νόμου 3051/2002 (ΦΕΚ Α' 220/20.9.2002), 23 του Νόμου 3156/2003 (ΦΕΚ Α' 157/25.6.2003), 113 του Νόμου 4314/2014 (ΦΕΚ Α' 265/23.12.2014), 12 του Νόμου 4366/2016 (ΦΕΚ Α' 18/15.2.2016), δεύτερο του Νόμου 4382/2016 (ΦΕΚ Α' 71/20.4.2016) και 38 του Νόμου 4465/2017 (ΦΕΚ Α' 47/4.4.2017)

Κεφάλαιο Α'

Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Άρθρο 1

Σύσταση και αποστολή

1. Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) είναι το ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

2. Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου υπάγεται στον Πρωθυπουργό και υποστηρίζεται ως προς τη στελέχωση και την υποδομή της από τη Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης. Οι δαπάνες λειτουργίας της Επιτροπής βαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό. Οι αναγκαίες πιστώσεις εγγράφονται κάθε έτος σε ιδιαίτερο φορέα και με ιδιαίτερους κωδικούς αριθμούς στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών. Η διάθεση των πιστώσεων γίνε-

ται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και η διενέργεια των αντίστοιχων δαπανών γίνεται από τον Γενικό Γραμματέα της Κυβέρνησης ως κύριο διατάκτη. Για το σκοπό αυτό, η Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης παρέχει στην Επιτροπή την αναγκαία λογιστική υποστήριξη».

3. Η Επιτροπή έχει δικό της επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό. Ο Πρόεδρος της ΕΕΔΑ επιβλέπει και συντονίζει το έργο του συνόλου του προσωπικού της Επιτροπής.

4. [Καταργείται]

5. Η Επιτροπή έχει ως αποστολή :

α) Τη διαρκή παρακολούθηση αυτών των θεμάτων, τη δημόσια ενημέρωση και την προώθηση της σχετικής έρευνας.

β) Την ανταλλαγή εμπειριών σε διεθνές επίπεδο με ανάλογα όργανα διεθνών οργανισμών, όπως ο Ο.Η.Ε., το Συμβούλιο της Ευρώπης, ο ΟΑΣΕ ή άλλων κρατών.

γ) Τη διαμόρφωση προτάσεων πολιτικής σε θέματα του αντικειμένου της.

6. Η Επιτροπή ιδίως :

α) Εξετάζει ζητήματα σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου που της θέτει η Κυβέρνηση ή η Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής ή της προτείνουν τα μέλη της ή Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

β) Υποβάλλει συστάσεις και προτάσεις, εκπονεί μελέτες, υποβάλλει εκθέσεις και γνωμοδοτεί για τη λήψη νομοθετικών, διοικητικών ή άλλων μέτρων που συμβάλλουν στη βελτίωση της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

γ) Αναπτύσσει πρωτοβουλίες για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης σε θέματα σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

δ) Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για την καλλιέργεια του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος.

ε) Εκφέρει γνώμη για εκθέσεις που πρόκειται να υποβάλει η χώρα σε διεθνείς οργανισμούς για συναφή θέματα.

στ) Διατηρεί μόνιμη επικοινωνία και συνεργάζεται με διεθνείς οργανισμούς, παρεμφερή όργανα άλλων χωρών, καθώς και εθνικές ή διεθνείς Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

ζ) Γνωστοποιεί δημόσια τις θέσεις της με κάθε πρόσφορο τρόπο.

η) Συντάσσει ετήσια έκθεση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

θ) Οργανώνει Κέντρο Τεκμηρίωσης για τα δικαιώματα του ανθρώπου.

ι) Εξετάζει την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις του διεθνούς δικαίου για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και εκφέρει σχετική γνώμη προς τα αρμόδια όργανα της Πολιτείας.

ια) Παρακολουθεί και διατυπώνει γνωμοδοτήσεις προς την πολιτεία για τη μόνιμη και σταθερή ανάλυση των επιπτώσεων των μέτρων πολιτικής στα δικαιώματα του ανθρώπου και την τήρηση αξιόπιστου και αποτελεσματικού συστήματος καταγραφής περιστατικών διακρίσεων, ρατσισμού και μισαλλοδοξίας.

Άρθρο 2 Σύνθεση της Επιτροπής

1. Η Επιτροπή απαρτίζεται από τα εξής μέλη :

α) Από τον Πρόεδρο της ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας.

β) Από ένα πρόσωπο οριζόμενο από τη ΓΣΕΕ, ένα πρόσωπο οριζόμενο από την ΑΔΕΔΥ και ένα πρόσωπο οριζόμενο από την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ).

γ) Από τέσσερα πρόσωπα οριζόμενα από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που η δράση τους καλύπτει την περιοχή των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η Επιτροπή μπορεί, με την επιφύλαξη του άρθρου 9, να αποφασίζει τη διεύρυνσή της με τη συμμετοχή δύο επιπλέον προσώπων οριζόμενων από άλλες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

δ) Από πρόσωπα οριζόμενα από τα αναγνωρισμένα κόμματα κατά τον Κανονισμό της Βουλής. Κάθε κόμμα ορίζει ένα πρόσωπο.

ε) Τον Συνήγορο του Καταναλωτή ή τον Αναπληρωτή του.

στ) Από το Συνήγορο του Πολίτη ή τον Αναπληρωτή του.

ζ) Από ένα μέλος της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, που προτείνεται από τον Πρόεδρό της.

η) Από ένα μέλος του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, που προτείνεται από το Πρόεδρό του.

θ) Από ένα μέλος της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής, που προέρχεται από τις επιστήμες της Βιολογίας, της Γενετικής ή της Ιατρικής και προτείνεται από τον Πρόεδρό της.

ι) Από δύο πρόσωπα εγνωσμένου κύρους με ειδικές γνώσεις σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου που ορίζονται από τον Πρωθυπουργό.

ια) Από έναν εκπρόσωπο των Υπουργείων Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εξωτερικών, Δικαιοσύνης, Δημόσιας Τάξης, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, που ορίζονται με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού.

ιβ) Από τρεις καθηγητές ή αναπληρωτές καθηγητές του Δημοσίου Δικαίου ή του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου. Κατά την πρώτη μετά τη συγκρότησή της συνεδρίαση η Επιτροπή διενεργεί κλήρωση, στην οποία μετέχουν τα εξής Τμήματα των ΑΕΙ της χώρας: α) το Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, β) το Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, γ) το Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Θράκης, δ) το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, ε) το Γενικό Τμήμα Δικαίου του Πάντειου Πανεπιστημίου, στ) το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πάντειου Πανεπιστημίου. Τα Τμήματα αυτά προτείνουν από έναν καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή Δημοσίου Δικαίου ή Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου. Τα Τμήματα των ΑΕΙ υποχρεούνται να ορίσουν τον εκπρόσωπό τους εντός διμήνου από τη λήψη της πρόσκλησης της Επιτροπής.

Με απόφαση της Επιτροπής είναι δυνατόν να προστεθούν, για τις επόμενες κληρώσεις,

και άλλα Τμήματα των ΑΕΙ της χώρας με όμοιο αντικείμενο. Η Επιτροπή διενεργεί έξι (6) μήνες, πριν από τη λήξη της θητείας της, κλήρωση μεταξύ των παραπάνω Τμημάτων, για την επόμενη θητεία.

ιγ) Από ένα μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.

2. Οι φορείς που ορίζουν τα μέλη της Επιτροπής επιλέγουν τα κατάλληλα πρόσωπα με διαφανή τρόπο και σύμφωνα με τους ειδικούς κανόνες λειτουργίας τους. Για τα μέλη της Επιτροπής προβλέπονται ισάριθμοι αναπληρωτές, που ορίζονται όπως και τα τακτικά μέλη της. Ως μέλη της Επιτροπής ορίζονται πρόσωπα με αποδεδειγμένες γνώσεις και εμπειρία στο πεδίο της προστασίας και προώθησης των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Για όλες τις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, πλην της περίπτωσης του στοιχείου ια', δεν ορίζονται ως μέλη της Επιτροπής:

α) πρόσωπα που έχουν τη βουλευτική ιδιότητα, εκτός του Προέδρου της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής,

β) μέλη της Κυβέρνησης και Υφυπουργοί, Γενικοί και Ειδικοί Γραμματείς, αιρετοί σε ΟΤΑ α' και β' βαθμού. Επιγενόμενη απόκτηση των ιδιοτήτων αυτών επιφέρει αυτοδίκαιη απώλεια της ιδιότητας του μέλους της Επιτροπής.

β) Η παρ. 2 του άρθρου 2 του Νόμου 2667/1998, όπως αντικαθίσταται με το εδάφιο α' της παρούσας παραγράφου, εφαρμόζεται από την αμέσως επόμενη μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου συγκρότηση της Επιτροπής.

3. α. Τα μέλη της Επιτροπής και οι αναπληρωτές τους διορίζονται με απόφαση του Πρωθυπουργού για θητεία τριών (3) ετών. Ο διορισμός των μελών ανακαλείται μόνο για ανικανότητα εκτέλεσης των καθηκόντων τους, καθώς και για αποδεδειγμένη ανεπάρκεια κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Τα μέλη της Επιτροπής εκπίπτουν αυτοδικαίως από τη θέση τους, αν εκδοθεί σε βάρος τους αμετάκλητη δικαστική απόφαση για αδίκημα που συνεπάγεται κώλυμα διορισμού σε θέση δημοσίου υπαλλήλου ή έκπτωση δημοσίου υπαλλήλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα (Νόμος 3528/2007). Σε περίπτωση ανάκλησης ή έκπτωσης το νέο μέλος συμπληρώνει την αρξάμενη θητεία του προκατόχου του. Η θητεία των μελών παρατείνεται μέχρι τη νόμιμη συγκρότηση της Επιτροπής για την επόμενη κάθε φορά θητεία των μελών της.

β. Οι εκπρόσωποι των Υπουργείων είναι δυνατόν να αντικαθίστανται με πρόταση του αρμοδίου Υπουργού για σοβαρούς υπηρεσιακούς λόγους που εμποδίζουν τη συμμετοχή τους στις εργασίες της Επιτροπής. Ο νέος εκπρόσωπος συμπληρώνει την αρξάμενη θητεία του προκατόχου του.

4. Ο απερχόμενος Πρόεδρος καλεί με έγγραφό του τα μέλη της Επιτροπής σε συνεδρίαση, προκειμένου να εκλεγεί ο Πρόεδρος, ο Α' και ο Β' Αντιπρόεδρος της. Για την εκλογή Προέδρου και Αντιπροέδρων απαιτείται η απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών της Επιτροπής που διαθέτουν ψήφο. Ως Πρόεδρος και Αντιπρόεδροι μπορεί να εκλεγούν μέλη που προέρχονται από τις κατηγορίες των εδαφίων β', γ', ι' και ιβ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

5. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής και οι εκπρόσωποι των Υπουργείων συμμετέχουν στις εργασίες της Επιτροπής χωρίς δικαίωμα ψήφου και αποχωρούν πριν τη λήψη αποφάσεως. Οι εκπρόσωποι των Υπουργείων ενημερώνουν στην αρχή κάθε συνεδρίασης την Ολομέλεια ή τα Τμήματα της Επιτροπής για τα ζητήματα της αρμοδιότητάς τους.

6. Η Επιτροπή θεωρείται ότι έχει νόμιμα συγκροτηθεί εφόσον έχουν ορισθεί ένα από τα μέλη του εδαφίου β', δύο από τα μέλη του εδαφίου γ', ένα από τα μέλη του εδαφίου ιβ' και τα μέλη των εδαφίων θ' και ιγ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

7. Τα μέλη της νέας σύνθεσης της Επιτροπής ορίζονται το αργότερο δύο (2) μήνες πριν από τη λήξη της θητείας της προηγούμενης.

8. Τα μέλη της Επιτροπής δεν ευθύνονται, δεν διώκονται και δεν εξετάζονται για γνώμη που διατύπωσαν ή ψήφο που έδωσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους βάσει του παρόντος νόμου. Δίωξη επιτρέπεται κατόπιν εγκλήσεως μόνο για συκοφαντική δυσφήμιση, εξύβριση ή παραβίαση του απορρήτου.

Άρθρο 3

Ανάθεση εξειδικευμένων μελετών

1. Η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης μπορεί να αναθέτει, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, με σύμβαση έργου την εκπόνηση εξειδικευμένων μελετών για τους σκοπούς της σε επιστημονικές ομάδες εργασίας.

2. Οι ομάδες εργασίας μετά το πέρας της σχετικής μελέτης υποβάλλουν έκθεση στην Επιτροπή, η οποία μπορεί να δημοσιοποιείται με απόφασή της.

3. Η Επιτροπή, με απόφαση της Ολομέλειας μπορεί να συνάπτει συμφωνίες συνεργασίας με ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και άλλους φορείς για την εκπλήρωση της αποστολής της.

Άρθρο 4

Λειτουργία της Επιτροπής

1. Η Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά κάθε δύο μήνες και εκτάκτως ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου ή αίτηση πέντε (5) τουλάχιστον μελών της. Τα μέλη προσκαλούνται από τον Πρόεδρο με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο.

2. Η Επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία εφόσον : α) παρίσταται η απόλυτη πλειοψηφία των μελών της και β) μεταξύ των παρόντων μελών της περιλαμβάνεται ο Πρόεδρος της Επιτροπής ή ένας Αντιπρόεδρος.

3. Ο Πρόεδρος έχει τη διαρκή παρακολούθηση, επίβλεψη και συντονισμό των εργασιών της Επιτροπής. Την εκπροσωπεί ενώπιον κάθε αρχής, ημεδαπής ή αλλοδαπής, καθώς και ενώπιον των διεθνών οργανισμών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ). Όταν αυτός

κωλύεται, ελλείπει ή απουσιάζει, εκπροσωπούν την ΕΕΔΑ κατά σειρά οι Αντιπρόεδροι (Α' Αντιπρόεδρος, Β' Αντιπρόεδρος). Ο Πρόεδρος και οι δύο Αντιπρόεδροι αποτελούν το Προεδρείο της Επιτροπής, το οποίο επιλαμβάνεται των τρεχόντων και εκτάκτων θεμάτων που σχετίζονται με την αποστολή ή τη λειτουργία της Επιτροπής στο μεταξύ δύο τακτικών συνεδριάσεων της Ολομέλειας διάστημα.

4. Οι αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

5. Η Επιτροπή καλεί κατά την κρίση της σε ακρόαση πρόσωπα, τα οποία μπορεί να διευκολύνουν το έργο της με την παρουσίαση προσωπικών εμπειριών ή τη διατύπωση απόψεων σχετικών με την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

6. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών καθορίζεται η αποζημίωση των μελών της Επιτροπής, κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων περί αμοιβής ή αποζημίωσης λόγω συμμετοχής σε συμβούλια και επιτροπές του δημόσιου τομέα.

7. Με απόφαση της Ολομέλειας καταρτίζεται και τροποποιείται ο Κανονισμός λειτουργίας της Επιτροπής, ο οποίος δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με πράξη του Προέδρου της. Με τον Κανονισμό ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, η δημιουργία τμημάτων, η κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των τμημάτων και των μελών, η διαδικασία κλήσης και ακρόασης των προσώπων που καλούνται και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

Άρθρο 5

Ετήσια έκθεση

Η Επιτροπή υποβάλλει την ετήσια έκθεσή της στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, στον Πρωθυπουργό, στον Πρόεδρο της Βουλής, στους Υπουργούς, στους αρχηγούς των κομμάτων που εκπροσωπούνται στο Εθνικό και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στους Προέδρους των Ανωτάτων Δικαστηρίων της χώρας. Η συζήτηση της ετήσιας έκθεσης στη Βουλή γίνεται κατά τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό της.

Άρθρο 6

Συνδρομή δημοσίων υπηρεσιών

1. Στο τέλος κάθε έτους τα Υπουργεία που μετέχουν με εκπρόσωπό τους στην Επιτροπή καταθέτουν έκθεση με τις παρατηρήσεις τους για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου στον τομέα ευθύνης τους.

2. Για την εκπλήρωση της αποστολής της η Επιτροπή μπορεί να ζητά από τις δημόσιες υπηρεσίες καθώς και από ιδιώτες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή οποιοσδήποτε στοιχείο σχετίζεται με την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Ο Πρόεδρος μπορεί να λαμβάνει γνώση εγγράφων και άλλων στοιχείων που χαρακτηρίζονται ως απόρρητα. Οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να διευκολύνουν το έργο της Επιτροπής.

Άρθρο 7 **Επιστημονικοί Συνεργάτες**

1. Συνιστώνται έξι (6) θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 25 του Νόμου 1943/1991 (Α' 50) και του πρώτου εδαφίου της παρ. 7 του άρθρου 4 του Νόμου 3051/2002 (Α' 220), με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου διάρκειας τριών (3) ετών. Η σύμβαση αυτή μπορεί να ανανεωθεί μέχρι δύο (2) φορές. Η πλήρωση τριών (3) εκ των ανωτέρω θέσεων πραγματοποιείται ύστερα από δημόσια πρόσκληση της Επιτροπής για υποβολή υποψηφιοτήτων. Η επιλογή μεταξύ των υποψηφίων γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 2, 5 και 6 του άρθρου 19 του Νόμου 2190/1994 (Α' 28), όπως ισχύει, από πέντε (5) μέλη της Επιτροπής που διαθέτουν ψήφο, τα οποία ορίζονται από τον Πρόεδρό της. Οι λοιπές τρεις (3) θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού καλύπτονται είτε με απόσπαση μόνιμων ή με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου υπαλλήλων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 14 του Νόμου 4270/2014 (Α' 143), εφόσον συγκεντρώνουν τα προσόντα που προβλέπονται στο εδάφιο α' της παρούσας είτε με μετάταξη υπαλλήλων κατηγορίας θέσεων Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού με σύμβαση αορίστου χρόνου ιδιωτικού δικαίου. Η επιλογή, η απόσπαση και η μετάταξη διενεργούνται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

2. Οι επιστημονικοί συνεργάτες επικουρούν την Επιτροπή, προετοιμάζοντας εισηγήσεις για θέματα που τους ανατίθενται και την ενημερώνουν για τις εργασίες των διεθνών οργανισμών και διεθνών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Επίσης τηρούν σχετικό αρχείο κειμένων και επιστημονικών μελετών.

3. Οι αποδοχές των επιστημονικών συνεργατών που προσλαμβάνονται κατά την παράγραφο 1 αυτού του άρθρου καθορίζονται με την απόφαση της παρ. 6 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου, κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων περί αποδοχών ειδικού επιστημονικού προσωπικού.

4. Του επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού της Επιτροπής προϊστάται ένας εκ των μελών του ειδικού επιστημονικού προσωπικού της Επιτροπής, ο οποίος ασκεί καθήκοντα Συντονιστή. Ο Συντονιστής ορίζεται με απόφαση της Ολομέλειας μετά από εισήγηση του Προέδρου της Επιτροπής. Ο Συντονιστής επικουρεί τον Πρόεδρο της Επιτροπής στην επίβλεψη και το συντονισμό των εργασιών του διοικητικού και επιστημονικού προσωπικού της, παρίσταται στις συνεδριάσεις του Προεδρείου της Επιτροπής και παρέχει την αναγκαία ενημέρωση για την πρόοδο των εργασιών της Επιτροπής, επικουρεί από κοινού με το λοιπό επιστημονικό προσωπικό της Επιτροπής την Ολομέλεια και τα τμήματα στη λειτουργία τους και μετέχει στις εργασίες τους. Ο Συντονιστής λαμβάνει πρόσθετη αμοιβή ίση με το ποσό της περίπτωσης αζ' του στοιχείου α' της παρ. 1 του άρθρου 16 του Νόμου 4354/2015 (Α' 176).

Άρθρο 8 **Γραμματεία της Επιτροπής**

1. Συνιστώνται μία (1) οργανική θέση γραμματέα κατηγορίας ΠΕ και πέντε (5) οργανικές θέσεις γραμματειακής και τεχνικής υποστήριξης της Επιτροπής κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Διοικητικής Ανασυγκρότησης και του Υπουργού Οικονομικών ρυθμίζονται μετά από εισήγηση της Ολομέλειας της Επιτροπής:

α) Η κατά κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα κατανομή των θέσεων της παρ. 1, καθώς και τα θέματα της οργάνωσης της γραμματείας και τεχνικής υποστήριξης της Επιτροπής.

β) Η πλήρωση των θέσεων της παραγράφου 1 μπορεί να γίνει και με απόσπαση ή μετάταξη ή μετακίνηση δημόσιων υπαλλήλων ή υπαλλήλων ΝΠΔΔ ή εργαζομένων με σύμβαση εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου στο Δημόσιο, στα ΝΠΔΔ ή σε ΝΠΙΔ οποιασδήποτε μορφής που τελούν υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο του κράτους, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα και της κείμενης νομοθεσίας.

γ) Κάθε θέμα που αφορά την υπηρεσιακή κατάσταση και τις αποδοχές αυτού του προσωπικού.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται να αποσπάται ως γραμματέας της Επιτροπής υπάλληλος Υπουργείου ή ΝΠΔΔ της κατηγορίας ΠΕ, τον οποίο προτείνει ο Πρόεδρος της Επιτροπής.

4. Ως την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παρ. 1, η Επιτροπή επιτρέπεται να απασχολεί υπαλλήλους και χρησιμοποιεί τεχνική υποστήριξη που της διαθέτουν τα Υπουργεία Εξωτερικών και Δικαιοσύνης σύμφωνα με αποφάσεις των αρμόδιων Υπουργών.

Άρθρο 9 **Μεταβατικές Διατάξεις**

Στην πρώτη σύνθεση της Επιτροπής εκπροσωπούνται οι εξής Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις : η Διεθνής Αμνηστία, η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες.

Κανονισμός της ΕΕΔΑ**Απόφαση αριθμ. 451/11.8.2016
(ΦΕΚ Β΄ 2474/11.8.2016)**

Ο Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ)

Έχοντας υπόψη:

α) Την παράγραφο 7 του άρθρου 4 του Νόμου 2667/1998 «Σύσταση Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου» (ΦΕΚ 281/Α΄/1998), όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 11 του άρθρου 12 της από 24.12.2015 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ Α΄ 182/24.12.2015), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Νόμου 4366/2016 (ΦΕΚ Α΄ 18/15.2.2016).

β) Την από 13.6.2016 απόφαση της Ολομέλειας της ΕΕΔΑ για την κατάρτιση νέου Κανονισμού λειτουργίας της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

γ) Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας πράξης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Εκδίδουμε τον Κανονισμό Λειτουργίας της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ), το κείμενο του οποίου έχει ως εξής:

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
(ΕΕΔΑ)**

1. Η ΕΕΔΑ συστήθηκε και λειτουργεί με βάση το Νόμο 2667/1998 (ΦΕΚ 281/Α΄/1998), όπως ισχύει.

2. Η ΕΕΔΑ αποτελεί τον ανεξάρτητο εθνικό θεσμό προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Στις διεθνείς σχέσεις ο τίτλος «Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ)» αποδίδεται ως «Greek National Commission for Human Rights (GNCHR)».

3. Η αποστολή της ΕΕΔΑ προσδιορίζεται στις παραγράφους 5 και 6 του άρθρου 1 και στο άρθρο 3 του Νόμου 2667/1998, όπως ισχύει.

4. Η Ολομέλεια της ΕΕΔΑ

4.1 Η Ολομέλεια της ΕΕΔΑ αποτελείται από τα Μέλη που ορίζονται στο άρθρο 2 του Νόμου 2667/1998, όπως ισχύει.

4.2 Ως Μέλη της ΕΕΔΑ ορίζονται πρόσωπα με αποδεδειγμένες γνώσεις και εμπειρία στο πεδίο της προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

4.3 Τα Μέλη της νέας σύνθεσης της ΕΕΔΑ ορίζονται το αργότερο δύο μήνες πριν από τη λήξη της θητείας της προηγούμενης. Η σχετική πρόσκληση του Προέδρου για τον ορισμό των

Μελών βάσει του άρθρου 2 παρ. 1 του Νόμου 2667/1998, όπως ισχύει, αναρτάται στην ιστοσελίδα της ΕΕΔΑ.

4.4. Οι φορείς που ορίζουν τα Μέλη της ΕΕΔΑ επιλέγουν τα κατάλληλα πρόσωπα με διαφανή τρόπο και σύμφωνα με τους ειδικούς κανόνες λειτουργίας τους. Οι σχετικές αποφάσεις δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της ΕΕΔΑ.

5. Ο Πρόεδρος

5.1 Ο Πρόεδρος έχει τη διαρκή παρακολούθηση, επίβλεψη και συντονισμό των εργασιών της ΕΕΔΑ. Την εκπροσωπεί ενώπιον κάθε αρχής, ημεδαπής ή αλλοδαπής καθώς και ενώπιον των διεθνών οργανισμών, των αντιστοίχων εθνικών θεσμών για τα δικαιώματα του ανθρώπου και του ευρωπαϊκού και διεθνούς δικτύου τους, καθώς και των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ).

Όταν αυτός κωλύεται, ελλείπει ή απουσιάζει, εκπροσωπούν την ΕΕΔΑ κατά σειρά οι Αντιπρόεδροι (Α΄ Αντιπρόεδρος, Β΄ Αντιπρόεδρος).

5.2 Ο Πρόεδρος μπορεί να εξουσιοδοτήσει Μέλος της ΕΕΔΑ να τον εκπροσωπήσει, λόγω ειδικότητας, για συγκεκριμένο θέμα σε εθνικά ή διεθνή συνέδρια, διασκέψεις, συναντήσεις κλπ.

5.3 Ο Πρόεδρος συγκαλεί τις τακτικές και έκτακτες συνεδριάσεις της ΕΕΔΑ, προεδρεύει σε αυτές και υπογράφει, μαζί με το πρόσωπο που εκτελεί χρέη γραμματέα, τα σχετικά πρακτικά. Σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του Προέδρου τον αναπληρώνουν στα καθήκοντά του του παρόντος άρθρου, κατά σειρά ο Α΄ και ο Β΄ Αντιπρόεδρος.

5.4 Ο Πρόεδρος, ύστερα από απόφαση της ΕΕΔΑ ή με δική του πρωτοβουλία, καλεί σε ακρόαση ενώπιον της ΕΕΔΑ πρόσωπα που μπορούν να διευκολύνουν το έργο της με τη διατύπωση απόψεων σχετικών με την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ή με την παρουσίαση των προσωπικών τους εμπειριών. Η πρόσκληση γίνεται με κάθε πρόσφορο τρόπο.

5.5 Ο Πρόεδρος συντονίζει τη λειτουργία των Τμημάτων και την εργασία του επιστημονικού προσωπικού.

5.6 Ο Πρόεδρος επιβλέπει τη λειτουργία της Γραμματείας της ΕΕΔΑ.

6. Το Προεδρείο

6.1 Το Προεδρείο απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και τους δύο Αντιπροέδρους.

6.2 Ο Πρόεδρος καταρτίζει την ημερήσια διάταξη των συνεδριάσεων της ΕΕΔΑ, σε συνεννόηση με τους δύο Αντιπροέδρους, και ορίζει τους εισηγητές.

6.3 Το Προεδρείο επιλαμβάνεται των τρεχόντων και εκτάκτων θεμάτων που σχετίζονται με την αποστολή ή τη λειτουργία της ΕΕΔΑ στο μεταξύ δύο τακτικών συνεδριάσεων της Ολομέλειας διάστημα. Προς τον σκοπό αυτό και για τον αποτελεσματικό προγραμματισμό των εργασιών της ΕΕΔΑ, το Προεδρείο συνεδριάζει τουλάχιστον δύο φορές την εβδομάδα. Κατά το μήνα Αύγουστο τα μέλη του Προεδρείου έχουν εναλλάξ την ευθύνη παρακολούθησης της

λειτουργίας της ΕΕΔΑ. Σε κάθε συνεδρίαση της Ολομέλειας το Προεδρείο ενημερώνει για τις ως άνω δραστηριότητές του.

6.4 Το Προεδρείο συντονίζει την τυχόν έκδοση δημοσιευμάτων, περιοδικών ή μη, συνεπικουρούμενο από άλλα Μέλη της ΕΕΔΑ και από το επιστημονικό προσωπικό.

7. Η λειτουργία της ΕΕΔΑ

7.1 Η Ολομέλεια της ΕΕΔΑ συνεδριάζει τακτικά τουλάχιστον κάθε δύο μήνες και εκτάκτως ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου ή αίτηση πέντε τουλάχιστον Μελών της. Η πρόσκληση γίνεται με οποιοδήποτε πρόσφορο τρόπο. Οι προσκλήσεις σε τακτική συνεδρίαση απευθύνονται με ευθύνη του Γραμματέα στα Μέλη τουλάχιστον 8 ημέρες προ της συνεδρίασης. Για τις έκτακτες συνεδριάσεις η προθεσμία περιορίζεται στις 3 ημέρες.

7.2 Η Ολομέλεια της ΕΕΔΑ βρίσκεται σε απαρτία όταν παρίστανται τουλάχιστον τα μισά συν ένα Μέλη της στη συγκεκριμένη συνεδρίαση και μεταξύ των παρόντων περιλαμβάνεται ο Πρόεδρος ή ένας Αντιπρόεδρος.

7.3. Οι εκπρόσωποι των Υπουργείων που αναφέρονται στο στοιχείο ια) της παρ. 1 του άρθρου 2 του Νόμου 2667/1998, όπως ισχύει, ενημερώνουν στην αρχή κάθε συνεδρίασης την Ολομέλεια ή τα Τμήματα της ΕΕΔΑ για τις εξελίξεις στο πεδίο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου που αφορούν την αρμοδιότητα του Υπουργείου τους και αποχωρούν πριν από τη συζήτηση για τη λήψη των αποφάσεων.

7.4 Οι αποφάσεις της Ολομέλειας της ΕΕΔΑ λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων Μελών της που έχουν δικαίωμα ψήφου. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

7.5 Για κάθε απόφαση της Ολομέλειας καταγράφονται η πλειοψηφούσα και οι μειοψηφούσες απόψεις.

7.6 Τα πρακτικά τηρούνται με ευθύνη του Προέδρου από τον Γραμματέα της ΕΕΔΑ ή, σε περίπτωση έλλειψης ή κωλύματος του τελευταίου, από υπάλληλο της Γραμματείας. Αν η Ολομέλεια κρίνει ότι για συγκεκριμένο θέμα πρέπει να συζητηθεί και αποφασιστεί χωρίς την παρουσία του Γραμματέα, τα πρακτικά τηρούνται από ένα από τα Μέλη της.

7.7 Στις συνεδριάσεις παρίστανται τα τακτικά και τα αναπληρωματικά Μέλη της ΕΕΔΑ. Δικαίωμα ψήφου έχουν τα τακτικά Μέλη, και εφόσον αυτά απουσιάζουν ή κωλύονται, τα αντίστοιχα αναπληρωματικά.

7.8 Οι συνεδριάσεις της Ολομέλειας δεν είναι δημόσιες.

7.9 Η ψηφοφορία είναι φανερή εκτός από τις περιπτώσεις θεμάτων των μελών της ΕΕΔΑ που τους αφορούν προσωπικά, οπότε είναι μυστική.

7.10 Η Ολομέλεια με απόφασή της, στις αρχές κάθε εξαμήνου, καθορίζει τις θεματικές προτεραιότητες της ΕΕΔΑ τόσο για την Ολομέλεια όσο και για τα Τμήματα. Θέματα που έχουν επείγοντα χαρακτήρα ή εξαιρετική σοβαρότητα μπορούν να προστίθενται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου ή να προτάσσεται η συζήτησή τους.

7.11 Όσα θέματα τυχόν δεν περιλαμβάνονται στο αντικείμενο των Τμημάτων ανήκουν στην αρμοδιότητα της Ολομέλειας της ΕΕΔΑ. Η Ολομέλεια με απόφασή της παραπέμπει σε Τμήματα την εξέταση και επεξεργασία συγκεκριμένων θεμάτων που περιλαμβάνονται στην αποστολή της.

8. Τα Τμήματα

8.1 Στο πλαίσιο της λειτουργίας της ΕΕΔΑ συνιστώνται τα παρακάτω Τμήματα:

A) Ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων

B) Κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων.

Γ) Εφαρμογής των δικαιωμάτων του ανθρώπου στους αλλοδαπούς.

Δ) Προώθησης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, ΜΜΕ, εκπαίδευση και άλλα μέσα)

Ε) Διεθνούς Επικοινωνίας και Συνεργασίας (επιθεώρηση εκθέσεων κατ' εφαρμογή συμβατικών υποχρεώσεων της Ελλάδας, ανταλλαγή πληροφόρησης και επικοινωνία με διεθνείς οργανισμούς, οργανώσεις κλπ.).

8.2 Σε θέματα που από τη φύση τους εμπίπτουν στη θεματική αρμοδιότητα περισσοτέρων του ενός Τμημάτων, τα Τμήματα αυτά θα συνεργάζονται.

8.3 Στα Τμήματα μετέχουν τακτικά και αναπληρωματικά Μέλη, κατ' επιλογή τους, λαμβανομένης υπόψη και της ανάγκης εξισορρόπησης της συμμετοχής τους σε αυτά.

Κάθε Μέλος μπορεί να συμμετέχει σε δύο το πολύ Τμήματα. Απαρτία υπάρχει όταν παρίστανται τουλάχιστον τα μισά συν ένα Μέλη του Τμήματος.

8.4 Στα Τμήματα που τυχόν μετέχουν ο Πρόεδρος ή οι Αντιπρόεδροι προεδρεύουν ενός συγκεκριμένου Τμήματος. Στα λοιπά Τμήματα τα Μέλη τους εκλέγουν το προεδρεύον Μέλος με σχετική πλειοψηφία. Σε όλα τα Τμήματα τα Μέλη εκλέγουν και τον αναπληρωτή του Προεδρεύοντος με σχετική πλειοψηφία. Δικαίωμα ψήφου και εκλογής έχουν τακτικά και αναπληρωματικά Μέλη που μετέχουν στο Τμήμα, με εξαίρεση τους εκπροσώπους των Υπουργείων. Η απόφαση εκλογής Προεδρεύοντος ανακαλείται από τα Μέλη του Τμήματος με απόλυτη πλειοψηφία.

8.5 Ο Προεδρεύων έχει την ευθύνη της σύγκλησης και λειτουργίας του Τμήματος, της τήρησης των πρακτικών, της επαφής με την Ολομέλεια και το Προεδρείο και της ενημέρωσής τους.

8.6 Τα Τμήματα συνεδριάζουν τακτικά τουλάχιστον μία φορά το μήνα και έκτακτα όταν το αποφασίσουν τα Μέλη τους.

8.7 Οι αποφάσεις στα Τμήματα λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών τους. Σε κάθε περίπτωση καταγράφονται οι τυχόν μειοψηφίες.

8.8 Οι αποφάσεις των Τμημάτων διαβιβάζονται στην Ολομέλεια, η οποία και παίρνει την τελική απόφαση. Αυτή αποφασίζει και τη δημοσιοποίησή τους, εφόσον το κρίνει σκόπιμο.

8.9 Οι συνεδριάσεις των Τμημάτων δεν είναι δημόσιες. Τα Τμήματα μπορούν να καλέσουν κατά την κρίση τους πρόσωπα που λόγω ειδικότητας ή πείρας μπορούν να συνεισφέρουν ουσιαστικά στην επεξεργασία συγκεκριμένου θέματος.

8.10 Το επιστημονικό προσωπικό της ΕΕΔΑ επικουρεί τα Τμήματα στη λειτουργία τους και μετέχει στις εργασίες τους.

8.11 Τα Τμήματα εκφέρουν κρίσεις για τις εθνικές εκθέσεις, που συντάξαν άλλες υπηρεσίες σε εφαρμογή συμβατικών υποχρεώσεων της Ελλάδας και που σχετίζονται με το αντικείμενο τους, εφόσον τους ζητηθεί από το τμήμα Ε'.

8.12 Τα αναπληρωματικά Μέλη δικαιούνται την κατά το νόμο προβλεπόμενη αποζημίωση των τακτικών Μελών, εφόσον παρίστανται κατά τη συγκεκριμένη συνεδρίαση της Ολομέλειας ή των Τμημάτων.

9. Ετήσια Έκθεση

9.1 Η ΕΕΔΑ συντάσσει ετήσια Έκθεση, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 5 του Νόμου 2667/98, όπως ισχύει.

9.2 Τα Τμήματα ενημερώνουν την Ολομέλεια για τα πεπραγμένα τους έως την 15η Ιανουαρίου κάθε έτους.

9.3 Τα Υπουργεία που μετέχουν με εκπρόσωπό τους στην ΕΕΔΑ, καταθέτουν έως τα τέλη κάθε έτους πληροφορίες και παρατηρήσεις για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στον τομέα της αρμοδιότητάς τους.

9.4 Στην Έκθεση της ΕΕΔΑ περιλαμβάνονται όλες οι συστάσεις, προτάσεις, εκθέσεις, γνωμοδοτήσεις τις οποίες αυτή ολοκλήρωσε κατά τη διάρκεια του έτους, και οι οποίες προήλθαν από θέματα που έθεσε η Κυβέρνηση, η διάσκεψη Προέδρων της Βουλής και ΜΚΟ, ή από πρωτοβουλίες της Ολομέλειας ή των Τμημάτων της ΕΕΔΑ. Στην ετήσια Έκθεση επίσης καταγράφονται οι εκτιμήσεις της ΕΕΔΑ για τη γενική κατάσταση των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην Ελλάδα ή για ειδικότερα θέματα που κατά την κρίση της πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο ιδιαίτερης προσοχής.

9.5 Η Έκθεση, ύστερα από εισήγηση του Προεδρείου, συζητείται στην Ολομέλεια και εγκρίνεται κατ' απόλυτη πλειοψηφία. Σε αυτήν καταγράφεται και η άποψη της μειοψηφίας.

9.6 Η ΕΕΔΑ δίνει στη δημοσιότητα την ετήσια Έκθεση μετά την υποβολή της στον Πρωθυπουργό και στη Βουλή.

9.7 Η ΕΕΔΑ με την υποβολή της ετήσιας έκθεσης στη Βουλή, ζητεί τον ορισμό ημερομηνίας για τη διεξαγωγή σχετικής συζήτησης επ' αυτής.

10. Επιστημονική και διοικητική πλαισίωση της ΕΕΔΑ

10.1 Η επιστημονική πλαισίωση της ΕΕΔΑ γίνεται από το επιστημονικό προσωπικό που επικουρεί την ΕΕΔΑ με προετοιμασία εισηγήσεων, με επιστημονικές έρευνες πάνω σε θέματα που του αναθέτει η Ολομέλεια ή τα Τμήματα, καθώς και με ενημέρωση για τις εξελίξεις των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στους διεθνείς κυβερνητικούς οργανισμούς και στις διεθνείς κυβερνητικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις. Το επιστημονικό προσωπικό οργανώνει αρχείο κειμένων και επιστημονικών μελετών και εργάζεται για την έκδοση εντύπων, περιοδικών ή μη, που θα περιέχουν τη δράση της ΕΕΔΑ και άλλη ύλη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

10.2 Σε ομάδες εργασίας μπορεί να ανατίθεται η διεξαγωγή εξειδικευμένων μελετών κατά το άρθρο 3 του Νόμου 2667/98, όπως ισχύει.

10.3 Η Γραμματεία της ΕΕΔΑ αποτελείται από ένα Γραμματέα και τρία πρόσωπα γραμματειακής και τεχνικής υποστήριξης, διοριζόμενα και αμειβόμενα κατά το άρθρο 8 του Νόμου 2667/98, όπως ισχύει. Ο Γραμματέας διευθύνει το έργο της Γραμματείας. Ο Πρόεδρος επιβλέπει τη λειτουργία της.

11. Θητεία ΕΕΔΑ και μελών της

11.1 Η θητεία των Μελών της ΕΕΔΑ είναι τριετής. Η αντικατάσταση Μέλους αποφασίζεται από την Ολομέλεια μόνο για σπουδαίο λόγο σχετικό με τη συμμετοχή του στην ΕΕΔΑ. Η Ολομέλεια αποφασίζει με μυστική ψηφοφορία σύμφωνα με τη διαδικασία των παραγράφων 7.2, 7.4., 7.8. και 7.9 του παρόντος Κανονισμού. Το νέο Μέλος συμπληρώνει την αξιόλογη θητεία του προκατόχου του.

11.2 Οι εκπρόσωποι των Υπουργείων είναι δυνατόν να αντικαθίστανται με πρόταση του αρμοδίου Υπουργού για σοβαρούς υπηρεσιακούς λόγους που εμποδίζουν τη συμμετοχή τους στις εργασίες της ΕΕΔΑ. Ο νέος εκπρόσωπος συμπληρώνει την αξιόλογη θητεία του προκατόχου του.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 1 Αυγούστου 2016

Ο Πρόεδρος

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

**ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΟΡΙΣΕΙ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΕΔΑ
ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ**

Σύμφωνα με το άρθρο 6, παρ. 1, του Νόμου 2667/1998 της ΕΕΔΑ, τα Υπουργεία που μετέχουν με εκπρόσωπό τους στην ΕΕΔΑ καταθέτουν, κάθε χρόνο, έκθεση με τις παρατηρήσεις τους για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στον τομέα ευθύνης τους.

Οι Εκθέσεις των Υπουργείων για το έτος 2018 αναρτώνται στην ιστοσελίδα της ΕΕΔΑ και είναι διαθέσιμες σε: <http://www.nchr.gr/index.php/el/2013-04-03-11-07-36/115-etisies>.

